Dževad Galijašević

MOŠEVAC

ŠTO JE BILO
BILO JE

DŽEVAD GALIJAŠEVIĆ

MOŠEVAC

ŠTO JE BILO – BILO JE

Beograd, 1989. god.

Dževad Galijašević:

MOŠEVAC
što je bilo – bilo je

Izdavač: autor

Recenzent:
Kosta Čavoški

Štampa:

MULTIPRINT, Beograd, Ruzveltova 42

Tiraž: 500

Graf. uređenje:
Z. Šestić – S. Stefanović

ŠTA JE TO „SLUČAJ MOŠEVAC" ?!

- Ozbiljno shvaćeni (mitološki shvaćeni) zaključci 13. sjednice CK SKJ ?!

- Krađa društvene imovine, pljačka samodoprinosa u Mjesnoj zajednici ?!

- Religiozni fanatizam dobro obučenih kadrova partije ?!

- Milicijska okupacija sela, najveće poslijeratno hapšenje u istoriji SFRJ (za 15. dana 500 privedenih - 100 pretučenih) ?!

- Građanska desnica u selu Moševcu ?!

- Sukob dvije strane jedne te iste kominternovske isključivosti ?!

- Najmasovniji štrajk glađu u svjetu (750 ljudi štrajkuje glađu 3. dana) ?!

- Štrajk seoskih lidera glađu dug 25. dana ?!

- 96. postupakaza četiri godine (20. krivičnih + 76. prekršajnih) ?!

- 3.000 dana zatvora za Moševljane (gotovo 10. godina) ?!

- Falsifikovani nalazi Službe društvenog knjigovodstva o pljački u Mjesnoj zajednici (Falsifikat otkrila - Služba društvenog knjigovodstva) ?!

- Stalni pretresi kuća i nemoć sistema da realizuje sudsku odluku?!

- Sukob nadležnosti Jedinica Opštenarodne odbrane i društvene samozaštite sa „narodnom" milicijom ?!

- Potjernica za rukovodiocima Mjesne zajednice ?!

- Prebijanje nedužnog stanovništva po policijskim kazamatima... izmišljanje neprijatelja svih boja i dezena ... dokumentarni film... Televizijska drama „Moševac naše mladosti"... TeVe režije i montaže Smiljka Šagolja ... Harisa Kulenovića ... izmišljanje mrtvih u Moševačkom sukobu ... javnost ... Forum za ljudska prava...

I

ZAPIS O JEDNOM SLUČAJU

Samo za policijske arhive. „Neprijateljska jazbina” !!!

KAKO JE CENTRALNI KOMITET SK BiH STAO IZA SVOJIH BUDALA

U jednom razgovoru sa novinarima iz redakcije omladinskog glasila Bosne i Hercegovine, „NAŠI DANI", tadašnji predsjednik CK SK BiH Milan Uzelac govoreći o jedino mogućoj politički prihvatljivoj uređivačkoj politici prema Moševcu, rekao je između ostalog: „Čujte, dole u tom selu, tom Moševcu, staro rukovodstvo je zabrljalo. Napravili su more negativnosti, izgleda da su i krali samodoprinos, ma svega je bilo, i nije ni čudo što je narod dole ogorčen na njih. Što se toga tiče, mi bismo vrlo lako rasčistili i sa njima i sa tim negativnostima, pustili bi mi tom narodu na volju, ali dole postoje dva geliptera, dva mangupa, Delić i Galijašević, koji od svega toga prave medijsku senzaciju, atrakciju kojom hoće da pokažu nekakav naš staljinizam. Oni idu dotle, da cijelo opštinsko rukovodstvo proglašavaju nesposobnim budalama. Ovi možda i jesu budale, ali to su naše budale i mi moramo stati iza njih".

Iz ovog ugla, dati ocijenu, zašto i kako je nastao „Slučaj Moševac" , bio bi težak i uzaludan posao. Ne samo zbog nemogućnosti da se kriterijumima ovog vremena (1988. godine) da objektivna ocijena tadašnjeg vremena (1985. godina), nego i zato što bi svako „zato" bilo bizarno u toj mjeri da bi se obezvrijedilo sve ono pozitivno što je naša politička bujica izbacila na površinu, kao bit univerzalne materije.

Sa prividno minimalnim povodom, na području jednog sela, svo ovo vrijeme, vodila se, na momente čudna, borba za osvajanje novog slobodnog prostora.

Nije to bio nikakav zbroj nevinih nesporazuma, dvije svjesti. Bio je to sukob, u pravom smislu te rječi. Sukob u kome su svi akteri koristili sva raspoloživa sredstva.

Vlast svoja a narod svoja.

Što je duže trajalo i razlike su postajale sve veće, a mogućnost nekakvog dogovora sve manja.

Uslovi u kojima je rođena Moševačka „građanska desnica”!

Bilo bi pogrešno tvrditi da je sve to počelo kao izraz nepovjerenja. Ja i moji drugovi, imali smo, u to vrijeme, pedigre, najkvalitetnije omladinske garniture. Bili smo primjer dobrih omladinaca. Išli smo po akcijama, osvajali udarničke značke, bili u štabovima akcija, nakon prvih kosovskih demonstracija 1981. godine upućeni smo u Prištinu (ORA „Ibar-Lepenac, Omladinsko naselje u Ajvaliji), mi smo komandovali brigadama, ulazili u Štabove akcija... Naši stariji drugovi bili su zadovoljni.

Znało se da smo i u školama bili među najboljima, i u Armiji. Zato kada sam napisao famozni materijal „Samoupravljanje u organima i organizacijama MZ „25.novembar" Moševac, Predsjednik „To su moji kadrovi", često bi kazao.

Nije lako objasniti taj početak. Po prvi put Centralni komitet saveza komunista Jugoslavije, na svojoj trinaestoj sjednici, je donijeo zaključke, koji su bili svojevrsni poziv na promijene. Poziv na borbu protiv negativnosti, kojima je po prvi put dato i pravo ime.

Nevažno je da li je u Moševcu sve počelo 26.05.1985. godine, kada sam izabran za Predsjednika omladinske organizacije, ili sedam dana kasnije (02.06.1985.) kada je partijska organizacija uzela u razmatranje ponuđeni materijal, koji je u stvari bio svojevrsna Analiza dostignutog stepena razvoja socijalističkih i samoupravnih odnosa u Mjesnoj zajednici. U to vrijeme nije bilo govora o nekakvoj krađi, mi smo raspravljali samo o neradu, o javašluku, kršenju statuta...

Toj sjednici prisustvovao je i Predsjednik CK SK Maglaj Dželal Ibraković i bio je prvi diskutant, koji se pohvalno izrazio o mojoj inicijativi.

Bilo je, istina, i pomalo kritike, jer, Dželal Ibraković je smatrao, da je materijal pisan sa izvjesnom dozom žuči i gorčine, te da sličnu analizu treba uraditi za cjelu Mjesnu zajednicu, dok je ovaj materijal orijentisan isključivo na selo Moševac. Kao prednosti pomenutog materijala Dželal je istakao: „Govori se o konkretnim slabostima, negativnostima i njihovim nosiocima. Čak su dati i prijedlozi za prevazilaženje zaista lošeg stanja zato mislim da taj materijal treba usvojiti".

Na toj sjednici zaključeno je da se pomenuti materijal, koji od tog trenutka više nije bio „moj materijal" nego dokumenat partijske organizacije, umnoži i dostavi svim članovima partijske organizacije, kako bi se o njemu izjasnili i oni članovi koji nisu prisustvovali pomenutoj sjednici.

Na narednoj sjednici (13.06.1985.) nakon **JEDNOGLASNE PODRŠKE**, formirano je Drugarsko vijeće, kome je stavljeno u zadatak da utvrdi stepen idejno političke odgovornosti rukovodstva Mjesne zajednice, odnosno onih članova statutarno povezanih u OO SK Moševac. Razloga je bilo i previše: suviše su se dugo braća, zetovi i kumovi (Muminović Halid, Mumi-

nović Suljo, Omić Mumin, Brkić Ibrahim i **DELIĆ SULEJMAN)** vrtili i rotirali u organima Mjesne zajednice a da ništa nisu korisno uradili. Novac od samodoprinosa trošen je nenamjenski, raspušten je organ samoupravne društvene kontrole.

I zbog toga, i zbog mnogo čega drugog, poslije samo tri dana (16.06. 1985.) sazvana je nova sjednica OO SK i odlučeno da se usvojenim dokumentom ide na javnu raspravu u sve organe i organizacije Mjesne zajednice.

Već tada postalo je očito, da glavnu riječ u ovoj akciji, vodi Sekretarijat partijske organizacije u kome smo se nalazili baš mi koji smo i bili pokretači svega (MAŠIĆ MIRSAD, OMIĆ SEAD, DELIĆ HASAN i Ja).

Mašić je u to vrijeme bio Sekretar partijske organizacije, Omić predsjednik Zbora građana i Predsjednik Drugarskog vjeća, Delić je bio omladinski delegat u Opštinskoj konferenciji a Ja omladinski predsjednik.

Iza nas su stojale te nekakve mjesne institucije i to nije bilo sporno. Do toga trenutka naša aktivnost imala je podršku sa opštinskog nivoa.

Prvi problemi javljaju se na sjednici OO SK Moševac, kada smo pokušali sumirati provedenu javnu raspravu. Temperaturu je podigao prisutni aktivista Opštinskog komiteta, inače zaposlen u OSUP-u Maglaj, zahtijevima da se ta aktivnost zaustavi, da je krajnje vrijeme i da je pogrešno bilo što je uopšte i povedena. Bio je u pijanom stanju, mahao je rukama, udarao u sto, govorio o nama kao o neradnicima koji hoće da „uzmu mjeru vrijednim ljudima", i na kraju kada smo odbili njegove sugestije i usvojili prvu od mjera koju je predložilo Drugarsko vijeće, opsovao nam je boga. Nije da se nismo plašili, naprotiv plašili smo se, bilo je to naše prvo suprotstavljanje organima vlasti. Pomenuti **VUKADIN** i njegov brat **VUKADIN FABIJAN** bili su zla kob i nama iz Moševca ali i opštinskoj i republičkoj zvaničnoj politici. Suviše kasno smo toga postali svjesni.

Naime, na toj sjednici (05.07.1985.) nakon provedene javne rasprave, bilo je očito, a na to su ukazali i Sekretar OO SK Mašić Mirsad i Predsjednik Drugarskog vjeća Omić Sead, da će se pristupiti utvrđivanju političke odgovornosti Omić Mumina, Brkić Ibrahima i Delić Sulejmana.

Kao članovi naše partijske organizacije, bili su najodgovorniji za loše stanje i odnose u Mjesnoj zajednici. O tome koliko su odgovorni, drugarsko vijeće će dati ocijenu kada prikupi sve relevantne podatke i činjenice.

„Naša greška" zvala se Delić Sulejman.

Bio je odgovoran, bio je čas Predsjednik Savjeta, čas zamjenik predsjednika, pa onda opet predsjednik. Sredstva moševačkog samodoprinosa davao je šakom i kapom radnim organizacijama opštine po kamati od 4%. Pismenim rješenjem ukinuo je svaki oblik kontrole u Mjesnoj zajednici, ali...

Bio je lični prijatelj Vukadina Marka i njegovog brata Vukadina Fabijana (koji je bio, i još uvijek je Opštinski sekretar za narodnu odbranu).

Nismo mi tome pridavali značaj. Istina, mi nismo znali da su Vukadini prve komšije i stari drugovi Mate Andrića (u to vrijeme Predsjednika Centralnog komiteta SK BiH), još iz Garevca, mjesta kod Modrče, gdje su rođeni i dugo vremena živjeli. Ni to nam nije ništa značilo ni kada smo to saznali kao što nam je bilo nevažno i to što je Sulejman Delić Sekretar Opštinske konferencije SSRN Maglaj i Sekretar SIZ-a za zapošljavanje u Maglaju. I tada su krenuli problemi.

Kao predsjednik omladinske organizacije pokrenuo sam i omladinu. Samo jedna od mnogih aktivnosti bila je oživljavanje našeg omladinskog biltena, koji je izlazio još od 1979.godine, a koji je ugašen našim odlaskom u JNA. Potrefilo se tako.

Uzimano nam je za zlo što smo kroz rad u omladinskoj organizaciji najviše pažnje posvećivali idejnom izgrađivanju samih sebe a vrlo malo izgrađivanju članstva. Poslije kada smo započeli sa izgrađivanjem i osposobljavanjem članstva, optužili su nas za indoktriniranje omladine. Činjenica je, da ta omladinska organizacija nije radila ama baš ništa dok smo bili u JNA. Nije radila jer nije ni postojala. Izbačena je iz vlastitih prostorija na ulicu. U njene prostorije unešen je kreč i cement obližnje prodavaonice čiji je poslovođa bio jedan od prozvanih, Omić Mumin. Teško je bilo iseliti taj građevinski materijal iz vlastitih prostorija.

Prvi bilten, poslije dvogodišnje pauze, bavio se isključivo raspravom u organizacijama i organima. Raspravom koju je otvorila i pokrenula partijska organizacija.

Ništa drugo, osim izvještaja sa sjednica Skupštine, Savjeta, Zbora građana, partijske i omladinske organizacije nije bilo napisano u tom biltenu. Bile su objavljene i dvije pjesme grupe „AZRA", koje su od ranije snimljene na ploču.

Bilten je imao svega pet listova „A 4" formata, deset stranica i bio je izvučen na geštetneru u Opštinskom komitetu SK Maglaj. Predsjedniku komiteta dali smo da pročita samo članak o tome kako smo opisali našu partijsku raspravu. Dok je on (Dželal Ibraković) čitao taj članak, mala i simpatična sekretarica Mira, radila je na geštetneru oko izvlačenje (umnožavanja) ostalih stranica biltena.

Autori biltena bili smo Delić Hasan i Ja. Sa nama je u Komitetu tada bio i Mašić Meho, čovjek koji nas je vlastitim automobilom i dovezao iz Moševca u Maglaj, i koji će kasnije, u toku eskalacije problema pored Hasana i mene, postati nezamjenjiva figura ovog slučaja.

Spakovali smo biltene i spremali se da idemo, kada nam je prišao Dželal Ibraković i pozvao nas na razgovor.

U njegovoj kancelariji nalazili su se Abdulah Merdić, predsjednik Opštinske konferencije SSRN Maglaj i Jusuf Kapić, Sekretar Opštinskog

SUP-a. Na razgovor smo došli samo Hasan i Ja, dok je Meho odnijeo bilten u kola i u kolima nas čekao.

Suština razgovora koji smo vodili kod Predsjednika OK SK Maglaj svodila se na to da je bilten „đilasovski", odnosno da je „lijevo liberalan" kako je to mudro zaključio Predsjednik OK SK, te da ga kao takvog trebamo pod hitno uništiti. Bilo je to klasično političko ribanje na koje mi nismo naučili tako da smo se dobro posvađali, u pravom smislu rječi.

Otišli smo kući, Ja sam ubrzo sazvao sjednicu Omladinske organizacije, na kojoj je bilten podjeljen članovima iste, (bilten je izvučen 13.07. 1985. a sjednica na kojoj je podjeljen 14.07.). Bili smo efikasni ali nismo bili jedini.

Sutradan, naš drug Sekretar OO SK Moševac Mašić Mirsad (15.07.) prvo je od strane direktora Zvonimira Matijevića odveden u OK SK na idejna ribanja a onda su ga radnici SUP-a i Državne bezbjednosti, odveli, odnosno priveli na saslušanje.

Doznali smo to isto veče od četvrtog iz naše grupe Omić Seada i tada, najozbiljnije, po prvi put čujemo da u našoj zemlji postoji nekakva Služba državne bezbjednosti.

Rano ujutro, probudili smo Mehu Mašića i uputili se u Sarajevo. Bili smo u Centralnom komitetu, pisali žalbu, prilagali bilten i tražili da nam se kaže je li taj bilten neprijateljsko djelo. Otišli smo i u Republičku konferenciju omladine, upadali jedan drugom u rječ i od Asima Metiljevića tadašnjeg koordinatora za idejni rad i informisanje „iznudili" mišljenje (usmeno) da je bilten simpatičan.

U dogovoru sa članom Predsjedništva RK SSO BiH Mile Gašom, zakazana je sjednica naše omladinske organizacije za 20. 07.1988. godine.

Znali smo, da je sve to usmjereno, na zamagljivanje suštine moševačkih problema i da je to birokratski manevar da se izbjegne odgovornost mjesnih rukovodilaca, od kojih je jedan opštinski funkcioner, ali mi smo morali prihvatiti takva pravila igre. Prvo dokazati svoju ispravnost a onda zahtijevati odgovornost.

Na toj sjednici branili smo i tukli se za naš bilten. Kleli se u dobre namjere, objašnjavali da ona pjesma (Džonija Štulića) nije neprijateljska, da češki internacionalac Pavel nije isto što i Pavelić...

Na tu sjednicu, po prvi put u Moševačkoj istoriji, dolaze novinari. Kasnije će to postati praksa za sve Moševačke jedinice, svih foruma i organizacija.

Novinari Lista SSO Srbije „NON", bili su prvi iz svoje branše, koja je za svo vrijeme trajanja Moševačkog slučaja bila jedina izvjesna brana i zaštita, naroda i omladine, od najgrubljih vidova represije.

U nedjelju, 28.07.1985.godine, izašao je u „NON-u" prvi članak o Moševcu, pod naslovom „Nije bilten za seljaka".

Bila je to svojevrsna kritika birokratskog i seljačkog duha koji nije u selu nego u ljudima na položaju, uniformisane svijesti.

Tako je počeo „Slučaj Moševac".

LOZINKA „CRNI LEPTIR" I „RAŠTIMANA GITARA"

Još u toku našeg partijskog djelovanja Državna bezbjednost iz Doboja, vodila je široku akciju na stvaranju jake špijunske mreže u Moševcu. Ljudima su razbijane ličnosti, slamana volja.

Bez sumnje, najveći uspjeh bezbjednjaka je bio osvajanje naših najboljih prijatelja. U to vrijeme, Delićevi i Moji najbolji drugovi bili su Mašić i Mirsad (naš partijski sekretar) i Omić Sead (Predsjednik drugarskog vjeća OO SK). Bili su to strašni momci. Državna bezbjednost iz Doboja ih je slomila. Postali su njihovi špijuni, radili su za njih, njuškali oko nas izvještavali šta radimo a šta ne, šta govorimo ili planiramo, kada ćemo za Beograd. Na osnovu i njihovih obavještenja organizovane su zasjede po željezničkim stanicama, hapšenja i privođenja. To smo slučajno otkrili.

Sve su nam priznali. O sastancima, tajnim dogovorima, obilascima, o spiskovima povjerljivih ljudi iz „našeg" tabora, o lozinkama. Ljudi za održavanje veze iz Državne bezbjednosti bili su Predrag Radulović Pile a ponekad i Zijad Delić. Dolazili bi uglavnom, noću u sitne sate, kucali na prozor, i na pitanje: „KO JE", odgovarali „CRNI LEPTIR". Moj prijatelj bi tada rekao: „RAŠTIMANA MI JE GITARA", a „agenti" na to: „ZNAMO DOŠLI SMO DA JE UŠTIMAMO". Kada sam u martu mjesecu ove godine, to ispričao Zgonjaninovim zamjenicima Bruni Soči i Mehi Bajriću, rekli su da ne vjeruju u to i da će odmah dovesti moje drugove da se suoče sa mnom. Doveli su Mašića ali umjesto da razgovaramo o neovlaštenom uhođenju, praćenju i špijuniranju, tražili su od Mašića da potvrdi kako sam mu ja, jednom prilikom, ispričao: „ Da je drug Tito organizovao ubistvo Ive Lole Ribara".

Mašić je zaplakao ali to nije potvrdio.

Naša prva besana noć, bila je ona uoči odlaska u Sarajevo. Sjedismo kod mene, u sobi koju smo zvali „ledara" jer je u njoj uvijek bilo hladno i po deseti i stoti put tražili od Seada (Hasan i Ja), da nam ispriča šta mu je to Mirsad otkrio u povjerenju, o razgovoru u SUP-u, i zašto je tražio od njega da to nama ne smije ispričati. Otkrivali smo iznova detalje o tajanstvenom

čovjeku, koji eto brine o državnoj bezbjednosti, koji je član nekakve Službe za koju nikad nismo čuli.

Šta je rekao? Kako je obučen? Je li maskiran?

I veliko ZAŠTO? Zašto zbog nas?

Bili smo sigurni da Sarajevo (republičko rukovodstvo) o tome ne zna ništa i krenuli smo, krili papire, zapisnike i bilten. Mislili smo, kako smo dokučili jednu tajnu, postajali smo bogatiji za jedno iskustvo a siromašniji za jednu iluziju.

Sad je jasno ko stoji iza Moševca ?!
(Predstavnici „sedme sile" pred zgradom OK SK Maglaj)

Tako smo počeli gubiti ideale. Znali smo da nas varaju, ali teško je to bilo drugima objasniti.

Neki naš lični đavo, gurao nas je sve dalje, na putu sa koga nema povratka.

Nova sjednica partijske organizacije imala je duboke pripreme. Prvo je na razgovor u Opštinski komitet pozvan partijski sekretar Mirsad a onda i ja. Vodili smo razgovor sa tadašnjim predsjednikom izvršnog odbora Skupštine opštine Tadijom Šupukovićem i Dželalom Ibrakovićem, predsjednikom Komiteta.

Trudili smo se da govorimo o problemima u Mjesnoj zajednici, pomenuli kako još uvijek u omladinskim prostorijama nalazi se uskladišten građevinski materijal prodavaonice.

„Je li to problem", pitao je Šupuković.

Nazvao je telefonom direktora UPIja i obavijestio ga da pod hitno mora isprazniti omladinske prostorije.

„Imate vremena do 15,00 časova", rekao je tada, a bilo je oko 13,00 sati u tom trenutku.

Pričali smo o neopravdanoj hajci na nas zbog biltena.

„U redu, bilo je svega, i ja mislim da bilten nije loš".

Rekli smo da je opredjeljenje Drugarskog vjeća da svi odgovorni drugovi iz Mjesne zajednice podnesu neopozive ostavke na svoje dužnosti u Mjesnoj zajednici. Vidjeli smo da je Šupuković glavni da ono što kaže tako mora biti, predsjednik komiteta je samo klimao glavom. Obećano nam je kako će sve biti u redu i odgovorni će podnijeti ostavke, samo ostavke bi trebali podnijeti i svi oni koji su se na bilo koji način eksponirali. Rekli su nam da je to opredjeljenje Komiteta. U toj atmosferi kabinetske prisnosti čovjek je spreman mnogo toga obećati i Mi smo obećali da ćemo tako učiniti, ali kasnije, dole u Moševcu, u sudaru dva svijeta, dvije svjesti shvatili smo dubinu nepravde poistovijećivanja njih, koji su radili loše ili nisu ništa radili i nas, koji tražimo zbog toga njihovu odgovornost. Svim krivcima je sugerisano da moraju glasati za vlastite ostavke, rečeno im je da ćemo to i mi učiniti.

Nakon Mirsadovog „iskustva" sa nepoznatim „agentom" nismo imali baš puno povjerenja. Nije to bila sumnja u njegove poštene namjere, mi smo samo znali da strah guši kreativnost, bili smo uvjereni da neće biti sposoban voditi tu sjednicu. Pripremili smo protokol po kome bi sjednicom rukovodilo Radno predsjedništvo, što je bio presedan za naše sastanke. U radnom Predsjdništvu, pored Mirsada, logično, našli smo se Hasan i Ja.

Sjednici je prisustvovala Radna grupa OK SK Maglaj (Zvonimir Matijević - bivši predsjednik OK SK Maglaj a tada Mirsadov direktor u Upravi prihoda, Arza Šehanović - bivši predsjednik Skupštine opštine Maglaj a tada

potpredsjednik Izvršnog odbora SO, i neizbježni Vukadin Marko), kao i Senija Ibrahimefendić, u to vrijeme član Centralnog komiteta SK BiH.

Šest sati je trajala pomenuta sjednica. Pravljene su pauze, pokušavano je izvršiti usaglašavanje stavova Radnog predsjedništva sjednice i Radne grupe iz Maglaja.

Na kraju je radno predsjedništvo predložilo zaključke, jedan od njih je bio, neopozivo podnošenje ostavki za sva odgovorna lica čiju odgovornost utvrđuje drugarsko vjeće.

Odluka je donešena JEDNOGLASNO vjerovatno jer su odgovorni bili uvjereni da je predlog zaključaka bio rezultat zajedničkog dogovora. Vukadin Marko se naljutio, tražio je da se ponovo glasa jer on nije pobrojao glasove. I mi smo glasali, on je brojao, i opet smo bili jednoglasni. Tek poslije sjednice, kad se Marko izgalamio na njih „krivci" su shvatili da su opet zabrljali.

Naravno, ostavke nikada nisu podnijeli a mi nismo znali kako da ih na to prisilimo.

Već tada javile su se prve priče da se tu radi i o neviđenoj pljački sredstava samodoprinosa. Nalaz samoupravne društvene kontrole je to i potvrdio. Služba društvenog knjigovodstva iz Maglaja poslala je Inspektora SDK Marka Uzunovića da pregleda knjigovodstvo i poslovanje Mjesne zajednice.

Zbor radnih ljudi i građana je izrekao opoziv svojim delegatima u Skupštini MZ, opština je uzela u zaštitu svoje „pulene", od smjene nije bilo ništa tako da uopšte nije bilo čudno kada su građani jednoglasno odbacili nalaze inspektora Uzunovića i ukazali povjerenje, nestručnijem ali poštenijem organu kontrole.

Nakon partijske sjednice od 15.09.1985,godine, zakazana je nova tek 19. 10. iste godine ponovo zatražena ostavka, smjenjivanje i sa tri glasa protiv odbijeni stavovi Predsjedništva opštinskg komiteta Maglaj. Tada se već bilo nemoguće zaustaviti.

Bili smo religiozni fanatici partije. Opsjednuti programom SKJ zaključcima Trinaeste sjednice CK SKJ. Bili smo idealisti nesposobni da se nosimo sa realnošću.

Sead Omić, predsjednik Drugarskog vjeća sve vrijeme tražio je političku odgovornost od rođenog oca, zahtijevao pred stotinama ljudi na zborovima, da mu otac, koji je bio blagajnik Mjesne zajednice položi račune, o tome gdje je novac od samodprinosa?!

Predsjednik Savjeta iz tog vremena, Brkić Ibrahim, bio je ujak Seadov. Partijskom sekretaru Mirsadu je Seadov otac Mumin, bio ujak. Halid i Suljo Muminović bili su ujaci Hasana Delića.

Sve se to nekako ispreplitalo. Mirsad je podnijeo ostavku i tražio da se i njemu izrekne mjera partijske odgovornosti jer je kao partijski sekretar punu godinu dana okretao glavu od problema. Prvog decembra 1985.godine Osnovna organizacija SK je JEDNOGLASNO isključila iz SKJ Brkić Ibrahima i Sulejmana Delića (onog opštinskog funkcionera), posljednjom opomenom kaznila Mumina Omića a opomenom i smjenom sa dužnosti jednog od inicijatora partijskog sekretara Mirsada.

Samo deset dana kasnije OK SK Maglaj je zasijedao i donijeo odluku o raspuštanju partijske organizacije u Moševcu.

Nas 14. članova sakupilo je partijske knjižice i uputilo ih Centralnom komitetu SKJ u Beograd.

Osmog februara Opštinski komitet je isključio iz SKJ nas četvoricu inicijatora a krivce vratio u SKJ.

Sead Omić je podnijeo ostavku na dužnost predsjednika Zbora građana, jer mu je otac rekao„ daje vrag odnijeo šalu i da će ga izbaciti iz kuće bude li se nastavio družiti sa nama ostalima.

Mirsadu Mašiću je Direktor u upravi prihoda SO Maglaj, gdje je zaposlen ukazao na mogućnost da ostane bez posla.

Tako smo Hasan i Ja zauvijek izgubili dobre drugove. U to vrijeme mi to još nismo znali a kada smo saznali bili smo u toj mjeri otvrdli i navikli na iznenađenja da nas to nije ni začudilo.

I omladinska organizacija i građani bili su bez rezerve uz nas. Već tada slovili smo kao jedini kandidati za mjesne rukovodioce, Ja za predsjednika Skupštine, a Hasan Izvršnog Savjeta.

Proradio je inat. Išli smo u Beograd, žalili se, nosali kompletnu dokumentaciju, dokazivali.. i tužno gledali koliko je dobrih ljudi, koji žele, a ne mogu pomoći.

Upoznali smo Dragoljuba Ackovića, bivšeg novinara, sekretara komisije za predstavke i žalbe Savezne konferencije SSRN J.

Čovjek i po, taj Dragoljub.

Upoznao nas je sa stavovima Komisije za žalbe RK SSRN BiH, bili su vrlo nepovoljni po nas.

Opštinske strukture, krenule su da izvrše odmazdu prema nama. Prozvani rukovodioci MZ pravili su nam zasjede, napadali nas pištoljima, prijetili, nosili milicijske palice... mi smo se žalili tražili zaštitu, koja nikad nije došla.

Bilo je u nama još uvijek more tabua, dogmi koje smo mi zvali idealima. Jedno od njih bila je štafeta mladosti.

Povezivali smo tu štafetu sa Titom, sa revolucijom, ona je bila nešto što je pripadalo samo nama mladima i Titu.

Naša i samo naša zajednička stvar.

Četvrtog maja, na dan Titove smrti, došla je u Moševac. Prije nje u Moševac je došlo dvadesetak milicionera. Jedan od njih, Boro Jovanović saopštio mi je, da Mi, moševačka omladina nismo zaslužili da nosimo Titovu štafetu, da će je nositi pioniri, i da ne pokušavamo ni da je dodirnemo, jer će nas pohapsiti.

Taj dan nabrali smo mnogo ranog proljetnog cvijeća, iskovali kako smo najbolje znali i umijeli veliku i lijepu binu sa koje bi se pročitalo pozdravno pismo Štafeti mladosti, donijeli nešto vlastitog a nešto iznajmljenog ozvučenja, mikrofona, pozvali cijelo selo, pripremili program, i ko djeca plakali kada nam je zabranjeno da je dodirnemo.

Uveče su iz maglajske dvorane „Pobjeda", sa noćenja Savezne štafete udaljeni Mašić Mirsad i Omić Sead. Bilo je to previše za nas, idealiste iz tog vremena. Nakon što je zabranjeno Seadu i Mirsadu da budu to veče uopšte u Maglaju, Sead je, iznerviran, automobilom naletio na saobraćajni znak, udario u metalnu ogradu pored puta, i zadobio mnoštvo povreda.

Isto veče uputili smo pismo Predsjedništvu SSOJ-a, sa sjednice koju sam sazvao hitno i koja je održana tačno u pola noći. Sutradan sam uhapšen i priveden u Opštinski SUP zbog toga što sam „u namjeri da pročitam pozdravni govor uznemirio prisutne građane". Prvi put u životu, doživjeo sam psovke i uvrede, koje sam morao otrpiti. Izveden sam pred sudiju za prekršaje kome sam uspio dokazati da po našem omladinskom statutu i pravilima dočeka i ispraćaja Štafete mladosti, predsjednik omladinske organizacije čita pozdravni govor. A ja sam tada bio predsjednik.

Morao sam isti dan donijeti tekst pozdravnog govora, koji je bio izvod i prepis uvodnika Platforme za pripremu 12. kongresa SSOJ-a. Na kraju sam ipak kažnjen zbog okretanja stražnjice Štafeti mladosti, novčanom kaznom od 5000.- dinara.

Samo mjesec dana kasnije 05. juna Predsjedništvo Savezne konferencije omladine je na dnevni red postavilo pismo naše omladinske organizacije (prva tačka dnevnog reda).

Znali smo da je pomoć krenula iz Komisije za žalbe SSRNJ, od druga Ackovića.

Za nas je bio veliki doživljaj prisustvovati sjednici Predsjedništva Savezne omladine. Bila je to naša generacija, koja je dosta nerazumljivo govorila o onome što smo mi proživjeli.

Stipe Orešković je tada rekao: „U pitanju je blokada sistema". Vremenom smo i sami uvidjeli suštinu i životnost toga zaključka. Sama sjednica i njeni zaključci, bili su velika pomoć ali i podstrek da idemo dalje.

Bila je to borba na „sve ili ništa", circulus vitiosus iz koga nema izlaska.

Pisali smo molbe, žalili smo se na odluku o isključenju iz SKJ, jer mi smo prije isključenja vratili partijske knjižice, ali sve je bilo bez ikakvog efekta. Ponosili smo se što smo u sedamnaestoj primljeni u SKJ, dičili se sedmogodišnjim partijskim stažom, uvijek tvrdili da bi dali sebe za partiju, a odbacili su nas, kao staru, iscijeđenu krpu, nikom potrebnu. Izbacili su nas oni, od kojih smo učili kako biti komunista. Mi smo dugo vremena vjerovali njihovim riječima i nikad nismo provjeravali njihovu životnost. I sada nakon svega, kad pomislim, da sa zebnjom očekujemo Kongres SKJ i da bismo se vratili u Savez komunista, ako nas htijednu, čudno mi je to.

Mi smo, doduše, shvatili da je neformalna moć pojedinca, skrivenog iza autoriteta foruma jedna užasna stvar, dio nasleđa i ostavština staljinske despotije. I Partija je tu nemoćna, ali ne zauvijek. Takvu svjest (nije nikakva pojava u pitanju - nego svijest) moguće je promijeniti samo djelovanjem unutar Saveza. Možda je to samo bjedan pokušaj pravdanja naše upornosti i davanja našoj aktivnosti verbalni ton partijske principijelnosti, teško je reći. Sredinom te, 1986.godine otpočela su privođenja u OSUP Maglaj i Centar službi bezbjednosti Doboj (sektor Državna bezbjednost). Ti razgovori u početku su bili praćeni psovkama, uvredama i prijetnjama, a kako nismo popuštali, naša gotovo cijela partijska organizacija prodefilovala je kroz policijske zgrade i šake. Bili smo udarani u pravom smislu riječi prebijani. Na nama su iživljavali se sadisti zaštićeni uniformom.

Bila je to najbolja stvar, najbolji način za razbijanje naših iluzija, jer živjeli smo u vazduhu, u oblacima. Nas četrnaest krenulo je da promijeni jedan svjet staljinističkih odnosa. Postali smo najbolji poznavaoci, pravi eksperti, policijske psihologije i staljinističkih metoda. Na leđima, duboko urezani ostajali su tragovi teške škole i svjesti kojoj je pendrek najčvršći argumenat.

Hapsili su nas na spavanju, upadali u naše kuće bez naloga, vršili pretrese, zaplijenili hiljade dokumenata, hiljade stranica rukopisa, presretali su nas na putevima, u vozovima, zabranjivali nam putovanja...

Što smo više bili šikanirani to je krug čvrstih Moševačkih boraca bivao sve veći. Maglajskom SUP-u i Dobojskoj Državnoj bezbjednosti stvorili smo veliki problem, jer se odjednom pojavilo toliko „zabludjelih ovčica" koje treba prevaspitati. A akcija prevaspitavanja je shvaćena tako bukvalno da su cijelo selo dotierali u policijsku stanicu. Ono što se tada, u toj stanici dešavalo toliko je nevjerovatno da podsjeća na sekvence kakvog dobrog horor filma.

Jednom momku, samo zato što je brat Hasana Delića (RAGIB DELIĆ) donijeli su sjeno da jede, pa kad nije prihvatio, premlatili su ga na mrtvo ime, unakazili, oči su mu bile zatvorene potpuno, nije vidjeo ništa

nekoliko dana, čupali su mu kosu, a onda ga prosto izgazili nogama. Čovjek koji je to uradio (Slavko Tambić) zamjenik je Sekretara OSUP-a Maglaj, za svoje djelo dobio je od Republičkog ministra unutrašnjih poslova zlatni medaljon sa Titovim likom i izabran za delegata u Društveno političkom vijeću Skupštine Bosne i Hercegovine (sad ima imunitet).

Ibrahima Muminovića su hvatali za muda i pretili da će ih iščupati, Hajdić Muhamedu obećavali da će ga politi benzinom i zapaliti, Jusić Rifatu, pretili kolcem i batinom, „slali ga na mesec po mlijeko", prijetili pištoljima, maltretirali starije žene, maloljetne, udarali šamare (Husanović Rami, Husaković Ramili, Mrvoljak Ibrahimu, Salkić Sabini) sve žene su proglašavali kurvama, vrijeđali, šamarali (Husanović Amira, Kalabić Raska, Škiljo Suada...), nisu bili pošteđeni ni stariji ljudi, učesnici NOB-a (Husanović Smajl, Husaković Bećir, Delić Šaban, Mrvoljak Osman, Plančkić Mujo, Delić Imšir...), lomili ljudima prste na ruci (Mašić Meho), a meni su zabave radi (tako se oni zabavljaju), stavljali lisice na ruke i noge i uživali vrijeđajući mene, mog mrtvog oca, i šutali me noama, udarali „tamo gdje trune a nijedan doktor ne može to otkriti".

Nije bilo teško shvatiti poruku: premda sve to boli, oni nisu udarali niti su to radili zbog boli, nego da ponize čovjeka, da mu zgaze i ponos i volju i naprave od njega crva koji će po ovoj našoj političkoj vukojebini samo gmizati i svima se sklanjati sa puta.

Bio je to već januar 1987.godine.

Razlog je bio banalan.

ZAŠTO JE LAGAO „MINISTAR LAŽI"

U januaru mjesecu 1987. godine, došlo je, najvjerovatnije do najmasovnijeg poslijeratnog privođenja u Jugoslaviji. Privedeno je blizu 500. građana u roku od 12. dana.

Kada je štampa objavila prve napise o ovom monstruoznom demonstriranju sile, sredstvima policijske države, u Skupštini SR BiH, Republički sekretar za unutrašnje poslove Bosne i Hercegovine, obavijestio je delegate, da su u pitanju neistine, da je to „zaprška iz poznate kuhinje", „da to građanska desnica vodi podzemni rat protiv Jugoslavije", i da je u Moševcu privedeno samo 18.ljudi, odnosno da se ne radi ni o kakvom privođenju nego da je 8.ljudi pozvano na informativne razgovore a 10. ih se javilo samoinicijativno.

U štampi međutim su i dalje cirkulisale vjesti o fizičkom maltretiranju sljedećih građana Moševca: 1. Galijašević Dževad, 2. Delić Ragib, 3. Delić Imšir, 4. Delić Šaban, 5. Muminović Sinan, 6. Husanović Smail, 7. Husanović

Amira, 8. Husanović Saban, 9. Skula Ramiz, 1o. Husaković Bećir, 11. Husaković Ramila, 12. Delić Bego, 13. Mašić Meho, 14. Mašić Gizela, 15. Hekić Zaim, 16. Vehabović Junuz, 17. Rušidov Rašid, 18. Husaković Alija, 19. Husaković Mirsad, 20. Hekić Zlata, 21. Delić Fata, 22. Delić Mujo, 23. Avdić Mujo, 24. Delić Đulaga, 25. Husanović Senada, 26. Husanović Suada, 27. Salkić Juso, 28. Salkić Sabina, 29. Burejić Mumin, 30. Vehabović Muhamed, 31. Mrvoljak Mehmed, 32. Mašić Mirsad, 33. Husaković Mehmed, 34. Mušić Mujo, 35. Mrvoljak Ibrahim, 36. Plančić Mujo, 37. Memišević Alija, 38. Hasanbašić Jasmin, 39. Škiljo Suada, 4o. Hasanbašić Hasija, 41. Hasanbašić Fahira, 42. Husanović Ramo, 43. Muminović Ibrahim, 44. Kalabić Raska, 45. Kalabić Husejn, 46. Jusić Rifat, 47. Hajdić Sulja, 48. Hajdić Muhamed, 49. Mutapčić Muharem, 50. Mutapčić Muhamed ...

Preko stotinu građana obratilo se Advokatu Aleksandru Lojpuru sa molbom da pokrene krivični postupak protiv radnika organa i službi bezbjednosti koji su ih tukli, vrijeđali...

Ostalih oko 400 građana svoje proteste upućivalo je sa govornica samoupravnih organa Mjesne zajednice, ili je šutilo, svjesni da su mogli i mnogo gore proći.

Zagonetka je još uvijek na kojih 18. građana je Zgonjanin mislio ?!

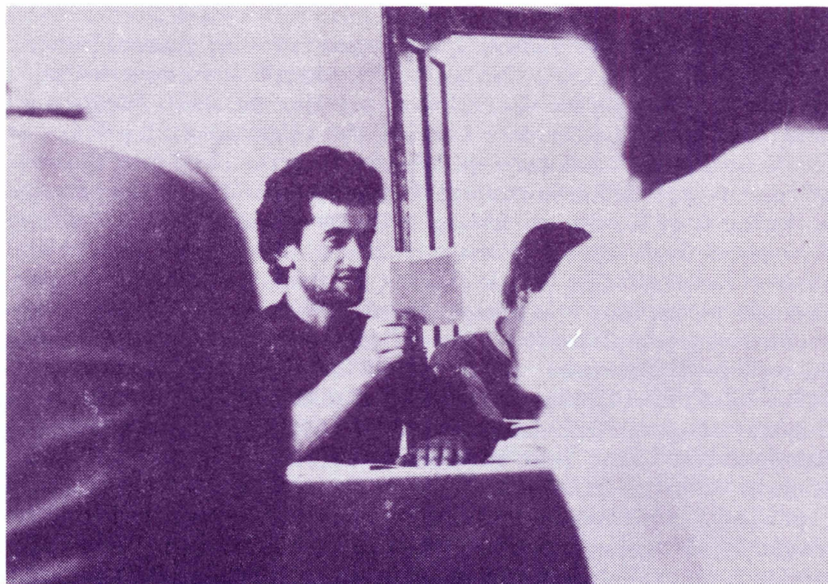
Za mene lično, hapšenje nije predstavljalo ništa čudno, niti novo. Već do tada sam stotinjak puta bio „gost" ili OSUP-a Maglaj ili Državne bezbjednosti u Doboju.

I prije tog hapšenja bilo je maltretiranja i specijalnog tretmana.

Prvi put, bilo je to 15. maja 1986. godine.

Bili smo izabrani za rukovodioce Mjesne zajednice (Delić Hasan za predsjednika Zbora građana a Ja za Predsjednika Skupštine). Izabrali su nas Zborovi građana sela Moševac i Oruče. Opštinska konferencija SSRN Maglaj, sazvala je Zbor građana za taj dan. Na taj Zbor došli su: Slavko Tambić (zamjenik Opštinskog sekretara SUP-a), Salem Krzić i Pero Lazarević, kao nekakvi aktivisti. Neposredno pred održavanje ovog Zbora, nisam bio pripremljen za to, priđu mi dva radnika Službe za suzbijanje kriminaliteta OSUP-a Maglaj, Hodžić Islam i Hasanić Ilijas, i uhapse. Dokumentacija, kojom sam mogao dokazati krađu društvene imovine a koju sam ponijeo sa sobom na Zbor, oduzeta mi je. U pitanju je dvadeset dokumenata koji mi još nisu vraćeni. U SUPU-u su mi prijetili, psovali ustašku familiju i povremeno udarali „čvrge". Rekli su mi da ih to zabavlja, i da imam strašnu glavu, rođenu za udaranje čvrgi. Bile su to prve čvrge u životu koje sam morao pretrpiti i prva progutana pljuvačka zbog nemoći. Kući su me pustili rano pred zoru, oko 4,00 časova ujutro. Na zboru građana usprkos mome hapšenju, ništa nije bilo kako su planirali opštinski moćnici. Planirano je bilo da Zbor opozove Hasana i mene. Za predsjednika Zbora, opštinski rukovodioci

su predlagali Muminović Fadila, čovjeka koji je kao Predsjednik Vjerske islamske zajednice Moševac bio glavni organizator dočeka i ispraćaja Štafete mladosti, nama zabranjene, i koji je tom prilikom učinio sve da se „zabranjena štafeta" dočeka u etnički čistom Moševcu. Djecu druge nacionalnosti,

Ko to kaže, ko to laže, da je „MIB" loš?!
(sjednica OO SSO Moševac - 14. 07. 1985. godine)

tj. iz mješovitog braka Mehe i Gizele otjerao je sa manifestacije psujući mu „majku vlašku". Tada, na tom Zboru, prvom Zboru koji je trajao do kasno u noć, izbačena je parola „talac za taoca". „ Zarobljen", ako se tako može reći je bio Slavko Tambić zamjenih sekretara SUP-a a posebna radna grupa je

sa Zbora građana došla u OSUP Maglaj sa zahtijevom da budem pušten kući. Saopšteni su uslovi razmjene zarobljenika (talaca). Moševački prijedlozi koje su dali Plančić Mujo, Mujaković Selim, Mutapčić Muhamed i Mrvoljak Husejn svodili su se na zahtijev da pod hitno budem pušten i izazvali su pravu uzbunu u SUP-u. Radili su telefoni, u SUP su došli i rukovodioci Centra Službi bezbjednosti Doboj, ispijene su mnoge kafe a u Moševcu preko petstotina građana spremalo se da poslije pola noći krene pješaka do SUP-a. Tako sam oslobođen.

Drugi put 19. 11. 1986. godine, dobio sam telegrame Redakije informativnog programa Televizije Beograd (u potpisu je bila Gordana Suša) i iz „Borbe", od Dragana Bisenića, koji su sadržajem bili gotovo identični: „Galijašević Dževadu i Delić Hasanu": „Pod hitno dođite u našu redakciju i ponesite svu raspoloživu doumentaciju o vašem slučaju.". Telegrami su nosili datum od prije dva dana i Mašić Meho i Hasan su otišli u Doboj da telefonom provjere zašto trebamo dolaziti. Bilo je već 15,00 časova tako da nikoga nisu dobili. Dok su oni jurili kolima prema Dobou, radnici državne bezbjednosti iz Doboja, od jednog našeg komšije Avdić Muje, dobili su informaciju da su Hasan i Meho otišli prema Maglaju. Dok je neizbježni Predrag Radulović Pile (radnik SDB-a) bezglavo jurio ulicama Maglaja, zavirivao po kafićima i kafanama, Hasan i Meho su se vratili iz Doboja neobavljena posla. Taj dan i cjelu noć Moševcom su kružili bjeli golfovi (sa registarskim tablicama: 109-851 : 108-569 : 109-770 : 108-560 : 121-987 : 108-529 : 121-806 : 108-000 : 124-406 : 140–439 : 112-121:) a u njima naši (već) stari znanci iz Dobojske Državne bezbjednosti (Predrag Radulović-Pile : Zijad Delić : Borislav Maksimović : Dževad Kadribašić : Milivoje Mišurić : Omer Grahić : Milan Savić : i mnogo, mnogo nama nepoznatih lica). Ljudima (našim iz Moševca) bilo je pomalo i zanimljivo uhoditi uhode, špijunirati špijune. Bilježile su se registarske tablice, registrovani likovi, poneko je i fotografisao a za to vrijeme, radnici SDB-a su brinuli kako da sačuvaju državu. To veče oko 22,30 došao sam Hasanu i začudio se kad sam vidjeo da je legao da spava. Ubjeđivao sam ga da je vrijeme da pod hitno krenemo za Beograd, i na žalost, uspio ga ubijediti. Imali smo autobus za Doboj u 23,30 časova. Na autobuskoj stanici u Moševcu parkiran je bio plavo-bijeli, klasični milicijski golf. U njemu, poznali smo milicionera Mušić Begu (on je inače sin jednog od naših lokalnih mutivoda). Kada smo ušli u autobus, milicionar je prišao i par minuta razgovarao sa šoferom autobusa. Nismo pretpostvljali da to ima veze sa nama. Kada smo došli u Doboj krenuli sm prema željezničkoj stanici, iza nas, lagano vozeći, vukao se bijeli golf u kome su bili Zijad Delić i Borislav Maksimović. Poznali smo ih. Samo što smo ušli u željezničku stanicu, u stvari tek smo ulazili, kao u dobrom starom krimiću, otvorila su se vra-

ta 5-6 vozila parkiranih pred zgradom željezničke stanice. Državna bezbjednost. Neke smo znali, mnoge ne. Trčećim korakom uputili su se prema nama, i teško je bilo ne primjetiti tako karaktrističan grč oko usana i pogled zvjeri koja je ulovila dugo proganjanu divljač. Mi jošnismo shvatali da smo ulovljeni, i kada su mi prišla dvojica nepoznatih i zatražila da pođem sa njima, zatražio sam njihovu legitimaciju, da vidim ko su oni. U tom je stigao i „slavni" „Pile" pa me je sa leđa udario pesnicom u potiljak, opsovao majku i udario još jednom pesnicom u grudi. Vidjeo sam uplašene poglede slučajnih, ponoćnih, putnika, koji su se razbježali po ćoškovima, i gledali. Nisam vidjeo šta je bilo sa Hasanom. Priveli su nas u policijsku stanicu na željezničkoj stanici, pretresli do gole kože, pomalo se zezali, pominjali naše ustaške veze preko Hasanove rodice iz Australije, Dajane, kako su je oni zvali (inače djevojčici, koja ima 13. godina, ime je Dalija).

U pet časova izjutra odveli su nas u zgradu Centra Službi bezbjednosti Doboj, treći sprat, sektor Državna bezbjednost. Razdvojili su nas. Mene su ispitivali Pile, Delić Zijad, Omer Grahić i još neki koje nisam znao. Nikad nisam tvrdio, da sam se u policiji ponašao kao moji „partizanski idoli". Nisam šutio. Pitali su me šta mislim i ja sam im govorio. Zgražavali su se, Pile mi je psovao majku, a onda su me opet pitali, i ja sam govorio. Pokušavao sam objasniti zašto sam u uvodnom izlaganju sa omladinskg sastanka republičku politiku nazvao staljinističkom a opštinare gestapovcima. Ja sam objašnjavao, pričao, Pile je donijeo lisice, „takav neprijatelj mora biti vezan", rekao je. Njihova taktika bila je strašna. Taktika „vruće-hladno". Izlazili su i ulazili, smjenjivali se, povremeno „jedan drugog ogovarali" u stilu ,: „Najbolje reci sve što znaš, prebiće te,", za „Pileta" su govorili da je gadne naravi, da ima crni pojas karatea, da kod njega nema cile-mile, a onda bi se pojavljivao Pile, debeo, bikovskog vrata, buljavih i razrokih očiju, široko razmaknutih nogu. Bio je ružan. Užasno ružan i iskompleksiran i vjerovatno zato je došao u Državnu bezbjednost i liječio svoje komplekse, bio velik, bio jak, najjači najpametniji. Ošamario me je, vezanog, nekoliko puta. Psovao mi je majku i mrtvog ustaškog oca (inače otac mi je imao četiri godine kad je rat počeo, rođen je 1937.godine, i umro je par mjeseci pre tog događaja u Državnoj bezbjednosti). Zatim mi je pričao da ja ne znam ko je Hasan Delić, da je on Četnik, da mu je otac bio ustaša, da se školovao u Beogradu, da je stanovao u ulici Džordža Vašingtona br.10 da u toj zgradi stanuje Momo Kapor i „ostala četnička bagra", da je preko puta te zgrade Đilasova vila.. tražio da mu priznam ko mi je dao i zašto telefon Rajka Petova Noge, da priznam da je Nogo „Veliki šef" Moševačkog slučaja. Objašnjavao sam, da ne znam Nogu, ali da sam u novinama pročitao da je formiran nekakav Odbor za zaštitu građanskih prava i sloboda, i da mu je Nogo predsjednik. U telefonskom imeniku pronašao sam broj BIGZ-a, znao

sam da je Nogo tu zaposlen ali nisam do tada ni pokušao da stupim sa njim u kontakt. Nogu sam upoznao čitavu godinu dana kasnije, ali tada nisam ih moga uvjeriti, da tog književnika ne poznam. Poslije tih vrućih razgovora, dolazio bi Kadribašić Dževad, i pričao tiho, govorio polako, persirao i poslije sat-dva odlazio. Na razgovor su to veče došli i ljudi koji su predstavljali policijski establišment regije: Bogdan Nikolić - načelnik Centra službi bezbjednosti Doboj, Marko Brezonjić - načelnik Službe državne bezbjednosti i elitni dobojski „agent" Milan Krnjajić, čovjek za specijalne zadatke. Jedino zamjeniku načelnika CSB-a Doboj nisam zapamtio prezime, ne znam ni da li ga je reako (zove se Duško). Provjeravali su mi rukopis, pisao sam riječi i brojeve bez ikakvog smisla, a oni su kao odlazili da nešto provjere, tada bi dolazio „Pile", i mahao tim besmislenim brojevima, pretio i vikao: „Šta će ti Đilasov telefon u džepu". Govorio sam da su to brojevi, koje su mi oni rekli da napišem, i smijali su mi se, nazivali idiotom i duševnim bolesnikom. To veče, Državna bezbjednost Doboja, dobila je jednog neprijatelja više. Jednog doživotnog protivnika. Nisu mi dali ništa da jedem i bolio me je stomak. 22.11.1986.godine, oko 22,00 časa, odveli su me u prizemlje iste zgrade i rekli da sjednem i čekam dok završe razgovor sa Hasanom. Tu u holu, dva pijanca, i jedno dijete, pravili su galamu, svađali se sa milicionerima a zatim sjeli do mene i pričali mi, kako je sve ovo trulo, kako su zreli uslovi „da se mi muslimani dignemo na oružje", kako druge nacije trebamo protjerati iz Bosne a ja sam ćutio. Pitali su me da li bih kupio dobar pištolj, podigao je majcu (jedan od te dvojice, stariji, deblji, plavokos) i pokazao mi ga, rekao je da je čuo za mene, da sam gotov i da bi mi bolje bilo da bježim. Znao sam i tada da su provokatori u pitanju. Poslije sam ih vidjeo kako voze bjele golfove, nama dobro poznatih registracija. Pušteni smo oko 23,00 časa, 47. časoa nakon hapšenja. Nisam se mogao ni ispraviti, tako me je stomak bolio. Na autobuskoj stanici sačekali su nas Maših Meho i Hasanov brat Đulaga. Bili su uplašeni, pa zbunjeni, razočarani a onda bjesni i Meho bi zatim do Moševca, neprestano u tišini psovao, psovkom rođenom u njemu, znalo se da je ta psovka njegova lična stvar: „Jebem im staru". Tako se širio krug neprijatelja. Kod kuće nas je čekalo Rješenje Opštinskog sudije za prekršaje Adema Mehinagića, kojim se kažnjavamo kaznama zatvora (Ja na 60. dana, Meho 40. a Hasan 20.). Naredni dan kolima hitne pomoći odvežen sam u bolnicu. Već tri dana krvario mi je čir na dvanaestopalačnom crijevu. Do tada nisam ni znao da imam čir.

Dakle, ja lično, imao sam iskustava, ne samo ovih koje sam izdvojio, nego i mnogo drugih, „nezanimljivih", uz „obične uvrede"i „obične šamare". Pitao sam se kako će to selo podnijeti. Plašili su se i nema u tome ništa ružno. I ja sam se bojao. Hasan se sklonio u Beogradu, na i meni nepoznato mjesto. Ako i ja odem, bio sam siguran ostaćemo bez birača.

Dakle morao sam biti paradna žrtva principijelnosti. Morao, jer glavni krivci i bili smo, Hasan i Ja. Počelo je Zborom radnih ljudi i građana, od 25. 01.1987.godine. Prisustvovali su na tom Zboru i aktivisti OK SSRN Maglaj, Džemil Omerović i Častimir Bulić. Zbor je dakle bi legalan. Ponovo smo potvrđeni kao rukovodioci MZ, ali bez „portfelja". Bili smo nestrpljivi i tražili smo primopredaju na licu mjesta. Nisu nam je dali. Upravo Hasan i Ja, ubjedili smo ljude u ispravnost nauma da obijemo vrata prostorije koja je ranije bila školska biblioteka a u koju su preneseni Ormari, stolovi i kompletan inventar, kao i knjigovodstvo Mjesne zajednice. Sve te stvari su i bile prenešene iz zgrade Mjesne zajednice u zgradu osnovne škole da nama ne budu dostupne. Ali sada, Zbor su sazvai Opštinski organi, u osnovnoj školi i trebalo je otvoriti samo jedna vrata, i Mjesna zajednica biće naša. Odluka o vraćanju Mjesne zajednice u zgradu MZ donešena je jednoglasno. Sa jednom grupom građana (Jusić Rifet, Hasanbašić Jasmin i Ja) otišli smo, od opštinskih organa priznatom Predsjedniku Savjeta Salihu Mrvoljku. Sa nama je pošao i Salihov sin Senad. Tražili smo da nam preda ključeve od prostorije i kad je on to odbio, „jer ne smije od komiteta", vratili smo se na Zbor i izglasali, opet jednoglasno, da se vrata razvale.

Opštinski rukovodioci su otišli za Maglaj a mi smo bili ne malo iznenađeni kad smo vidjeli da su ta vrata, koja smo htijeli na silu otvoriti, u stvari otključana. Popisali smo sav inventar, pronašli jednog komšiju koji ima zaprežna kola (koja vuku konji) i sav inventar natovarili na kola i krenuli put zgrade MZ, udaljene oko pola kilometra. Bilo nas je oko tri stotine, ali dok smo prešli stotinjak metara ljudi su izlazili iz kuća, veselili se, častli rakijom, sa harmonikama i ulazili u kolonu koja se udvostručila. Izašli smo na auto-put, zaustavili saobraćaj, na čelu kolone nosili Titovu sliku, u sredini je sviralo nekoliko harmonika, na začenlju se oglašavala vatrogasna sirena. Niko nikog nije čuo, niko ništa nije vidjeo, išli smo, pjevali i nadvikivali se i bili ubjeđeni da činimo, veliku, istorijsku stvar. Mi smo morali otimati ono što nam pripada i oteli smo. Teško je bilo zaustaviti se u tom momentu. Tada dok nose emocije i zavarava kolektivna svjest gomile beskrajno jaka i beskrajno slijepa. Stavili smo nove brave, novi katanac, igrali i pjevali.

To veče, poslije pola noći, je počelo.

Prvi je odveden Husanović Šaban, odmah za njim Muminović Ibrahim, Husejn Pridjelčić, Husanović Ramo, Delić Šaban... Samo to veče privedeno je tridesetak građana. Tražili su i mene, izvršili pretres kuće, bez naloga, misleći da se krijem. Sutradan ujutro došao sam sam da vidim zašto su me tražili. Odmah su me odveli u Doboj. Moševac je bio okupiran. Na svim prilazima i raskršćima stajala su milicijska kola, i privodila na „informativne razgovore". U Doboju su me ispitivali na smjenu Vulić Mladen, Savić Milan,

Gagović Dragan, i ostali iz Centra službi bezbjednost, Službe Javne bezbjednosti. Čak je i načelnik Javne bezbjednosti CSB-a lično došao da porazgovara sa mnom (Krnjić Pejo). Gotovo da nije bilo ni uvreda, vrlo malo galame, ali... ipak sam zadržan 48 sati. U tih dva dana jeo sam dva puta, „oni" su plaćali, pustili su i majku da razgovara sa mnom. Bio sam neispavan i umoran. Niko me nije udarao, čak su me i kući odvezli kolima.

U četvrtak 29.januara krenuo sam u obilazak sela, podizao borbeni moral ljudima premda i sam demoralisan jer su organi bezbjednosti, i Državne i Javne, zajednički, dok sam ja „informatino razgovarao" u Doboju, obili vrata Mjesne zajednice i sav inventar ponovo vratili u zgradu Osnovne škole. Znači, bilo je uzalud. Sutradan su ponovo došli po mene. Bio je to moj crni petak i novi susret sa Predlagom Radulovićem - Piletom.

Već na hodniku Opštinskog supa u Maglaju, prišli su mi Bogdan Nikolić, načelnik CSB Doboj, Pejo Krnjić, načelnik javne bezbjednosti u CSB-u i Jusuf Kapić, Sekretar Opštinskog SUP-a.

„Ti si se mislio sa nama igrati, sad ćemo mi tebi pokazati tvoga boga", rekao mi je Nikolić.

I Kapić se javio: „Ako te sad udarim ovom rukom, glavu ću ti probiti, majmune jedan". „Konačno si dolijao".

Nije mi to morao ni reći, i sam sam to shvatio.

Moji mučitelji bili su Predrag Radulović Pile, njegov kolega Mišurić Milivoje, Slavko Tambić zamj.sekretara SUP-a Maglaj i Đuranović Milenko zamjenik komandira stanice milicije.

Dobro su se zabavljali.

Stavili su mi lisice prvo na ruke a zatim uz opšti smjeh i na noge. Tražili su da stojim na jednoj nozi iako su na nogama bile lisice. Što se psovki tiče, kočijaši su za njih amateri. Rekli su mi da mogu da sjednem, da „neprijatelju" moga kalibra na pristaje da stoji. Bukvalno sam doskakutao do jedne stare iskrzane fotelje u uglu prostorije i sjeo. Pile je bio glavni zabavljač, gestikulirao je rukama, galamio, objašnjavao, i svo vrijeme šetao po kancelariji. U jednom momentu uhvatio me je rukama za kosu i svukao sa fotelje na pod i udario dva-tri puta mojim čelom o pod. „Šta ti je", pitao me je, „da nisi bolestan ili ti se ljulja fotelja". Ponovo sam sjeo i ponovo bio uhvaćen za kosu, ošamario me je nekoliko puta, udario mojim potiljkom o zid iza mojih leđa i ponovo me povukao na pod. Ovaj put udario me je dv puta cokulom u stomak, i ja sam kašljao i pljuvao krv. Bio sam u nesvjesti i ne sjećam se kako sam se našao ponovo u istoj fotelji, „Imaš slabu kosu", govorio mi je Pile, „jel primjećuješ kako opada" i ponovo me uhvatio za kosu, podigao i nekoliko puta udario pesnicama u pleksus. Ponovio je svoju davno rečenu maksimu: „Mi udaramo gdje truhne".

Ponovo je pričao. šetao kancelarijom, Mišurić i Đuranović su u međuvremenu izašli napolje, ušao je Vulić Mladen. „Šta to znači", pitao je Pileta. Čelo mi je bilo krvavo i Pile je uzeo papir i obrisao krv, skinuo lisice sa ruku i nogu i izašao.

Mladen mi je rekao da upravo idu da pretresu moju kuću. Taj dan pretresli su i kuću Hasana Delića, Mehe Mašića i Bege Delića. Samo od mene zaplijenili su stotine dokumenata i nekoliko knjiga, koje su sve bile u javnoj prodaji. Isto su uradili i kod Hasana gdje su se među zaplijenjenim stvarima našle i knjige Marksa (Osamnaesti brimer Luja Bonaparte, Rajnske novine, Pisma Kugelmanu) i knjiga Ernesta Fišera „Šta je Marks stvarno rekao". (Do dan danas ništa nam nije vraćeno, izgleda da je SDB otkrio najjeftiniji i najefikasniji način samoobrazovanja. Pretreseš kuću kakvog intelektualca i dođeš besplatno do literature). Samo jednom na hodniku sam sreo Ragiba Delića, sjedio je na klupi u hodniku, krvavog lica, očiju potpuno zatvorenih od oteklina. Jedva sam ga prepoznao a on mene nije ni vidjeo. Poslije su me premijestili u čekaonicu u kojoj su već sjedili Delić Bego, Jusić Rifat, Muminović Sinan, Husanović Šaban i još neki.

Pile je povremeno ulazio, obećavao mi da će doktorirati na Moševačkom slučaju, toliko je sabrao dokumentacije. Zatim jedonosio fotografiju na kojoj je bila unakrsno prekrižana sto trideset trojka (misli se na čl.133. KZ SFRJ) i govorio kako su te fotografije djelo fašista iz Slovenije, kojima ovi zakoni ne odgovaraju. Ubrzo je želju, da sa mnom razgovara izrazio i Milutin Blašković očigledno glavni koordinator i organizator masovnog privođenja. U to vrijeme bio je „Zaduženi aktivista" Republičkog SUP-a SR BiH za Dobojsku regiju /poslije je dogurao i do Komandanta Odreda za specijalna dejstva, Združenog odreda SSUP-a, na Kosovu/. Pitao me je, kako su tekli razgovori, da li su radnici organa bezbjednosti bili korektni prema meni, te ako je nešto bilo da mu slobodno sve ispričam.

Ja sam mu i ispričao.

Djelovao je iskreno iznenađen, prvo mi nije vjerovao a onda je rekao da će to odmah ispitati i utvrditi istinu.

Nakon desetak minuta od njegovog izlaska iz kancelarije, u istu je ušao ponovo Pile, sa potpuno istom ekipom (Tambić, Mišurić, Đuranović). Tražili su da pružim ruke, a onda je Pile izvadio pištolj i prislonio ga meni na sljepoočnicu. Pitao me je: „Šta misliš, da sad opalim, a?!"

Udario me je pesnicama nekoliko puta u stomak i kad sam pao, podigao me i rekao: „Ovo sve moraš zaboraviti".

Poslije sam na hodniku sreo Blaškovića, dobro raspoloženog, rekao mi je: „Ne brini, sredio sam ono."

U subotu poslije pola noći, milicijski golf, kome je upravljao milicioner Nihad, odvezao me je u Moševac.

Prije zore, jedan komšija, odvezao me je kolima u Slavonski Brod i to tako što sam preko livada i šume, došao do drugog sela gdje nije bilo milicije. U kolima su sjedile još tri žene, također komšinice. U nedjelju uvečer bio sam u Beogradu.

Pronašao sam i Delića. U utorak smo razgovarali sa Marjanom Rožičem, koji je tada bio član Predsjedništva SK SSRNJ i preko Gorana Kapetanovića (šefa kabineta Branka Mikulića) pokušali i Druga Mikulića informisati o svemu.

U petak, 6. 02. 1987. godine, milicijske snage su povučene iz Moševca. Poslije toga, sedam dana poslije, u taksi vozilu zelene boje, prije održavanja jednog Zbora došli su milicioneri Hasić Kasim i Boro Jovanović i na prepad u taksi uvukli Mašić Mehu, stakloresca i jednog od rijetkih koji nije bio priveden. Mehu su u SUP-u zadržali dva dana šamarali ga, donijeli mu gajtan (šnjuru) od rešoa, da se objesi i polomili mu prst na jednoj ruci. Ipak, kada je do javnosti doprlo sve ono što se u Moševcu dogodio tih dana, a u čemu najveću zaslugu imaju „Slobodna Dalmacija", „Politika", „Večernje novosti" i „NON" i saobraćajna milicija je počela zaobilaziti Moševac.

Akciju policijskih snaga trebala je da zamijeni široka politička akcija. Da nikakve razlike, među njima nema, brzo smo shvatili.

3000 DANA ZATVORA ZA MOŠEVLJANE ILI KAKO SUD ODREĐUJE SUDBINU

Tih dana, Moševac je bio eksperimentalni kunić mogućnosti promocije birokratske svjesti. Period dvovlašća, karakterističan je u novijoj istoriji samo za ovu Mjesnu zajednicu. Prvi put u istoriji socijalističke Jugoslavije, građani postaju „nelegalni", omladinska organizacija je proglašena za „divlju" i „partnersku" prema Savezu komunista opštine, istovremeno. Svi organi i rukovodstva su ili „nelegalni" ili „samozvani". Paralelno sa silama represije, u izvanrednoj koordinaciji, nastupa i pravosuđe. Za samo tri godine trajanja slučaja presuđeno je oko 3000 dana zatvora za Moševljane, po tri dana na svakog punoljetnog birača. Za svaku godinu po jedan dan. Više od 1500 dana zatvora ukinuto je potpuno na drugom stepenu, a o ostalim kaznama još uvijek se odlučuje. Koliko je novčanih kazni plaćeno a koliko je ukinuto, samo bog zna. Moje prve kazne bile su novčane. PRVA: zbog toga što omladinska organizacija čiji sam predsjednik, tada bi, organizuje igranke, DRUGA: zato što sam, navodno, sa Hasanom pjevao pjesmu:

„NAS DVA BRATA OBA DELEGATA, KOMITETU RAZBIĆEMO VRATA", zatim je došla kazna, jer sam navodno na jednom omladinskom sastanku pretukao Muminović Ismeta (sin Fadila, tadašnjeg predsjednika vjerske islamske zajednice koji je bio organizator etnički čistog dočeka štafete mladosti). Sve te kazne su ukinute nakon žalbe republičkom sudu za prekršaje. Prva je ukinuta jer omladinska organizacija ima pravo da organizuje igranke (tako je pisalo u obrazloženju), druga jer nije dokazano da smo pjevali tu pjesmu, a i da jesmo „zašto bi time bio remećen javni red i mir?" Treća kazna ukinuta je jer sam tražio saslušanje Mome Ševarike, tadašnjeg predsjednika Republičke omladine BiH, članova Predsjedništva RK SSO BiH, Nermina Ruvića i Mirsada Sinanovića, kao i članova Predsjedništva Savezne omladine Sandi Češka i Nijaza Skederagića, jer su sjednici o kojoj je riječ i oni prisustvovali, i niti sam se ja odvajao od njih, niti oni od mene. Poslije je sa dva svjedoka „dokazano" da sam u Doboju pretukao Muminović Fadila i platio sam novčanu kaznu od 600. dinara, te da sam u vrijeme dolaska štafete u Moševac štafeti „okrenuo stražnjicu" i uznemirio građane i opet platio, ovaj put 500 dinara.

Tako je legalno pripreman teren za zatvorske kazne!

U Saveznoj konferenciji socijalističke omladine, u razgovoru sa članovima Predsjedništva, Sandi Češkom, Milanom Janjićem i Nijazom Skenderagićem, dogovorili smo (Hasan i Ja), zakazivanje jednog omladinskog sastanka kojem bi prisustvovali i oni i republički omladinski funkcioneri. Taj sastanak zakazan je za 11. 10. 1986. godine. Sa drugovima iz Predsjedništva SSOJ-a, dogovoreno je da obavezno pripremim za tu priliku uvodno izlaganje, mada to nikada nismo radili za naše sastanke. Predložili su mi „da ne minimiziram problem", i da malo više napadam starije drugove, a manje omladinske organe.

Sjednica je zakazana i njoj su prisustvovali Sandi Češko i Nijaz Skenderagič iz Savezne omladine, a iz Republičke konferencije SSO BiH, prisustvovala su dva člana Predsjedništva Nermin Ruvić i Mirsad Sinanović, te lično, Momo Ševarika, predsjednik RK SSO BiH. I u selu je vladalo veliko interesovanje za tu sjdnicu pa je na nju došlo i još oko 300. građana koji nisu članovi SSOJ-a. Takva užarena atmosfera nije odgovarala salonskom političaru Momi Ševariki, pa je od mene, kao predsjedavajućeg, zatražio da svi stariji građani napuste sjednicu i da ostanu samo članovi SSOJ-a. Pročitao sam svoje uvodno izlaganje, išokirao omladinske funkcionere. Ševarika je tražio da se prisutni omladinci izjasne da li prihvataju to izlaganje, i ovi su ga jednoglasno prihvatili. Zatim je Ševarika tražio da u sali ostanu samo članovi OO SSO Moševac, njih 117, (a ne svi mladi sa mjesnog područja), te da se oni izjasne o mom izlaganju. Uslijedila je nova intervencija Ševarike i u sali su ostali samo članovi Predsjedništva OO SSO Moševac, i radne grupe

opštinskih, republičkih i saveznih organa. Scena se ponovila. Izlaganje je usvojeno jednoglasno, a napolju su čekali svi oni koji su napustili sjednicu OO SSO Moševac, da se održi Zbor građana i da po ko zna koji put zahtijevaju poštivanje biračkog prava koje im i Ustav garantuje. Kao i uvijek opštinski i republički funkcioneri su i tada priznali građanima pravo na izbore, a poslije su nastavili po starom.

Zbog uvodnog izlaganja koje je usvojeno na toj sjednici od Opštinskog sudije za prekršaje Adama Mehinagića dobio sam, svoju prvu kaznu zatvora u životu, 60. dana. Dva mjeseca, što je i najveća kazna koju sud za prekršaje može izreći. Uvodno izlaganje je u stvari predstavljalo istorijat i opis Moševačkih zbivnja, prelomljen kroz aktivnost omladinske organizacije. Istina bio je u tom izlaganju i kvalifikacija sa kojima se oficijelna politika nije nikako mogla složiti. Pisao sam o djelovanju „opštinskog političkog Gestapoa", o tome da „smrću Staljina nije umrla njegova ideologija, da je svoje utočište našla u Maglaju", o „čvrstorukaškoj politici, vojničkoj-političkoj disciplini i staljinističkim metodama u Bosni i Hercegovini", ali sve je to bila interna stvar i ustavno pravo jedne društveno verifikovane političke organizacije, pravo na vlastiti stav. S tim obrazloženjem republički sud za prekršaje ukinuo ovu presudu. Stizale su, međutim, nove i nove. Opštinski krivični sud mi izriče zatvorsku kaznu od tri mjeseca, zbog jedne partijske diskusije iz 1985. godine, problematične samo zbog toga što ja to stvarno nisam rekao, premda se ne bih ni plašio to ustvrditi. Kažnjen sam za krivično dijelo „klevete" kaznom koju Jugoslovensko pravosuđe nije zabilježilo. Bila je to najviša kazna ikad izrečena u Jugoslaviji za taj oblik krivičnog djela. Na Višem sudu u Doboju, „otkrili su", da se zbog partijske diskusije (na sjednici), ne može krivično odgovarati, pa je i to palo. Poslije sam od Suda za prekršaje kažnjen zatvorskm kaznom od 50 dana, zbog, „držanja emisije „Radio Oslobođeni Moševac", čas na neprijavljenom radiu, a čas je u pitanju bila razglasna stanica. Optužba je bila sumanuta pa je kao takva i ona ukinuta. Pale su i zatvorske kazne Hasanu Deliću (20.dana), Hasanbašić Jasminu (30. dana), Mašić Mehi (40.dana), Delić Begi (50.dana), Husaković Aliji (30.dana), Mrvoljak Mirzetu (40. dana) i sve su ukinute. Jedino je Delić Mujo, nesretni Delić Mujo, samo priveden u SUP, jedne subote uveče, u nedjelju ujutro je osuđen na 50.dana zatvora i odmah otišao na izdržavanje kazne. Izdržao je Mujo cjelu kaznu, ali njegova žena nije. Dobila je srčani udar i umrla u svojoj 27.godini. Iza nje, ostalo je maloljetno djete, Nermina (od 6.godina). Druga je to priča, i duga. Sve su začinile kazne zatvora Hasanu i meni (po sedam mjeseci dana zatvora), a našem drugu Hasanbašić Jasminu osam mjeseci.

Ali, mnogo je vode Drinom trebalo proteći do toga. I to onom krivom Drinom, koju je nemoguće ispraviti.

Novembar 1986. godine, Redakcija „Studenta”, Beograd!

Nakon masovnog hapšenja i privođenja zvanični organi krenuli su u političku kampanju.

Održavane su vježba jedinica teritorijalne odbrane, isticana ozbiljnost situacije u Moševcu, po zvaničnim stavovima OK SK Maglaj vršeno je praćenje i nadziranje, članova ovih jedinica iz Moševca.

U radnim organizacijama sugerisano je radnicima da su izmanipulisani od „građanska desnice" iz sela Moševac, te da će se održati jedan sastanak, jedan masovni zbor, na kome će morati dići svoj glas protiv sebe samih. Radnicima je rečeno da će toj sjdnici prisustvovati i ONI „DIREKTORI" i da će dobro zapamtii ko je bio i kako se ponašao.

Pošto je planiran bio sastanak Podružnice SSRN, vršeni su razgovori sa srednješkolskom omladinom i učenicima sedmih i osmih razreda Osnovne škole iz Moševca.

Predsjednik Sekcije SSRN za rad sa vjerskim zajednicama, Džemil Omerović, posjetio je seoskog hodžu i tražio i od njega aktivno djelovanje, među vjernicima na liniji provođenja stavova Opštinskog komiteta SK. Tako je i džamija provodila partijsku politiku. Sve je bilo pripremljeno za „veliku priredbu", samo se još nije znao datum. U Radnoj organizaciji „Natron", kao najjačem klasnom uporištu Moševljana, a i u drugim radnim organizaciama, razgovore sa radnicima obavljali su članovi poslovodnih struktura, članovi Opštinskog komiteta SK i radnici Državne bezbjednosti iz Doboja.

24. 02. 1987. godine bio sam kod advokata u Beogradu. Bio sam i sa Hasanom koji je još uvijek bio u „egzilu".

Vraćao sam se ponoćnim vozom iz Beograda, i prespavao Maglajsku stanicu. Probudio sam se kad je voz izlazio sa stanice u Zavidovićima i odlučio tek tako, da „skoknem" do Sarajeva. Otišao sam u Republičku konferenciju SSO BiH, i bio primljen kod Nermina Ruvića, člana Predsjedništva, jedinog koji je sa simpatijama gleda na to što radimo. Bila je srijeda i obavijestio me je da je famozni „Zbor građana" zakazan za 28.02., dakle u subotu, u 17,00 časova, i da se taj podatak brižljivo čuva od naših istomišljenika: dakle gotovo cijelog sela.

Vratio sam se kući, telefonom smo obavijestili Hasana, koji je naš predsjednik Zbora i krenuli u mobilizaciju sela. Pripreme su bile detaljne i taj dan, prije početka Zbora, po prvi put nakon masovnog hapšenja, pojavio se i Hasan, okružen desetoricom fizički najspremnijih i najjačih drugova, koji su imali zadatak po svaku cijenu spriječiti njegovo hapšenje. Bili smo spremni na sve.

U tom momentu, shvatili smo, da je to tak prelomni trenutak, ko zna koji po redu, ali da ne smijemo izgubiti.

A ispred zgrade osnovne škole nekoliko desetina službenih vozila.

Unutra u sali tridesetak novinara, znali smo odlično ko ih je obavijestio i pozvao.

Od republičkih funkcionera Edina Rešidović, Smiljka Milojević, Zoran Udovičić, Jerko Bradvica i Nermin Ruvić.

Od opštinskih: Amir Smajlagić, predsjednik Skupštine opštine, Tihomir Lukes (ubjedljivo najomraženija ličnost u Moševcu) predsjednik OK SSRN, Asima Mulamehić, predsjednik OK SSO, Džemil Omerović, Latif Islamagić i drugi članovi opštinskih organa i organizacija. Skupili su se mnogi direktori gotovo svih radnih organizacija sa područja opštine, direktori škola i kompletna „lopovska opozicija", oni koji su krali društvenu imovinu i njihova najbliža rodbina (oko dvadesetak njih).

I cijelo selo, kao na kakvu zabavu, preko 500.građana.

Zbor je mogao da počne. Na dnevnom redu bila je samo „Procijena političko-bezbjednosne situacije u Mjesnoj zajednici „25.novembar" Moševac".

Zbor je otvorila Zorica Brkić, i očito imala je namjeru da rukovodi njegovim radom. Ko ju je izabrao? Pa ona je žena Ibrahima, jednog od glavnih lopova u mjesnoj zajednici! Imamo mi svog predsjednika Zbora !

Tako se diskutovalo. Tražili smo i prije oficijelnog dijela sjdnice da se prisutni izjasne o povjerenju radnom Predsjedništvu. Ljutili su se opštinski i republički oci: „Prvo rješite ovo pitanje pa poslije birajte", govorili su.

Dva puna sata skandiralo se „hoćemo Hasana", dva puna sata naši povjerljivi (i jaki prije svega) ljudi blokirali su izlaz iz prostorije, tako da niko nije mogao izaći.

Stvarno smo bili spremni sve uraditi. Možda smo potajno i priželjkivali da se naši zahtijevi ne ispune i da vratimo milo za drago, da žestoko naplatimo, sve ono što nam se dešavalo u SUP-u.

I sada kad razmišljam o tome, i kad se sjetim kako smo zadužili i čovjeka koji bi na vrijeme isključio svjetlo u zgradi, i da onda na miru, prebijemo i republičke, i opštinske funkcionere, i direktore... Da ih pretučemo to smo priželjkivali, baš kao pravi neprijatelji. Ipak je naše Predsjedništvo Zbora (Hasan Delić, Skula Ramiz i Ramić Senaid) zasjelo za sto i sjednica je počela. Čitala se procijena, našim komšinicama je pozlilo, naše djevojke i drugarice su plakale... u toj procijeni bili smo neprijatelji, svih boa i dezena te da je naše djelovanje u suprotnosti sa svim pravcima razvoja, svega i svačega, na sve strane i u svakom smislu. Bili smo i „Đilasovci" i „Rankovićevci", i „građanska desnica" i „seoski tribuni i mešetari", i „ekstremna desnica", i „ekstremna ljevica"... Bili smo sve i svašta, ono najgore. Mnoštvo etiketa čak i onih sa suprotnim političkim nabojem i tvrdnja da smo lagali, i da je samo 18.ljudi privedeno, i to nije ni privedeno nego „pozvano na informativne razgovore".

Javljali su se političari, javljali su se direktori, pozivali su se na svjest radnika i tražili usvajanje te procijene.

Javljali su se direktori škola pozivali učenike, da im čuju glas, direktor doma zdravlja u Maglaju apelovao je na bivše pacijente, hodža je pozivao vjernike.

Diskutovalo je i nas pedesetak. Nas pedesetak pretučenih, poniženih i uvređenih... Govorili smo o batinama... ubjeđivali da je Mjesna zajednica pokradena... tražili odgovornost... kakva, bolan, građanska desnica, hoćemo biračko pravo!

„Ne može to tako", govorila je Edina Reešidović, zamotavao je Jerko Bradvica, situacija se naelektrisala.

„Šta ne može, majku li vam vašu", tutnjalo je.

Moševački partijski sekretar iskočio je kroz prozor, i dole ispod prozora dovikival: „Ćosić...Ćosić...Šešelj".

Ibrina ruka, nikad nije bila bliža prekidaču.

„Znači sve je uzalud, dok se pare kradu, svi šutite a kad se mi pobunimo, zbog svojih para, odmahujete rukom, kao da su pare vaše... majku li vam vašu", odjekivalo je učionicom.

Onda se za riječ javila Smiljka Milojević. Vidjelo se ko je glvni. „Birajte koga hoćete", rekla je u sat vremena dugoj diskusiji, „birajte", rekla je... i otišla.

Pred svima smo izabrali, u stvari samo potvrdili one ljude koje tri godine biramo, među kojima sam i sam bio.

Izabrana je Radna grupa da sačini novu procijenu. Predsjednik te radne grupa bio je Hasan. Ona procijena, koju su nam ponudili drugovi iz opštine i republike odbijena je. Samo sedam ih je glasalo za nju, ostali protiv (oko 500). Dogovoren je termin za saziv novog Zbora građana, koga će sazvati naše Predsjedništvo Zbora. Sjednica je završena oko 1,30 časova poslije pola noći. Bila je to čista pobijeda.

Ostalo je trebalo da bude stvar tehnike.

14. 03. 1987. zakazan je Zbor radnih ljudi i građana kome su prisustvovali drugovi iz Radnih grupa Opštine i Republike.

Nedostajala je samo Smiljka Milojević.

Ponovo je Edina Rešidović podgrijala atmosferu: „Vi morate prvo donijeti odluku o opozivu vaših delegata u Skupštini MZ. Ako Skupština prihvati opoziv, na narednom Zboru moći ćete izabrati vaše delegate. Uz dosta polemike prihvaćen je taj put izbora, mada ništa drugo do tada nismo radili nego samo opozivali i birali, i opet ponovo. Odmah sutradan 15. 03. zasijedala je „nenarodna Skupština" i donijela odluku o opozivanju same sebe i pokretanju inicijative za izbor novih delegata.

20. 03. 1987. zakazan je novi Zbor građana, iste radne grupe a onda... kad je rečeno da Hasan i Ja treba da budemo rukovodioci, ponovo su se usprotivili i Edina Rešidović i Zoran Udovičić. Masa se uskomešala i tadašnji predsjednik OK SSO Maglaj, izjurio je (kažu da ga je neko i udario) i pozvao policiju, koja je dežurala pored zgrade i u takvoj zagrijanoj atmosferi, na zbor „upada" Mirko Blažanović, komandir stanice milicije. Propismo izmarkšan od tadašnjeg predsjednika opštine Amira Smailagića, na pitanje: „Ko te zvao, medvjede jedan?", „medvjed" je podvijenog repa, kao kuče, brže izašao, nego što je ušao.

Republički i opštinski funkcioneri, su savjetovali prvo narod, da nas ne bira, a kada smo izabrani, apelovali su na našu „visoku svjest", da odustanemo od tih funkcija.

Nismo htijeli odustati i opštinari i „republikanci" su napustili sjednicu.

Sutradan je održana Skupština MZ, koju je sazvao lično Mahmut Kalabić, od opštine priznat - od naroda ne, ali nakon što ga je Tihomir Lukes, tadašnji predsjednik maglajske fronte posjetio, nije došao na sjednicu, koju je sam sazvao.

Na sjednici Skupštine potvrđen je izbor Hasanov za predsjednika Savjeta (Izvršni Savjet Skupštine MZ) i mene za predsjednika Skupštine MZ.

Utvrđen je rok za primopredaju materijalno-knjigovodstvene dokumentacije MZ... do koje nikad nije došlo.

Po ko zna koji put priča je počinjala iz početka.

Ponovo nelegalni!

MOŠEVAC JE MORAO PASTI

Tih dana, januara 1987, i narednih par mejseci u svim mjesnim zajednicama, radnim organizacijama, u društveno-političkim organizacijama i opštine i republike, cirkulisala je famozna „Procijena političko bezbjednosne situacije u Moševcu". O toj procijeni izjašnjavali su se svi društveno–politički i državni subjekti. „Moševačka kontrarevolucija" je gotovo albanskom jednoglasnošću, onom jednoglasnošću koja plaši, jer je izraz straha, osuđena. Idiličnu sliku jednoglasja prvi je „pokvario" diplomirani ekonomista Antonije Đurić. Na jednom sastanku njegove partijske organizacije, nesretni Anotnije „usudio se" apelovati na partijsku principijelnost i izraziti neslaganje sa politikom fabrikovanja neprijatelja, prije nego što je sud i uzeo u raspravu pitanje njihovog djelovanja. Podsjetio je da su u pitanju mladi ljudi. Podržala su ga dva vozača iz njegove radne jedinice, Radan i Milivoje... i sada, svakog trenutka očekuju poziv za zatvor. Napakovana im je pljačka, nekakvih vreća, u vrednosti od pedeset dva stara miliona ukupno. Antonije je dobio prvo tri godine, zatim je to nakon žalbe smanjeno na dvije, a njegovi drugovi, po dvije a sada jedan godinu i pol, drugi godinu.

Njihovi isljednici i egzekutori bili su stari Moševački znanci Grahić Omer i Hasanić Ilijas. Nakon pretresa i u toku njega, Grahić Omer tragao je za novcem kojim Đurić „finansira Moševačku desnicu".

Novac nije nađen, Moševac nije pao, „desnica još uvijek djeluje, samo Antonije i drugovi odlaze zbog 52. stara miliona, a za Moševačke milijarde niti ko odgovara, niti će odgovarati.

Da li će nas iko, ikada, više smijeti podržati?!

Na sjednici Opštinskog komiteta SK Maglaj, u februaru, te 1987. godine, toj procijeni suprotstavio se i nastavnik Borislav Đurković. I on se pozivao na principijelnu borbu Saveza komunista za mlade ljude – „ne mogu se mladi ljudi tek tako, zbog verbalnog delikta proglašavati neprijateljima", rekao je. Rekao je i to da operativni zadaci Saveza komunista opštine

Maglaj u smirivanju moševačkog slučaja, ne dolikuju Savezu komunista nego da bi najprimjerniji bili Albanskoj partiji rada.

Sabrija Pojskić, tadašnji član Predsjedništva RK SSRN, a sada potpredsjednik republičke vlade, udario je šakom u stol, oduzeo Đurkoviću riječ i skrenu pažnju, da stavovi i operativni zadaci moraju biti usvojeni.

Već četvrtu godinu, na svojim leđima, oni nose teret demokratizacije SR BiH, /sa jednog Zbora građana Moševca/

Nakon sjednice pokrenuta je prava hajka protiv ovog nastavnika – opštinska politika ga je suspendovala sa svih konkursa na koje se javljao, javili su se konflikti u porodici, i dan danas, čovjeku je ugrožen brak do te mjere da se gotovo razveo sa suprugom sa kojom je u braku više od 15. godina.

Mi nismo imali vremena, da se bavimo tim ličnim sudbinama ljudi koje zaista u to vrijeme nismo ni poznavali, i tražili smo način kako sebi da pomognemo. Pravi podzemni rat vodio se nakon martovskih sjednica u Moševcu.

Pošto od primopredaje „simbola vlasti" (pečata, dokumentacije) nije bilo ništa, odlučimo da uradimo nove pečate.

Oni stari pečati, nenarodnog rukovodstva, bili su napisani samo latiničnim pismom i mi odlučimo napraviti iste pečate, sa istim tekstom ali ćirilićno-latiničnim pismom.

Naravno, sve smo to plaćali vlastitim sredstvima.

Uputimo dopise Službenom listu SFRJ i Službenom listu SR BiH, i poništimo stare pečate. Samo, kako niko u Maglaju nije čitao te Službene listove, zvanična politika opštine nije ni znala za ovaj naš manevar.

U Službi društvenog knjigovodstva, lukavo (i pomalo nepošteno), išarmiram službenike, pričama o umirenom Moševakom slučaju i spremnosti da se radi, podignem obrasce za registrovanje potpisnika na žiro računu MZ, i registrujem sve naše provjerene ljude. Prvi put zvanično, na jednom dokumentu našao se udaren ćirilično-latinični pečat...

Nakon dva dana Direktor SDK iz Doboja izvršio je blokiranje žiro računa Mjesne zajednice i podnijeo prijavu tužiocu. Kad je ustanovljeno da je naš pečat registrovan u Službenim listvima, opština nam je uzvratila na isti način, poništila naš pečat, a ozakonila ponovo onaj stari.

Mogli smo se mi tako preganjati do besvjesti, poništavati jedni drugima, pa su organi bezbjednosti u nekoliko navrata vršili pretrese mnogih kuća tražeći strašne „ćirilične" pečate, najvjerovatnije „uvezene direktno iz Srbije". Nisu ih našli.

Hasan i Ja otišli smo u Republičku centralu SDK i žalili se, tražili da „oni" intervenišu, naravno, bez efekta.

U vezi sa našim pečatima, otvorena je krivična istraga protvi Hasana i mene, zbog krivičnih djela, falsifikovanja službene isprave, uništenja pečata i protiv osnova sistema socijalističkog samoupravljanja.

U organizacijama udruženog rada protiv najčvršćih pobornika našeg „pokreta" iniciraju se disciplinski postupci. Veliki broj upornih boraca za biračko pravo i zaštitu vlastitih sredstava samodoprinosa ili je izbačeno sa posla, ili preraspoređeno na lošija radna mjesta: Hasanbašić Jasmin, Muminović Ibrahim, Pridjelčić Muhamed, Vehabović Junuz, Jusić Rifat, Husanović Šaban, Mrvoljak Mehemed...

U školama đaci iz Moševca, sinovi i kćeri „narodnih poslanika", dobijaju slabije ocjene, prema njima se poduzima poseban tretman... Milicije više nema u selu, čak ni „legendarnog Pileta".

Da bismo izbjegli tu pat poziciju, Hasan i Ja odlazimo u Doboj i putem narudžbenica, ovjerenih našim pečatom naručujemo kompletnu stolariju (vrata, prozore...) za društveni dom. Tadašnja vrijednost bila je oko 320. starih miliona, (naručeno kod „Lesnine" predst. Doboj). Zatim pravimo narudžbu za 500 kubnih metara separisanog krečnjaka (čija je ukupna vrijednost tada bila, sa prevozom oko 450. starih miliona) i odmah po isporuci robe vršimo posipanje po putevima kroz selo na kojima se nakupilo stogodišnje blato.

U roku od nekoliko dana, gotovo svi putevi kroz selo bili su sređeni. Teško je bilo prepoznati te puteve.

U javnosti je o Moševcu stvarana idealistička slika. Usprkos plemenitoj borbi za opštu stvar mnogo toga ostalo je samo fasada iza koje su se skrivali godinama taloženi Moševački problemi.

Jedan od njih bilo je vječito blato na putevima, uskim i tjesnim sokacima koji se nikako nisu uklapali u sliku avangardnog sela. I onda, stalno odgađani centralni problem sela bio je preko noći (u stvari za samo pet dana) zauvijek riješen, i to pečatom koji niko ne priznaje.

Ubrzo je isporučena i naručena stolarija. Smjestili smo je u zgradu Mjesne zajednice na spratu i zaključali sa nekoliko katanaca. I Hasan i Ja bili smo svjesni da će problemi nastupiti kada budu ispostavljeni računi za plaćanje. Bili smo sigurni da SDK neće htjeti, na osnovu naših potpisa i „ćirilično-latiničnog" pečata izvršiti plaćanje.

Naši proračuni išli su u jednom ekonomski i pravno logičnom smjeru. Kad istekne petnaest dana vremena za ispunjavanje obaveza iz dužničko–povjerilačkih odnosa, i radne organizacije kojima SDK Maglaj sigurno neće isplatiti vrijednost robe, bili smo ubjeđeni biće podnešene nekakve prijave, krivične ili bilo kakve druge sa zahtjevom da roba bude plaćena. Neko će je morati platiti. Na sudu će biti odlučeno ko.

Naša šansa i bilo je to suđenje. Tu bismo dokazali da smo legalno izabrani, da je to podržalo republičko rukovodstvo, ponudili bi zapisnik sa sjednica, izjave funkcionera i ostvarili bi dvostruku korist: računi bi bili plaćeni i na taj način mi bismo legalizovali svoje djelovanje i preuzeli Mjesnu zajednicu.

Bio je to naš mali upad u platni sistem.

Sitna mala diverzija, protiv birokratskog zamotavanja i manipulisanja.

Bio je to uvod u naš najveći poraz.

Sudski postupci nisu bili pokretani. Za nove akcije putem narudžbenica bili smo onemogućeni. O našoj aktivnosti ponovo su upoznavane radne organizacije, privredni i politički subjekti.

I vrijeme je teklo, protiv nas.

18. 11. 1987. godine pred zgradu Mjesne zajednice u Moševcu parkirala su se dva bijela golfa (registarske tablice DO: 109-770 i DO: 109-851), zatim dva „Stojadina" (bjeli - DO: 583-92 i zeleni DO: 578-01). Golfovi su pripadali Službi državne bezbjednosti Doboj a „Zastave 101" Maglajskom OSUP-u.

Ubrzo su pred zgradu stigli Muminović Safet, mjesni kafedžija, rođeni brat dvojice najodgovornijih u MZ (Sulje i Halida) i brat kompromitovanog organizatora dočeka štafete mladosti, (Fadila Muminovića). Sa njim je bio i njegov zet Mušić Muharem. Da bi cirkus bio kompletan pojavilo se i nekoliko klasičnih policijskih plavo-bjelih golfova koji su bili obezbjeđenje jednom kamionetu.

Provaljena su vrata zgrade Mjesne zajednice, prvo ulazna a zatim još dvoja i čitava stolarija je natovarena na kamionet i sa uključenim rotacionim svjetlima krenula prema Maglaju.

Hasan i Ja bili smo u to vrijeme u Doboju.

Pred zgradom Mjesne zajednice, pred razvaljenim vratima kao simbolom naše nemoći, stajali su građani, ogorčeni što nisu bili na vrijeme stigli, da brane ono što je samo naše.

Strašan je taj osjećaj izgubljenosti u don-kihotovskom jurišanju na vjetrenjače.

Naši najbolji prijatelji, naši jedini prijatelji, razbacani po redakcijama širom Jugoslavije, uvijek su nam govorili: „Sad ne smijete odustati". Da li su ikada pomislili da i takva plemenita podrška može biti naša kob. Tu pred razvaljenim vratima naše zgrade, pred razvalinama naše sudbine, nismo imali snage ni da opsujemo. Stajali smo, i što smo duže gledali, sve smo se manje čudili.

To veče, bila je srijeda, u Mjesnoj kafani „Sedam braće", čiji je vlasnik Safet Muminović, za istim stolom, u veselom raspoloženju zatekli su se: Muminović Safet, Đuranović Milenko (zamjenik komandira stanice milicije u Maglaju), izvjesni Anto (zaposlen u SIZ-u za zapošljavanje Maglaj kome je šef Sulejman Delić), Mujaković Selim iz Moševca, i Ramo Mačković, također iz Moševca.

Slavilo se do kasno u noć, prisustvovala su i braća Safetova i u jednom momentu Safet i Đuranović su napustili društvo i vratili se poslije pola sata.

Sve kockice, u komplikovanom, dugo slaganom političkom i stravičnom mozaiku, dolazile su na svoje mjesto.

Samo par dana prije toga sa kolčevima i sjekirama u rukama, porodica Brkić (Ibrahim, Rašid, Idriz, Mujo, Halima, Marica, Danijel...), porodica lopovske provenijencije, u sred bijela dana napala je na Hasana i njegovog brata Đulagu. To veče, Hasan je odvežen u Stanicu hitne pomoći u Maglaj, jer je pored mnoštva povreda, imao i razbijenu glavu.

Slučaj je prijavljen Organima unutrašnjih poslova Maglaj i podnešena je prijava... ali protiv Hasana.

Opštinski sud za prekršaje Maglaj je pozvao Hasana na suđenje 19. 11. 1987. godine, samo dan nakon odlaska stolarije, i obijanja Mjesne zajednice. Na suđenje sa Hasanom otišao sam i Ja.

U Maglaju smo se zadržali do 12,00 časova, kada smo imali autobus za Moševac.

Na autobuskoj stanici u Moševcu stotine žena, nešto malo muškaraca, mnogo djece, zaustavljen saobraćaj, moja majka u nesvjesti, mlađi brat sa nogom u gipsu (već nekoliko dana je nosi taj gips), plač do neba. „Nemoj, Dževade, ništa da bi uradio!"

„Šta bih ja to i mogao da uradim", mislio sam?

Desilo se! Znao sam nešto se strašno desilo ali teško je to bilo shvatiti iz nepovezanih rečenica usplahirenih žena. Iz povika djce, riječi umirivanja i ohrabrenja muškaraca.

Šta se, ustvari, desilo?

Negdje oko 11,00 časova, mjesni kafedžija Muminović Safet, u pratnji dva milicionera maglajskog OSUP-a (Kadić Hasib i Kurtić Muhamed) i bratića Muminović Ismeta, sa sjekirom u rukama i pištoljem za pasom, otišao je pred kuću Mašić Mehe, mog ujaka, i polupao sve prozore, sjekirom razvalio gotovo sva vrata i tražio Mehu da ga ubije. U razbijanju Mehine kuće aktivno su učestvovali i milicioneri Kurtić i Kadić.

Sa raspaljenim zvjerskim nagonima, pod pokroviteljstvom milicije, upao je u mjesnu prodavaonicu uhvatio za vrat Delić Fadila, pretio mu da će ga zaklati riječima: „Sad ću da vas koljem, dosta smo se mi šalili sa vama!"

Zatim je, sa bratićem Ismetom, otišao do Opštinskog SUP-a, vjerovatno po instrukcije, vratio se u Moševac i demolirao kuću moje majke u kojoj su se u to vrijeme nalazili samo majka i brat Amir sa slomljenom nogom u gipsu.

Majka i brat su mi ispričali da je bilo stravično: pucali su prozori, lomilo se drvo... a napolju, na ulazu u dvorište, dva milicionera sa pištoljima u rukama, „zlu ne trebalo".

Milicioneri su ostali u Moševcu, a Safet i Ismet su ponovo otišli do SUP-a i u povratku, sjekirom potpuno uništili automobil još jednog Moševljana, Ramiza Husanovića.

Mujaković Sabrija, koja se pobunila protiv toga dobila je udarac ušicama od sjekire u leđa i nekoliko udaraca nogom u trbuh. Ni milicija nije stojala skrštenih ruku pa je nekoliko udaraca dobila Rahima Priđelčić, potegnute su i palice i pocijepana bluza šezdesetogodišnjoj Hani Husanović. Tihi protest, umalo nije platio glavom i Rasim Mrvoljak.

Bilo je 12,30 časova.

Prilazi mi Husaković Alija. Prije sedam dana dobio je Rješenje Opštinskog suda za prekršaje, kojim se kažnjava na 40. dana zatvora. Taj dan, četvrtak, zadnji je dan za podnošenje žalbe. Ulazimo u moju kuću. Staklo je na sve strane.

U mojoj sobi staklo po kaučima, podu, na pisaćoj mašini.

Teško se u takvoj situaciji skoncentrisati na žalbu.

„Sve je to uzalud", mislim, ali kucam. Oko nas staklo.

Hasan je otišao kući, da vidi je li kod njega sve u redu.

Oko 14,00 završavam pisanje žalbe (poslije dva mjeseca i ova žalba je usvojena. Alija je ostao na slobodi).

Majka je otišla u SUP da se žali na ponašanje SUPovaca.

U 14,30 amidža Hakija i amidža Mehmed, dovoze je kolima kući i nakon par savjeta vraćaju se kući, u meku nasilja. U Maglaj. Samo što su otišli u bijelom „Fići" , pojavljuju se Hasan i brat mu, Edhem.

„Uskači", samo su rekli. Lična karta mi je bila u džepu, ništa više nisam ni imao.

Tek kad smo kod sela Karuše skrenuli na putu prema Teslću i Tešnju upitao sam gdje u stvari idemo!

„Za Banjaluku, a iz Banja Luke za Beograd".

Nije trebalo puno objašnjavati, sve to što se desilo, zaudaralo je na dobro pripljemljenu zavjeru.

Što prije stići u Beograd!

Preko Jelaha, Kulaša, Vučijaka... čak i po nekom makadamu, najmanje dvadeset kilometara dugom, oko 16,50 stižemo u Banja Luku. Vadimo karte i sa perona deset u 17,00 krećemo za Beograd.

Cijelim putem košmar.

Oko 23,00 smo u Beogradu.

Tražimo Slavka Drinskog, u stanu. Dugo zvonimo i kucamo. Izlazi komšija i kaže: „Otišao je za Francusku"!

Idemo na Voždovac, u Studentskom domu „4. juli" ima mjesta. Mi smo tu stari znanci i možemo prespavati i kad Bisenić Dragan nije tu.

Ustajemo rano ujutro. Iz glavne pošte zovemo Hasanovog brata Edu, takav je dogovor.

Saznajemo da je oko 16,30, kada su se radnici vratili iz prve smjene selo napravilo odmazdu. Polupani su prozori na kafani pa je gostioničar i kabadahija nekoliko puta pucao iz lovačke puške, na okupljeni narod.

Uveče su demolirane kuće Mušić Muharema i Šahman Hajrudina. Priča se da su jedna milicijska kola uništena, da je milicija i još poneki od lokalnih lopova, da su zajedno pucali iz pištolja, na narod, u zrak... ni on nije bio siguran šta je tačno, a šta su glasine.

I kazao nam je još, da se pazimo, da je sve to pripremljeno, da se ne vraćamo u Moševac dok se sve ne sredi, i ponovo da se pazimo jer glavna meta nije Moševac, nego Hasan i Ja.

„ZA SAVEZNE ORGANE - LEGALNI" „ZA REPUBLIČKE - NELEGALNI"

Čudno je to u kojoj mjeri smo bili i ostali nesposobni da shvatimo jednu tako prostu stvar - „vrana vrani oči ne vadi". Na opštinsku birokratiju žalili smo se republičkoj. Nema tog republičkog organa u koji nismo dolazili, kome nismo pisali žalbe, od koga nismo tražili rješenje slučaja. Stotinama puta dolazili smo u Sarajevo, uvijek misleći da je taj naš dolazak, zadnji dolazak, da više nikad i nigdje nećemo morati ići zbog žalbe... a onda bismo se vraćali razočarani. I u Sarajevu, dobro uvježban, pjevao se stari Maglajski refren, o nelegalnosti, o neprijateljskom djelovanju, o građanskogj desnici.

Nije bilo lako odlučiti se i krenuti za Beograd. Kao i u Sarajevu, kao i u Maglaju govorili smo o negativnostima i o lošem radu našeg lokalnog rukovodstva.

Gotovo da nije bilo Saveznog funkcionera koji nas nije sa razumijevanjem primio, utješio riječima podrške i rekao da je Federacija tu nemoćna.

Nama je to bilo nezamislivo da FEDERACIJA ne može da smijeni jedno seosko rukovodstvo. Stvarno, nije mogla.

Kada smo shvatili da su korijeni društvene opasnosti, ne u političkoj prljavštini i bijedi moševačkih avlija, već u najluksuznijim vilama i rezidencijama republičkih aga i begova, počeli smo prozivati i republičko rukovodstvo, isprva vrlo stidljivo, ne zbog straha, nego zbog toga što je i nama bilo teško povjerovati u to.

U drugoj godini Moševačke rašomonijade preko jezika je prešlo: STALJINIZAM. To jeste bio staljinizam, to još uvijek jeste staljinizam ali tada mi nismo ozbiljno shvatali ni težinu optužbe, ni dubinu njene opravdanosti.

Sve češće smo dolazili u Beograd. I „ONI" su bili nemoćni kao i „MI", ali bilo je razumijevanja. Nama je to bilo dovoljno.

I tu smo obišli sve organe, pojedinačno, kolektivno.

Šezdeset i pet nas je primljeno u CK SKJ kod Ivana Brigića.

Poslije je i Sekretar SK SSRN Jugoslavije Stojan Dimovski, primio jednu petočlanu delegaciju iz Moševca kao zvanične predstvnike Mjesne zajednice. U organima federacije mi smo imali status legitimnih i legalnih rukovodilaca Mjesne zajednice, međutim, za Republiku smo ostali „nelegalni".

Samo jednu instituciju u Beogradu nismo nikad posjetili: SAVEZNI SEKRETARIJAT UNUTRAŠNJIH POSLOVA.

Dvadesetog novembra 1987. godine, usprkos najlošijim iskustvima sa pripadnicima organa i Službi bezbjednosti, bili smo prinuđeni žaliti se Saveznom SUP-u.

A plašili smo se.

I prije početka radnog vremena, već u 7,30 časova, Hasan i Ja, došli smo u zgradu društveno–političkih organizacija na Novom Beogradu. Tražili smo prijem kod Stojana Dimovskog Sekretara SK SSRN Jugoslavije. Bio je službeno odsutan, čini mi se u Australiji.

Skretar Komisije za žalbe Socijalističkog saveza imao je posla u Sindikatu a Dragoljub Acković, naš stari poznanik, otišao je na novu dužnost u Savezno izvršno vijeće.

U toj zgradi nije bilo nikoga kome bismo se mogli požaliti.

Poslije smo tražili režisera Krstu Škanatu, ni on nije bio tu.

Jedino poznato lice bio je Vasko Ivanović.

Sve ono što smo mislili ispričati nekom saveznom rukovodiocu, ispričali smo njemu. Vasko uvijek ima razumijevanja za tuđe probleme. Posavjetovao nas je da, obavezno, odemo do Saveznog SUP-a. Plašili smo se, SUP je SUP, mogu nas i uhapsiti, i to odmah.

U 10,00 časova bili smo pred zgradom Saveznog SUP-a.

Padala je kiša, a mi nismo nikoga znali u Saveznom SUP-u.

Tražili smo prijem kod Dobrosava Ćulafića.

Bio je na Kosovu. Primio nas je Mišo Todović, šef Ćulafićevog kabineta.

Bili smo umorni, pričali smo hiljadu puta ispričanu priču i prvi put sam osjetio koliko smo se svo ovo vrijeme ponižavali objašnjavajući jednu istinu onima kojima do nje nije ni stalo.

Kako smo malo držali do sebe.

Mi smo prosili političku milostinju i razumijevanje i već to, samo po sebi, bilo je ponižavajuće. Kako je tek užasan osjećaj kad nam i to uskrate.

Doduše, Mišo Todović je imao i previše razumijevanja za nas. Bio je dobar, toliko uljudan da bi moji Moševljani, kad bi ga upoznali, sigurno rekli: „Dobar čovjek, kao da nije SUPovac...!"

Razgovor smo završili u 13,00 časova.

Šta sad?

U Beogradu nismo mogli ostati, kući nismo smijeli ići.
Ni Jug Grizelj nije bio u redakciji NIN-a.
Taj dan, nijedan naš poznanik nije bio na svom mjestu.
U 16,00 časova idemo u kino, da ne budemo napolju, jer hladno je i kiša pada... da se malo odmorimo.

Sve će to Zgonjanin srediti. Bez brige!
/Uoči jednog od mnogih Zborova građana/

Nismo mogli zaspati, igrao je „U ime naroda".
Nekad čovjeku treba tako malo da dokuči „istinu", to veče, mi smo je dokučili... i krenuli u susret sudbini.

Na jednoj benzinskoj stanici, iza Novog Beograda, oko 20,00 časova, ustopirali smo kamion Ohridske registracije koji je išao za Sarajevo.

Šofer je bio umoran i Mi smo obećali, čim bude htio da spava, Mi ćemo izaći i stopirati drugo vozilo.

Vozio je brzo, i razgovarao puno, kao neko ko se boji da će odmah zaspati čim prestane pričati.

Nismo odmakli ni pedesetak kilometara od Beograda, kada smo ugledali kamion jedne radne organizacije iz Maglaja (OOUR „Borik"). Mislili smo da je Selem, ili Musto, jednostavno da je neki naš poznanik u pitanju. Naš vozač je iza „Borikovog" vozila blicao upomo, dok ovaj nije zaustavio vozilo.

Ni Hasan, ni ja, nismo znali vozače, ali oni su znali nas.

Primili su nas. Hasan je odmah zaspao, a Ja sam pojeo gotovo sve rezerve njihove hrane, popio koka–kolu i pričao sa njima o svemu što se dan prije desilo u Moševcu.

Oko pola noći bili smo u Moševcu, milicije nije bilo.

Moji su spavali kod strine Hanife, u našoj kući, to je bilo neizvodljivo.

Hasan je htio da ide kući, ali sam ga ubijedio (bolje da nisam) da ode sa mnom u demoliranu kuću i da tu prespavamo.

Stavili smo ćebad na prozore, očistili dva kauča.

Ujutru smo se probudili u sobi punoj milicije: Rade, Stipo, Sarajlić, Hasić, Niko, Vojo...

Tako smo uhapšeni.

U Opštinskom SUP-u u Maglaju vanredno stanje.

Mobilisani su i pripadnici Rezervnog sastava milicije sa opštine, dežuraju ispred zgrade i u zgradi.

Mnogo milicijskih automobila Republičkog SUP-a.

Hasana i mene su po starom običaju razdvojili... ponovo oprobani metodi, isljednici se poigravaju sa pištoljima, prijete: „Zbog jednog Safeta Muminovića spremni smo stotinu takvih sravniti sa zemljom".

Iz Republičkog SUP-a, omalen i sitan čovječuljak, Gavrilović se zove. Kaže: „Galijaševiću, nemojte ništa brinuti, niko Vas ne smije dirnuti"!

Poznata mi je ta pjesma.

Tražim objašnjenje zašto sam priveden.

„Čim utvrdimo kakva je Vaša uloga u ovom događaju, oko lupanja, pustićemo Vas kući".

Pitaju me hoću li da jedem. „Tek kod kuće", kažem.

„Znači nikad", misle i Oni i Ja.

Začudo, niko me ne ispituje.

Kao potpuno zaboravljena stvar sjedim u uglu prostorije i razmišljam,

kako bi lako bilo iskočiti kroz prozor... pobjeći preko pruge, dočepati se šume... prosto.

Nismo mi spremni za takav jedan radikalan protest.

Naš protest je strpljivo zauzimanje položaja, nije pobuna, odučili su nas. Toliko smo zatrovani tuđim idealima, prihvatili smo ih kao svoje, borili se protiv sebe u ime tuđih ideala.

Znam da sam tada trebao pobjeći, trebao sam pokušati jer znao sam da je to taj trenutak kada se odlazi i nikada ne vraća.

Da li bi iko zbog, nekakvih ideala (i to tuđih ideala) bio spreman pobuniti se i reći: „Ne priznajem ovaj sud", ovu miliciju... Da na pokazani nalog za hapšenje pljune i kaže „NE". Da se bori za svoju slobodu, protiv svih onih koji hoće da mu je uzmu, a ne da, kao žrtva hipnotisana pogledom dželata, čeka vlastiti kraj. Kao automati, „kerberi socijalizma", ulaze i izlaze, svako kaže ponešto, vjerovatno su mi to bili dužni reći. I zadovoljno trljanje ruku, kao poslije velikog posla.

Pred veče, oko 17,00 ulaze stari znanci iz Službe državne bezbjednosti iz Doboja: Kadribašić Dževad i Savić Milan. Kažu mi, da pođem sa njima. NOVI PRETRES KUĆE.

Iz OSUP-a Maglaj, sa nama ide operativac („agent") Marjanović Marko i desetak milicionera.

Mrvoljek Adviju i Mušić Hadžeru, na prevaru, uzimaju za svjedoke. Jadne žene pomislile da treba svjedočiti o proteklim doađajima, niko im nije rekao za nekakav pretres kuće. Kasno je, nema povlačenja. Silom prilika privedena je i Hekić Melva.

Da sve bude po zakonu.

Na ulazu u moju sobu, zahtijevaju od mene da predam pečate Mjesne zajednice i sve zabranjene knjige koje imam, sve zapisnike i svu dokumentaciju o „Slučaju Moševac" i za pretres neće biti ni potrebe.

Predajem im pečate, one ćirilične, i pitam: „Da nije neko razbio koji prozor „nekakvim pečatom" pa provjeravate moje?!

„Da nije neko nešto razbio, kakvom zabranjenom knjigom ili zapisnikom"?!

U mojoj kući nema zabranjenih knjiga, nema ni oružja... a nema ni zapisnika, sami su ih ranije pokupili.

Ipak je tom prilikom zaplijenjeno hiljadu stranica rukopisa, knjiga, dokumenata, sudskih rješenja, pečata...

Ništa nije vraćeno, dan danas. Stara je to priča.

Poslije pretresa u SUP-u me čeka otkucana izjava „koju samo treba da potpišem i da idem kući".

Odbijam da potpišem dok ne pročitam.

„Mi imamo vremena", kažu, stavljaju mi lisice na ruke, udaraju po nosu, vuku za uho, šamaraju. Nije dosadno.

Oko pola noći dobijam Rješenje o trodnevnom pritvoru.

S lisicama na rukama, u land-roveru, voze nas u istražni zatvor u Doboj.

Prva noć u zatvoru je užasna.

Svaka noć u zatvoru je užasna, i svaki dan.

Pišem žalbu, poslije dva dana dolazi istražni sudija iz Maglaja Bakir Ljubović... i produžava pritvor za još 30. dana.

I dalje odbijam hranu, obećavam čuvarima da ću štrajkovati glađu do smrti.

Prolaze dani. U stomaku praznina kao bol. Tiha, ali uporna.

Tu, u zatvoru, u maloj sobici sa četiri kreveta, u društvu dva džeparoša (jedan je u stvari obijač trafika - Muratović Mustafa, drugi falsifikator štednih knjižica Antolović Ivica) i jednog dvostrukog ubice (Hasanić Alaga) po prvi put pokušavam da otkrijem: zašto sve ovo?!

U rješenju istražnog sudije stoji „zbog osnovane sumnje da je učinio krivično djelo nasilničkog ponašanja i ometanja službenih lica u vršenju službene radnje". Optužen sam, da sam učestvovao u demoliranju kafane i napadu na milicijska kola. Optužen je i Hasan i Jasmin Hasanbašić.

Za krivično djelo nasilničkog ponašanja optužen je i Muminović Safet, milicijski provokator i razbijač, lokalni kafedžija. On je dobio samo osam dana pritvora a mi 30.

Pod pritiskom javnosti i njegovih 8. dana, a i naših 30, preinačeno je u dva mjeseca (toliko smo ostali u istražnom zatvoru).

Ja sam shvatio da je pozadina našeg hapšenja prevashodno politička. Radnici organa i službi bezbjednosti zanimali su se isključivo za naše rukopise, lična razmišljanja, za dokumentaciju vezanu za „Slučaj Moševac", zapisnike organa i organizacija Mjesne zajednice. Radnici Državne bezbjednosti su i Hasanu, i još dvojici Moševljana koji nisu ni osumnjičeni, pretresli kuće, i Hasanu su zaplijenili kompletnu dokumentaciju, knjige...

Desetak dana, nakon našeg hapšenja zaplijenili su i naše sjekire, tek onako, zbog alibija, za bruku optužnice koju su podigli.

(Kasnije po izlasku iz zatvora, zaplijenili su mi i dnevnik koji sam kao zatvorenik vodio i u kome sam napisao sve šta su mi radili, načine mučenja...).

Tu, u zatvoru, shvatio sam i zašto je napravljen „Slučaj Moševac", i zašto imamo sve ove probleme... zašto su oni svakim danom sve veći. Neću pogrešiti, ako kažem, da je u pitanju jedno perfidno provođenje anti–srbijanske politike. Perfidno i kontinuirano. Decenijama stvarano, kao proizvod straha vlastodržaca od gubljenja vlasti, odnosno od mogućnosti da srpski

narod zahtijeva pripajanje matici zemlji, anti–srbijansko raspoloženje, prikrivano je najvišim stepenom ideološkog zaglupljivanja masa, pričama o „Bosni i Hercegovini kao o stabilizatoru međunacionalnih odnosa." O potencijalnoj opasnosti, od mogućnosti da anti–srbijansko raspoloženje u narodu koji nije politički verziran, pretvori se u anti–srpsko, i u mržnju prema cijelom jednom narodu, niko nije vodio računa. Prikrivan je progon srpskih intelektualaca: Vase Čubrilovića, Gojka Đoge, Božidara Jakšića, Ljubomira Tadića, Vojislava Lubarde, Rajka Petrova Noge, Vojislava Šešelja...

Istina, to je samo jedan od bitnih segmenata bosansko–hercegovačke politike, koja je na našu adresu upućivala etikete i uvrede, koje je do tada upućivala isključivo na adresu beogradskih intelektualnih krugova. Moševac je „tumačen" kao „još jedna srpska podvala". Za nas se govorilo da smo prodali Moševac Beogradu.

To je samo jedan od segmenata, jer Bosansko hercegovačka politika je u potpunosti ista bila i u odnosu prema Muslimanskim intelektualcima. Tumačena iz ove dvije opcije, ova politika kvalifikovana je kao u biti anti–nacionalna politika. Kao politika riješena po svaku cjenu da izvrši nekakvu sterilizaciju nacionalnih osjećanja dok je u stvari ova politika bila DUBOKO ANTI–INTELEKTUALNA POLITIKA.

Sve što je iskakalo iz prosječnosti, lokalne političke žabokrečine, svaki pokušaj širenja slobodnog prostora, slobode mišljenja bilo je predmetom teških progona, duhovne sirovosti i političke surovosti kao produkta vizije odnosa u okvirima „staljinske despotije".

Protjeravani su i: Suljo dr. Čekić, Esad Ćimić, Hamdija Demirović, Zuko Džumhur, Mehmed Mašić, Muharem Pervić, Fadil Hadžić, Alija Nametak... Probleme i dan danas imaju: Abdulah Sidran, Alija Isaković...

Nikad neću povjerovati u tezu da bi Muslimanski narod poželio Bosnu i Hercegovinu bez Srba i Hrvata. Najzad, mnogi protjerani i šikanirani Muslimanski intelektualci svoje utočište nalazili su u Srbiji, Hrvatskoj, Beogradu ili Zagrebu.

Možda i sigurno u glavama nadobudnih političara jednog, drugog ili trećeg naroda postoje snovi o „progonu čitavog naroda" sa jedne strane ili o nekakvoj nacionalnoj asimilaciji, s druge strane.

Suvišna je ta nacionalna korespondencija, jer ona to nije, ONA JE U STVARI KORESPONDENCIJA INTELEKTUALNOG EKSODUSA, silovanja duha...

Moralo je to sve dobijati nacionalnu pozadinu, jer su i sudski postupci bili usmjereni ka gušenju nacionalnog identiteta čak i onda kada stvarni razlozi nisu imali blage veze sa nacionalnim ispoljavanjem.

Pamtim suđenje dvanaestorici muslimanskih intelektualaca (izrečenih 89. godina strogog zatvora), pamtim da je tada kao jedan od svjedoka

pojavio se DEDIČ MUHAMED. U sudskim spisima ovaj „svjedok" bio je zaveden kao poštar a u stvari BIO JE I JOŠ UVIJEK JE, RADNIK DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI U REPUBLIČKO SUP-u SR BiH. Tada u to vrijeme, kada sam upoznao Dedić Muhameda, nisam imao pojma o njegovoj ulozi u suđenju muslimanskim intelektualcima (Aliji Izetbegović, Omeru Behmenu, Meliki Salihbegović, Spahić Mustafi...). Upoznao sam ga u stanu MUNEVERE GORDIĆ, u Sarajevu (. . .) za koju znam da je bila ljubavnica jednog od naših visokih političara. Dao mi je i službeni broj telefona, na koji ga mogu pozvati. Zaboravio sam bio za njega, sasvim slučajno čitajući o POLITIČKOJ KARIJERI Edine Rešidović, Predsjednice RK SSRN BiH, pročitam da je na tom suđenju ONA bila zastupnik tužbe, pročitam listu svjedoka, izjave optuženih i kažem, samo jedno: STRAŠNO!

Strašno jer bježali su iz Bosne i Hercegovine i Hrvati: Predrag Matvejević, Ivo Andrić, Karlo Miljić, Ico Voljevica... Jevreji: Ivan Foht, Erih Koš, i lično mislim, da je pozivanje na naciju bilo samo paravan zvanične politike iza koga se prikrivalo gušenje slobode mišljenja, izražavanja i opredeljenja. Svaki pravi intelektualac mora biti inter-nacionalističke orjentacije. Na primjeru suđenja Muslimanskim intelektualcima, svoju demokratsku i internacionalističku prirodu pokazala je srpska intelektualna elita, oličena u Odboru za odbranu slobode misli i izražavanja. U dva navrata članovi ovog odbora „koji su i sami preživjeli optužbe da su nacionalisti - samo Srpski" apelovali su Predstavkama na Predsjedništvo SR BiH i SFRJ napisali su: „... Zbog toga vam ponovo ukazujemo na pravnu i moralnu neodrživost ovih teških osuda sa molbom da dalje stradanje preostalih osuđenika odmah obustavite..."

Sve je to trebalo prikriti jednim Moševcom, neviđenim terorom prema nedužnim ljudima.

Tako su namirivani dogmatski računi jedne politike: Progon srpskih intelektualaca prikrivan je progonom Muslimanskih, progon Muslimanskih progonom Hrvatskih... itd. u beskraj, bez obzira na naciju zajednička crta bila je ta da se radi o intelektualcima najvišeg ranga.

U to famozno kolo, to političko potkusurivanje ušao je i Moševac, da ne svojom voljom postane sredstvo zataškavanja Agrokomerca. Agrokomerc je napravljen da se sakrije Neum, sada se Neumom sakriva Moševačka „staljinijada"... i tako u beskraj.

Jedna afera prikriva drugu... jedna politička garnitura smjenjuje drugu, a intelektualci stradaju... i narod sa njima.

Shvatio sam i tada u zatvoru, da ni Moševac nije više tako sitan, da je postao simbolom otpora neljudskoj vlasti... simbolom otpora kome uz sva nastojanja zvanične politike, nije uspjelo proturiti „nacionalne konotacije"...

Tu se znalo JEDNI SU KRALI, DRUGI IH ŠTITE a TREĆI TO SVE RAVNODUŠNO POSMATRAJU.

Čudesno kolo u koje su se upleli svi oni nemoralni, prljavi, svi oni primitivni. Opijeni vlašću, postali su njeni robovi, i rušili ideje, ljude...

I ne bi bilo ništa novo da svo stradanje padne na nas trojicu uhapšenih a da narod odustane jer „ne može šut sa rogatim", dok ne ostanu samo rogovi kojima će njihovi nosioci krčiti sebi put.

O tempora! O mores!

ŠTRAJK GLAĐU I ŽEĐU DUG 25. DANA

Još dok su nas vozili prema zatvoru, u milicijskom land roveru rekao sam Hasanu i Jasminu da sam otpočeo sa štrajkom glađu i žeđu.

Tako je pao dogovor da sva trojica štrajkujemo.

11. 12. 1987. godine (21. dan štrajka), usprkos infuzijama koje su mi na silu davane, ujutro, za vrijeme šetnje, pao sam u komu. Bilo je 8. časova ujutro.

Osvjestio sam se u 18,00 na odjeljenju neuro psihijatrije u Doboju. Poslije sam doznao da sam bio i na internom odijeljenju i na rentgenu.

Prilikom pada u nesvjest udario sam glavom u beton i razbio čelo. Bilo je mnogo krvi i ožiljak koji je još uvijek prepoznatljiv.

Vratili su me u zatvor.

Načelnik zatvora, Slavuljica Mirko, prenijeo mi je Hasanovu poruku da prekinem sa štrajkom glađu i da će i On i Jasmin prekinuti.

Smatrao sam to podvalom, zato sam načelniku obećao, da ću štrajkovati glađu sve do smrti. Ili do konačne slobode. Sutradan su novine objavile da sam jedino ja produžio sa štrajkom.

Ubrzo sedam zatvorenika, iz drugih ćelija, stupa u štrajk glađu.

Upravnik Mustafa Aličić i Predsjednik Višeg suda u Doboju Savić Stevan donose odluku da budem prebačen u samicu. Načelnik mi je rekao razlog: „Zbog negativnog djelovanja na zatvorenike. Već ih je sedam stupilo u štrajk glađu".

Samica je užasna stvar. Hladna i zamračena.

Lanac debeo kao ruka i bukagije.

Četvrti dan sam pušten iz samice.

Taj dan došao je moj advokat Risto Sočević i savjetovao me da prekinem sa štrajkom glađu, jer ovakav kakav sam, nisam sposoban za suđenje, pa će odgoditi raspravu.

Imao sam 62. kilograma težine, u zatvor sam došao sa 80. Štrajkujući, izgubio sam nešto više od 18. kilograma.

Dvadeset šesti dan prekinuo sam sa štrajkom glađu.

Moj prvi obrok bio je bokal mlijeka.

Oko 15,00 časova, tog dana, kada sam počeo sa uzimanjem hrane, (sreda), došli su po mene čuvari i odveli me u Centar službi bezbjednosti, sektor državna bezbjednost, tako sam upoznao Milana Krnjajića. Čuo sam za njega da je Šešelju često puta krao aktovku u Bosna ekspresu i da je bio Šešeljev isljednik.

Mada me po zakonu nisu smjeli izvesti iz zgrade istražnog zatvora, tri dana zaredom vodili su me kod Krnjajića.

Upamtio sam dobro to isleđivanje.

Krnjajić, zavaljen u fotelji, popravlja prorijeđenu kosu, gladi brkove i kaže: „Zdravo junače"! „I ovdje možeš da biraš: ili da te mi bacimo kroz prozor, ili da sam skočiš, ili da propijevaš, sve što znaš"!

Bio je uljudan, kulturan, nije vrijeđao.

Za drugim stolom sjedio je Duško zamjenik načelnika CSB Doboj. On je i vrijeđao i psovao, i neskriveno prijetio.

Počeo sam da pričam o demoliranju kuća, o tome kako sam bio na putu za Beograd, kad se sve desilo...

„Ne zanima me to. Pričaj Mi o Đilasu, Ćosiću, Nogi...".

Kod pretresa kuće zaplijenjen je i moj lični članak o Đilasu, njegova biografija, rađena isključivo po zvaničnim podacima. Poslije nekoliko dana Televizija Sarajevo je objavila vjest kako sam uhvaćen u trenutku dok sam pisao roman o Đilasu!

Šta bih ja više mogao reći o Đilasu, osim onog što sam i napisao?

„Hoću istinu, Galijaševiću! Samo istinu."

Pričao je puno, valjda je uživao u svom glasu. Zbog sebe je pričao. Pokušao sam da ga uopšte ne slušam.

Njegov govor mi je poslije postao nepovezan, ja više nisam mogao ni da ga pratim.

„Šta ti i Đilas... ŠTAAA...ko...mislio time reći... kokošari, nismo mi kokošari... Okaj svoje grijehe, grešniče... Rekoh i spasih dušu... sve mi znamo...".

Zatim su govorili obojica uglas.

„Zašto o njemu, što nisi o nama pisao? Zašto Đilas?"

Tražili su od „mene kontrarevolucionara" da pišem o „njima revolucionarima". Obećao sam im da ću to uraditi čim izađem na slobodu. Ne bih u ovom trenutku jednu prazninu mogao popuniti drugom prazninom.

Ja nisam znao kako se oni osjećaju, ali sam pretpostavljao, ali psihologija otpadnika, samotnjaka koji danas misli jedno sutra drugo, koji gubi

kriterijume, jer gubi prijatelje, žene, obožavaoce, gubi pravo na intimu, na samoću, pravo da brani sebe i svoj život. Taj čovjek, a vulkan poraza i mržnje. Ne ličnost, ne pojedinac, nego mišljenje ... proces ... psihologija, ne poraženog već odbačenog. Onog koji nikad nije sam, jer je sa svima - protiv sebe! I zašto njemu đavo ne da mira, i dokle može da traje ta iracionalnost,

Još samo da nam vrate, ono što su pokrali!!!
/Zbor radnih ljudi i građana od 15.05.1986./

to ne priznavanje omjera snaga, arsenala upotrebljivih sredstava, koliko može da traje sukob psihologije vladara i psihologije otpadnika. Nema tu „đavola koji ne da mira, to ljudska priroda traži spas... noktima za slamku života, dok snuje povratak koji ne postoji i tone sve dublje i dublje. Sve

dalje... to je to moj Krnjajiću, dokle može čovjek izdržati... pronaći čovjeka u otpadniku... da bi ga pokazao svim zlodusima vlasti, ne da bi ga branio! Ne treba njega braniti, on je sam sebi najveća odbrana, samo ga iščupati i pokazati kao opomenu. Da se zlo ne ponovi. Zato bilježim da se ne zaboravi, opomena, ja sam svoje učinio. Za Vas je to igranje vatrom a čovjek je u pitanju!"

„Nije čovjek, nego Đilas", kaže Krnjajić.

„I on je čovjek", kažem.

„On je neprijatelj, kakav čovjek".

„Pa i ja sam neprijatelj, zato sam i pisao o njemu".

„To je tačno", rekao je Krnjajić i time smo završili razgovor za taj dan.

Sutradan, ponovo ležemo zavaljen, ista poza... i Duško je tu.

„Zašto ti je toliko stalo da budeš Predsjednik Mjesne zajednice?"

„Zašto si toliko navalio", bilo je prvo pitanje.

Odgovarao sam frazama o narodu, o zaštiti društvene imovine.

„Kakva imovina? Kakav narod?! Ti misliš da narod stoji iza tebe?!"

„Ti si sam", rekao je glasom čovjeka koji se izvrsno zabavlja.

Dalje je razgovor tekao, otprilike ovako:

„Je li Salih Mrvoljak narod?"

„Dobro, dio je tog naroda".

„Duško, daj mu izjavu Saliha Mrvoljka"!

U izjavi optužbe, samo optužbe.

„Je li Junuz Vehabović, „narod"?

„I on je dio tog naroda"!

„Duško, dodaj mu Junuzovu izjavu"!

„Je li Selim Mujaković dio naroda"?

„Daj i njegovu izjavu".

Čitao sam izjave Moševačkih birača (Husanović Šabana, Skule Ramiza, Husanović Amire, Hekić Zaima, Muhameda Mutapčića... i desetina drugih) datih u januaru 1987. godine.

„Je li ti sada jasno, da ti nemaš narod iza sebe".

Krnjajić nije znao da sam u vrijeme tih privođenja ja lično obišao sve ljude i rekao im „da što više svaljuju krivicu na mene, u stvari ne da svaljuju, nego nek priznaju sve što se od njih traži", a ja nisam znao da su to falsifikati, za tu priliku pripremljeni, i da Moševački birači, tih januarskih dana su bili heroji koji ne otkrivaju drugove. Zato su i bili pretučeni. Zato ih je toliko privedeno. Krnjajić je međutim nastavljao sa svojom igrom.

„Ti nemaš ni drugove, svi su te napustili", i pokazao mi izjave mojih najboljih drugova (Omić Seada, Mašić Mirsada, Fermić Hajrudina).

„A i tvoja djevojka je evo, potpisala ravno 19. izjava protiv tebe".

„Nikog ti nemaš iza sebe. Još jedino tvoja braća nisu potpisivala izjave protiv tebe, ali kad i njih stisnemo i oni će"!

Lagao je Krnjajić samo ja to nisam tada znao. Istina moji drugovi (Omić i Mašić) su mi priznali da su morali davati neke informacije o Hasanovom i mom kretanju...ali nisu nikad potpisivali nikakve izjave. Ja sam im povjerovao.

Tako su tekli moji zatvorski dani.

Moševljani, moji drugovi i komšije, išli su po pravdu u Sarajevo, pa u Beograd, pa opet u Sarajevo, i svjesni vlastite nemoći, dolazili na Zborove građana koje niko nije priznavao.

Sve konce u selu u to vrijeme držao je Hasanov brat Edhem, jedan od najsposobnijih i najsvestranijih ljudi koje sam upoznao.

Sedam dana trajalo je suđenje.

Dole pred sudnicom, svaki dan od 300 - 500 Moševljana, pjevalo je „Padaj silo i nepravdo", skandiaralo, uzvikivalo riječi podrške Jasminu, Hasanu i meni... i plakalo svjesno uzaludnosti svog čina, a zatim su prijetili i psovali... jedno staklo je razbijeno. Prvi dan suđenja zatvorski čuvar me udara pesnicama. Tek da bi me opomenuo.

Osuđeni smo: Hasan i Ja, na, po sedam mejseci zatvora, Jasmin je dobio osam mjeseci a provokator i lupež Safet Muminović samo četiri mjeseca.

Bio je utorak, 19.01.1988.godine, pala je presuda i pušteni smo iz pritvora.

Pred zatvorom nas čeka desetak automobila. Došao je i advokat sa svojim kolima. U 18,00 časova smo u Moševcu.

Čitav Moševac, i mlado i staro, i muško i žensko, bio je na autobuskoj stanici.

Svi smo veseli, ali i svjesni, osim što smo pušteni na slobodu do pravosnažnosti presude, ništa nismo drugo uradili.

U 22,00 se dogovaramo da ne slavimo dalje, da se idemo odmoriti, a sutradan, da se svi nađemo na autobuskoj stanici u 7,00 časova i da krenemo pješaka do Maglaja i zatražimo već jednom tu primo-predaju u Mjesnoj zajednici.

Napravili smo prve demonstracije u Maglajskoj istoriji: sa transparentima i parolama („dole lopovi", „dole fašisti", „hoćemo svoje pare", „za slobodne izbore", „Lukes lopove", „fašisti, fašisti"). Bilo nas je oko tri stotine ali pošto je bila srijeda, pijačni dan u Maglaju, mnoštvo slučajnih prolaznika išlo je za nama, a mi smo uzvikivali, vrijeđali...

Zahtijevali smo slobodne izbore, da dođu republički rukovodioci, i sve nam je bilo ispunjeno.

Došla je i predsjednica („doživotna") MOK SK Doboj Vesna Seljubac, pomoćnik društvenog pravobranioca samoupravljanja Doboj, Branko Tomković. Iz republičkih organa došli su: Kasim Falan, Sulejman Begović (Predsjedništvo RK SSRN BiH) i Nikola Selak (Skupština BiH). O kako je tada sve išlo glatko. Sve je moglo. Nije smetalo ni to što je protiv Hasana i mene dignuta optužnica za krivična djela protiv osnova sistema socijalističkog samoupravljanja, što smo, koliko juče bili osuđeni na višemjesečne kazne zatvora...

Republički funkcioneri su se rukovali sa nama, servilno se osmjehivali, televizija Sarajevo je obavijestila o „Moševačkoj dostojanstvenoj povorci" o „principijelnim zahtijevima", službeno vozilo Međuopštinske konferencije SK Doboj, vraćalo je starije i bolesne u Moševac... rečeno je: BIRAJTE KOGA HOĆETE.

Ipak i poslije toga, opštinski politički gang, pokušao je da nas prevari, očito bez znanja republike.

Poslije sedam dana, delegacija od 15. članova (Delić Hasan, Mašić Meho, Husanović Suada, Mušić Badema, Delić Edhem, Jusić Rifat, Husaković Mušo, Vehabović Muhamed, Muminović Ibrahim, Delić Beog, Avdić Mujo, Delić Ramo, Husanović Šaban, Plančić Mujo i Ja).

Poslije smo se „malko izgubili u Beogradu" tražeći jedni druge, pa je u Skupštinu dospijelo samo njih sedam.

Poslije dva dana Opštinski sekretarijat društvenih djelatnosti je registrovao mene kao Predsjednika Skupštine MZ a Hasana kao Predsjednika izvršnog Savjeta.

Primili smo gotovo kompletnu dokumentaciju i pečate MZ.

Kažem, gotovo kompletnu, jer planovi odbrane, do dan danas nam nisu povjereni.

Preuzimanjem dokumentacije i svih simbola vlasti krenuli smo u akciju, da nešto uradimo.

Izvršili smo rekonstrukciju putne mreže u dužini od oko 11. kilometara, uveli telefone u selo, podigli društveni dom, uveli struju u njega, kupili kompletnu stolariju (vrata, prozore...), jedinu neosvjetljenu kuću u selu osvjetlili (socijalni slučaj Mumin Burejić), napravili jedan most, za čitavih 120 centimetara digli nivo puta u dužini od preko 100 metara, u područnicu Oruče, po prvi put od osnivanja ovog sela proradio je autobuski prevoz...

Radilo se onoliko, koliko je bilo novca.

Od odgovornosti za „Slučaj Moševac" nismo odustajali.

Službi društvenog knjigovodstva u Doboju smo uputili zahtijev za reviziju ranijih nalaza inspektora Marka Uzunovića.

Iz Doboja dolazi Viši inspektor Emko Dizdarević i tada počinju naši problemi!

POHOD NA MAGLAJ

Sve najbolje odluke po pravilu, pale su na brzinu, bez neke posebne pripreme, bez nekih dubokih analiza. Tako je donesena i odluka da se naprave prve demonstracije u istoriji Maglaja. Rano u sedam časova ujutro, bili smo gotovo spremni za polazak. Bila je sreda, 20. januar 1988. godine.

Nas tri stotine, u koloni po dva, krenuli smo pješaka prema Maglaju.

Taj dan, najomraženiji političar, Tihomir Lukes, Predsjednik OK SSRN zbrisao je iz Maglaja.

Kada su došli republički funkcioneri i On je pronađen i bukvalno doveden da prisustvuje razgovoru nezadovoljnih i onih, koji su i doveli, svojom kratkovidom politikom do njihovog nezadovoljstva. Lukes je prisustvovao toj sjednici ali se nije javljao za riječ. „Poslušno kuče" staljinističke svjesti i politike svoju odanost toj svjesti i politici dokazao je prisustvom sjednici i ne–reagovanjem na stotine uvreda koje su mu izrečene.

S druge strane, pripadnici republičkog političkog vrha, „s razumijevanjem su klimali glavom", prosipali obećanja i vjerovatno bi nas općinili, da ih nismo poznavali dobro.

Znali su i oni nas, ali su morali prihvatiti pravila igre koja smo mi u tom momentu diktirali.

Prvi utisak koji se stiče pri pogledu na „političare" na silu skupljene u sali Društveno političkih organizacija Maglaja je da su djelovali uplašeno.

Mi smo tek IZAŠLI IZ ZATVORA, puni mržnje, opasni i dok samo pričamo jer ne mjerimo riječi, a one nas nose i vuku sve dublje, sve dalje, toliko daleko da same riječi obezvređuju sebe, pokazujući nemoć, da čovjek poželi da više ništa ne kaže, nego ćuteći da uradi svoj naum. Da naplati svoj dug, a njih je bilo tako malo, koliko su nas zadužili. Zato su se plašili.

Zato nije bilo političke trgovine, niti pokušaja da se osporava, negira. Iz Sarajeva je došla direktiva da se klima glavom, da se namiri nekako taj broj „narodnih ovaca" a vukovi vlastodržaca su se već odavno zasitili.

Poznaje li, međutim, istorija, slučaj u kome su „ovce i vukovi" pravili kompromise ?!

Viši inspektor SDK iz Doboja, Emko Dizdarević, nakon trideset dana provedenih u Moševcu, Maglaju, Zenici, Kaknju, Zavidovićima i Doboju uspjeo je da odmrsi, komplikovano, materijalno finansijsko „klupko Moševačko".

U julu mjesecu, obznanio je svoje nalaze i potvrdio krađu sredstava samodoprinosa. Utvrdio je da Inspektor SDK iz Maglaja, Marko Uzunović, nije u pravu, da su njegovi nalazi jedan bjedan falsifikat, zvanične opštinske politike, kome je Marko, bio samo potpisnik.

Utvrđeni manjak iznosio je 25.924.535.- dinara a ne samo 36.600.- kako je „Inspektor Marko" tvrdio.

Jedan takav nalaz, morao je probuditi, bar djelić, uspavane političke savjesti u opštini i republici. Ipak nije.

Organizuju se radio emisije sa Inspektorom Markom Uzunovićem, republička glasila objavljuju njegova pisma, On se brani, izmišlja razloge. Opštinski komitet SK Maglaj i OK SSRN Maglaj, prećutno prelaze preko nalaza Višeg inspektora iz Doboja, ipak niko nema petlje da objektivnost i stručnost tih nalaza (napisanih na 104. strane) dovede u pitanje. Lansira se priča kako je Viši inspektor moj ujak, pa onda rođak, brani se lopovluk kao pojava. Pokušava se odbraniti pravo na skrivanje tog lopovluka ako je taj lopovluk „politički podoban".

Štitilo se pravo birokratije da neometano pljačka narod, „u ime viših interesa".

Da se ne bi stvorio privid, kako je zvanična politika „dotjerana uza zid", i kako mora da se brani, izmišljen je stari, dobri razlog „MIB".

Ponovo su sa zvaničnih mjesta krenule optužbe na najnoviji broj Mjesečnog informativnog biltena OO SSO Moševac.

Ponovo smo uhvaćeni u mašinu, ponovo smo dokazivali svoju nevinost i političku ispravnost a lopovi su uživali.

Komplikovani politički mehanizam se pokrenuo, uhvatio i nas u zagrljaj i nastavio da melje.

Pokušavali smo da se izvučemo iz njegovog smrtonosnog zagrljaja, ali nije išlo.

Skupština MZ i svi samoupravni organi i Izvršni organi DPO, donose odluku o suspendovanju partijske organizacije iz političkog života Mjesne zajednice, iz razloga jer je leglo kriminalaca. U toj odluci otkrivena je naša „anti-komunistička orjentacija".

Donešena je i odluka o pokretanju javne rasprave za odvajanje od Maglajske opštine.

Ništa se nije mjenjalo i najgori je taj sve-prisutni osjećaj nemoći.

Mi smo pratili, svakodnevno, u štampi, na radiju i televiziji, sve ono što se dešavalo na Kosovu i situaciju u vezi sa njim. Birokratski razdijeljena

Bivša „urednica" „Studenta" Svetlana Vasović i
Glavni urednik „MIB-a", utvrđuju principe saradnje!

na „pašaluke" Jugoslavija se na naše oči, sve češće i sa jačim intenzitetom, sukobljavala na nacionalnoj osnovi.

Nije to krenulo iz naroda. Dugo vremena tinjali su sukobi nacionalnih birokratija, sa tendencijom da se to loše odrazi na ukupne međunacionalne odnose u zemlji.

Zbog tih prepucavanja situacija na Kosovu je bila sve ozbiljnija, kontrarevolucija je trajala, žene su silovane, ljudi šikanirani, rušeni su grobovi, iseljavanje se pojačavalo i narod je izašao na ulicu. Bio je to najbolji pokazatelj, koliko je taj narod suspendovan iz političkog života. Trebalo je shvatiti, da je narod izašao na ulicu jer za njega nije bilo mjesta u institucijama sistema.

Vrhunac farse bila je kritika koja je iz birokratskih kabineta upućivana na adresu naroda nad kojim se sprovodi genocid.

Packe je dobilo i kompletno partijsko rukovodstvo Srbije, jer je stalo u zaštitu svoga naroda.

Uvijek smo se deklarisali kao Jugosloveni, i zato smo pozvali ugrožene narode sa Kosova, Srbe i Crnogorce, na zajednički miting solidarnosti, bratstva i jedinstva u Moševac.

Iz Makedonije smo pozvali stanovnike MZ VEVČANI na bratimljenje.

Mi smo održali taj miting, i bez Vevčanaca i bez Srba i Crnogoraca sa Kosova i rekli smo šta mislimo, usprkos zabrani koju je Centralni komitet SK Bosne i Hercegovine, uputio na adresu svih naroda i narodnosti Bosne i Hercegovine.

Opomene koje su dolazile iz Sarajeva i Maglaja nismo shvatali ozbiljno.

Pokušalo se sa diverzijom u Skupštini Mjesne zajednice.

U opštinskim organima dogovorena je sjednica Skupštine MZ. Na nju su organizovano došli članovi moševačke zabranjene partijske organizacije. Takvu organizaciju nismo priznavali i zato im nije dozvoljeno ni pravo glasa na toj sjednici.

Odluka o održavanju mitinga donesena je jednoglasno (sa jednim uzdržanim glasom).

Kao vid odmazde, pokrenuta je krivična istraga zbog neprihvatljivih poruka u našem biltenu.

Dobili smo poziv za odlučivanje u Višem sudu u Doboju, po našim žalbama.

26. 09. 1988. godine, dva dana nakon održavanja mitinga, potvrđene su kazne zatvora za JASMINA Hasanbašića /8.mjeseci/, Hasana Delića i mene /po sedam mjeseci/.

Noć prije, grupa od desetak građana područnice Ravna izvršili su napad sjekirama i noževima na treću ličnost političkog života Moševca, Jasmina Hasanbašića.

Otac i brat su mu, više mrtvi nego živi, odvučeni na odjeljenje Hirurgije u RMC Doboj. Jasmin je pritvoren.

Sinoć je republički SUP Bosne i Hercegovine izdao zvanično saopštenje, koje je u stvari najava nove „hajke".

Nije pomogla nesebična briga i zalaganje sredstava javnog informisanja. Stvari su se kretale ka jedinom mogućem epilogu. Mi smo previše dugo igrali u ovoj igri.

Kao na filmskom platnu Škanatinog dokumentarnog filma, koga je dobri Škanata uradio, zbog nas, ne zbog lične promocije, svi likovi dobijaju mjesto namjenjeno isključivo sebi, kao i u životu.

Radio je Škanata dokumentarni film o najmasovnijem poslijeratnom privođenju u zemlji. Iz te kolektivne sudbine jednog sela izvlačene su pojedinačne drame, kao opomena novom vremenu. Da se ne ponovi.

Nije se ponovilo baš to i birokratija je pokazivala kreativnost u represiji. Smišljani su uvijek novi i novi recepti.

Sada, na kraju svih suhoparnih izvještaja, praznih riječi i rečenica, nakon gotovo četiri godine jurišanja na vjetrenjače, da li je uopšte moguće napraviti rekapitulaciju DOBIJENOG I IZGUBLJENOG ?!

Dvadeset petog oktobra dobili smo poziv da se javimo na izdržavanje zatvorske kazne od po sedam mjeseci (Hasan i Ja) i osam mjeseci naš drug Jasmin Hasanbašić.

Umjesto u zatvor, dvadeset drugog oktobra, u subotu, organizujemo novi pohod na Maglaj. Iako je subota, u zgradi društveno–političkih organizacija u Maglaju nalazimo Predsjednika OK SSRN Maglaj Dragana Pivelju.

Sa negdje preko tri stotine građana zahtijevamo dolazak Republičkih funkcionera iz Sarajeva. Dobijamo obećanje da će doći tek sutradan, u nedjelju, u 11,00 časova. Odlučujemo da uopšte ne idemo kući.

Čekaćemo ih u zgradi DPO, u sali za sjednice.

U sali ima mjesta za sjedenje za svega stotinu lica, tako da ostali sjede i spavaju i po podu ili po stolovima.

Oko pola noći Dolazi i Predsjednik Opštinskog komiteta Nefun Smajlagić, pijan kao letva, priča nepovezano, govori o nekoj utakmici na kojoj je bio, pita šta sad hoćemo, svađa se i prijeti. Ljudi zahtijevaju od njega da se ponaša normalno, da ne laže.

Sukob pokušava da izgladi Predsjednik Izvršnog odbora Skupštine opštine Muhamed Brka. Predsjednik socijalističkog saveza Pivelja, po ko zna koji put traži od nas da se vratimo u Moševac i da dođemo sutradan u 11,00. Na kraju prijeti da će isključiti grijanje u zgradi.

Poslije pola noći, Opštinari odlaze. Ubrzo je i grijanje prestalo da radi.

Ujutro oko 6,00 časova Predsjednik Opštinskog komiteta SK Dolazi sa velikim loncem čaja za nas. Ipak je to dobar momak, istina politički nedora-

stao maglajskom političkom „nadzemlju", uhvaćen u mašinu, pokušava ispraviti sinoćnju grešku. I bez toga bila bi mu oproštena što se nas tiče, mada ne zaboravljamo ni to.

U 11,00 časova ispred Republičke konferencije SSRN BiH dolaze naši stari znanci KASIM FALAN (bivši šef kabineta Predsjednika RK SSRN BiH sada Član Predsjedništva i zaduženi aktivista Republike za Dobojsku regiju), zatim ŠABAN HODŽIĆ (šef kabineta Edine Rešidović Predsjednice RK SSRN BiH), a iz Skupštine SR BiH, dolazi Nikola Selak (u to vrijeme Predsjdnik Skupštinske komisije za žalbe i Predsjednik Vjeća Opština).

Iznudili smo da se isto veče u 18,00 časova održi sjednica Predsjedništva OK SSRN. Ta sjednica je trebala donijeti odluku o sazivanju Vanredne sjednice konferencije o „Slučaju Moševac", i to u roku od sedam dana najkasnije.

Dogovoreno je da se konferencija održi 29. 10. 1988. godine, drugovi iz Republičkih organa su skrenuli pažnju meni i Hasanu, da se u zatvor ne moramo javljati, i da ćemo ako bude trebalo dobiti novi poziv. Rečeno je da dok se ne provjeri rad Maglajskih pravosudnih i državnih organa, nećemo biti pozivani u zatvor.

26. 10. 1988. godine, osmočlana delegacija Skupštine MZ zajedno sa Hasanom i sa mnom odlazi u Skupštinu SFRJ. Tražimo obavezni dolazak predstavnika Savezne Skupštine na zakazanu sjednicu Opštinske konferencije. Predsjednik komisije za žalbe Hisen Ramadani, obećava da će u toku sutrašnjeg dana znati hoće li itko moći prisustvovati iz Savezne Skupštine. Obećava da će o svemu obavjestiti Predsjednika Predsjedništva SFRJ Raifa Dizdarevića i Predsjednika SIV-a Branka Mikulića.

Puno smo očekivali od sjednice Opštinske konferencije.

Sjednici su prisustvovali predstavnici Republičkih organa Kasim Falan (RK SSRN BiH) i Zoran Udovičić (Izvršni sekretar CK SK BiH) te Savezne Skupštine (Mirjana Medić i Dragomir Petković) i Savezne konferencije SSRN Jugoslavije (Dragan Kljakić i Savo Škundrić).

Na toj sjednici upozoravali smo na legalizovanu kontrarevoluciju, blokadu sistema, na teror i ugnjetavanje, skretali smo pažnju da smo izloženi tiraniji gotovo četiri godine, tražili preispitivanje rada pravosuđa u našem slučaju, apelovali na predstavnike državnih i političkih struktura opštine i republike, da pravni legitimitet ne dokazuju državnim pravom na represiju prema pojedincu, da na demokratskim orjentacijama i demokratičnijoj politici izgrađuju i dokazuju instituciju pravne države u Maglaju, govorili o mogućnosti da ako nastave sa insistiranjem na represiji, mi ćemo se pobuniti...govorili smo, dokazivali...

Naravno, uzalud.

Donešena je odluka da se u roku od trideset dana sazove nova sjednica OK SSRN Maglaj a da se do tada pribave izvještaji o radu Opštinskog javnog tužilaštva, Osnovnog Suda, Opštinskg suda za prekršaje, OSUP-a...

Umjesto preispitivanja rada sudskih organa dobili smo novi poziv da se javimo u zatvor u Doboj (14. 11. 1988. godine dobili smo poziv da se javimo 15. 11. 1988. dakle, sutradan, najkasnije do 15,00 časova). NISMO SE JAVILI.

Od tada mi smo sa druge strane barikade. Istina, nije to bila nikakva pobuna protiv pravnog sistema bila je to najavljena pobuna protiv bezakonja, protiv tiranije i ugnjetavanja. U preambuli Opšte deklaracije o ljudskim pravima našli smo odredbu koja daje legalitet našoj pobuni, legitimitet smo ionako, sami sebi ranije pribavili za takav postupak. Organima bezbjednosti (SUP-a Maglaja i Državne bezbjednosti Doboja) suprotstavili smo naše jedinice za ONO i DSZ. Riješili smo braniti svoju slobodu svim sredstvima.

Nadu nam je probudio novoformirani FORUM za ljudska prava pri SK SSRNJ. Suviše je u tom Forumu poštenih ljudi da bi tek tako se prešlo preko naše sudbine. O nama će se odlučivati na prvoj narednoj sjednici a ona će biti sredinom februara.

Milicija ponekad proleti kroz selo, pretrese par kuća na brzinu i odlazi.

VELIKI JE MOŠEVAC ZA NJIH.

Uvijek znamo kada će doći, ONO i DSZ, funkcioniše.

Insistiram još uvijek na mirnom rješavanju, govorim da je bolje skloniti se nego praviti sukob sa izvršiocima, koji su možda svjesno žrtvovani a da to i ne vide. Složili smo se da je bolje izbjeći sukob, mada ako ne bude drugog načina da se sačuva sloboda borićemo se.

Moševac je ovo, nije Žuta greda.

21. 12. 1988. godine zasijedalo je Predsjedništvo OK SSRN i donijelo odluku o sazivu nove sjednice OK SSRN Maglaj 27. 12. 1988.

Pozvan sam i ja.

Organizujem stotinjak pripadnika jedinica za ONO i DSZ koji kao prethodnica dolaze pred zgradu DPO u Maglaju.

U 10,15 časova dolazim i Ja pred zgradu, sjednica se otkazuje, kažu nema kvoruma. Jedan komšija me autom prebacuje u Moševac, tu nema Milicije. Ubrzo se vraćaju i ostali, Moševac pripada Moševljanima.

29. 12. znači poslije samo dva dana, na svim važnijim objektima u selu pojavljuju se plakate na kojima se pozivaju građani da prisustvuju Zboru građana 30. 12. 1988. godine, u 17,00 časova.

Na dnevnom redu postavljena je bila samo jedna tačka: „Izbor novog rukovodstva Mjesne zajednice". Bili su to dani u kojima je za Hasanom i za mnom bila raspisana potjernica. Mi smo se borili da pred Vrhovnim sudom dokažemo svoju nevinost i oborimo presudu od sedam mjeseci zatvora. Tu

borbu je otežavao poziv da se javimo u zatvor i izdata potjernica. Sad smo bili prisiljeni boriti se i za Mjesnu zajednicu.

Organizovao sam ljude u selu, bio je to veličanstven Zbor, od milicije i opštinara nije bilo ni traga ni glasa. Ja sam, naravno došao na Zbor, usmjeravao rad tog zbora i poslije Zbora nastavio sa nekakvom poluilegalom. Dogovorili smo se da ne biramo nikakvo novo rukovodstvo, nego da se borimo da spasimo ovo svoje, teškom mukom izabrano, a u kojem sam ja i bio, te da prvi radni dan u novoj godini jedna veća grupa od oko 50-tak građana posjeti Republičku Skupštinu SR BiH i RK SSRN BiH te da zahtijeva ukidanje potjernice i preispitivanje presude kojom se šaljemo u zatvor. Iz taktičkih razloga ja sam u Sarajevo otišao dan ranije. Sutradan su došli i ostali Moševački borci, sve po planu. Posjetili smo prvo Skupštinu SR BiH a onda smo upućeni u Republičku konferenciju SSRN BiH gdje su nas primili: Kemal Beganović, Sekretar komisije za predstavke i žalbe Skupštine SR BiH, Enver Filipović, predsjednik Komisije za predstavke i žalbe RK SSRN BiH, Šaban Hodžić Šef kabineta Edine Rešidović te još neki iz Republičkog sekretarijata za pravosuđe i RK SSRN BiH. Zahtijevali smo samo jedno: ukidanje potjernice.

Bila je to neobična situacija kojoj sitni birokratski šrafovi nisu dorasli: lice za kojim je raspisana potjernica dolazi lično u najviše republičke organe da se žali da bi ponovo nastavio po strom. Time su i republički funkcioneri, barem i kao moji Moševljani, postali odgovorni kao oni koji ne prijavljuju bjegunca za kojim je i potjernica raspisana. Bili su dužni pozvati miliciju, a nisu. Tom pričom o obaveznom prijavljivanju više ne mogu nikoga uplašiti, jer ni oni nisu htjeli prijaviti. Istina na ulasku na područje Opštine Maglaj milicija je zaustavila autobus sa Moševljanima, ispreturala sva sjedišta, pregledala sve sumnjive otvore, bunkere za prtljag... ali uzalud. Dok su oni zaustavljali taj autobus ja sam iz drugog automobila posmatrao, uzbuđenje milicije u očekivanju nepoznatog i mirno prošao svojim putem. A oni su napravili novu grešku.

Bilo je i neke druge praktične koristi od odlaska u Sarajevo: Dogovorio sam sa dva mlada poštenjaka iz Studentskog odbora za zaštitu prava pojedinaca i grupa, organizovanje javne tribine o Moševcu. Već su prihvatili učešće i Jug Grizelj i Dragoljub Mićunović. Bilo je vrijeme da se i Sarajevo suoči sa Moševačkom istinom.

Sa istinom koja je već odavno izašla na vidjelo usprkos zabranjenim televizijskim emisijama (ZIP i „Umjesto top liste"), usprkos zabranjenim člancima u NIN-u (iz doba M. Đekića).

Snimaju se i neki novi filmovi o Moševcu, književnik iz Sarajeva Alija Isaković uradio je i TV dramu „Moševac naše mladosti" a uz zvuke kamere i škripu novinarskih i književnih pera, DRAMA u Moševcu se nastavlja: KO PREŽIVI - PRIČAĆE !!!

II

BOSANSKI LONAC

BOSANSKI LONAC

Nije problem sada nakon četiri godine, shvatiti razloge političke histerije zbog prozivanja seoskih rukovodilaca i zahtjeva za odgovornost zbog seoske krađe.

Svi ti zahtjevi budili su asocijacije na moguću situaciju u kojoj bi se veći lopovluci raščišćavali. Taj strah od prozivki bio je u stvari strah od mogućeg političkog obrasca po kome bi „neumski vilenjaci" mogli biti prozivani, smjenjivani, kažnjavani...

Zato je slučaj Moševac izazivao mnogo veću histeriju na Republičkom nivou, nego na lokalnom.

Mahom nepismeni i nemoralni političari, braneći svoje pravo na pljačku koja ima pečat partijske podobnosti , u nedostatku minimalne argumentacije posezali su za teškim i neodmjerenim riječima. Ako takve riječi ne ostvare željeni efekat u „igru" se uključuju pripadnici organa bezbjednosti, razni špijuni, seoski agenti i njuškala.

Tamo gdje riječ opomene nije bila dovoljna, poteže se za batinom opomene. Ko to preživi, čeka ga tradicionalno poznato bosansko–hercegovačko sudstvo, i izriče presudu davno presuđenu.

Ta presuda je poslije najčvršći alibi i argument u daljoj promociji feudalne politike.

U našem slučaju, sve je to bilo očigledno. Pljuštale su političke etikete, uvrede - nikad dokazane, nikad argumentovane, bi je to toliki stepen neodmjerenosti da čak ni bosansko-hercegovačko sudstvo nije bilo sposobno niti je uspjevalo da okonča ijedan postupak u skladu sa zahtijevima dnevne politike.

Ipak, vrijeme je prolazilo, a mi smo stojali na istom mjestu, posmatrali vrijeme kako neumitno ističe, koje se kreće i zavaravali se kako se u stvari mi krećemo kroz vrijeme ne shvatajući da to vrijeme prolazi pored nas.

СТАТУТАРНА КОМИСИЈА СКЈ
STATUTARNA KOMISIJA SKJ
STATUTARNA KOMISIJA ZKJ
СТАТУТАРНА КОМИСИЈА НА СКЈ

Бр. Br. Št. 4C+4/4

19.02. 1987 год. god.

Београд • Beograd • Белград

Statutarna komisija SKJ, na sednici od 19.II 1987. godine rešavajući žalbu **DELIĆ HASANA** iz **MOŠEVCA - MAGLAJ** na odluku Statutarne komisije SK BiH, kojom je potvrdjeno njegovo isključenje iz SKJ, donela je

O D L U K U

Odbija se žalba Delić Hasana i potvrdjuje odluka Statutarne komisije BiH o njegovom isključenju iz Saveza komunista Jugoslavije.

O b r a z l o ž e nj e

Statutarna komisija SKJ je, na osnovu celokupne dokumentacije i rasprave na sednici po žalbi, utvrdila da je pravilno doneta odluka da se Delić Hasanu izrekne idejno-politička mera isključenje iz SKJ.

Komisija je konstatovala da je Delić Hasan u dužem vremenskom periodu delovao i ponašao se sa pozicija nespojivih sa članstvom u SKJ. Destruktivno delujući u društveno-političkim i samoupravnim strukturama, kao i medju gradjanima, doprineo je da u mesnoj zajednici dodje do neprihvatljive polarizacije gradjana. Ponašajući se liderski i sejući nepoverenje medju stanovništvom prema stavovima i odlukama legalnih organa uzrokovao je da se poremeti politički i samoupravni život u mesnoj zajednici.

Imajući prednje u vidu, kao i činjenicu da je Delić Hasan i nakon donete odluke Predsedništva OKSK Maglaj o isključenju iz SKJ nastavio da se ponaša i deluje suprotno načelima, programskim ciljevima i idejno-političkoj platformi SKJ, Komisija za statutarna pitanja SKJ je odlučila da odbije žalbu i potvrdi odluku o njegovom isključenju iz Saveza komunista Jugoslavije.

Z A K O M I S I J U
Sekretar
Andrej Kardelis

„Državna bezbjednost me je hapsila i u vrijeme, dok sam bio Partijski sekretar u Moševcu"... Mirsad Mašić
Scena iz dokumentarnog filma „Moševac" Krste Škanate

СТАТУТАРНА КОМИСИЈА СКЈ
STATUTARNA KOMISIJA SKJ
STATUTARNA KOMISIJA ZKJ
СТАТУТАРНА КОМИСИЈА НА СКЈ

Бр. Br. Št. 34/1987
19.02.1987. год. god.

Београд * Beograd * Белград

Statutarna komisija SKJ na sednici održanoj 19.II 1987. godine, odlučujući po žalbi **GALIJAŠEVIĆ DŽEVADA** iz **MOŠEVCA** - Maglaj na odluku Statutarne komisije SK Bosne i Hercegovine kojom je potvrdjeno njegovo isključenje iz SKJ, donela je

O D L U K U

Odbija se žalba Galijašević Dževada i potvrdjuje odluka o njegovom isključenju iz SKJ.

O b r a z l o ž e n j e

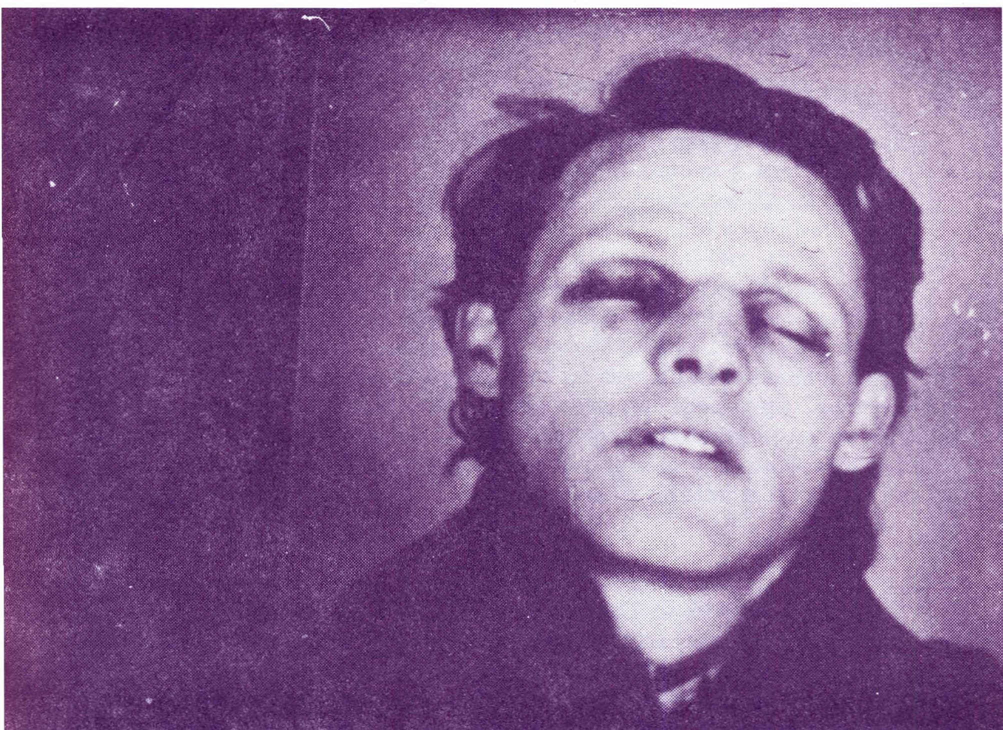
Statutarna komisija SKJ je na osnovu žalbe i celokupne dokumentacije nakon rasprave na sednici, utvrdila da je pravilno doneta odluka o isključenju iz SKJ Galijašević Dževada.

Komisija je zaključila da je Galijašević Dževad svojim destruktivnim mišljenjem i ponašanjem u društveno-političkim i samoupravnim strukturama i medju omladinom doprineo ozbiljnom razdoru u Mesnoj zajednici. Ponašajući se liderski, sejući nepoverenje medju stanovništvom prema svakoj legalnoj odluci ili stavu, primenjujući neprimerene metode u našem socijalističkom samoupravnom sistemu, uzrokovao je da dodje do polarizacije gradjana i time blokira politički i samoupravni život u Mesnoj zajednici.

Komisija je konstatovala da je Galijašević Dževad i nakon donete odluke Predsedništva OKSK Maglaj o isključenju nastavio sa ponašanjem i delovanjem nespojivim sa članstvom u SKJ. Stoga je odlučila da se odbije žalba i potvrdi odluka o isključenju Galijašević Dževada iz Saveza komunista Jugoslavije.

ZA KOMISIJU
Sekretar
Andrej Kardelis

„Nijedan pripadnik organa i službi unutrašnjih poslova nije prekoračio ovlaštenja"... (Duško Zgonjanin) Znači, imali su ovlaštenja da biju!!! Insert iz Dokumentarnog filma „Moševac" Krste Škanate

Savez komunista Jugoslavije
Savez komunista Bosne i Hercegovine
OPŠTINSKI KOMITET SAVEZA KOMUNISTA
MAGLAJ

OPERATIVNI ZADACI SAVEZA KOMUNISTA I ČLANOVA SAVEZA KOMUNISTA U DRUGIM SUBJEKTIVNIM SNAGAMA NA NORMALIZOVANJU DRUŠTVENO-POLITIČKOG ŽIVOTA I SAMOUPRAVLJANJA U MZ „25. NOVEMBAR" – MOŠEVAC

Opštinski komitet Saveza komunista Maglaj je na sjednici održanoj 15. 11. 1986. godine u širem kontekstu sagledavao idejno–političku i akcionu osposobljenost organa i organizacija Saveza komunista na utvrđivanju daljih pravaca akcije i usvojio Informaciju o aktivnostima Saveza komunista i drugih subjektivnih snaga na normalizovanju društveno-političkog života i samoupravljanja u MZ „25 novembar" Moševac. Iz ove Informacije proističu najkonkretniji zadaci članstva Saveza komunista opštine i komunista u drugim subjektivnim snagama kako bi se prevazišlo stanje nagomilanih problema u ovoj mjesnoj zajednici koje može da ima šire posljedice i na cjelokupno stanje u opštini Maglaja. Sve rasprave u osnovnim organizacijama Saveza komunista i na inicijativu komunista u drugim subjektivnim snagama, organima, organizacijama i zajednicama treba voditi bazirajući ih na afirmaciji postignutih rezultata, osvjetljavanju i razriješavanju prisutnih problema u vlastitoj sredini. U tom smislu se traži dosljednost i odgovornost u provođenju utvrđenih zadataka u svakoj sredini.

1. Održati sastanke sa sekretarima osnovnih organizacija Saveza komunista i aktivistima Opštinskog komiteta Saveza komunista Maglaj na kojima će sekretari i aktivisti dobiti tekst usvojene Informacije Opštinskog komiteta Saveza komunista, Program rada, te druge dokumente koji će pomoći u aktivnostima osnovnih organizacija Saveza komunista.

Nosilac aktivnosti: predsjednik Opštinskog komiteta i sekretar Predsjedništva Opštinskog komiteta Saveza komunista.

Rok: 16. 11. 1986. godine.

2. Neprekidno pratiti, analizirati i po potrebi dopunjavati predložene operativne zadatke u vezi MZ Moševac, uz obavezu aktivista svih organa da šalju dnevne informacije svojim organima o preduzetim aktivnostima i u pogledu ovih zadataka da se ostvaruje koordinacija aktivnosti u Predsjedništvu Opštinske konferencije SSRN Maglaj.

Nosilac aktivnosti: predsjedništva svih društveno-političkih organizacija opštine.

R o k : trajni operativni zadatak.

3. Obaviti razgovor sa komunistima u pravosudnim organima i organima otkrivanja.

Nosilac aktivnosti: predsjednik Opštinskog komiteta Saveza komunista.

R o k : 18.11.1986.godine.

4. Obavezuju se komunisti u izvršno-političkim organima društveno-političkih organizacija opštine Maglaj da se organi upoznaju sa sadržajem Informacije i na osnovu nje da se utvrde konkretni zadaci za vlastito djelovanje.

Nosilac aktivnosti: predsjednik OK SSRN
predsjednik OK SSO
predsjednik OO SUBNOR
predsjednik OV SS

R o k : 18. 11. 1986. godine

5. Sa sadržajem Informacije upoznati:
a) sve osnovne organizacije Saveza komunista
b) sve osnovne organizacije Saveza sindikata
c) sve osnovne organizacije Saveza socijalističke omladine
d) sve mjesne konferencije SSRN, a preko njih i podružnice SSRN
e) udruženja boraca NOR (sva mjesna udruženja)

Nosilac aktivnosti: svi navedeni subjekti

Rok: za OO SK 22. 11. 1986. godine, a rok za sve ostale subjekte 29. 11. 1986. godine.

6. Obavezuju se komunisti u poslovodnim organima radnih organizacija, osnovnih organizacija udruženog rada i radnih zajednica da zajedno sa sekretarima osnovnih organizacija Saveza komunista, predsjednicima osnovnih organizacija Saveza sindikata i predsjednicima osnovnih organizacija Saveza socijalističke omladine obave razgovor sa svakim radnikom pojedinačno koji radi u dotičnoj sredini, a živi na području MZ Moševac.

Nosilac aktivnosti: nabrojani subjekti.

Rok: 18. 11. 1986. godine

7. Obavezuju se osnovne organizacije Saveza komunista u Moševcu i Ravnoj da rade na svom brojnom jačanju prijemom u članstvo SKJ, a Opštinski komitet Saveza komunista da sagleda mogućnost njihovog brojnog jačanja sa članovima iz drugih osnovnih organizacija Saveza komunista, kao i da procjeni osposobljenost ovih osnovnih organizacija Saveza komunista i utvrdi mjere na njihovom idejno-političkom i akcionom osposobljavanju.

Obavezuje se Opštinski komitet Saveza komunista da formira osnovnu organizaciju Saveza komunista u Oručama.

Nosilac aktivnosti: sekretari OO SK Moševac i Ravna.
Zaduženi za formiranje OO SK u Oručama:
Merdić Anka i Bilić Esad.

Rok: 5. 12. 1986. godine.

8. Obavezuju se komunisti u Radnoj organizaciji Udružena osnovna škola Maglaj, osnovne škole i SŠC „25.maj" da obezbijede da se pored osnovnih organizacija Saveza komunista, osnovnih organizacija Saveza sindikata i osnovnih organizacija SSO obave razgovori i sa učenicima iz Moševca kroz odijeljenske zajednice te da sačine konkretne programe vlastitog djelovanja.

Nosilac aktivnosti: sekretari OO SK u školama i poslovodne strukture u školama.

Rok: 28. 11. 1986. godine.

9. Kroz redovnu obuku jedinica teritorijalne odbrane, rezervne milicije i civilne zaštite informisati pripadnike jedinica, pored ostalog i o stanju u Mjesnoj zajednici Moševac, pri čemu posebno analizirati držanje i ponašanje pripadnika ovih struktura iz Mjesne zajednice Moševac.

Nosilac aktivnosti: Opštinski štab TO, OSUP, Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu.

Rok: 5. 12. 1986. godine

10. Obaveza je komunista u Skupštini opštine, državnim organima i samoupravnim interesnim zajednicama da upoznaju sa Informacijom o stanju u MZ Moševac delegate i članove organa i razrade vlastite operativne zadatke.

Nosilac aktivnosti: predsjednik Skupštine opštine
predsjednik Izvršnog odbora SO
sekretari samoupravnih interesnih zajednica

Rok: 1. 12. 1986. godine

11. Obaveza je svih osnovnih organizacija Saveza komunista da analiziraju doprinos članova Saveza komunista u radu SSO i društvenih organizacija koje okupljaju mlade, a kroz vlastite programske zadatke obezbijede sve aktivnosti na unapređivanju uslova za potpunije političko i samoupravno iskazivanje mladih u životu i radu mjesne zajednice, organizacije udruženog rada i opštine kao cjeline.

Nosilac aktivnost: sekretari osnovnih organizacija Saveza komunista.

R o k : rasprava o angažovanju članova Saveza komunista u radu SSO do 15. 11. 1986. godine a drugi dio zadatka - trajni.

12. Obaveza je komunista u svim organima i institucijama da redovno iz svoje nadležnosti pravovremeno i efikasno informišu radne ljude i građane putem sredstava javnog informisanja kao i internih glasila sa područja opštine.

Nosilac aktivnosti:
- Savjet za informisanje OK SSRN
- Komisija za informisanje OVSS
- Komisija za informisanje OK SSO i
- svi izvori informisanja.

R o k : Trajni.

13. Opštinski komitet Saveza komunista Maglaj predlaže da se sa Informacijom upoznaju i delegati Međuopštinske konferencije Saveza komunista Doboj.

Nosilac aktivnosti: predsjednik OK SK Maglaj.

R o k : 15. 12. 1986. godine.

Predsjedništvo Opštinskog komiteta i Opštinski komitet Saveza komunista Maglaj će redovno i na vrijeme razmatrati provođenje ovog operativnog programa.

OPŠTINSKI KOMITET SAVEZA KOMUNISTA
M A G L A J

Maglaj, novembra 1986. godine

Savez komunista Jugoslavije
Savez komunista Bosne i Hercegovine
OPŠTINSKI KOMITET SAVEZA KOMUNISTA
M A G L A J

OCJENA STANJA I NAREDNI ZADACI U VOĐENJU POLITIČKE AKTIVNOSTI U MJESNOJ ZAJEDNICI „25. NOVEMBAR" MOŠEVAC NA NORMALIZOVANJU DRUŠTVENO-POLITIČKOG ŽIVOTA I SAMOUPRAVLJANJA U OVOJ MJESNOJ ZAJEDNICI

Predsjedništvo Opštinskog komiteta Saveza komunista i Predsjedništvo Opštinske konferencije SSRN Maglaj na zajedničkoj sjednici održanoj 26. 1. 1987. godine su ocijenili da provedenu svoju aktivnost u Mjesnoj zajednici „25.novembar" Moševac, kao i aktivnosti svih subjektivnih snaga sa područja maglajske opštine na prevazilaženju prisutnih teškoća u ovoj mjesnoj zajednici i spriječavanja destruktivnog djelovanja pojedinaca. Takođe je o rezimeu sa ovog sastanka raspravljao i Opštinski komitet Saveza komunista Maglaj na sjednici održanoj dana 29. 1. 1987. godine.

Osnovna ocjena je da je širokom društvenom akcijom znatno sužen prostor za djelovanje pojedinaca i grupe njihovih istomišljenika, te da je izražena javna bezrezervna osuda ponašanja i djelovanja onih snaga koje u ime samoupravljanja ustvari napadaju na tekovine samoupravljanja i ometaju normalno odvijanje samoupravne aktivnosti na ovom području. Obavljeni razgovori u organizacijama udruženog rada i školskim institucijama su razjasnili neke stvari oko kojih je i među poštenim dijelom stnovništva ove mjesne zajednice bilo određenih nedoumica i dilema. Međutim, pokazalo se da ti razgovori nisu bili mobilizatorski u smislu angažovanog odnosa svakog stanovnika i njegovog učešća u samoupravnom životu ove mjesne zajednice.

Poslednji postignuti rezultati i na području ove mjesne zajednice pokazuju da intenzivna politička aktivnost donosi i rezultate. Ojačala je organizacija Saveza komunista koja postaje sve više aktivistička snaga, na mjesnoj konferenciji SSRN u Moševcu je usvojena procjena stanja u ovoj Mjesnoj zajednici sa kojom će se ići i na sve podružnice u sva tri naseljena mjesta (Moševac, Ravna i Oruče). U međuvremenu je završeno pokrivanje društvenog doma, pokrenuta je akcija na uvođenju telefona i izgradnji vodovoda za 96 domaćinstava u Moševcu, prišlo se saniranju puteva na području Ravne i Oruča. I održana proslava Dana mjesne zajednice 25.

novembar 1986. godine, je pokazala da se stanje stabilizuje, a veliki broj prisutnih radnih ljudi i građana koji je iskazao jedinstvo, govori o jačanju pozitivnog raspoloženja i želje najvećeg broja stanovnika ove mjesne zajednice da se konačno pređe na ostvarivanje zajedničkih akcija, a protiv međusobnog optuživanja i priklanjanja bilo kojoj grupi.

Konkretne akcije, uz aktiviranje rada sekcije Konferencije za društvenu aktivnost žena, počele su da stvaraju drugačiju klimu u kojoj se sve više gubilo sumnjičenje i međusobno optuživanje. Naravno, da takve akcije nisu odgovarale grupi okupljenoj oko Galijaševića i Delića, a koji su u međuvremenu pokrenuli široku aktivnost dobivanja podrške na širem prostoru Jugoslavije. Da postoji njihova spremnost da se uvijek ubace u prazan prostor za djelovanje na ovom području pokazuju i najnoviji primjeri vještačkog stvaranja mjesne konferencije SSO Moševac (18. 1. 1987. godine) gdje je konsultativni sastanak oko izbora u SSO u sva tri sela Mjesne zajednice pretvoren u konstituirajuću sjednicu Mjesne konferencije na kojoj je Galijašević isforsirao vlastiti izbor za predsjednika. Drugi slučaj je vezan za interesno okupljanje građana koji su zainteresovani za uvođenje vodovoda (96 domaćinstava). Taj sastanak je 24. 1. 1987. godine pripremila podružnica SSRN u Moševcu i trebao je da se bavi samo pitanjem gradnje vodovoda, međutim grupa sa Delićem i Galijaševićem je postavila pitanje legitimnosti vođenja ovog sastanka i ponudila sebe da ga vodi. Ovaj sastanak u kome je bilo vrijeđanja i šikaniranja aktivista Opštinske konferencije SSRN Maglaj i aktivista iz Mjesne zajednice pretvoren je u zbor građana Mjesne zajednice (predsjedava mu Delić Hasan). Taj i takav „zbor" donosi odluku da se preuzme inventar Mjesne zajednice o kome će se brinuti predsjednik zbora (paralelno legalnim organima) Hasan Delić. Čak je kasa prenešena u „drugo" sjedište mjesne zajednice, odnosno sjedište paralelnog rukovodstva na čelu sa Galijaševićem i Delićem.

Primjenjujući bukačke i razbijačke metode i nalazeći „izvršioce" tih metoda u ličnostima koje su poznate po neprimjerenom ponašanju, očite su namjere da se ospori legitimnost zvanično izabranih organa mjesne zajednice, a time i akcija organizovanih snaga prenese na drugi teren, te oni pokažu kao progonjeni „predstavnici volje naroda".

Bez obzira na negativne posljedice ovog slučaja, mora se reći da je široka akcija koju su provele organizovane društvenopolitičke snage maglajske opštine dala rezultate koji su bili primjećeni i na ovom sastanku. Ako se izuzme grupa bukača i huškača koja je u manjini, najveći dio prisutnih je ostao po strani, što je znak da su ipak Galijašević i Delić počeli da gube pozicije među radnim ljudima i građanima u smislu slijepog prihvatnja svega što oni kažu. Prevladavaju i drugačija mišljenja, a takvo stanje se mora dalje razrađivati argumentovanom i demokratskom raspravom čime će se najbolje

„Kad su mi sina otjerali 50. dana u zatvor, njegova žena je dobila infarkt i umrla. Imala je samo 27. godina”...
AVDO DELIĆ, u dokumentarnom filmu Krste Škanate „Moševac”

izbiti aduti grupe koja destruktivno djeluje u ime „zaštite demokratije i volje naroda". Treba prevazilaziti pasivnost i ostajanje po strani i na ofanzivan politički način razoružavati snagom činjenica i borbom za ostvarivanje zajednički dogovorenih aktivnosti i odbrane autoriteta legalno izabranih organa koji ulažu velike napore na saniranju stanja.

Na ovom zadatku se moraju angažovati svi progresivni potencijali s kojima se može računati u ovoj mjesnoj zajednici.

1. Imajući u vidu svu složenost situacije u ovoj mjesnoj zajednici, dva predsjedništva ocijenjuju da se doneseni programi političke aktivnosti organizovanih socijalističkih snaga maglajske opštine i Mjesne zajednice Moševac trebaju aktuelizirati kao trajni oni zadaci koji su u programima opredjeljeni kao zadaci koji imaju utvrđeni rok.

2. U što kraćem roku treba organizovati sastanke podružnica SSRN koji moraju biti pripremljeni i na kojima trebaju radni ljudi i građani sva tri naseljena mjesta u Mjesnoj zajednici „25. novembar" biti upoznati sa dopunjenom procjenom političko-bezbjednosne situacije i informacijom o događajima koji su se dešavali u ovoj mjesnoj zajednici. Na ovim zborovima se treba prezentirati i inofrmacija o utrošku sredstava mjesnog samodoprinosa i kroz demokratsku i javnu raspravu krenuti dalje u realizaciju programskih zadataka u ovoj mjesnoj zajednici. U tome treba da imaju maksimalnu pomoć kako političko-izvršnih organa sa nivoa opštine, tako i stručnih službi u Skupštini opštine, kao i Radne zajednice za opsluživanje mjesnih zajednica, društava i udruženja. Pravilnim i pravovremenim informisanjem i otvorenim iznošenjem činjenica treba da se demantuju iskonstruisane neistine na kojima se zasniva djelovanje grupe na čelu sa Delićem i Galijaševićem. U kadrovskoj politici se moraju afirmisati kadrovi koji su dokazani na liniji borbe za socijalističko samoupravljanje, a protiv liderstva, odlučivanja u uskom krugu, te oni koji su strogo na liniji poštovanja zakonitosti i ustavnosti.

R o k za održavanje sastanka podružnica: početak februara
1987. godine.

Nosilac priprema: zaduženi aktivist Opštinske konferencije SSRN, Opštinskog komiteta Saveza komunista i Opštinske konferencije SSO, a u svrhu prethodne pripreme detaljno razraditi sve elemente tih sastanaka od tačno preciziranih poziva, pa do održavanja sastanaka osnovne organizacije Saveza komunita. Mjesne konferencije Saveza komunista, Mjesne konferencije SSRN Moševac, te sastanaka sa zaposlenim radnicima u organizacijama udruženog rada maglajske opštine koji su sa područja Mjesne zajednice Moševac. Sve ove sastanke održati početkom februara 1987. go-

dine kao pripremu za održavanje podružnica SSRN u Moševcu, Ravnoj i Oručama. Takođe na nivou društveno-političke zajednice obaviti razgovor sa kompletnim rukovodstvom u ovoj mjesnoj zajednici.

3. U organizacijama udruženog rada u funkciji pripreme ovih zborova održati sastanke sa zaposlenim radnicima sa ovog područja i ukazati na nedopustive pojave ostajanja po strani i oportunističkog ponašanja zaposlenih.

Zaduženi: poslovodni organi u organizacijama udruženog rada maglajske opštine.

4. Kada je riječ o omladinskoj organizaciji treba razobličiti manipulisanje sa omladinskom organizacijom iza koje se uporno skrivaju: pomenuta dvojica želeći da i na taj način djelujući iz zvaničnih organa političkog sistema umanje svoju krivicu u kršenju zakonitosti. U tom smislu potrebno je da se iz Opštinske konferencije SSO Maglaj obave potrebne konsultacije u Republičkoj konferenciji SSO BiH i preduzmu potrebne mjere za spriječavanje ovakvog destruktivnog djelovanja i stvaranja od SSO platforme za djelovanje pomenute dvojice.

Zadužen: predsjednik OK SSO Maglaj.

Opštinski komitet Saveza komunista Maglaj ističe sve pozitivniju ulogu sredstava informisanja na širem jugoslovenskom prostoru koji su ovaj slučaj počeli da tretiraju u širem kontekstu. Posebno se mora naglasiti pozitivno angažovanje sredstava informisanja iz SR BiH, međutim na liniji demaskiranja destruktivnog djelovanja su i pojedini napisi u „Borbi", „Politici", „Večernjem listu" i u nekim drugim sredstvima informisanja. Međutim, jedan broj glasila i dalje nastavlja sa predimenzioniranjem ovog slučaja dajući mu dimenzije koje mu apsolutno ne pripadaju, ostajući na strani Delića i Galijaševića i vješto koristeći njihov slučaj za plasiranje teza o široj društveno-političkoj zajednici i problemima u kojima se našlo društvo. Na takvoj liniji je najdosljedniji beogradski „NON", ali i „Student", pa i pojedini napisi u drugim sredstvima informisanja. Opštinski komitet Saveza komunista Maglaj i dalje će i sam insistirati na objektivnom pristupu ne samo ovom nego i drugim problemima uvažavajući u potpunosti princip javnosti svog rada.

Strogo poštovanje zakonitosti mora se ogledati u ovom slučaju koji je namjerno izdignut kao politizirani slučaj koji destruktivne snage pokušavaju da izdignu na nivo koji mu objektivno ne pripada. Zbog toga treba biti

posebno osjetljiv i strogo ispoštovati ono što je po slovu zakona rečeno i sankcionisati svaki prekršaj i krivično djelo koje se čini ne poštujući pozitivne zakonske propise. To i zbog toga što je u javnoj osudi ponašanja istaknuta i potreba energičnijeg primjenjivanja zakonskih sankcija protiv ovakvog ponašanja.

U daljim informacijama Opštinski komitet Saveza komunista će uputiti redovne informacije osnovnim organizacijama Saveza komunista.

Maglaj, 29. 1. 1987. godine

OPŠTINSKI KOMITET SAVEZA KOMUNISTA
MAGLAJ

Savez sindikata Bosne i Hercegovine
OPŠTINSKO VIJEĆE SAVEZA SINDIKATA
M A G L A J
-PREDSJEDNIŠTVO-

Z A D A C I

Organizacija i organa Saveza sindikata na normalizovanju društveno-političkog života i samoupravljanja u MZ „25.novembar" M o š e v a c

Opštinski komitet Saveza komunista Maglaj je na sjednici održanoj 15. 11. 1986. godine u širem kontekstu sagledavao idejno-političku i akcionu osposobljenost organa i organizacija Saveza sindikata na utvrđivanju daljih pravaca akcije i usvojio Informaciju o aktivnostima Saveza komunista i drugih subjektivnih snaga na normalizovanju društveno-političkog života i samoupravljanja u MZ „25.novembar" Moševac.

Iz ove Informacije proističu najkonkretniji zadaci članstva Saveza komunista opštine i komunista u drugim subjektivnim snagama kako bi se prevazišlo stanje nagomilanih problema u ovoj mjesnoj zajednici koje može da ima šire posljedice i na cjelokupno stanje u opštini Maglaj.

Na osnovu te Informacije i utvrđenih Operativnih zadataka Saveza komunista i članova Saveza komunista u drugim subjektivnim snagama, Predsjedništvo Opštinskog vijeća Saveza sindikata Maglaj na sjednici održanoj 17. 11. 1986. godine utvrđuje vlastite zadatke.

Svim predsjednicima osnovnih organizacija Saveza sindikata lično dostaviti tekst informacije Opštinskog komiteta Saveza komunista Maglaj, Operativne zadatke Opštinskog komiteta Saveza komunista i Zadatke koje je utvrdilo Predsjedništvo Opštinskog vijeća Saveza sindikata Maglaj.

1. a) U Konferenciji OO SS RO „Natron" pozvati sve predsjednike OO SS iz „Natrona" i podijeliti im materijal dana 18. 11. 1986.godine u sali Izvršnog odbora RO „Natron".

Zaduženi: Mirko Nikolić, predsjednik OV SS, Reuf Krzić, predsjednik konferencije OO SS „Natron", Vinko Bušić, član Predsjedništva OV SS.

b) U Konferenciji OO SS GRO „22. decembar" pozvati sve predsjednike OO SS iz GRO „22. decembar" i podijeliti im materijal dana 18. 11. 1986.godine u ___________ ------------------.

Zaduženi: Medina Mahmutagić, član Predsjedništva OV SS, i Milutin Močić, predsjednik konferencije OO SS GRO „22. decembar"

c) U Konferenciji OO SS UPI RO „25. maj" pozvati sve predsjednike OO SS iz UPI-ja i podijeliti im materijal dana 18. 11. 1986. godine u ______________________

Zaduženi: Močić Čedo, član Predsjedništva OV SS, Mirko Sović, predsjednik Konferencije OO SS UPI i Ševala Begičević, član Opštinskog komiteta Saveza komunista Maglaj.

d) U Konferenciji OO SS RO UOŠ pozvati sve predsjednike OO SS iz RO UOŠ i podijeliti im materijal dana 18. 11. 1986. godine u ______ ___________.

Zaduženi: Mensura Smajić, član Predsjedništva OV SS, Đuro Zarić, predsjednik Konferencije OO SS RO UOŠ i Ranko Stojanović, predsjednik Statutarne komisije Opštinskog komiteta Saveza komunista Maglaj.

e) U OOUR „Borik", predsjedniku OO SS uručiti lično materijal dana 18. 11. 1986. godine.

Zaduženi: Radmila Vukadin, član Predsjedništva OV SS.

f) U ZKRO „Ibrišim Obralić", predsjedniku OO SS lično uručiti materijal dana 18. 11. 1986. godine.

Zaduženi: Mirko Nikolić, predsjednik OV SS, Mirsad Međić, član privremenog poslovodnog organa.

g) Svi drugi predsjednici OO SS (Mačković Rizah, Bradarić Mehmed, Husaković Nihad, Mujagić Sakib, Jović Radislav, Hamzić Mirsad, Smajlović Fadil, Škiljo Mehmed, Pijunović Ljubo, Sović Marica, Sarač Halida, Lazare-

vić Hata, Hamzić Nurudin, Vidović Ilija, Jovanović Boro, Mamić Ruža, Mahmić Sabahudin, Omerović Mevlida, Mahmutagić Lutvija, Lukić Mladen, Pejić Stjepan, Jeftić Milenko, Herceg Minka, Jović Rajko i Mitrović Milenko) u sali Društveno-političkih organizacija u 17,00 sati 18. 11. 1986. godine će dobiti dokumenta i upoznati se sa Zadacima.

Zaduženi: Mirko Nikolić, predsjednik OV SS i Ferid Pašić
član Predsjedništva OV SS.

2. Zadužuju se svi predsjednici OO SS da se članovi OO SS upoznaju sa sadržajem Informacije i na osnovu ovih zadataka utvrde obaveze u svojoj sredini te da se obezbjedi jedinstveno djelovanje sa OO SK i OO SSO.

Zaduženi: predsjednici OO SS.
R o k: 29. 11. 1986. godine.

3. U skladu sa Zadacima Opštinskog komiteta Saveza komunista zadužuju se predsjednici OOSS da opredijele sa inokosnim poslovodnim organima, sekretarima OOSK i predsjednicima OO SSO primjerene metode razgovora sa zaposlenim radnicima iz svoje sredine koji žive u Moševcu. Te razgovore je obavezno obaviti vodeći računa o radnom i samoupravnom angažovanju tih radniku u svojoj sredini.

Zaduženi: predsjednici OO SS.
R o k: 18. 11. 1986. godine.

4. Obavezuju se zaduženi aktivisti OVSS da na osnovu cjelokupne dokumentacije koju će dobiti budu u neposrednoj vezi sa predsjednicima osnovnih organizacija Saveza sindikata, aktivno učestvuju u radu Osnovne organizacije Saveza sindikata i budu u stalnoj vezi sa OVSS.

Nosioci: zaduženi aktivisti.
R o k za predaju dokumenata: 18. 11. 1986. godine.

5. Zadužuje se predsjednik Komisije za informisanje da obavi razgovor sa urednicima lista „Natron" i internih biltena u OUR oko prezentiranja informacija preko svojih glasila o praćenju i toku aktivnosti u vezi sa realizacijom utvrđenih zadataka.

Nosilac: predsjednik Komisije za informisanje.
R o k : 19. 11. 1986. godine.
Rok za pisanje i praćenje: T r a j n i.

6. Predsjedništvo Opštinskog vijeća Saveza sindikata predlaže da se sa Informacijom upoznaju i delegati MOVSS Doboj.

Nosilac: predsjednik OV SS.
R o k: 19. 12. 1986. godine.

7. Obavezuju se predsjednici osnovnih organizacija Saveza sindikata i zaduženi aktivisti kao i drugi zaduženi organi i pojedinci da O D M A H nakon preduzetih aktivnosti dostavljaju informacije u Predsjedništvo OVSS koji se stavlja u funkciju koordinacije u sindikalnim organizacijama. Predviđeni rokovi se moraju strogo poštovati, a Predsjedništvo OVSS će preduzimati potrebne mjere uključujući i preispitivanje odgovornosti za provođenje utvrđenih zadataka.

Nosilac: Predsjedništvo Opštinskog vijeća Saveza sindikata.
R o k: T r a j n i.

PREDSJEDNIŠTVO OV SS
M A G L A J

INFORMACIJA
o zbivanjima u Mjesnoj zajednici „25. novembar" Moševac, opština Maglaj i aktivnostima subjektivnih snaga na normalizovanju društveno-političkog života i samoupravljanja u ovoj mjesnoj zajednici

Sve društveno-političke strukture opštine Maglaj, posebno Savez komunista, Socijalistički savez i Savez socijalističke omladie, već duže vremena intenzivno rade na prevazilaženju veoma složenog političkog stanja u mjesnoj zajednici „25.novembar". Slabosti u društveno-političkom i samoupravnom životu ove mjesne zajednice, koja obuhvata tri sela - Moševac, Ravne i Oruče, izazvale su krupne posljedice za život i rad mještana ovog područja, razvoj mjesne zajednice i političku atmosferu u cijeloj opštini.

Ocjenjujući ovu situaciju ozbiljnom i uopivši nesnalaženje političkih kadrova i izvršno-političkih organizacija opštine Maglaj u rješavanju ovog problema, formirana je radne grupa republičkih organa sa ciljem da pomogne društvenim strukturama opštine Maglaj i mjesne zajednice Moševac.

Međusobna optuživanja i blokada rada samoupravnih i političkih institucija u Moševcu traju još od vremena kada je u raspravi o zaključcima 13.sjednice CK SKJ u osnovnoj organizaciji SK Moševac, bez dovoljno osjećaja za demokratski način rada te principijelno razrješavanje nagomilanih problema, ukazivano i na neke očigledne slabosti u radu mjesne zajednice, njenih organa i pojedinaca na odgovornim mjestima.

Osnovni povod međusobnom optuživanju i nedemokratskm načinu rada bile su primjedbe da se na rukovodnim položajima godinama nalazi jedan te isti krug ljudi, da postoji niz nepravilnosti u korištenju sredstava mjesnog samodoprinosa, uključujući i zloupotrebe koje, navodno, graniče sa velikom pljačkom. Atmosfera međusobnog optuživanja prenijela se i u rukovodstva društveno-političkih organizacija i samoupravne organe u mjesnoj zajednici. Organi u mjesnoj zajednici i opštini nisu dovoljno brzo i energično reagovali na to. Odsustvo realne i politički zrele procjene, u kojoj bi se neargumentovane, kritizerske primjedbe i napadi, iskrivljavanje informacija i manipulacija stanovništvom odvojili od objektivne kritičke ocjene o potrebi da se svaka primjedba građana brzo ispita i na osnovu nje preduzmu odgovarajuće političke i druge mjere - doveli su do toga da su organizovane

socijalističke snage izgubile političku inicijativu. Neki kadrovi su svojim odbranaškim i nesmotrenim nastupima izazvali revolt i nepovjerenje građana. To je stvorilo prostor da se u jednoj dosta anarhičnoj atmosferi opšte međusobne sumnjičavosti i nepovjerenja većem broju građana kao „vođe u odbrani njihovih interesa i prava" naturi jedna grupa građana na čelu sa Dževadom Galijaševićem i Hasanom Delićem.

Raspuštanjem osnovne organizacije Saveza komunista i isključivanjem jednog broja članova iz organizacije Saveza komunista (među njima i Delića i Galijaševića) selo je, praktički, ostalo bez organizovanog političkog djelovanja. Osnovni politički subjetkt ostala je osnovna organizacija SSO, u kojoj su aktivno djelovali, i bili na njenom čelu, Galijašević i Delić, pa je tako Savez socijalističke omladine postao i politički centar svih aktivnosti ove grupe građana i na taj način vještački konfrontirao mlade sa ostalim društvenim strukturama. Time je stvoreno idejno-političko nejedinstvo u selu i mjesnoj zajednici.

Opštinski komitet SK je u oktobru prošle godine ocijenio da je u društveno-političkoj aktivnosti mjesne zajednice i opštine bilo propusta. Nije bila poklonjena dovoljna pažnja osposobljavanju novoformirane partijske organizacije. Opštinska organizacija SSRN je nedovoljno pomagala rad podružnica SSRN. Vladao je forumski rad, nedovoljno se djelovalo u narodu. Istovremeno, grupa Galijašević-Delić je djelovala organizovano i agresivno, služeći se pri tome različitim dezinformacijama, potpirivanjem svađalačkih strasti i ranijih sukoba među ljudima, sijanjem nepovjerenja i optuživanjem pojedinih rukovodstava i kadrova u opštini za „staljinističke" i „gestapovske metode", koje „priliče srdini čvrste ruke i birokratskog mentaliteta".

Ova mjesna zajednica sastoji se od tri sela, od kojih je najveće, najrazvijenije i najdominantnije u svim aktivnostima . selo Moševac. Postalo je praksom da se po onome što se dešava u Moševcu cijeni stanje u cijeloj mjesnoj zajednici, što je pogrešno. U konkretnom slučaju, mještani sela Ravne zauzimaju vrlo kritiki stav prema sveumu što se dešava u Moševcu i osporavaju nezakonite odluke koje u ime cijele mjesne zajednice, nerijetko, doose seljani sela Moševac. Selo Oruče je još nerazvijenije ui u tradicionalnim je sukobima sa selom Ravne. Svako ima svoje novce u zajednički raspisanom mjesnom samodoprinosu; razvojni planovi su zato dosta nerealni, sela se međusobno optužuju da su prevarena jedno od drugog i to sve vrlo vješto koristi grupica građana koja daje različita nerealna obećanja. Na improviziranim zborovima donose se nelegalne odluke o obustavljanju gradnje doma kulture i vraćanju samodoprinosa nekim građanima, te vješto manipuliše sa nezadovoljstvom jednog broja građana objektivno vrlo ozbiljnim komunalnim problemima njihovih sela. Kadrovi u političkim i

samoupravnim organima ove mjesne zajednice po svojoj političkoj izgrađenosti ne mogu da se nose sa ovako složenom problematikom. Istovremeno, Galijašević i Delić, kao stri aktivisti u Mjesnoj zajednici i opštini, obilato koriste takvu situaciju.

Opštinski komitet SK i organi društveno-političkih organizacija u komuni su, krajem godine, kritički i realno ocijenili stanje u mjesnoj zajednici. Istaknuto je da je došlo do negativne politizacije radnih ljudi i građana, čemu su uzrok, s jedne strane, forumske zatvorenost u političkom radu i sporo reagovanje na nastale probleme i, s druge strane, vrlo agresivno i destruktivno ponašanje grupe građana. U pogledu optužbi o navodnim pljačkama, javni tužilac nije prihvatio zahtjev za krivično gonjenje, smatrajući da za to nema osnova. Okružni sud u Doboju je krajem oktobra 1986.godine oglasio krivim za privredne prestupe i kaznio uslovnom novčanom kaznom sedam lica, koji su, svojevremeno, bili na različitim odgovornim poslovima u MZ, zbog nepoštivanja propisa o vođenju poslovnih knjiga. Te zvanične nalaze nisu, međutim, prihvatili Galijašević i Delić i sa njima znatan broj drugih građana, uz obrazloženje da je to „laž i manipulacija" i da su svi „nalazi doneseni pod pritiskom". Na taj način produžilo se stanje u kome se nijedan stav organa DPO Maglaj nije prihvatao, već se uvijek odbacivao uz argumentaciju da se, navodno, tako štite lopovi. Na ovo je nasjedao i znatan broj građana.

Radna grupa republičkih organa je insistirala da se nakon potpunog informisanja svih građana Maglaja putem osnovnih organizacija SK, SSRN i sindikalnih organizacija, kao i razgovora koji su obavljeni sa radnicima koji sa tog područja rade u Maglaju i omladincima u Srednjoškolskom centru, stupi u što veći broj kontakta sa žiteljima i na licu mjesta procijeni njihovo raspoloženje. U ovoj drugoj akciji se nije išlo dovoljno brzo.

U odsutnim trenucima, kada su komunisti trebali da neposredno djeluju u drugim društvenim strukturama i među građanima, pokazalo se da oni ni pojedinačno ni kolektivno još ne predstavljaju dovoljnu akcionu snagu koja bitnije može da utiče na vrlo loše političko stanje u MZ. Nedovoljna širina aktivnosti i iskljjučivo oslanjanje na informacije koje su dobijane od aktivista u MZ, davali su krivu sliku da je samo riječ o grupici kolovođa koja je zavela manji broj građana različitim obećanjima i ucjenama, te da je osnovni zadatak aktivirati takozvani pasivni dio građana koji je većina, a političko jezgro sela učiniti ofanzivnijim i borbenijim.

Na skupovima građana, koji su održani u januaru i februaru, utvrđeno je da grupu građana destruktivnog ponašanja, na bazi ranije uspostavljenog nepovjerenja, podržava dosta veliki broj građana.

Destruktivno ponašanje ove grupe građana često se pretvaralo u nasilje i grubo vrijeđanje onih koji nemaju isto mišljenje. Karakterističan je

incident koji se desio sredinom januara, kada je grupa građana, na čelu sa Galijaševićem i Delićem, razbila interesni skup jednog broja mještana sela Moševac, koji su se dogovarali o izgradnji vodovoda, mimo svih pravila pretvorila ga u zbor građana kojim je predsjedavao Hasan Delić, a zatim po odluci zbora nasilno iznijela kasu i drugi inventar iz kancelarije Mjesne zajednice i prenijela ga u druge prostorije u selu, kojom prilikom je otuđen pečat i dio dokumentacije. Nadležni sudski organ je brzo reagovao i na zahtjev Savjeta mjesne zajednice svojim rješenjem naložio vraćanje dokumentacije. Organi unutrašnjih poslova obavili su informativne razgovore i saslušanja 28 građana, među kojim je bilo i aktivista društveno-političkih organizacija, u cilju rasvjetljavanja ovog slučaja. Služba unutrašnjih poslova je postupala u okviru svojih nadležnosti i ovlaštenja, ali je Dževad Galijašević u ime zbora građana uputio pismo nizu novinskih redakcija puno optužbi, insinuacija i netačnosti, u kome se kaže „da je između 300 do 400 građana privedeno u SUP, da su zlostavljani djeca, žene i starci, da je milicija držala pod okupacijom selo..."

Početkom januara su OK SK i OK SSRN Maglaj ocijenili da su nakon opsežnog informisanja svih osnovnih organizacija OK i podružnica SSRN u Maglaju, kao i kritičke analize obavljene u svim društveno-političkim organizacijama, stvoreni uslovi da se jednom otvorenom kritički intoniranom informacijom, koja je usvojena u MK SSRN mjesne zajednice, pokrene aktivnost i u svim društvenim subjektima u mjesnoj zajednici. Time je odgovornost za razrješavanje ovog problema prenesena sa SK i na sve druge društvene subjekte.

Sastanci su prvo držani u podružnicama SSRN sva tri sela. U selu Ravne podržana je u potpunosti informacija o destruktivnim pojavama, u selu Oruče nije izražena spremnost da se „upliće" u ovaj problem, u selu moševac informacija nije prihvaćena.

Poslije višečasovne rasprave u vrlo teškim radnim okolnostima u kojima je dominirala galama, optuživanje, pa čak i najgrublje vrijeđanje ipak je dogovoren stav da se udruženim snagama svih mještana u narednom periodu pristupi objektivnoj analizi cijele situacije, razmatranju informacije o utrošku sredstava samodoprinosa, koja je sačinjena u stručnoj službi za opsluživanje mjesnih zajednica, kao i da se ocijeni rad svakog predstavnika u organima SSRN i organima MZ i na osnovu toga u predviđenom postupku zamijene svi oni koji nemaju povjerenje mještana cijelog sela. Opštinski aktivisti i radna grupa su isticali da niko nikome neće naturati izbor rukovodstva, ali da pri tome krterij mora biti samoupravna opredjeljenost, apsolutno povjerenje svih mještana i ugled ljudi. Rečeno je, takođe, da ne bi trebalo predlagati one građane protiv kojih se vodi krivični i prekršajni posupaka, sve do njegovog završetka. Na ovaj način moglo se prevazići teško

stanje u selu i angažovanjem svih mještana eliminisati podjele i stvoriti uslovi za izbor novog rukovodstva koje bi odgovaralo svima.

Takođe su izvršeni izbori u osnovnoj organizaciji Saveza socijalističke omladine, gdje je suprotno Statutu SSO BiH Dževad Galijašević bio godinu dana duže na funkciji predsjednika. Pokrenute su, takođe, aktivnosti da se prevaziđe neprihvatljiva situacija u kojoj u selu djeluju dva zbora građana, sa dva predsjednika, od kojih je jedan Hasan Delić. Na ovom zboru je tokom 1986.godine i početkom 1987.godine doneseno više nezakonitih i nesamoupravnih odluka suprotnih pozitivnim zakonskim propisima i Statutu Mjesne zajednice. O tome je stavove zauzeo i društveni pravobranilac samoupravljanja i na osnovu toga je pokrenut postupak kod nadležnih sudskih organa.

Međutim, slijed narednih događaja pokazao je da se suština angažovanja Delića i Galijaševića ne nalazi u njihovoj namjeri da razrješavaju probleme svog sela i mjesne zajednice, već u nastojanju da zaposjednu i nove položaje u mjesnoj zajednici, otvore revanšistički front sada pod okriljem legalnih organa, da stave pod sumnju i diskredituju ukupnu političku akciju koju su vodili Savez komunista i druge organizovane snage.

Na zakazanom zboru građana sela Moševac, na kome je trebalo da se razmotri informacija o utrošku sredstava samodoprinosa, isforsiran je od grupe ovih građana stav da se odmah izvrši smjenjivanje svih delegata u samoupravnim organima Mjesne zajednice i potvrdi odnosno ponovo izabere za predsjednika zbora Hasan Delić. Opštinski aktivisti i članovi radne grupe republičkih organa ukazivali su na više nesamoupravnih radnji u postupku opoziva i izbora novih delegata, koje su suprotne zakonu o izborima i Statutu Mjesne zajednice. Odbijeno je da se saslušaju i kriteriji za izbor ustanovljeni u Mjesnoj konferenciji SSRN.

U atmosferi u kojoj se nije mogao ostvariti demokratski i argumentovan dijalog i obezbijediti zakonitost i ustavnost rada zbora i donošenje odluka, grupa aktivista iz opštine i članovi radne grupe republičkih organa su napustili ovaj sastanak. Nakon toga, građani su odlučili da mimo predviđene procedure, pravila i kriterija, za predsjednika zbora ponovo izaberu Hasana Delića, a smijenili su sve dosadašnje i izabrali nove delegate u organima Mjesne zajednice. Ne vodeći računa o prisustvu delegata iz drugih sela, na nezakonit način je konstituisana nova Skupština mjesne zajednice i Savjet mjesne zajednice. Tako su gotovo sve ključne funkcije u MZ podijeljene između ove dvojice građana. Hasan Delić je predsjednik zbora građana Moševca i delegat u Skupštini, a Galijašević predsjednik Skupštine Mjesne zajednice i predsjednik MK SSRN. Nakon izbora novog predsjednika OOSSO, Galijašević je mimo predviđene statutarne procedure i kriterija nametnuo i svoj izbor za predsjednika Mjesne konferencije SSO.

Još mnogo ranije je uočen politikantski način ponašanja Delića i Galijaševića, koji su manipulisali objektivno kritičkim stavom mještana prema nekim nepravilnostima pojedinaca u rukovodstvima Mjesne zajednice. Njihove politički bolesne ambicije i umišljeno „slobodoumlje" brzo su našli saveznike i potporu kod onih koji od svake složene društveno-ekonomske i političke situacije žele da naprave slučaj i da mu daju negativnu političku konotaciju i etiketu. Galijašević i Delić su u ime mještana, manipulacijom sa njihovim potpisima uputili brojne peticije saveznim i republičkim organima, u kojima daju jednostranu i do kraja iskrivljenu verziju pojedinih događaja i zbivanja. Jedna od tih peticija raspravljana je i na Predsjedništvu Konferencije SSOJ, što je neprimjereno metodu rada organa DPO u federaciji. Galijašević i Delić su, takođe, prenosili dezinformacije i sazivali zbor građana, sa navodnim obećanjima o dolasku radne grupe iz SK SSRN koja će razriješiti njihov slučaj. U ovim peticijama, upućivanim pojedinim organima i javnim glasilima, operiše se kvalifikacijama o „staljinističkoj atmosferi", „gestapovskim i pinočeovskim metodama", „čvrstorukaškoj sredini", „birokratiji koja vlada", kao i raznim drugim optužbama iz poznatog arsenala građanske desnice kojim se optužuje i ova republika, ali i sve druge političke strukture i pojedinci koji se energično odupiru napadima nacionalizma, liberalizma i drugih antisocijalističkih i antikomunističkih tendencija. Angažujući advokata iz kancelarije Srđe Popovića, tokom više noći sakupljani su potpisi za tužbu protiv predsjednika Opštinskog komiteta SK i dva novinara, zbog, navodnih, političkih kvalifikacija i kleveta koje su upućene svim građanima Moševca, što predstavlja najtežu manipulaciju, čime je još više iskonstruisan navodni sukob građana i društvenih struktura, posebno Saveza komunista.

U pismu javnim glasilima, nakon intervencije SUP-a, poslije nasilnog odnošenja inventara Mjesne zajednice, iznesene su neshvatljive i nezapamćene optužbe na račun organa službe bezbjednosti, koje, po razmjerama, graniče sa fantastikom. Jedan broj javnih glasila, posebno omladinskih, zauzimao je u kontinuitetu negativan stav prema akciji SK i drugih subjektivnih snaga na razrješavanju ovog problema, informišući isključivo iz izvora Galijaševića i Delića i tako se neposredno ili posredno uključivao u kampanju sa izrazito negativnim političkim posljedicama.

Na sjednici Skupštine mjesne zajednice Dževad Galijašević je stavio na dnevni red verifikaciju peticije sa 678 potpisa i podnošenje tužbe „Raselovom sudu pravde" sa tekstom punim različitih insinuacija i neistina. U svojim čestim odlascima u Beograd Delić Hasan održava kontakte sa jednim brojem lica izrazito eksponiranih na liniji građanske desnice. Njegovi „savjetnici" su pored njih i jedan broj novinara iz nekih omladinskih listova, koji mu daju punu podršku iznoseći brojne neistine i napade ne samo na

društvene strukture u Maglaju nego i na politiku i stanje u Bosni i Hercegovini i Jugoslaviji. Nijedan osnivač niti izdavački savjet na to nije reagovao. Obilato se koristi informacija da su advokati zatražili izuzeće svih sudija koji su komunisti, „jer su oni prihvatili stavove Partije i tako pali pod pritiak birokratskih i nedemokratskih snaga". Da žele da cijeli problem iznesu na širi politički plan veoma daleko od stvarnih problema sa kojima se susreću mještani Moševca svjedoče i tekstovi iz „Biltena" broj 4. koji izdaje OO SSO, u kome najavljuju zajedničke susrete sa omladinom Slovenije u Moševcu, na kojima bi raspravljali „o savremenim gibanjima u omladinskoj organizaciji Jugoslavije i Slovenije" i „položaju Bosanaca u Sloveniji". Najvidljiviji primjer njihovog političkog opredjeljenja, koje je izgubilo svaku vezu sa problemima sredine u kojoj djeluju jesu posljednji telegrami podrške redakciji i glavnom uredniku „Studenta", u kojima poručuju „da ne dozvole da ih staljinističke natruhe i njihovi sateliti „slome", jer je svijet pun nehumanih i nepoštenih vlastodržaca..." Telegrami su potpisani u ime Skupštine mjesne zajednice, Mjesne konferencije SSO Moševac, Osnovne organizacije SSO Moševac i zbora građana Moševac.

Nastavljaju se i dalje nasilnička ponašanja; fizički je zlostavljana službenica u Mjesnoj zajednici, kojoj su uzeli ključeve od kancelarije.

Predsjedništva OK SSRN i OK SK Maglaj na svojim posljednjim sjednicama, na kojima su ocjenjivana iskustva u ostvarivanju operativnih zaključaka ovih društveno-političkih organizacija u normalizovanju stanja u ovoj Mjesnoj zajednici, konstatovala su da su postignuti stanoviti rezultati u političkoj aktivnosti. No, istovremeno je konstatovano da je stepen negativne politizacije mještana znatno veći, da se ne može računati na bilo kakvu konstruktivnu saradnju najeksponiranijih pojedinaca, koji ne prezaju ni od kakvih metoda i dalje manipulišu sa nedovoljnom informisanošću jednog broja građana i narušenim povjerenjem između građana i društveno-političkih struktura Mjesne zajednice i Maglaja. Pri tome, neposredna politička aktivnost Galijaševića i Delića sada još više poprima karakteristke politikanstva, napada na pojedine političke strukture i organe, sve pod firmom navodne bitke za samoupravljanje, demokratiju i socijalizam.

Zaključeno je da se sa ovom ocjenom upoznaju svi radni ljudi i građani u opštini Maglaj, da se od svih struktura u Mjesnoj zajednici zatraži da sve svoje odluke i kadrovska rješenja usaglase sa zakonom i Statutom MZ, sa stavovima društvenog pravobranioca, odnosno kriterijima koji važe u Socijalističkom savezu. Takođe je zatraženo da svi nadležni organi u opštini u skladu sa stavovima pravobranioca preduzimaju radnje iz svoje nadležnosti, u cilju zaštite ustavnosti i zakonitosti rada i odlučivanja nadležnih samoupravnih organa u Mjesnoj zajednici.

Izraženo je negodovanje što se sporo vode postupci prekršajne i krivične prirode, koje su nadležni organi otvorili prema pojedincima za koje postoji osnovana sumnja da su svojim ponašanjem kršili samoupravljanje i donosili ili doprinosili donošenju nezakonitih i nesamoupravnih odluka. Traženo je da se održi odgovarajući sastanak u Sarajevu i Maglaju sa predstavnicima organa SUP-a i tužilaštva. Zauzet je stav da organi društveno-političkih organizacija Maglaja treba da nastave intenzivno pomagati rad i koordinirati svoje aktivnosti sa osnovnom organizacijom SK sela Moševac, osnovnim organizacijama SSO sva tri sela i podružnicama SSRN u selima, jer samo uz puni angažman ovih struktura moguće je postepeno poboljšati političko stanje u selu i cijeloj Mjesnoj zajednici.

Razrješenje stanja u Moševcu moći će se postići samo dugim i strpljivim radom na razvoju socijalističkih samoupravnih odnosa u ovoj sredini.

Takođe se procjenjuje da treba energično insistirati na zakonitom ponašanju svih organa u Mjesnoj zajednici, posebno kada je riječ o utrošku sredstava samodoprinosa, kao i da treba još jednom kontrolom nadležnih organa (SDK) provjeriti poslovanje ove mjesne zajednice, kako bi se u potpunosti eliminisala bilo kakva primisao da neki organi ili pojedinci bilo koga štite od odgovornosti za njihov rad.

Delić i Galijašević su primljeni na razgovor u SK SSRN. Zato je zaključeno da se sa ovom informacijom upoznaju i svi organi u Federaciji i BiH kojima je dostavljena zabilješka o prijemu grupe građana iz Moševca kod sekretara SK SSRN, jer su u toj zabilješci data samo viđenja iz ugla grupe građana, pa je time cijeli problem jednostrano predstavljen.

Sarajevo, juna 1987.godine

RADNA GRUPA REPUBLIČKIH
ORGANA SSRN

САВЕЗНА КОНФЕРЕНЦИЈА ССРНЈ
SAVEZNA KONFERENCIJA SSRNJ
ZVEZNA KONFERENCA SZDLJ
СОЈУЗНА КОНФЕРЕНЦИЈА НА ССРНЈ
30/408 11.V 1987.god.
БЕОГРАД. BEOGRAD. БЕЛГРАД

ČLANOVIMA PREDSEDNIŠTVA NA RADU U SK SSRNJ

U prilogu Vam dostavljamo Belešku sa razgovora koji je Stojan Dimovski, sekretar Savezne konferencije SSRNJ, vodio sa predstavnicima Mesne zajednice "25 novembar" Moševac, 14. aprila 1987.godine.

Belešku dostavljamo radi Vašeg upoznavanja sa "slučajem Moševac".

IZ KABINETA SEKRETARA
SAVEZNE KONFERENCIJE SSRNJ

Dostavljeno:

- članovima predsedništva na radu u SK SSRNJ
- RK SSRN Bosne i Hercegovine
- Dobrosavu Ćulafiću
- Radiši Gačiću

BELEŠKA

Sekretar Savezne konferencije SSRNJ, Stojan Dimovski, primio je 14. aprila 1987.godine predstavnike Mesne zajednice „25.novembar" Moševac: Delić Hasana, Galijašević Dževada, Mašić Meha, Muminović Ibrahima i Demić Ega. Iz Savezne konferencije SSRNJ razgovoru su prisustvovale Borka Komnenić i Olga Kesić.

Drugovi iz Moševca obavestili su druga Dimovskog da su se već nekoliko puta obraćali Saveznoj konferenciji SSRNJ, između ostalog, i Komisiji SK SSRNJ za predstavke i žalbe i da su obavili razgovor sa sekretarom Komisije, drugom Ackovićem, ali nisu dobili nikakav odgovor, pa su ponovo zatražili prijem u Saveznoj konferenciji SSRNJ.

U razgovoru pomenuti drugovi su izneli probleme s kojima se susreću već dve godine. Dali su na raspoloženje „Analizu događaja i stanja u Mesnoj zajednici „25.novembar" Moševac za period juni 1985. - mart 1987." Na osnovu usmenog izlaganja i sadržaja Analize, kratka informacija sa hronologijom događaja bila bi sledeća:

Osnovni uzrok za tzv. „slučaj Moševac" je u tome, što nije realizovan Srednjoročni plan razvoja Mesne zajednice 1981 - 1985, a sredstva mesnog samodoprinosa su nenamenski trošena. To je stvorilo lošu političku klimu među građanima. Politički rad među ljudima bio je podređen forumskom delovanju i donošenju odluka u uskom krugu ljudi koji se godinama nije menjao.

Osnovna organizacija SK Moševac u okviru rasprave o Zaključcima 13.sednice CK SKJ, inicirala je raspravu „Samoupravljanje u organima i organizacijama MZ". Ova je preneta i u sve ostale društveno-političke i samoupravne organizacije MZ. Rezultat ovih rasprava bio je da osim lošeg političkog rada postoje i nesamoupravne i nezakonite radnje koje su uslovile i otuđivanje društvene imovine.

U međuvremenu oživljen je rad OO SSO Moševac, vraćene su joj njene prostorije, za predsednika je izabran Dževad Galijašević. Oživeo je rad komisija, održavane su „večeri mladih", ponovo se izdaje Mesečni informativ-

ni bilten . MIB. Prvi broj MIB-a objavljuje zaključke rasprava sa sastanaka OK SK, Saveta, Skupštine i OO SSO Moševac. U uvodnom tekstu na naslovnoj strani reč je bila o nenamenskom trošenju sredstava mesnog samodoprinosa, što je i uzrok za nerealizovanje zacrtanih aktivnosti u MZ, pre svega, za izgradnju društvenog doma u Moševcu i puta Bistrica - Ravna u Područnici Ravna.

Opštinske društveno-političke strukture bile su spore u donošenju konkretne podrške, preduzimanju mera protiv pojedinaca čija su imena bia poznata. Umesto na njih, opštinska kritika se usmerava protiv inicijatora rasprave, tj. članova OO SK, u prvom redu Sekretarijata /Mašić Mirsada, Galijašević Dževada, Mutaković Selima, Galijašević Derviše, Omić Seada, Delić Hasana i dr./ i rukovodstva omladinske organizacije Moševac.

Prvi broj MIB ocenjen je od strane Dželala Ibrakovića, predsednika OO SK Maglaj kao „idejno-politički nepodoban", „đilasovski", a njegovo izdavanje kao „čin anarhije" i „pozivanje na revoluciju". Ovoj osudi pridružilo se i Predsedništvo OK SSO Maglaj. Tek posle osamnaest meseci, Predsedništvo Republičke konferencije SSO Bosne i Hercegovine, 15.X 1986. godine zaključilo je da: „Sadržaj biltena nije na liniji idejnog skretanja, niti je sam čin izdavanja biltena neprijateljsko delo".

Za sve ovo vreme Predsedništvo OK SSO Maglaj napadalo je i klevetalo Osnovnu organizaciju SSO Moševac, a naročito njeno rukovodstvo i predsednika Dževada Galijaševića.

Jula 1985. sekretar OO SK Moševac, Mašić Mirsad bio je priveden u SUP Maglaj i isleđivan od strane nepoznatog inspektora Službe državne bezbednosti iz Doboja.

I pored nastojanja da se obavi razgovor bez diskvalifikacija i etiketiranja na relaciji Moševac - opštinske strukture /OK SK, OK SSRN, OK SSO i Skupštine opštine/, do toga nije došlo. Time slučaj Moševac dobija i svoju drugu dimenziju - to je odnos opštinskih političkih, sudskih i bezbednosnih institucija prema osnovnom uzroku, t.j. nesamoupravnosti, nezakonitosti i otuđivanju društvene svojine.

U srednjoročnom periodu 1981 - 1985. planirana je: izgradnja 3 društvena doma, 2 terenske ambulante, 2 veterinarske stanice, 2 autobuske stanice, 2 učiteljska stana, uvođenje telefonske mreže u Moševcu, itd. Ništa od toga, međutim, nije realizovano. Uzrok tome je loše planiranje, nerad, javašluk, neodgovornost. Konstatovan je i nerad i pasivnost DPO i forumski i protivstatutaran rad Skupštine i saveta MZ. Naime, bez kvoruma su se donosile odluke o nenamenskom trošenju sredstava mesnog samodoprinosa. Ovakvo ponašanje pripisuje se uskoj grupi ljudi tesno rodbinski povezanoj. Odbor samoupravne društvene kontrole u MZ raspušten je ličnim ukazom tadašnjeg predsednika MZ, Sulejmana Delića.

Zbor građana preporučio je Skupštini MZ da angažuje inspektora SDK iz Maglaja. Avgusta 1985 predlog je prihvaćen. Inspektor SDK iz Maglaja, Marko Uzunović posle obavljene kontrole konstatuje da postoje povrede knjigovodstveno-finansijske prirode, da nedostaje građevinski materijal. Takođe je konstatovao da nije vođena evidencija o stanju i kretanju sredstava, pa je stoga moguće otuđenje društvene imovine. Vršene su protivzakonite i nesamoupravne pozajmice UPI RO „25.maj" 80 miliona, „Boriku" 100 miliona, RO „Autoprevozu" 100 miliona plus 70 miliona - sve uz kamatu od 4%, a reč je o sredstvima namenjenim putem referenduma za izgradnju društvenog doma.

U nalazu inspektora SDK najčešće se pominje odgovornost: Delić Sulejmana, Brkić Ibrahima, Muminović Sulje, Omić Mumina, Muminović Halida, kao i Spahić Muhameda i Spahić Mahmuta obojica iz Kosova.

Na zboru građana na kome je vođena rasprava o nalazu inspektora SDK data je primedba da je inspektor samo izvršio usaglašavanje knjigovodstvene dokumentacije, što se nije podudaralo sa činjeničnim stanjem, kada je reč o građevinskom materijalu. Takođe, u poslovnim knjigama nisu prikazani prikupljeni razrezi u Oručima, Ravni i Moševcu. Zbor građana nije prihvatio takav izveštaj.

OO SK donosi preporuku da odgovorni drugovi podnesu neopozive ostavke, međutim, prozvane otvoreno počinje da štiti opštinsko rukovodstvo, pre svega, Abdulah Merdić, predsednik Opštinske konferencije SSRN i Dželal Ibraković, predsednik Opštinskog komiteta SK Maglaj u tom mandatu.

Oktobra 1985. inspektor SDK podneo je prijavu Okružnom sudu u Doboju protiv odgovornih za privredne prestupe u MZ. Posle više odlaganja, sud je krajem 1986. izrekao uslovne kazne odgovornosti za: Delić Sulejmana, Brkić Ibrahima, Muminović Sulje, Omić Mumina, Muminović Halida, Spahić Muhameda i Spahić Mahmuta.

Osnovna organizacija SK Moševac je 1. decembra 1985. zbog nerada i nepravilnosti isključila iz članstva SK Delić Sulejmana koji se tada nalazio na dužnosti sekretara OK SSRN BiH u Maglaju i Brkić Ibrahima, a poslednjom opomenom kaznila Omić Mumina. Takođe, smenjen je sa dužnosti tadašnji sekretar OO SK Mašić Mirsad i izrečena mu je mera - opomena. Deset dana kasnije, OK SK BiH Maglaj raspušta Osnovnu organizaciju SK Moševac. Posle toga, istovremeno četrnaest članova OO SK Moševac vraća svoje partijske knjižice.

Za vreme akcije za upis zajma za zapošljavanje i priprema za četvrte delegatske izbore, prvi ljudi društveno-političkog života Maglaja, poverili su celokupnu aktivnost opozvanoj, odnosno prozvanoj grupi pojedinaca proglašavajući ih „mesnom konferencijom" SSRN Moševac. Referendum za

upis zajma za produktivno zapošljavanje ostao je bez glasača, a sam referendum se pretvorio u „referendum poverenja" u Moševcu.

Opštinski komitet SK Maglaj je februara 1986. isključio iz SKJ članove Sekretarijata OO SK Moševac: Delić Hasana, Galijašević Dževada, Mašić Mirsada i Mujaković Selima sa obrazloženjem da su iskazivali „liderske" i „karijerističke" ambicije, grupašenja suprotna Statutu SK BiH, sve neargumentovano.

Tada je na podružnici SSRN Moševac doneta odluka da se saveznim organima uputi pismena predstavka s molbom za pomoć u ostvarenju samoupravnih i zakonskih prava. Peticiju je potpisalo 557 građana.

Na redovnim izborima u martu 1986. postignut je dogovor u OK SSRN da se na odgovorne dužnosti u MZ Moševac ne biraju opozvani drugovi, niti njihova bliža rodbina. Međutim, upravo se tako dogodilo. Izabrani su upravo pojedinci, njihove žene i bliža rodbina o čijoj se odgovornosti dotada raspravljalo /Zorica Brkić, Refoja Delić, Halid Muminović, Hajrudin Šahman/. Time su izigrane i omalovažene sve dotadašnje odluke i zaključci zborova građana i Skupštine MZ Moševac.

Na zboru građana 23. aprila 1986. revoltirani takvim postupcima odlučeno je da se stanje vrati od pre 4. marta 1986. Tada je izabrano i novo Predsedništvo Zbora radnih ljudi i građana u sastavu: Hasan Delić, Muhamed Mutapčić i Husanović Mehmed.

U maju iste godine OK SSRN Maglaj saziva Zbor građana MZ Moševac da bi za predsednika zbora građana MZ Moševac izabrali Fadila Muminovića, međutim, za predsednika je potvrđen Hasan Delić. Tada je odlučeno da se izvrši primo-predaja i uvid u zvaničnu finansijsko -knjigovodstvenu dokumentaciju ove mesne zajednice. U to vreme krenula su i privođenja građana iz Moševca u OSUP i izricanje prekršajnih kazni preko Opštinskog suda u Maglaju pojedincima bez utvrđivanja činjenica i stvarnih materijalnih dokaza. Potpisnici peticije, koja je upućena saveznim organima, privođeni su u SUP Maglaj (300) i tu ispitivani, strašeni i maltretirani. Privođenje je vršeno sa radnog mesta, domova, a sve u cilju da ne prisustvuju zborovima građana u MZ.

U maju 1986. sa opštinskog nivoa, uz znanje i rukovođenje predsednika OK SSO i OK SK BiH Maglaj, Farida Bašića i Đorđa Todorovića, Omladinskoj organizaciji u Moševcu oduzeto je pravo na nošenje Štafete mladosti. Galijašević je kažnjen sa 500.000 dinara jer je, navodno, okrenuo leđa Štafeti. Tog dana u Moševcu se okupio veliki broj radnika SUP-a Maglaj u uniformama. Zatim, prilikom prolaska i noćenja Štafete mladosti '86 u Maglaju, u prostorijama dvorane „Pobjeda", omladince-članove Predsedništva OO SSO Moševac: Omić Seada i Mašić Mirsada, na očigled prisutnih, radnici OSUP-a Maglaj i pripadnici SDB - Odeljenje u Doboju - udaljili su

kao nepoželjne. Više puta je priveden Galijašević Dževad, predsednik OO SSO u Moševcu, zadržavan u prostorijama SUP Maglaj (8-11 časova), protiv njega vođeno je nekoliko sudskih procesa. U ovom periodu prekršajno su kažnjeni, pored Galijaševića, još i Hasanbašić Jasmin, Mrvoljak Paša, Hasanović Aiša, Husaković Mehmed, Mutapčić Muhamed i Safet, Husanović Ramiz i drugi, na osnovu prijava radnika SUP Maglaj ili privatnih tužbi prozvanih za loše stanje u MZ i njihove rodbine. Svedoci na sudu su bili ranije pripremljeni i uglavnom ista lica. Za sudiju za prekršaje Adema Mehinagića iz Maglaja, svi Moševčani su bili krivi.

Informacije koje su o događajima u Moševcu pripremane u OK SK i OK SSO imale su za cilj da jednosmerno informišu građane u opštini i šire. Izmišljanje „neprijatelja", „destruktivnih elemenata" i „grupica" u Moševcu bio je osnovni cilj političke birokratije u opštinskim organima da za sebe pridobije jak alibi. Bez dovoljno političkog sluha i strpljenja, bez snage da priznaju i prevaziđu sopstvene greške i udeo u pravljenju „slučaja Moševac", organizovane opštinske političke, sudske i milicijske snage, uz pomoć Radio-Maglaja i lista „Natron" pokušale su da sakriju istinu da se u Moševcu više od 22 meseca izigravaju zagarantovana samoupravna i građanska prava, da se grupa od 10-15 građana prozvana za nerad i nezakonitosti u MZ, pokušavaju nametnuti kao jedini legitimni organi i Skupštine i Saveta, MK SSRN i OO SK Moševac.

Nakon izbora Predsedništva zbora građana od 23. aprila 1986. nastojalo se prikazati u javnosti da je selo Moševac nejedinstveno, odnosno da je novo Predsedništvo uspostavljeno bez birača. Time se prikrivala stvarna brojka prisutnih od 200-600 birača, a zborovi pokušali prikazati kao „nepriznati" i „nelegalni". Prvi ljudi društveno-političkog života opštine, krivim informisanjem radnih ljudi i građana Maglaja i republičkih sturktura, stvarali su utisak da se naduvava „slučaj Moševac". Ovome su doprinela i sredstva javnog informisanja u celoj zemlji.

U informacijama i ocenama opštinskih društveno-političkih struktura, javljanja u cilju zaštite istine i demokratije, nazivana su rečima „drska provokacija" i „klevetanje sistema i samoupravljanja". Članovi OO SK, OO SSO i Zbora građana MZ Moševac, dobijali su od samog početka etikete „đilasovci", „rankovićevci", „destruktivni elementi", „neprijateljsko delovanje", „antisamoupravne i antisocijalističke snage" itd. U isto vreme, sa opštinskog nivoa štićeni su vinovnici lošeg stanja u Moševcu: Brkić Ibrahim, Delić Sulejman, Muminović Suljo, Muminović Halid, Omić Mumin, Spahić Muhamed.

Na građane Moševca vršeni su organizovani pritisci u radnim organizacijama, „ubeđivanja" školske omladine i pionira u Maglaju, Paklenici i Mo-

ševcu preko članova Predsedništva OK SSO i učiteljskog osoblja - sve po nalogu OK SK Maglaj.

Drastični su bili primeri pretnji, ucena i zastrašivanja radnika SUP-a i SDB pojedinaca iz Moševca. U tome su se naročito isticali: Bora Jovanović, Kasim Hasić, Mirko Blažanović, Slavko Tambić, Ilijas Hasanić, Predrag Radulović i drugi radnici SUP-a i SDB Doboj. Bilo je i raspoređivanja radnika iz Moševca na teža radna mesta u pojedinim radnim organizacijama u Maglaju.

Događaji od 25.januara 1987.godine pokazali su kako se postupalo s ljudima. Selo je doslovce bilo pod milicijskom okupacijom. Više milicijskih kola, zajedno sa radnicima SDB iz Doboja patrolirali su selom, ispred zgrade MZ smenjivale su se dežurne patrole. Ovo je trajalo do 31. januara. Tada se za ovaj slučaj zainteresovala jugoslovenska štampa, a takođe i SK SSRNJ i kabinet Branka Mikulića. Još nije utvrđen broj građana koji je u to vreme priveden u SUP i tamo vređan, maltretiran i tučen. Stavljene su im lisice na ruke i noge i zatim su usledile batine. Tuklo se gde se stiglo. Među njima su bili i stariji ljudi i invalidi. Bez ovlašćenja izvršen je pretres četiri stana u Moševcu, oduzimana dokumentacija vezana za „slučaj Moševac" oduzimani pasoši. Jedan deo dokumentacije o slučaju Moševac nije vraćen, uništeni su materijalni dokazi za nesamoupravne i protivzakonite radnje u MZ. Više od 100 građana obratilo se privatnim advokatima za sudsku zaštitu.

Što se tiče čelnih ljudi u Republici Bosni i Hercegovini, umesto da ispitaju verodostojnost svega što se događalo u Moševcu i Maglaju, nastupali su u javnosti sa osudom izmišljenog neprijatelja u Moševcu koji je protiv sistema, SKJ, Tita i ostalih vrednosti naše zajednice.

Tako je sekretar Republičkog SUP-a, drug Duško Zgonjanin govorio o provociranju milicije kao osnovnom povodu za privođenja Moševčana u SUP Maglaj, dok je predsednik CK SK BiH drug Milan Uzelac u intervjuu „Večernjem listu" Zagreb, istrajanje ljudi u Moševcu za svoja samoupravna i zakonska prava strpao u isti koš sa poznatim „fašističkim balom" u Sarajevu.

U poslednja 22 meseca institucije sa opštinskog nivoa, od društveno-političkog, preko sudskih i milicijskih i ostalih državnih službi, aktivno su učestvovale u šikaniranju i pritiscima građana Moševca i ometali ih u njihovom samoupravnom pravu za ostvarivanje samoupravljanja i ostalih zagarantovanih političkih i građanskih sloboda. Tako odgovornost pripada i njima za sve što se tih meseci zbivalo u Moševcu.

Građani Moševca obraćali su se za zaštitu lično, putem peticija i predstavki republičkim i saveznim organima, a takođe i preko OO SSO i

zbora građana. Međutim, ovi zahtevi i predstavke ostali su bez odgovora, osim kada je reč o Predsedništvu Konferencije SSOJ.

Ponovo se može tvrditi da SDK nije radio kako treba. Ne može se tvrditi da se radilo samoupravno, zakonito i pošteno sa opštinskog niova, kada su ljudi u MZ ostali bez svog zagarantovanog prava da odlučuju o utrošku sredstava Mesnog samodoprinosa. To je i razlog što još nisu razmatrani završni računi za 1984., 1985. i 1986.godinu.

Situacija je posle sastanka podružnice od 28.II na 1.III 1987. kako je jednoglasno dogovoreno, trebalo da se odvija u skladu sa zaključcima sa ove sednice. Međutim, zahvaljujući u prvom redu zalaganju predsednika OK SSRN Tihomira Lukesa i radne grupe iz Sarajeva (Edina Rešidović i Zoran Udovčić), politika uskraćivanja samoupravnih prava ljudima u Moševcu se nastavlja.

Zborovi građana od 10.III i 21.III 1987.pokazali su da u Moševcu postoji akciono jedinstvo, spremnost i odlučnost ljudi da jalove sastanke zamene konkretnim radom. Sve odluke su donošene jednoglasno, a sastancima je prisustvovalo u proseku oko 400 ljudi.

Pored navedenog, drugovi iz Moševca izrazili su želju da za svoju aktivnost dobiju podršku na saveznom nivou, da se drugovi iz federacije neposredno uvere kakva je situacija u Moševcu i da, po mogućnosti, neko od funkcionera Savezne konferencije SSRNJ prisustvuje njihovom zboru građana. Na pitanje druga Dimovskog, kako oni vide izlaz iz nastale situacije i šta u tom slučaju očekuju od današnjeg razgovora, drugovi iz Moševca su odgovorili da je neophodno:

- da se građanima Moševca obezbedi pravo da biraju svoje rukovodstvo, što im je do sada uskraćivano;
- da se izvrši revizija i kontrola činjeničnog stanja, kako bi se utvrdilo da li je bilo otuđenja društvenih sredstava od mesnog samodoprinosa. Ukoliko je bilo, da treba tražiti odgovornost za počinioce takvih dela. U suprotnom, spremni su da snose odgovornost za akciju koju su pokrenuli.
- da se političkim sredstvima i delovanjem izmeni dosadašnja praksa u SUP-u i sudstvu, da se bez argumenata s ljudima postupa tako nehumano i nezakonito.

U završnoj reči drug Stojan Dimovski je istakao da ovaj susret treba shvatiti kao upoznavanje sa stanjem u Mesnoj zajednici „25.novembar" Moševac. Kao takav, ovaj sastanak je ocenjen kao koristan. Međutim, iz izlaganja drugova iz Moševca i razgovora koji je zatim usledio, mogla se sagledati samo jedna strana ovog slučaja Da bi se dobila celovita i realna slika, neophodno je saslušati i drugu stranu. U tom smislu obaviće se razgovori i sa rukovodećim strukturama iz Bosne i Hercegovine.

Savezna konferencija SSRNJ, u okviru svojih nadležnosti, angažovaće se da se ova situacija razjasni. Rukovodstvo Moševca i dalje treba da prati zbivanja u Mesnoj zajednici, odnosno u selu Moševac i da i dalje radi na utvrđivanju činjenica. U svom radu, više nego do sada, treba da bude usmereno ka opštinskim strukturama, kako bi se konačno rešenje našlo u saradnji sa drugovima iz opštine Maglaj i republike.

Oko njihove saradnje sa sredstvima informisanja, drug Dimovski im je predočio da budu oprezni, da ne bi bili slučajno izmanipulisani u čitavoj ovoj situaciji.

Neki učesnici u razgovoru istakli su da sva aktivnost koja se preduzima s njihove strane, bude u duhu njihovih prava na demokratsko odlučivanje i da se tako i radi. Zato napominjemo da treba razlikovati uprošćene pristupe izvučene iz radnih konteksta, od pravog i odgovornog samoupravnog pristupa, zbog čega oni, kao mladi ljudi, treba što više da sarađuju i konsultuju se sa svim društvenim činiocima mesta i opštine u celini.

Istovremeno, moraju voditi računa da svojim postupcima ne idu na ruku neprijateljskim elementima u zemlji i van nje. Ako takve tendencije slučajno postoje, podrška neće uslediti, naprotiv. Stoga bi celu akciju trebalo da uzme u ruke partijska organizacija u opštini Maglaj, zajedno sa ostalim društvenim strukturama ove opštine.

Sa današnjim razgovorom upoznaće se članovi Predsedništva Savezne konferencije SSRNJ na profesionalnom radu i drugovi iz društveno-političkih organizacija na nivou federacije, kako bi svi preduzeli određene mere. Takođe, obaviće se razgovor i sa drugovima iz Bosne i Hercegovine i opštinskim rukovodstvom u Maglaju.

Drugovi iz Moševca obećali su da će drugu Dimovskom dostaviti i ostalu dokumentaciju s kojom raspolažu.

СКУПШТИНА СФРЈ — SKUPŠTINA SFRJ
SKUPŠČINA SFRJ — СОБРАНИЕ НА СФРЈ

Комисија за представке и предлоге — Komisija za predstavke i predloge
Komisija za vloge in pritožbe — Комисија за претставки и поплаки

Бр./Br./Št. 06.4-95/88-015
23. XI. 1988. год./god.
Београд — Beograd — Белград

MESNA ZAJEDNICA "MOŠEVAC"

74250 MAGLAJ

Komisija Skupštine SFRJ za predstavke i predloge na sednici od 17. XI. 1988. godine razmatrala je i prihvatila beleške povodom neposrednog obraćanja i ispitivanja predstavke grupe gradjana Mesne zajednice "Moševac", opština Maglaj i zaključila:

Komisija je mišljenja da su zaključci doneti na sednici OKSSRN Maglaj od 29. X.1988., na liniji prevazilaženja nesporazuma na relaciji MZ Moševac - opština Maglaj.

Preporučuje se Komisiji Skupštine SR Bosne i Hercegovine za predstavke i predloge da svestrano sagleda probleme iz predstavke grupe gradjana Mesne zajednice "Moševac" i da se neposredno angažuje u saradnji sa društveno-političkim strukturama opštine Maglaj na rešavanju uzroka i problema zbog kojih se gradjani žale.

S tim u vezi potrebno je da se protiv svih onih za koje se utvrdi da su nesamoupravno i nezakonito delovali preduzmu mere moralno-političke, a ako postoje uslovi i zakonske odgovornosti.

Takodje, potrebno je da Komisija Skupštine SR Bosne i Hercegovine za predstavke i predloge što pre, a najkasnije u roku od 60 dana obavesti ovu Komisiju o aktivnostima i preduzetim merama na prevazilaženju nastalog stanja.

Komisija će pratiti rad na ovoj predstavci, a stavove i zaključke će zauzeti po dobijanju tražene informacije.

Priloga: 2.

- Dostavljeno:
- predsedniku Predsedništva SFRJ,
- predsedniku Saveznog izvršnog veća,
- Komisiji Skupštine SR Bosne i Hercegovine za preds.i predloge
- OKSSRN Maglaj
- SO Maglaj
- MZ "Moševac"

PREDSEDNIK,
Hisen Ramadani

SKUPŠTINA SFRJ
Služba za predstavke i predloge

BELEŠKA
povodom neposrednog obraćanja grupe građana
Mesne zajednice „Moševac" opština Maglaj

Grupa građana Mesne zajednice „Moševac" od juna meseca 1986. godine više puta se obraćala najvišim organima federacije, ukazujući na stanje i odnose u navedenoj Mesnoj zajednici.

U predstavkama su isticali da su nakon uočavanja slabosti funkcionisanja samoupravnih mehanizama u Mesnoj zajednici, i kada je Odbor samoupravne društvene kontrole, otkrio da je u MZ bilo krađe društvene imovine upoznali nadležne organe u opštini i republici. Međutim, umesto da se utvrđuje istinitost navoda, počele su da „kruže priče" o složenosti političko bezbednosne situacije u Moševcu, i na taj način „zataškavala" se suština problema. Smenjivanjem vršioca dužnosti predsednika Skupštine i Saveta Mesne zajednice, kao i sekretara OK SSRN Maglaj, koji su, prema navodima, imali velikih propusta u svom radu, a inače „štićenika" funkcionera opštinskih društveno-političkih organizacija, nastala je izuzetno teška situacija u MZ „Moševac".

Grupa od 8 građana iz Mesne zajednice „Moševac" opština Maglaj, dana 10.II 1988.godine neposredno je primljenja u Skupštini SFRJ. Tom prilikom posebno su istakli da je razlog njihovog neposrednog obraćanja Skupštini SFRJ, negiranje od strane opštinskih struktura legalno sprovedene izborne aktivnosti januara meseca 1988. godine u MZ „Moševac", koje se ogleda u onemogućavanju primopredaje dužnosti između starog i novog rukovodstva. Mišljenja su da je do ovoga došlo, zbog malverzacije i manipulacija od strane bivšeg rukovodstva sa sredstvima Mesne zajednice. Naročito se to odnosi na sredstva mesnog samodoprinosa, namenjena poboljšanju uslova življenja u MZ „Moševac", i to ne samo od strane rukovodstva MZ nego i opštine Maglaj.

Dalje su naveli da je zbog ukazivanja na nepravilnosti u radu bivših rukovodećih radnika MZ, kao i zbog njihovih zahteva da im se omogući ostvarivanje Ustavom zagarantovanih prava da budu birani i da biraju, kao i da ovladaju sredstvima mesnog samodoprinosa, došlo do sukoba sa opštinskim strukturama. Sve to imalo je za posledicu da su pojedini građani

privođeni u OUP Maglaj, gde su od strane radnika navedenog OUP-a, maltretirani, vređani, kao i to da su pojedincima više puta po kratkom postupku izricane prekršajne kazne.

Posebno su istakli da nemaju poverenje u opštinske pa i republičke organe, zbog nepružanja tražene pomoći.

Komisija za predstavke i predloge Skupštine SFRJ na sednici od 26.II 1988.godine, razmatrala je Informaciju o neposrednom obraćanju grupe građana Mesne zajednice „Moševac", opština Maglaj i zaključila da se Informacija dostavi Komisiji za predstavke i predloge Skupštine SR Bosne i Hercegovine s molbom da ispita navode iz predstavke i o činjeničnom stanju i preduzetim merama informiše Komisiju za predstavke i predloge Skupštine SFRJ; da se Informacija, dostavi Odboru za unutrašnju politiku Saveznog veća Skupštine SFRJ; da se Informacija, dostavi Predsedništvu republičke konferencije SSRN Bosne i Hercegovine, kao i Komisiji za predstavke i predloge SO Maglaj.

Međutim, Komisija za predstavke i predloge Skupštine SR Bosne i Hercegovine nije dostavila traženu informaciju.

Dana 26.X 1988.godine grupa od 8 građana Mesne zajednice „Moševac" opština Maglaj, ponovo se neposredno obratila Skupštini SFRJ, tražeći pomoć za rešavanje svojih problema koje su isticali i prilikom prvog dolaska u Skupštinu SFRJ.

Grupu građana Mesne zajednice „Moševac" opština Maglaj, primio je predsednik Komisije za predstavke i predloge Skupštine SFRJ, drug Hisen Ramadani sa, saradnicima.

Ovom prilikom su naveli da je izvršena primopredaja dužnosti između starog i novog rukovodstva Mesne zajednice „Moševac".

Posebno su istakli da je inspektor Službe društvenog knjigovodstva u SR BiH, Filijala Doboj, Ekspozitura Maglaj, izvršio kontrolu materijalno-finansijskog poslovanja Mesne zajednice „25.novembar" Moševac po završenim računima za 1984. do 1987.god. i za period januar-mart 1988.godine i tom prilikom konstatovao manjak od 2,5 milijarde, što znači da su tačni njihovi navodi da je bilo nezakonitog otuđivanja društvene imovine.

Dalje su naveli, da se sve što urade građani u Mesnoj zajednici „Moševac", od strane nadležnih organa opštine Maglaj, kvalifikuje kao negativno, što je dovelo do stvaranja slučaja „Moševac".

Posebno su izrazili nepoverenje u rad pravosudnih organa kao i nadležnih republičkih organa, kojima su se obraćali za pomoć, što je bio razlog podnošenja krivičnih prijava protiv nosioca pravosudnih funkcija kao i velikog broja republičkih funkcionera, ali po istima, kako navode, nije postupano. Takođe su naveli da se ne postupa ni po krivičnim prijavama koje su podneli i protiv funkcionera opštine Maglaj.

Međutim kako su istakli protiv građana „Moševca", vođen je veliki broj prekršajnih i krivičnih postupaka, tako da su isti proveli u pritvoru negde oko 3000 dana, a od toga najviše Galijašević i Delić. Čak šta više, prema njihovim navodima, Delić Hasan i Galijašević Dževad, osuđeni su na kaznu zatvora u trajanju od 7 meseci zbog krivičnog dela nasilničkog ponašanja i krivičnog dela napada na službeno lice u vršenju poslova bezbednosti, a po presudi Opštinskog suda u Maglaju, koja je pravosnažna i izvršna. Kategorično tvrde da pomenuta krivična dela nisu počinili. Molba koju su podneli za odlaganje početka izdržavanja kazne zatvora, rešenjem Osnovnog suda u Maglaju odbijena je kao neosnovana. Protiv navedene presude uložili su i zahtev za zaštitu zakonitosti.

Dalje su naveli da je zbog odbijanja molbe Galijaševića i Delića za odlaganje početka izdržavanja kazne zatvora, organizovan „protestni marš prema Maglaju". Dana 22.X 1988.godine održan je sastanak u Maglaju na kome su prisustvovali pored građana Moševca, predstavnici opštine Maglaj i predstavnici nadležnih organa SR BiH. Tom prilikom je dogovoreno da se 29.X 1988. održi vanredna konferencija SSRN opštine Maglaj, a u cilju razrešavanja „slučaja Moševac". Održavanje vanredne konferencije SSRNJ opštine Maglaj, bilo je neposredan povod njihovog ponovnog obraćanja Skupštini SFRJ. Mišljenja su da bi trebalo formirati radnu grupu „ na saveznom nivou", koju bi sačinjavali predstavnici Komisije za predstavke i predloge Skupštine SFRJ, Odbora za unutrašnju politiku Saveznog veća Skupštine SFRJ, Saveznog sekretarijata za zakonodavstvo, pravosuđe i upravu, predstavnika Savezne konferencije SSRNJ i Saveza socijalističke omladine Jugoslavije.

Formiranje radne grupe „na saveznom nivou", prema navodima pritužioca, neophodno je radi pružanja pomoći u cilju razrešavanja nastale konfliktne situacije na relaciji opštine Maglaj - Mesna zajednica „Moševac", zatim preispitavanje rada pravosudnih organa kao i OUP-a Maglaj, odnosno utvrđivanje eventualne političke pa i druge odgovornosti funkcionera opštine Maglaj, koji su, po njihovom mišljenju, odgovorni za „slučaj Moševac", kao i nosioca pravosudnih funkcija i radnika OUP-a Maglaj.

U razgovoru je rečeno i to, da su novoizabrani nosioci društveno-političkih funkcija u Opštini Maglaj zainteresovani da se prevaziđu nesporazumi na relaciji Mesna Zajednica Moševac - Opština Maglaj, ali da u organima opštine i dalje sede pojedinci koji nose teret odgovornosti zbog „slučaja Moševac" i da predstavljaju kočnicu za razrešenje nastale situacije.

Zahtevali su, takođe, da se o njihovom dolasku u Skupštinu SFRJ, obaveste predsednik Predsedništva SFRJ, drug Raif Dizdarević i predsednik Saveznog izvršnog veća, drug Branko Mikulić.

U razgovoru sa građanima drug Hisen Ramadani je istakao da se „slučaj Moševac" mora da razrešava u sredini gde je i nastao. Građani moraju, po njegovom mišljenju, da nađu puta i načina da u otvorenoj demokratskoj atmosferi vode raspravu o problemima koje ističu, pre svega sa opštinskim organima.

Po pitanju odgovornosti, podržao je zahteve građana da se protiv svih onih (u M.Z., opštini i šire) koji su svojim nesamoupravnim i nezakonitim ponašanjem doprineli stvaranju „slučaja Moševac", pokrene postupak moralno-političke, a ako postoje uslovi, i zakonske odgovornosti.

U vezi zahteva grupe građana da predstavnici saveznih organa prisustvuju sednici Opštinske konferencije SSRN Maglaj koja je zakazana za 29.X 1988. u 10 časova, drug Hisen Ramadani je rekao da će izvršiti određene konsultacije i da će ih sutra obavestiti o tome ko će iz saveznih organa doći na sednicu OK SSRN Maglaj, što je i učinio.

Br.0186-3523/86
Beograd, 27.10.1988.

Belešku pripremila:
Suzana Avdalović,
stručni saradnik

SKUPŠTINA SFRJ
Služba za predstavke i predloge

BELEŠKA
o neposrednom ispitivanju predstavke grupe građana Mesne zajednice Moševac, opština Maglaj

Povodom dolaska grupe građana Mesne zajednice Moševac u Skupštinu SFRJ, dana 26.10.1988.godine, dogovoreno je da predstavnici Savezne konferencije SSRNJ i Komisije Skupštine SFRJ za predstavke i predloge, prisustvuju sednici Opštinske konferencije SSRN Maglaj. Sednica je održana 29.X 1988. godine, a na dnevnom redu je bila ocena stanja u MZ „25.novembar", Moševac u periodu 1985-1988.godine i dogovor o narednoj aktivnosti Socijalističkog saveza. Pored Save Škundrića, člana Predsedništva Savezne konferencije SSRNJ i Dragana Kljakića, takođe iz SSRNJ, sednici su prisustvovali radnici Komisije Skupštine SFRJ za predstavke i predloge, kao i Nikola Selak, predsednik Komisije Skupštine SR BiH za predstavke i predloge, Zoran Udovičić, izvršni sekretar CK SK BiH i Kasim Falan iz Republičke konferencije SSRN BiH.

Uvodno izlaganje podneo je predsednik Opštinske konferencije SSRN Maglaj, napominjući da je do hitnog zakazivanja sednice došlo zbog nedavnog dolaska u Maglaj oko 80 građana iz Moševca koji su zahtevali da se utvrdi odgovornost za stvaranje „slučaja Moševac".

Međutim, po njemu se iza ovog zahteva krila želja, da se pritiscima iznudi ukidanje kazne zatvora izrečenih Dževadu Galijaševiću i Hasanu Deliću.

U uvodnom izlaganju, naročito je istaknuto da je u Moševcu održano desetak sastanaka sa ciljem da se prevaziđu postojeći nesporazumi, ali uvek u netolerantnoj atmosferi, podstaknutoj pomenutom dvojicom, kojima, očito odgovara ostavljanje otvorenim ovog slučaja. Ruka pomirenja pružena je iz Opštine Maglaj, kako je rekao uvodničar, ali se ona ne prihvata, a što svedoči i sadržina Mesečnog informativnog biltena, OOSO Moševac. Prema objašnjenju Uređivačkog odbora, ovaj bilten trebalo bi da ima ideološko-vaspitni uticaj na mlade, ali prilozi o Đilasu, Staljinu, pojedinim opštinskim i republičkim funkcionerima sve su drugo samo ne to, istaknuto je u uvod-

nom izlaganju. Posebno je ukazano da novo rukovodstvo u opštini nije opterećeno hipotekom prošlosti, da je odlučno protiv horizontalne rotacije i da je za diferencijaciju, ali i za utvrđivanje odgovornosti onih koji lažno optužuju.

Sredstva informisanja takođe su doprinela stvaranju „slučaja Moševac" svojim različitim viđenjem događaja, pri čemu se naročito zamera „beogradskoj štampi" na jednostranosti.

Ova sednica nema pretenzija da odmah razreši postojeće konflikte na relaciji opština Maglaj - Moševac, ali se očekuje da ona doprinese približavanju stavova i izrekne pravu ocenu stanja.

Završavajući izlaganje, predsednik Opštinske konferencije SSRN Maglaj, apelovao je na otvoreno i demokratsko istupanje delegata, kao i na potrebu potpunog i objektivnog izveštavanja jugoslovenske javnosti sa ove sednice.

Javljajući se odmah za diskusiju, Dževad Galijašević, predsednik Skupštine mesne zajednice Moševac, izrekao je mišljenje da uvodno izlaganje ne daje platformu za dalje dogovaranje i prevazilaženje problema. Slučaj Moševac traje već četiri godine i on je bio predmet razmatranja na petnaest sednica Predsedništva OK SSRN Maglaj, ali bez vidljivog efekta. Niko nije odgovarao za takvo stanje, iako je bilo dosta prozvanih u opštinskom rukovodstvu, nastavio je Galijašević. Posebno se osvrnuo na rad pravosudnih organa i OSUP-a Maglaj, smatrajući da su njihovi izveštaji, koje su uputili opštinskim i republičkim organima u vezi sa „slučajem Moševac", neistiniti i da predstavljaju čistu dezinformaciju. Tome su svakako doprineli i pritisci političkog rukovodstva. Galijašević je dosta kritičkih primedbi uputio i na rad inspektora SDK-a, koji je 1985.godine kontrolisao finansijsko poslovanje Mesne zajednice Moševac. Po njemu, to je bio pokušaj da se prikriju malverzacije, a što navodno potvrđuje najnovija kontrola SDK-a, čiji se nalaz dosta razlikuje od onog iz 1985.godine.

U vezi sa blokadom rada Opštinskog javnog tužilaštva i OSUP-a, kao primer istakao je nepostupanje ovih organa po mnogobrojnim prijavama, privatnim tužbama i drugim podnescima upućenim od strane građana Moševca. S druge strane, prijave protiv njih, odmah se uzimaju u postupak i kazne su vrlo rigorozne. Zato je predložio na kraju izlaganja, da se formira radna grupa od predstavnika saveznih, republičkih i opštinskih organa, kao i predstavnika Mesne zajednice Moševac, sa zadatkom da ispita rad pomenutih organa kao i istinitost nekih izjava republičkog sekretara za unutrašnje poslove, datih u vezi sa „slučajem Moševac".

Nakon istupanja Galijaševića, usledila je vrlo polemična, ali i demokratski vođena rasprava. Mišljenja su često bila oprečna. Međutim, primedbe, koje su se odnosile na sporost opštinskog rukovodstva u nalaženju rešenja

za istaknute probleme, nisu demantovane. Oportunizam i neefikasnost doprineli su da ovaj slučaj eskalira i nepotrebno dobije jugoslovenske razmere, iako po svom značaju to ne zaslužuje.

U tom smislu trebalo bi utvrđivati odgovornost organa i pojedinaca, pogotovo što je i ranije bilo problema na relaciji mesne zajednice - opštinsko rukovodstvo, istaknuto je u diskusijama.

S tim u vezi ukazano je i na navodne nepravilnosti prilikom izbora predsednika Međuopštinske konferencije SSRN kao i zapošljavanja 12 lica sa visokom stručnom spremom, uglavnom dece opštinskih funkcionera.

Posebne kritike pretrpeo je uređivački koncept Mesečnog informativnog biltena OOSO Moševac. Mnogi delegati na sednici smatrali su da je to uređivački promašaj, a sličnu ocenu je već dala i OK SSRN Maglaj. Sa sadržinom ovog biltena, kako se čulo na sednici, većina građana Moševca nije bila ni upoznata.

Na račun ponašanja Galijaševića i Hasana Delića, takođe je izrečeno dosta zamerki, pogotovo na njihovu navodnu želju da suspenduju rad svih drugih organa u Moševcu na čijem se čelu oni ne nalaze. Takvom ponašanju pogoduje i činjenica da u Mesnoj zajednici od 60 nosilaca funkcija, nijedan nije član SK - istakao je predsednik OK SK Maglaj. On je takođe upoznao prisutne, da je SDK, posle najnovije kontrole finansijskog poslovanja Mesne zajednice u vezi sa prikupljenim sredstvima mesnog samodoprinosa i izgradnjom Doma kulture, podnela šest krivičnih prijava.

Predsednik SO Maglaj je, između ostalog, naveo, da je republički sekretar unutrašnjih poslova formirao dve komisije koje su ispitivale rad OUP-a Maglaj i da je njihove informacije usvojila republička skupština i Društveno–političko veće SO Maglaj.

Na kraju osmočasovne rasprave u kojoj je učestvovalo 20 diskutanata, OK SSRN Maglaj usvojila je sledeće zaključke:

- U toku sednice vladala je demokratska atmosfera;

- Uvodno izlaganje predsednika OK SSRN Maglaj i Analiza događaja u MZ „25.novembar" Moševac za period juni 1985. - avgust 1988.godine, koju su sačinili samoupravni organi MZ i izvršni organi DPO u MZ, predstavljaju samo osnov za raspravu;

- OK SSRN nema pretenzija da reši „slučaj Moševac" na današnjoj sednici, ali je radi njegovog prevazilaženja potrebno odmah prići izradi argumentovane analize, lišene etiketiranja i proizvoljnih kvalifikacija;

- Obavezuju se sve društveno-političke organizacije da analiziraju rad svojih organa i pojedinaca u „slučaju Moševac", uključujući tu i Mesnu zajednicu Moševac i da u skladu sa činjeničnim stanjem utvrde konkretnu odgovornost;

- Državni organi trebalo bi da izvrše uvid u rad Opštinskog javnog tužilaštva, Osnovnog suda Maglaj i Opštinskog suda za prekršaje i da o tome izveste OK SSRN Maglaj i SO Maglaj;

- Rok za ove aktivnosti je 30 dana.

Nikola Selak je predložio da pored ovih radnih konstatacija i zaključaka, kako ih je on nazvao, delegati Društveno-političkog veća SO Maglaj zatraže podatke i izveštaje koji su sporni, te da se odmah pristupi verifikaciji zaključaka u podružnicama SSRN Maglaja.

Dževad Galijašević i Hasan Delić, pre usvajanja predloženih zaključaka, sugerisali su formiranje mešovite radne grupe na čelu sa predstavnicima saveznih organa, radi ispitivanja rada pravosudnih institucija Maglaja u vezi sa „slučajem Moševac". Takođe su predlagali, da OK SSRN na ovoj sednici pokrene pitanje utvrđivanja odgovornosti za petoro bivših i sadašnjih opštinskih funkcionera, koji su, po njima, najviše doprineli stvaranju pomenutog slučaja.

Međutim, njihovi predlozi, nakon glasanja nisu prihvaćeni.

Belešku pripremio:
Dragomir Petković,
samostalni savetnik

Br. 086-3523/86.
Beograd, 2.XI. 1988.

OTVORENO PISMO
Edini Rešidović, Predsjednici RK SSRN Bosne i Hercegovine

„Draga" Drugarice EDINA!

Mnogo je vremena prošlo i mnogo „vode Drinom proteklo" (onom krivom Drinom, koju je nemoguće ispraviti) od našeg zadnjeg susreta, zadnjeg razgovora - zato Ti pišem.

Juče, 3.12.1988.godine, desetak Maglajskih policajaca i poneki Dobojski „agent", ko zna koji put po redu, izvršili su pretres moje kuće (mada kuća u stvari i nije moja) i još nekoliko drugih kuća u Moševcu. Tražili su Hasana i Mene, i naravno nisu nas našli (Veliki je Moševac za njih). Kažu, da je to zato, što smo prekršili „pravila igre": lijepo su nas prije mjesec dana pozvali u zatvor a Mi se još nismo javili, zato su došli da nas Oni odvedu u OKRUŽNI ZATVOR u Doboju, na „zasluženi odmor", sedam mjeseci dug.

Ne pišem Ti zato što očekujem „pomoć", ni zato što je Sedam MINUTA NESLOBODE previše za nas Moševljane, niti da kao JANŠA I KUČAN razjašnjavamo ideološke razlike i nudimo javnosti nekakve svoje programe. Mi u stvari i nemamo programa. Naš odnos nije odnos Janša-Kučan: prvo - Mi se odlično poznajemo: i drugo: Mi nismo žrtve iste podvale pragmatske politike, tebi niko ništa nije pokušao montirati - sada si TI ona koja montira i podvaljuje. Mene interesuje, da li si baš sa tom namjerom ušla u svjet velike i prljave politike?

Ranije sam nalazio opravdanje za tvoje postupke, mislio sam da u mojoj Republici (SR BiH) postoji neka „strašna sila", ideološka ili materijalistička, kojoj moraš protiv svoje volje, priložiti kao žrtvu, Moševac... Hasana i Mene. Ja znam da su strašni ispiti pravovjernosti, koje čovjek mora položiti pred sudom dnevne politike ako želi da ostane „u igri", ali vjeruj, u ovom trenutku, ta potreba je samo Tvoje unutrašnje osjećanje i nije dio ničijeg interesa: TO JE TVOJA PRVA VELIKA ZABLUDA!

Znaš, kada si kao JAVNI TUŽILAC (1983.godine) organizovala suđenje Muslimanskim intelektualcima (gotovo 100.godina robije za 10 ljudi), optužnicom koju si LIČNO podigla, pokazala si spremnost da SLUŽIŠ jednoj svjesti..; jednoj politici. Bila je to faza tvog „političkog pročišćenja"

i „viza" za ulazak u svjet politike. Od tada i TI si, nekakav kamenčić u mozaiku ove strašne politike.

Tvoje pročišćenje 10.ljudi je platilo SLOBODOM, mnogi su još uvijek u zatvoru. BANALIZUJEM. Sentimentalnost je jedna ružna „stvar" za koju u politici nema mjesta. Napredovanje „u struci", neki to zovu karijerom, postoji kao jedini CILJ i IDEAL, kome se stremi, zar NE?!

Tvoje napredovanje, bilo je uslovljeno „Hamdijinom glavom". Bila si Šef radne grupe RK SSRN BiH zadužene za Kladušu-Cazin-Agrokomerc, u stvari za Fikreta-Hakiju i Hamdiju. Vidiš, ubjeđen sam, da je Hamdija BIO „Tvoj maturski rad" i posljednji veliki ispit koji si morala položiti pred „moćnim profesorima" Bosanske politike.

Do tog „ispita" tvoja krivica se rasplinjuje...nije velika jer si još uvijek bila samo IZVRŠILAC jedne mračne namjere.

Od tada si Predsjednik Republičke konferencije SSRN BiH.

Da li si još uvijek nečija produžena ruka u „novim obračunima", to najbolje sama znaš?! Možda planiraš „ugristi" ruku „koja te hrani", a možda i Ja umišljam, možda si sada Ti „ona" kod koje drugi polažu ispite koje si ti prošla, možda sada Ti ocjenjuješ.

Ako je tako, pokušaj da se jednom okreneš iza sebe, vidjećeš, PONOVO ZATVOR, vidjećeš Fikreta, Hakiju i mnoge druge LJUDE, koji su baš tako kao i Ti, svakodnevno polagali ispite pred „vjećem dnevne politike"... I PALI. Jednom samo - ali za sva vremena.

Da li je to dovoljan razlog da bi bili zatvoreni, da bi gledali kako im zadnji dani života prolaze u memli zatvorskih zidova, zatvorskih bolnica i čekali PRESUDU marginalaca sa početka ove priče.

Razmisli, ponekad o tome, zašto su nekim ljudima potrebni pravnici na visokom mjestu u politici, i KO SU TI LJUDI i KAKVI SU TO PRAVNICI?! Lozinka naše političke borbe u kojoj je krajnji rezultat zatvor za neposlušne zbog stvaranja privida o pravnoj državi, zbog održavanja tog privida. „Pravna režija" tamo gdje politički scenario nije dao rezultate, sve je to dio našeg životnog scenarija i sudbine našeg čovjeka.

Siguran sam da o takvim banalnostima, kao što je ljudska sudbina, nije vodio računa ni Drug Branko. Sad mu se to sveti, Ti mu to uzmiš za zlo. Koristiš omladinsko rukovodstvo republike, omladinsku i ozbiljnu štampu (mada kod nas u Bosni nikad nije bilo ozbiljnog novinarstva), koristiš SUD VREMENA (neki to zovu istorijom) i dobro znaš da na tom ispitu Drug Branko pada kao što pada njegova ukupna politika, politika koja kao sinonim prošlosti, dobija osudu sadašnjosti, samo zato da bi kao kameleon nastavila da živi u budućnosti, uz jednu jedinu transformaciju - onu kadrovsku. Po sistemu „Kralj je mrtav - Živio kralj".

Znaš, ja sam shvatio, Ti sada ideš istim putem, onim putem kojim je Drug Branko davno prošao. Ti ideš tom dobro utabanom stazom i samo brojiš „političke" i „ine leševe", koji su na tom putu ostali iza druga Branka, tu je tvoja snaga i zato „vaskrsavaš" sve te „leševe" na koje je Drug Branko potpuno zaboravio. Ni on se nikad nije okretao za sobom. A zašto bi se i okretao, taj put kojim je hodio, davno je bio trasiran.

Da li si shvatila suštinu prevare, jesi li uvidjela da će isto tako, jednog dana, neko krenuti tvojim putem, PO TVOM TRAGU i brojati...nešto kao nemilosrdna statistika zla. Možda misliš, da bi Hasan i Ja, mogli biti ti „novi ljudi", zato nas šalješ „da ohladimo glave" od namjere koju si Ti umislila.

Zato Ti pišem ovo pismo.

Zato jer si na desetine puta bila u Moševcu. Vidjela si ljude umorne od politike i svakodnevnih seljačkih poslova, koji stoje iz nas. Potcjenila si ih malo, njihovu upornost i spremnost da istraju. Mogla si i naše namjere da shvatiš. Jesi li ih shvatila? Mi smo lopovima rekli da su lopovi, onima koji su ih štitili rekli smo šta i o njima mislimo. To te je pogodilo jer si i Ti bila među njima. Poslije si u Republičkoj Skupštini (april 1988.godine) priznala Vašu kolektivnu grešku prema nama. Sada si opet „ona stara" koja u priznavanju greške vidi svoju grešku.

Sad ti pišem, sve je to jedna velika GREŠKA u kojoj Ti nisi ni „čišća" ni „prljavija" od ostalih iz te branše. Zato jer sam i sam nekad mislio da se može biti funkcioner u Bosni i Hercegovini i sačuvati poštenje.

Meni je sada sve jasno, hoću da bude i Tebi.

Shvatio sam da se predugo, čak i za našu Bosnu, vrti uvijek isti refren jedne te iste pjesme. I da moj zatvor ima svoj kraj, ali robovanje jednoj svjesti, osjećaj straha pred svim što odiše poštenjem i svježinom i strah od odlaska koji nije odlazak - NEGO PAD, to stalno guranje napred da bi ostao na jednom mjestu - taj privid - to je nešto beskonačno, što te uvijek prati.

To nije savjest, Ti si to shvatila. Tvoja savjest nije u tebi, ti si vidjela - tvoja savjest je u nama... u meni... Hasanu... U MOŠEVCU!

Iako znam da je to uglavnom, naša nesreća, ipak u mom pismu Tebi nema mržnje, za tebe.

Ti nisi ni prvi ni posljednji glumac u toj tragičnoj političkoj farsi. Ta farsa ima svoj scenario, poznat i Tebi i meni.

Moja sadašnjost je izvjesna, sedam mjeseci zatvora - samo je dio tog scenarija.

I Tvoja sadašnjost je poznata - ona je u stvari tvoja ZABLUDA I NADA da ćeš sama LIČNO ispisati riječ „kraj" u tom famoznom scenariju, a ne vidiš da je riječ „KRAJ" napisana i Tebi i Meni, još pre 500.godina. To ćeš shvatiti onda kad postaneš suvišna i kad čitav tvoj put dospije na

„kantar istorije", a tada će sve biti kasno: I za nas, i za Tebe. „Kome snaga leži u topuzu - tragovi mu smrde nečovjeaštvom", govoriće se i nadalje, a snaga će i dalje biti u topuzu.

„Okviri istorijskog nasleđa"...„mentalitet"...biće jedini epitaf vremenu u kome smo živjeli i NAMA SAMIMA.

SUDBINA, zar ne ?!

DŽEVAD GALIJAŠEVIĆ
M O Š E V A C

U Moševcu 04.12.1988.godine

MJESNA ZAJEDNICA "25. NOVEMBAR"
MOŠEVAC

Komisiji za predstavke i žalbe Skupštine SFRJ
Komisiji za predstavke i žalbe SK SSRN Jugoslavije
Odboru za unutrašnju politiku Skupštine SFRJ
Odboru za pravosuđe Skupštine SFRJ
Saveznom javnom tužiocu
Republičkom Sekretarijatu za pravosuđe SR BiH

Poštovani drugovi!

U prilogu vam dostavljamo POLITIČKU OCJENU zbivanja u vezi sa našom Mjesnom zajednicom („ANALIZA DOGAĐAJA U MJESNOJ ZAJEDNICI „25.NOVEMBAR" ZA PERIOD JUNI 1985 – AVGUST 1988. GODINE) te i „INFORMACIJU O RADU DRŽAVNIH ORGANA OPŠTINE MAGLAJ I REGIJE DOBOJ U ODNOSU NA MZ „25.NOVEMBAR" MOŠEVAC".

I u političkoj ocjeni i u Informaciji, u kojoj smo izbjegavali davanje pravne kvalifikacije određenih metoda primjenjivanih prema Moševljanima, SMATRAMO, vidljivo je, da je MZ „25.novembar" Moševac i njeni žitelji, BILA ŽRTVA OPŠTE BLOKADE SISTEMA SOCIJALISTIČKOG SAMOUPRAVLJANJA U OPŠTINI MAGLAJ.

Da to stanje ne bi i dalje potrajalo ZAHTJEVAMO vašu intervenciju a u skladu sa postojećim Zakonskim propisima i Ustavom SFRJ.

Uz drugarski pozdrav!

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE MZ

Galijašević Dževad

POLITIČKA OCIJENA
I GENEZA "SLUČAJA MOŠEVAC"
1985 – 1988

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
O p š t i n a M a g l a j
MJESNA ZAJEDNICA „25.NOVEMBAR" MOŠEVAC

ANALIZA DOGAĐAJA U MJESNOJ ZAJEDNICI „25.NOVEMBAR" ZA PERIOD JUNI 1985. - AVGUST 1988.GODINE

Zbivanja u Moševcu, bila su u poslijednje tri godine u žiži interesovanja maglajske, bosansko-hercegovačke, a kako su događaji kulminirali i cjelokupne jugoslovenske javnosti. Osnovni povod „slučaja Moševac" bio je otvaranje pitanja odgovornosti za nerad i javašluk u Mjesnoj zajednici. Uzrok, ovome, leži u činjenici da srednjoročni plan razvoja Mjesne zajednice (period 1981-1985) nije bio realizovan ni u jednoj zacrtanoj stavci aktivnosti organa i organizacija na mjesnom području, da je zbog toga bila stvorena loša politička klima među građanima, koja se odrazila u opštoj nezainteresovanosti građanstva za bilo kakvu aktivnost u Mjesnoj zajednici. Politički rad u narodu bio je podređen forumskom djelovanju i donošenju odluka od opšteg interesa u uskom krugu ljudi, koji se godinama nije mjenjao.

Ovako stvorena situacija bila je signal, inače malobrojnoj, partijskoj organizaciji Moševac za temeljitu analizu uzroka i načina prevazilaženja ovakvog stanja. Tako je u sklopu rasprave po Zaključcima 13.sjednice CK SKJ, Osnovna organizacija SK Moševac inicirala raspravu „Samoupravljanje u organima i organizacijama MZ", koja je po preporuci same partijske organizacije prenesena u sve ostale društveno-političke organizacije i samoupravne organe Mjesne zajednice. Nakon provedene rasprave pokazalo se da osim lošeg političkog rada postoje i mnoge nesamoupravne i protivzakonite radnje, koje su uslovile i krađu društvene imovine velikih razmjera.

Materijal „Samoupravljanje u organima i organizacijama MZ" na preporuku Sekretarijata OO SK Moševac, i uz obavljene prethodne konsultacije u OK SK Maglaj, sa tadašnjim predsjednikom OK SK Dželalom Ibrakovićem, bio je postavljen na dnevni red partijske organizacije na sjednici od 06.juna 1985.godine. Materijal je imao poslužiti samo kao platforma u analizi dostignutog stepena razvoja socijalističkih i samoupravnih odnosa i Mjesnoj zajednici i kao takav prihvaćen je jednoglasno od članova OO SK Moševac. Već tada, u svojim diskusijama, protiv otvaranja rasprave izjašnjavali su se pojedinci čija se odgovornost nazirala kroz otvoreno iznošenje sta-

nja i odnosa koju su vladali u MZ. Ipak pod uticajem argumenata, iznešenih od strane velike većine članova partijske organizacije i sami odgovorni, su glasali za otvaranje javne rasprave o stanju u Mjesnoj zajednici i ličnoj odgovornosti za takvo stanje.

Uz ovako pokrenute, oživljene, aktivnosti, a na partijsku preporuku, oživljen je i rad Omladinske organizacije u Moševcu, koja je iz vlastitih prostorija bila izbačena na ulicu, a u njene prostorije bio je lagerovan kreč i cement za gradnju društvenog doma ali isto tako, i kreč, cement i druga roba Prodavaonice br. 43 čiji je poslovođa u to vrijeme bio Omić Mumin, inače blagajnik u Mjesnoj zajednici.

Za predsjednika Omladinske organizacije izabran je Dževad Galijašević koji se svojski potrudio da organizacija ovlada programskim aktivnostima i akciono se osposobi. Tako su omladinske prostorije ponovo postale mjesto okupljanja, druženja i društvenog angažovanja mladih Moševca. Oživljen je rad komisija i krenulo se sa redovnim držanjem „Večeri mladih", tj. igranki. Takođe, ponovo je aktuelizirano izdavanje Mjesečnog informativnog biltena, poznatijeg kao „MIB", u cilju informisanja i idejno-političkog osposobljavanja članstva OO SSO Moševac.

Prvi broj „MIB"-a bio je tematski opredjeljen i okvirno, njegov sadržaj činio je rezime rasprave vođene po materijalu „Samoupravljanje u organima i organizacijama MZ" , prenoseći u skladu sa svojom koncepcijskom opredjeljenošću zaključke OOSK i OO SSO Moševac, te Savjeta, Skupštine i Zbora radnih ljudi i građana. Uvodni tekst, objavljen na naslovnoj strani govorio je o nenamjenskom trošenju sredstava mjesnog samodoprinosa kao glavnom uzroku nerealizovanja zacrtanih aktivnosti, u prvom redu društvenog doma u Moševcu i puta Bistrica-Ravna u podružnici Ravna. Voljom pojedinaca iz Ravne, selo Oruče, niti je znalo koliko ima sredstava na zajedničkom žiro računu, niti je moglo odlučivati o njima, jer je bilo utopljeno u zajedničku podružnicu i Zbor građana sa naseljenim mjestom Ravne, koja je po broju birača bilo dva puta veće (247:128). Čak je ovo selo (Oruče) bilo izgubilo i naziv, pa su djeca Oruča upisivana kao da su iz Ravne.

Iako su nadležne opštinske društveno-političke strukture bile na vrijeme i u potpunosti o svemu ovom informisane, otezale su u konkretnoj podršci preduzetim mjerama na njihovom sprovođenju u MZ. Štaviše, iako su negativnosti i propusti imali svoje ime i prezime, pod izgovorom „komunističko-humanističkih odnosa (?!!!)" i da „ne bude sječe glava" oštrica sinhronizovane opštinske kritike usmjerava se protiv inicijatora rasprave, članova partijske organizacije, u prvom redu Sekretarijata (Mašić Mirsada, Galijašević Dževada, Mujaković Selima, Galijašević Derviše, Omić Seada, Delić Hasana) kao i rukovodstva omladinske organizacije Moševac.

Tako je pomenuti prvi broj „MIB"-a (god. VI) od strane Predsjednika OK SK Maglaj (Dželala Ibrakovića) okvalifikovan kao „idejno-politički nepodoban", „đilasovski", „rankovićevski", „anarho i lijevo liberalan"... a njegovo izdavanje kao „čin anarhije" i „pozivanje na revoluciju". Uskoro se ovakvoj kvalifikaciji pridružilo i Predsjedništvo OK SK o čemu su informisane sve osnovne organizacije SK na opštini.

Osudi biltena, tj. članova Uređivačkog odbora pridružilo se i Predsjedništvo OK SSO Maglaj sa tvrdnjom da je bilten i „destruktivan". Dovedeno je u pitanje i dalje postojanje same omladinske organizacije i pokrenuto je i pitanje njenog raspuštanja. Tek nakon nešto više od 18 mjeseci upornog traženja ocjena biltena, Predsjedništvo RK SSO BiH, 15.oktobra 1986. godine je zaključilo: „Sadržaj biltena nije na liniji idejnog skretanja, niti je sam čin izdavanja biltena neprijateljsko djelo". Za svo to vrijeme Predsjedništvo OK SSO Maglaj napadalo je i klevetalo Osnovnu organizaciju SSO Moševac, a posebno njeno rukovodstvo i Predsjednika Dževada Galijaševića, potpuno se uživivši u ulogu „trojanskog konjića", koju im je dodijelio OK SK Maglaj. U više navrata Predsjedništvo OK SSO je pravilo analize, procijene i informacije o tobožnjim trvenjima i neslaganjima, kao i negativnim pojavama u omladinskoj organizacij, čime su na najbolji način pokazali svoju idejno-političku nezrelost, poltronstvo i nedoraslost ulozi koju obavljaju. Takva sprega snaga i odnosa još uvijek vlada u rukovodstvima društveno-političkih organizacija opštine. U radnim grupama OK SSO Maglaj uglavnom su bili sljedeći aktivisti: Dragan Džambo, Nerminka Islamagić, Farid Bašić, Asima Mulamehić, Karlo Gavić, Mladen Blagojević i dr.

Već tada, jula 1985.godine, sekretar partijske organizacije Moševac, Mašić Mirsad, biva priveden u Opštinski SUP Maglaj, gdje je bio isleđivan od strane nepoznatog inspektora Službe državne bezbjednosti iz Doboja, koji je od partijskog sekretara zahtijevao da se odrekne pokrenute partijske diferencijacije (tvrdnjom „nije to vaš posao") i svojih drugova (Galijaševića, Delića, Omića i Mujakovića).

I pored nastojanja cjelokupne omladinske organizacije od 117 članova, te članova Uređivačkog odbora „MIB"-a, članova partijske organizacije, da se razgovara bez etiketa i diskvalifikacija na relaciji Moševac-opštinske strukture, tačnije prvi ljudi OK SK, OK SSRN, OK SSO i SO, ostali su uzaludni. Tako je „Slučaj Moševac" dobio daleko veću dimenziju nego što je u stvari trebao da ima, da se radilo razumno i pošteno, uz više političkog sluha, uvažavanja prirode socijalističke i samoupravne demokratije i bez uplitanja organa bezbjednosti u domen opšte partijske politike na mjesnom području. Time „slučaj Moševac" poprima svoju drugu dimenziju, a to je: odnos zvaničnih struktura opštine (političkih, bezbjednosnih i pravosudnih

institucija) prema osnovnom uzroku, tj. nesamoupravnosti, nezakonitosti i krađi društvene imovine, odnosno kriminalu.

U proteklom periodu, tačnije srednjoročju 1981-1985.godine Mjesna zajednica Moševac, je zbog nerada, javašluka i lopovluka svoga rukovodstva, ostala uskraćena za tri društvena doma, dvije terenske ambulante, dvije veterinarske stanice, dva učiteljska stana, dvije sektorske pošte, uvođenja telefonske mreže u Moševcu, izgradnje prodavaonice, dovršetka rekonstrukcije putne mreže, dovršetka izgradnje puta „Bistrica-Ravna"...

Loše planiranje, nerad, javašluk, neodgovornost i krađa društvene imovine glavna su značajka ovog perioda. Tako su od osnivanja MZ, vršene uglavnom neznatne kadrovske izmjene u rukovodstvu. U samoupravnim organima MZ rotirali su se uvijek isti ljudi tjesno rodbinski povezani.

Konstatovan je nerad i pasivnost društveno-političkih organizacija, forumski i protiv-statutarni rad Skupštine i Savjeta koji su čak bez kvoruma donosili odluke o nenamjenskom trošenju sredstava mjesnog samodoprinosa. Negirani su neposredni oblici samoupravnog odlučivanja, zbor i referendum. Nerealizovanje programskih i planskih aktivnosti bilo je uslovljeno u prvom redu lošim društvenim i političkim radom u masama i nenamjenskim trošenjem i otuđivanjem sredstava mjesnog samodoprinosa.

Čak je i Odbor samoupravne društvene kontrole u MZ bio raspušten „ličnim ukazom" tadašnjeg predsjednika Savjeta Sulejmana Delića. Time se rad u Mjesnoj zajednici od 1982-1985.godine odvijao bez nužne minimalne samoupravne i materijalno-finansijske kontrole, čime se stekao i posljednji u nizu uslova za nezakonitosti i kriminalne radnje. Završni računi za 1982, 1983, 1984. godinu nisu bili ni razmatrani na zborovima građana. Sve ovo iskristalisalo se u javnoj raspravi na društveno-političkim organizacijama i samoupravnim organima Mjesne zajednice.

Zbor radnih ljudi i građana je dao preporuku Skupštini MZ da angažuje inspektora SDK iz Maglaja, što Skupština čini avgusta 1985.godine. Inspektor SDK iz Maglaja Marko Uzunović, radio je u MZ oko 15 dana. Sve to konstatovao je svojim Zapisnikom i Izvještajem u kojima navodi niz povreda knjigovodstveno-finansijske prirode, nesamoupravnosti i nezakonitosti, te privrednih prestupa i manjak građevinskog materijala u knjigovodstvenoj vrednosti (važeće cijene za 1982.godinu) od 36.688 dinara. Inspektor je konstatovao, da se ne može utvrditi koliko je prikupljeno za izgradnju trafo stanice u Moševcu, razrezom samodoprinosa, kao i za prosijecanje puta Husanovići-Ravna, kao i telefonske linije u Moševcu, od čega se na kraju odustalo a u blagajni ostalo neraspoređeno više od 20 miliona starih dinara. Nije vođena evidencija o stanju i kretanju sredstava pa se ne može izvršiti popis inventarisanja, tj. popis se ne može uporediti sa knjigovodstvenim stanjem, pa inspektor konstatuje, da je moguće otuđenje druš-

tvene imovine. Vršene su protuzakonite i nesamoupravne pozajmice RO UPI „25.maj" Maglaj 80 starih miliona, zatim „Boriku" 100 miliona, RO „Autoprevoz" 100 miliona plus 70 miliona, a sve uz smiješno nisku kamatu od 4% i to u građevinskoj sezoni i nauštrb gradnje društvenog doma za koji su sredstva i bila namjenjena i opredjeljena putem referenduma.

U ovoj raboti glavnu ulogu imao je Sulejman Delić, tadašnji sekretar Predsjedništva OK SSRN Maglaj, sekretar SIZ za zapošljavanje a predsjednik Savjeta Mjesne zajednice. Kakvu je težinu imalo ovo nenamjensko usmjeravanje sredstava u ukupnoj masi koja je prelazila 600 starih miliona ilustruje podatak da je tada započeti društveni dom u Moševcu po predračunskoj vrednosti trebao koštati 360 starih miliona, a da taj dom, do dan danas nije završen, mada je prošlo 8 godina od početka njegove gradnje. Sve ove odluke samoinicijativno je donosio Sulejman Delić bez saglasnosti bilo kojeg samoupravnog organa i znanja građana.

Ustanovljeno je da je MZ razvila i živu trgovinsku aktivnost (što je apsolutno protivzakonito) i da je vršila prodaju betonskih cijevi, kreča, cementa. Blagajna Mjesne zajednice nije ažurno vođena, niti u skladu sa zakonom, u 1983.godini blagajnički maksimum uopšte nije bio utvrđen a u 1984. i 1985.godini nije bio ni poštovan. U inspektorovim nalazima najčešće pominjana imena, odgovornih lica bila su: Delić Sulejman, Brkić Ibrahim, Muminović Suljo, Muminović Halid, Omić Mumin, Spahić Muhamed, Spahić Mahmut i Mrvoljak Mina. Na prvom narednom Zboru građana kada su nalazi inspektora ponuđeni na raspravu, prva primjedba bila je činjenica da inspektor nije uopšte navodio stvarno stanje koje je zatekao u trenutku kontrole, nego se potrudio da izvrši usaglašavanje knjigovodstvene dokumentacije, čime je svim nezakonitim radnjama dao dimenziju formalnog. Međutim, jedna stvar bila je očita: u popisnoj listi stojalo je da se na skladištu nalazi oko 11 m^3 drvene građe, oko 100 betonskih cijevi raznog profila i drugog građevinskog materijala, mada se i golim okom moglo vidjeti da toga niti je kad bilo, niti ga ima na skladištu. Prikupljeni razrezi u Oručima i Ravni, kao i u Moševcu nisu uopšte prikazivani u poslovnim knjigama. Tako nema traga od razreza za put u visini od 50.000 po domaćinstvu, kao i razreza za trafo stanicu, društveni dom u Ravnoj. Konstatovan je nedostatak dokumentacije neophodne za uvid u materijalno finansijsko poslovanje.

Sve ovo uslovilo je da Zbor građana ovakav izvještaj odbije i zatraži super kontrolu.

Preporuku za ovo opredjeljenje dao je Odbor samoupravne društvene kontrole, tek aktiviran i u mnogo čemu ometan u radu (prilikom kontrole koju je ovaj Odbor pokušao izvršiti, preko noći je nestala knjiga porudžbi i sporni računi koji su pre toga bili u ličnoj arhivi Delić Sulejmana, Brkić

Ibrahima, Omić Mumina i Mrvoljak Mine. Prvi ljudi Mjesne zajednice iz tog vremena izdali su i nalog Mrvoljak Mini da spali svu kompromitujuću dokumentaciju, što je ona i učinila u prostorijama MZ).

U takvoj situaciji OO SK Moševac, donosi odluku, u formi preporuke, da svi drugovi odgovorni za ovakve radnje podnesu neopozive ostavke na sjednici kojoj su prisustvovali i članovi radne grupe OK SK Maglaj: Zvonimir Matijević, Arza Šehanović, Vukadin Marko kao i član CK SK BiH Senija Ibrahimefendić. Stav partijske organizacije dobija podršku na svim društveno-političkim nivoima u mjesnoj zajednici, a urgencija koja je zatim uslijedila sa sjednice Mjesne konferencije SSRN Moševac glasila je: Odgovorni moraju pod hitno podnijeti ostavke. I na ovoj sjednici prisustvovala je radna grupa opštinskih organa kao i predsjednik OK SSRN Maglaj iz tog vremena Abdulah Merdić.

Iako su pomenuti stavovi izglasani jednoglasno, na svim DPO i samoupravnim organima, Opštinski komitet Saveza komunista Maglaj, putem svoga predsjednika Dželala Ibrakovića, stavlja veto na ovu odluku i prozvanim dozvoljava održavanje statusa quo i nepodnošenje ostavki.

Na sjednici od 1.oktobra 1985.godine, cjeneći svu situaciju Zbor radnih ljudi i građana Moševca donosi odluku o opozivu odgovornih lica i o odbijanju Izvještaja SDK inspektora Marka Uzunovića te je uputio zahtjev Službi društvenog knjigovodstva Doboj da u Moševac uputi reviziju i novog inspektora koji bi izvršio SUPER KONTROLU.

Viši inspektor SDK iz Doboja Emko Dizdarević tek u julu 1988. godine obavlja nalaze i na određen način tim svojim nalazima suspenduje nalaze ranijeg inspektora Marka Uzunovića (čovjeka koji je od ukupnih dana određenih za kontrolu dva dana proveo u Opštinskom komitetu SK kod tadašnjeg predsjednika Dželala Ibrakovića).

Ako bi se pravilo nekakvo poređenje između nalaza Marka Uzunovića i Emke Dizdarevića, a poređenje je svakako moguće, vidljivo je da iskazani manjak za period koji je kontrolisao Marko Uzunović (1.1.1983.-30.6.1985. nije 36.688 dinara kako je to tvrdio Uzunović, nego mnogo veći: Kompletan manjak nastao u tom periodu iznosio bi 15.469.693 dinara, u ovu vrednost uračunata je cjena topolove daske u količini od 10-15 m^3 a čiju procjenu vrednosti nije izvršio viši inspektor SDK, premda konstatuje manjak te daske i činjenicu da je rezanje te daske plaćeno 14.973 dinara i to u septembru 1983.godine, godine koju je kontrolisao Marko Uzunović. U manjak iz tog perioda ulazi i nedostatak betonskih cijevi različitog profila, ukupno 87, od čega 30 komada profila jednog metra te manjak i drugog građevinskog materijala: kreča, cementa, građevinskih kolica, bitumena, armaturnih mreža, lepenki, itd.itd. (nedostatak samo ovog sitnog građevinskog materijala koji je kupljen u 1983.godini, koštao je tada 342.045 dinara). I sam viši

inspektor SDK iz Doboja Emko Dizdarević konstatuje u svom nalazu da je ovo manjak iz ranijeg perioda, i da ga je ranija kontrola morala utvrditi.

Jedini manjak koji je evidentiran izvan kontrole Marka Uzunovića vezan je za manjak i krađu jelove građe namjenjene za krovnu konstrukciju. U ovaj manjak upleteni su bili i pojedini direktori iz Zavidovića i iz Maglaja (dipl.ing.arh. Hajrulahović Fuad i dipl.ing.Preldžić Edhem). Tako je od ukupno 12 m^3 jelove građe neophodne za krovnu konstrukciju Mjesne zajednice nabavljeno preko 27 m^3 a što je sve platila Mjesna zajednica. Ostatak građe otišao je za privatne potrebe Preldžić Edhema i Hajrulahović Fuada.

Kada se napravi nekakva rekapitulacija manjaka koju je utvrdio viši inspektor iz Doboja onda je **vrednost pomenutog manjka 25.924.535 dinara.**

Naravno u ovo nisu uračunate utaje poreza po više osnova tako da vrednost utajenog poreza dostiže 353.750 dinara (254.910+94.880.-) To su također i neobračunati porezi vezani za prodaju betonskih cijevi i za kupovinu vodoinstalaterskog materijala za privatne potrebe a preko Mjesne zajednice (4.160+27.330 dinara).

Pored svih ovih manjaka i viši inspektor iz Doboja konstatuje nedostatak dokumentacije i nepotpunost cjelovitog uvida naročito u blagajničko poslovanje Mjesne zajednice.

VREDI NAPOMENUTI: DA JE NAJVEĆA VREDNOST ISKAZANOG MANJKA DESILA SE BAŠ U PERIODU KONTROLISANOM OD STRANE MARKA UZUNOVIĆA (15.469.693). Oktobra 1985.godine inspektor SDK Marko Uzunović, podnijeo je prijavu Okružnom sudu u Doboju protiv odgovornih za privredne prestupe u MZ, međutim rasprave su odgađane u nedogled, pa je tek nakon petog prolongiranja krajem 1986. godine znači više od godinu dana kasnije, sud izrekao uslovne novčane kazne odgovornosti za Delić Sulejmana, Brkić Ibrahima, Muminović Sulje, Muminović Halida, Omić Mumina, Spahić Muhameda i Spahić Mahmuta kao i Mrvoljak Mine.

Osnovna organizacija Saveza komunista Moševac 1. decembra 1985. godine,je zbog iskazanog nerada i nepravilnosti, JEDNOGLASNO isključila iz SKJ Delić Sulejmana (tada na dužnosti sekretara OK SSRN Maglaj) i Brkić Ibrahima, posljednjom opomenom kaznila Omić Mumina a opomenom i smjenom sa dužnosti partijskog sekretara iz tog vremena Mašić Mirsada. SAMO DESET DANA KASNIJE, Opštinski komitet SK Maglaj raspušta OOSK Moševac i donosi odluku o raspuštanju OOSK Moševac.

KAO RAZLOG NAVEDENO JE NEJEDINSTVO U PARTIJSKOJ ORGANIZACIJI. Nakon toga, 14 članova partijske organizacije (od ukupno 18) istovremeno, vraća svoje partijske knjižice, i upućuje ih na adresu CK SKJ u Beogradu.

U jeku pune društvene kampanje na upisu zajma za zapošljavanje i pripremama za IV delegatske izbore samovoljom opštinskih političkih moćnika (ABDULAH MERDIĆ, DŽELEL IBRAKOVIĆ, ZVONIMIR MATIJEVIĆ I JUSUF KAPIĆ) odlučuju da cjelokupnu aktivnost povjere opozvanoj i odgovornoj grupi pojedinaca, proglašavajući ih „mjesnom konferencijom SSRN". Ovo je osnovni razlog zbog čega je referendum za upis zajma ostao bez glasača, jer su birači bili nezainteresovani za bilo kakvu aktivnost u MZ zbog ovakve politike opštinskih struktura. Tako se referendum za produktivno zapošljavanje pretvorio u Moševcu u „referendum povjerenja".

8.februara 1986.godine, OK SK Maglaj donosi odluku o isključenju iz SKJ članova sekretarijata OOSK Moševac: Galijašević Dževada, Delić Hasana, Mašić Mirsada i Mujaković Selima. Predsjednik Drugarskog vijeća OO SK Moševac koje je izricalo mjere odgovornim u Moševcu kažnjen je posljednom opomenom (Omić Sead). Obrazloženje ovih mjera bilo je da su: „iskazivali liderske i karijerističke ambicije u MZ, te da su se „udružili u sekretarijat OOSK Moševac, sa ciljem grupašenja", „da su pričama o velikoj pljački stvorili demagošku platformu za okupljanje nezadovoljnih", „te da su svojim ponašanjem doveli do podjele u selu"...

Već tada, sa Podružnice SSRN Moševac upućuje se peticija Saveznim organima sa 557 potpisnika. Od tada, novoizabrani predsjednik OK SSRN Maglaj Tihomir Lukes, zajedno sa Jusufom Kapićem i Slavkom Tambićem, otpočinje sa pozivanjem građana Moševca u OSUP Maglaj, na „informativne razgovore" u cilju utvrđivanja „razloga zbog kojih su se usudili potpisati peticiju". Već tada, nekoliko desetina Moševljana, starijih ljudi, žena i djece prodefilovalo je kroz prostorije SUP gdje su osim ispitivanja „zbog čega su potpisivali peticiju" bili strašeni, maltretirani, vrijeđani i ponižavani.

Pod ličnim nadzorom TIHOMIRA LUKESA I SLAVKA TAMBIĆA, (predsjed. OK SSRN i zamj.sekretara OSUP Maglaj), umjesto prokazanih mešetara i kriminalaca koji žive na račun pljačke narodne imovine, na čelne funkcije u MZ dolaze njihove žene.

Tako je ZORICA BRKIĆ (supruga Ibrahima Brkića) postala predsjednik Podružnice SSRN Moševac, REFIJA DELIĆ (supruga Delić Sulejmana) postaje zamjenik predsjednika MK SSRN Moševac, dok predsjednik MK SSRN postaje lično jedan od najodgovornijih MUMINOVIĆ HALID. U pojedine Odbore ulaze lično lica, koja su punih dvadeset godina upravljali mjesnom zajednicom iz nje izvlačili korist otuđujući teško stečena društvena sredstva samodoprinosa. Novoformirana partijska organizacija sastavljena je isključivo od najdogovornijih lica i njihove najbliže rodbine. OK SK Maglaj, za sekretara postavlja ŠAHMAN HAJRUDINA' bližeg rođaka tadašnjeg predsjednika OK SK Maglaj Dželala Ibrakovića i zeta Sulejmana Delića.

Uzaludnim apelima i pozivima na odgovornost Zbor radnih ljudi i građana na sjednici održanoj 23.04.1988.godine izražavao je lično neslaganje sa jednom takvom politikom. Izabrano je i novo rukovodstvo Zbora, za čijeg predsjednika je izabran Hasan Delić a za zamjenika Muhamed Mutapčić. U maju 1986.godine OK SSRN Maglaj i OSUP Maglaj, zajedno, pokušavaju stvoriti dualizam funkcija u rukovodstvu i saziva novi zbor građana, kome prisustvuju SALIM KRZIĆ, STEVO LAZAREVIĆ i neizbježni „aktivista" OK SSRN Maglaj zadužen za Moševac SLAVKO TAMBIĆ, inače zamjenik sekretara OSUP Maglaj. Iako je prije održavanja pomenutog Zbora građana Dževad Galijašević uhapšen, priveden u OSUP Maglaj i tamo zadržan oko 20 časova sa ciljem da se onemogući njegovo učestvovanje na zboru, ipak, je Zbor građana donijeo odluke kojima potvrđuje raniji izbor Hasana Delića za svoga predsjednika i sa istog skupa ponovo je upućen zahtjev za opozivom nelegalnog rukovodstva MZ. Na kraju, nijedan od ovih zahtjeva nije bio ispoštovan jer se tadašnji predsjednik OK SSRN Maglaj Tihomir Lukes, stalno pozivao na CK SK BiH i RK SSRN BiH koji to ne dozvoljavaju. Upravo u to vrijeme uz znanje i pod neposrednim rukovođenjem predsjednika OK SSO Maglaj (FARID BAŠIĆ) i predsjednika OK SK Maglaj (Đorđo Todorović), te Komandira stanice milicije u Maglaju (MIRKA BLAŽANOVIĆA) te njegovog zamjenika (MILENKA ĐURANOVIĆA) i članova Predsjedništva OK SSO omladini Moševca ZABRANJUJE SE PRAVO NA NOŠENJE ŠTAFETE MLADOSTI. Znajući da bi na ovaj nezapamćeni čin političke diskriminacije reagovala omladinska organizacija u vreme nošenja štafete na licu mjesta nalazilo se dvadesetak milicionara, OSUP Maglaj.

Omalovažavanje i diskriminacija se nastavila i iste večeri pri prolasku Savezne štafete mladosti kroz Maglaj, kada su iz Dvorane „Pobjeda" udaljeni članovi predsjedništva OOSSO Moševac i udaljeni najmanje dva kilometra od lica mjesta. Od strane radnika dobojske Državne bezbjednosti PREDRAGA RADULOVIĆA zvanog PILE i radnika OSUP Maglaj Bore Jovanovića tada su udaljeni Omić Sead i Mašić Mirsad.

Učestala privođenja u OSUP Maglaj najčešće su se odnosila na Dževada Galijaševića koji je u SUP-u zadržavan po pravilu od 20 do 40 časova po nekad i tri dana. Hajka na omladinsku organizaciju nastavila se ubacivanjem inspekcijskih službi da provjere „kakav se to letak pojavio u Moševcu". Riječ je naravno bila o novom broju Mjesečnog informativnog biltena OOSSO. U ovom periodu **prekršajno je kažnjeno više od 100 građana**, uglavnom po prijavi SUP-a i **uz svjedočenje dokazanih kriminalaca i pljačkaša društvene imovine**. Moševljanima se sudilo na brzinu uz dva dobro pripremljena, istrenirana svjedoka, u postupku u kojima najčešće Moševljani nisu imali pravo ni da se brane niti da angažuju branioce. Glavni sprovodnik ovakve kaznene politike bio je ADEM MEHINAGIĆ, za pravne po-

slove sigurno neosposobljena ličnost, koji je kao zahvalnost za vjerno služenje ovoj nenarodnoj politici nakon isteka mandata otišao na funkciju direktora Radne zajednice za opsluživanje Mjesnih zajednica Maglaj.

Informacije koje su u OK SK, OK SSRN i OK SSO Maglaj, pripremane, kao i u SUP-u i Republičkim organima, imale su za cilj dezinformisanje javnosti i građana. Izmišljani su neprijatelji raznih boja: „liberali", „anarho-liberali, Đilasovci, Rankovićevci, građanska desnica, anti?titoisti" itd.itd. Na taj način, pred očima javnosti politička birokratija je za sebe pribavljala dovoljno jak alibi za sve ono što su učinili pogrešno i sa pozicija sile, prema stanovnicima Moševca. Skrivana je istina o slučaju Moševac, u čemu su revnosno učestvovali: „Radio Maglaj", „Natron", „Glas komuna", „Oslobođenje" i naročito „Večernje novine" a Moševcu se na sve moguće načine pokušalo ubaciti sjeme razdora i vještački stvoriti podjela naroda kako bi se opravdala represivna arbitraža i zaštita pronevjeritelja društvenih sredstava. Zanemarivana je činjenica da je dočekom i ispraćajem lokalne štafete u Moševcu, umjesto omladinske organizacije rukovodio FADIL MUMINOVIĆ, brat Haljida i Sulje, i da se doček štafete u Moševcu izvršio na etnički čistom terenu. Djecu druge nacionalnosti, ovaj predsjednik Vjerske islamske zajednice Moševac, je otjerao psujui im „vlašku mater". Pa ipak ni to nije smetalo opštinskim moćnicima da ovakvog čovjeka predlože za predsjednika paralelnog zbora građana, koji je predlog odbijen uz masovno zgražavanje građanstva. Za zborove građana i sve legalne forume, na kojima su u radu učestvovali građani u broju od 300-600 izmišljen je naziv „nelegalni". Narodna rukovodstva su proglašena samozvanim a Bosansko hercegovački listovi, pišući neistine, onemogućavali su i zakonsko pravo na demantovanje, **pa nijedan od preko 100 moševačkih demanta** nije nikad objavljen. Sudovanja i stalna privođenja postali su Damoklov mač nad glavama i Galijaševića i Delića i svih drugih Moševljana.

Izrečeno je nekoliko hiljada dana zatvora od kojih su samo Delić Mujo, Delić Hasan i Galijašević Dževad ostali u zatvoru od po dva mjeseca. Kazne koje je izricao opštinski redovni i prekršajni sud, po pravilu bile su obarane na drugom stepenu. Nemoć sistema da razriješi enigmu zvanu Moševac, premašivala je snagu i moć nezadovoljnog Moševca. Opštinske i Republičke strukture otvoreno su poigrale na kartu podijeljenog sela, narušenih komšijskih i rođačkih veza, kako bi nessamoupravnim i nezakonitim radnjama dali obol „liderskih i karijerističkih ambicija" pojedinaca i grupa u Moševcu.

Po preporuci OK SK Maglaj vršeni su organizovani pritisci na građane Moševca u radnim organizacijama, nije izostalo ni objeđivanje školske omladine i pionira u Maglaju, Paklenici i Moševcu preko aktivista OK SSO i OSUP Maglaj. Drastični su primjeri prijetnji, ucjenjivanja i zastrašivanja koje

su provodili radnici OSUP Maglaj i Centra službi bezbjednosti Doboj: BORO JOVANOVIĆ, HASIĆ KASIM, MIRKO BLAŽANOVIĆ, SLAVKO TAMBIĆ, JUSUF KAPIĆ, HASANIĆ ILIJAS, HODŽIĆ ISLAM, te naročito PREDRAG RADULOVIĆ-PILE, GRAHIĆ OMER, MIŠURIĆ MILIVOJE, BOGDAN NIKOLIĆ, MARKO BREZONJIĆ i dr.

Mogućnost za represivne mjere nad nedužnim stanovništvom Moševca dozvolio je neposredno Republički sekretar SUP DUŠKO ZGONJANIN. Zbog nekoliko lažnih izjava o broju privedenih u poznatom masovnom moševačkom, januarskom, privođenju datih usred republičke SKUPŠTINE, zbog neistina koje je širio u intervjuima u povodu Dana bezbjednosti objavljenih u „Oslobođenju" i „Večernjim novinama", te zbog nagrađivanja svih onih koji su šikanirali Moševac i Moševljane, ovaj Republički ministar, tužen je u više navrata, ali još se nije pojavio pred sudom, dobio naziv „ministar laži" i zatraženo je njegovo smjenjivanje. Zbog čestih prozivki republičkih funkcionera, najodgovornijih za stvaranje „slučaja Moševac" i njegovo stlno eskaliranje vršena je odmazda nad Moševljanima, u radnim organizacijama raspoređivani su na lošija radna mjesta, djeca su u školama dobijala lošije ocjene zbog političke aktivnosti roditelja, građanima su naštimavani sudski procesi, izmišljani svjedoci...

Događaji od 25.januara 1987.godine pokazali su svu dimenziju rješenosti jedne staljinističke svijesti da se obračuna sa narodom Moševca. Naime nakon bezbroj donesenih odluka o izvršenju primopredaje knjigovedstvene dokumentacije MZ i pečata građani Moševca su odlukom Zbora vratili inventar Mjesne zajednice u zgradu Mjesne zajednice iz područne škole. Nakon te legalno i legitimno donešene odluke selo je isto veče stavljeno doslovce, pod policijsku okupaciju. Na desetine milicijskih kola i vozila Državne bezbjednosti iz Doboja patrorali su selom. Ispred zgrade MZ i na svim značajnim punktovima u selu dežurale su patrole maglajske milicije. Ponovo su Moševljani privođeni u OSUP Maglaj i od njih je traženo da se odreknu Galijaševića i Delića, te da prestanu glasati za ljude u koje imaju povjerenja, da ne insistiraju na odgovornosti za krađu društvene imovine. Većina njih je bila tučena, maltretirana, udarana i rukama i nogama. Nekima je prećeno pištoljima, lomljeni su prsti ljudima (MAŠIĆ MEHI) a nekima su stavljane lisice i na ruke i na noge (GALIJAŠEVIĆ DŽEVAD) nakon čega su pretučeni na mrtvo ime. U ovom najmasovnijem poslijeratnom privođenju, privedeno je između 300 i 550 građana, najteže je prošao DELIĆ RAGIB, koji je od strane zamj. sekretara OSUP Maglaj, bio bukvalno unakažen. Zamjenik sekretara je „stari aktivista" SSRN zadužen za Moševac. SLAVKO TAMBIĆ.

Operacijom je direktno i na licu mjesta rukovodio specijalni izaslanik DUŠKA ZGONJANJINA, njegov povjerljivi čovjek, sa ove regije MILU-

TIN BLAŠKOVIĆ (čovjek koji je kasnije naimenovan za Komandanta odreda za specijalna dejstva na Kosovu, u sklopu jedinica Saveznog SUP-a).

Vršeni su pretresi stanova, zaplijenjeno hiljadu stranica rukopisa, sva dokumentacija i štampa o „slučaju Moševac" u kuće se upadalo bez naloga sa uperenim pištoljima i pretilo domaćinima.

Iz redova političkog establišmenta ovakvu akciju podržavali su i njome neposredno upravljali: MILAN UZELAC, MATO ANDRIĆ, SABRIJA POJSKIĆ, SMILJKA MILOJEVIĆ, JERKO BRADVICA, ZORAN UDOVIČIĆ, HUSEIN KAHVIĆ, EDINA REŠIDOVIĆ i drugi. Umjesto da ispituju navode Moševljana o masovnom privođenju i maltretiranju nastupali su u javnosti sa osudom izmišljenog neprijatelja raznih boja, koji je protiv sistema, SKJ, Tita i ostalih vrijednosti naše zajednice. Na toj liniji, DUŠKO ZGONJANIN je govorio o provokacijama građanstva kao osnovnog razloga masovnog privođenja. Ukupnu cifru privedenih Duško Zgonjanin je sveo na samo 18, što je bila notorna laž nedostojna jednog Republičkog ministra. Predsjednik CK SK BiH Milan Uzelac u intervjuu „Večernjem listu" Zagreb istrajavanje ljudi u Moševcu u borbi za svoja zagarantovana samoupravna prava strpao je u isti koš sa fašističkim balom u Sarajevu. Januarsko-februarske represalije bile su samo uvod u politički obračun sa biračima Moševca. Tako je u potpunoj tajnosti pripremana sjednica i podružnica iz Moševca i Ravne i Oruča, na kojoj je trebala, bez birača da bude usvojena Procjena političko-bezbjednosne situacije u Moševcu, koja je u stvari predstavljala pamflet o „Antisocijalističkim i neprijateljskim snagama" u Moševcu.

Na sjednicama koje su održane 28.2.1987.godine sve ove klevete odbijene su gotovo jednoglasno (500 za odbijanje a samo7 da se usvoje) i zajedno sa republičkim rukovodiocima (SMILJKOM MILOJEVIĆ, EDINOM REŠIDOVIĆ, JERKOM BRADVICOM, NERMINOM RUVIĆEM, HUSEINOM KAHVIĆEM, ZORANOM UDOVIČIĆEM...) i mnogim opštinskim koji su također prisustvovali pomenutoj sjednici (AMIR SMAJLAGIĆ, DŽEMIL OMEROVIĆ, TIHOMIR LUKES, ASIMA MULAMEHIĆ, i drugim) donešen je zajednički zaključak da se prizna pravo građanima Moševca na slobodan izbor i Galijaševića i Delića i ostalih uglednih ljudi u mjesne strukture.

Dato je obećanje da će svi koji su vršili represalije i sprovodili poluiživljavanja i brutalnosti nad građanima Moševca odgovarati.

Moševljani su tada izabrali i svoje rukovodstvo.

IAKO SU IZABRANI ZAJEDNIČKI SA OPŠTINSKIM I REPUBLIČKIM FUNKCIONERIMA, MOŠEVAČKI NARODNI PRVACI, SU USPRKOS DOGOVORA, PONOVO OGLAŠENI NELEGALNIM. Nijedan zaključak nije sproveden i novoizabrano rukovodstvo je u startu bilo onemogućeno da radi.

Tako je započeta aktivnost na gradnji društvenog doma i popravci putne mreže bila onemogućena od strane tadašnjeg predsjednika Skupštine opštine SIME ĐUKIĆA, direktora SDK, ekspozitura Maglaj REŠADA HANUMIĆA i neizbježnog TIHOMIRA LUKESA, predsjednika OK SSRN i velikog pokrovitelja i režisera svih sudskih procesa protiv Moševljana, glavnog aktera konstantnih pritisaka na Maglajsko sudstvo, što mu i nije bilo teško, jer je pre dolaska na funkciju predsjednika OK SSRN bio predsjednik SUDA u Maglaju. Milicija, agenti Državne bezbjednosti iz Doboja, SAFET MUMINOVIĆ i MUHAREM MUŠIĆ iz Moševca razvalili su prostorije MZ i sa skladišta odnijeli cjelokupnu stolariju koja je od Lesnine, stovarište Doboj bila kupljena za potreba gradnje društvenog doma. Koštala je tada 3.193.925 dinara. Rukovodstvo MZ je bilo prinuđeno praviti novu porudžbinu i kupiti istu stolariju čime je osim na dinamici izvođenja radova MZ izgubila i više od 500 starih miliona, jer je cjena nove porudžbine bila tri puta veća. Uštopani radovim na popravci putne mreže kroz selo iznosili su tada 450 starih miliona, čime je novo rukovodstvo, ni krivo ni dužno napravilo prekršaj po dužničko-povjerilačkoj osnovi (DPO). U takvoj napetoj atmosferi pritisaka, nezakonitosti, zaštite lopovluka i lopova, mjesni gostioničar MUMINOVIĆ SAFET, poznat kao klasični siledžija koji u kafani vlastitoj prvo napije gosta a zatim ga pretuče, uz pomoć milicionera KURTIĆ MUHAMEDA i KADIĆ HASIBA te pripadnika Državne bezbjednosti iz Doboja među kojima je bio i neizbježni PILE, polupao je kuće GALIJAŠEVIĆ DŽEVADA i MAŠIĆ MEHE, te automobil HUSANOVIĆ RAMIZA i sjekirom napao nekoliko građana pred mjesnom prodavaonicom. Mada se sve to dogodilo u po bijela dana prisutni predstavnici SUP iz Maglaja su pružili pomoć Safetu Muminoviću i sami uzimajući učešće u napadima na starije žene i djecu, što je revoltiralo građane Moševca, da i sami razbiju dva prozora na kući Muminović Safeta (koja je u stvari gostionica), a zatim nakon što je Safet napao građane i pucao iz lovačke puške, dvocijevke, i da mu demoliraju kafanu.

Nakon dva dana milicioneri OSUP Maglaj i radnici SDB Doboj uhapsii su Dževada Galijaševića, Hasana Delića i Jasmina Hasanbašića, izvršili pretres njihovih porodičnih kuća, zaplijenili svu dokumentaciju i zapisnike Mjesne zajednice, te i pečate MZ „25.novembar" Moševac, Zbor radnih ljudi i građana i MK SSO Moševac otkrivajući duboku političku pozadinu kompletne ove terorističke akcije.

Nijedna oduzeta stvar do dan danas nije vraćena.

Dževad G., Hasan D. i Jasmin H., pritvoreni su u Okružni zatvor u Doboju, gdje su zadržani 60 dana pod optužnicom da su bili „kolovođe" ovih nemilih događaja. Bio je to još jedan i vjerovatno jedini način da se Galijašević i Delić trajno uklone iz političkog života i predstojećih izbornih

aktivnosti. Sama činjenica da im je prilikom pritvaranja oduzeta sva raspoloživa dokumentacija o slučaju pokazuje koje su namjere imali oni koji su sve ovo radili. Ovom operacijom rukovodio je direktno GAVRILOVIĆ iz Republičkog SUP-a pa je jasno ko je bio glavni scenarista i režiser ove operacije. Jasno DUŠKO ZGONJANIN.

Nakon izlaska iz zatvora, Galijašević i Delić su ponovo izabrani za najodgovornije funkcije u MZ, a birači su sami u redovnoj izbornoj proceduri samo potvrdili mandat svim izabranim pojedincima i organima iz 1987. godine.

Na zahtjev Skupštine MZ u inspekcijsku kontrolu u MZ stigao je viši inspektor SDK iz Doboja EMKO DIZDAREVIĆ, koji je ustanovio da je od 1.1.1984.godine do 31.3.1988.godine napravljen manjak građevinskog materijala u sadašnjoj vrednosti od 25.924.535 dinara, čime su i zvanično potvrđene nezakonite i kriminalne radnje u MZ Moševac.

Da bi se izbjeglo postavljanje na dnevni red pitanja odgovornosti za politiku u kojoj su štićeni lopovi i legalizovana pljačka, opštinske političke strukture po ko zna koji put, svu svoju aktivnost usmjeravaju ka tek izašlom internom glasilu OO SSO Moševac (broj 1.godina IX) „MIB-u", čime se čitava Moševačka priča vraća na početak, i vođenje nove hajke protiv izabranih rukovodilaca MZ, čime je dalji tok slučaja postao još nepredvidljiviji.

Jasno, nije to samo krah moralnih normi i sistema odgovornosti nego kompletna blokada političkog sistema napravljena sa mnogo sile, malo razuma i zbog banalnog razloga.

U cilju afirmacija principa odgovornosti potrebno je učiniti slijedeće:

1. U što skorijem roku podnijeti krivične prijave protiv: DUŠKA ZGONJANINA, TIHOMIRA LUKESA, SLAVKA TAMBIĆA, JUSUFA KAPIĆA I SABRIJE POJSKIĆA zbog potpune blokade političkog sistema, omogućavanja masovnih hapšenja i maltretiranja građanstva, zbog uzurpacije vlasti radničke klase i uskraćivanja radnim ljudima biračkog prava, te obmanjivanja republičkih, saveznih organa i javnosti, da se za pomenuta lica utvrdi i najviši stepen ne samo krivične, nego i političke odgovornosti u organima u kojima još uvijek se nalaze.

2. Da se utvrdi politička odgovornost za „slučaj Moševac" radnih grupa odnosno njihovih članova, koje su iz Republike i opštine dolazile u Moševac a posebno: SMILJKE MILOJEVIĆ, ZORANA UDOVIČIĆA, JERKA BRADVICE, MILANA UZELCA, MATE ANĐRIĆA, VESNE SELJUBAC, ABDULAHA MERDIĆA, MIRKA BLAŽANOVIĆA, DŽELALA IBRAKOVIĆA, te da se pokrene pitanje disciplinske i krivične odgovornosti radnika organa milicije i državne bezbjednosti zbog maltretiranja i zlostavljanja građana Moševca i zloupotrebe položaja u službi: BORE

JOVANOVIĆA, KASIMA HASIĆA, NIKE JAKOVLJEVIĆA, PREDRAGA RADULOVIĆA zvanog PILE, MIŠURIĆ MILIVOJA, MARKA BREZONJIĆA, BOGDANA NIKOLIĆA, MIRKA BLAŽANOVIĆA, MILENKA ĐURANOVIĆA, SLAVKA TAMBIĆA, JUSUFA KAPIĆA i DUŠKA ZGONJANINA.

3. Da se preispita da li postoje elementi odgovornosti na nivou organa za:

MLADENA BLAGOJEVIĆA, FARIDA BAŠIĆA, KARLA GAVIĆA, NERMINKE ISLAMAGIĆ, NERMINA RUVIĆA i EDINE REŠIDOVIĆ.

4. Da se ubrza aktivnost na iznalaženju krivične odgovornosti za sve one koji su učestvovali u krađi društvene imovine u Moševcu kao i za one koji su im dali neograničenu podršku za takve radnje.

5. Da se pod hitno sazove sjednica Opštinske konferencije SSRN Maglaj i da se na dnevni red stavi kompletna situacija vezana za „slučaj Moševac", te da se OK SSRN izjasni o stepenu političke odgovornosti svih opštinskih kadrova, odgovornih za „Moševački slučaj" i da se uputi predlog odgovornosti republičkih kadrova kad je riječ o ovom slučaju, čiji bi stepen odgovornosti utvrdilo Predsjedništvo RK SSRN BiH.

U Moševcu 06.08.1988.godine

Samoupravni organi MZ:

1.SKUPŠTINA

2.SAVJET SKUPŠTINE

3.PREDSJEDNIŠTVO ZBORA MOŠEVAC

4.PREDSJEDNIŠTVO ZBORA ORUČE

5.SAMOUPRAVNA DRUŠT. KONTROLA

Izvršni organi DPO MZ:

1. MJESNA KONFERENCIJA SSRN MOŠEVAC
2. PREDSJEDNIŠTVO OOSSO MOŠEVAC
3. PREDSJEDNIŠTVO OOSSO ORUČE
4. SEKRETARIJAT PODRUŽNICE MOŠEVAC
5. SEKRETARIJAT PODRUŽNICE ORUČE

Ovjerava:

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE MZ
Galijašević Dževad

OCJENA O BLOKADI SISTEMA SOCIJALISTIČKOG SAMOUPRAVLJANJA I UZURPACIJI VLASTI RADNIČKE KLASE NA OPŠTINI MAGLAJ

MJESNA ZAJEDNICA „25. NOVEMBAR"
MOŠEVAC

SKUPŠTINA

Datum: 30. 10. 1988. godine

Na 7. redovnoj sjednici Skupštine MZ, donešena je ODLUKA o USVAJANJU INFORMACIJE O BLOKADI SISTEMA SOCIJALISTIČKOG SAMOUPRAVLJANJA I UZRUPACIJI VLASTI RADNIČKE KLASE, te utvrđeni principi dalje aktivnosti organa i organizacija na promijeni takvog stanja. Kao PRVI OD NEPOSREDNIH ZADATAKA određen je postupak informisanja svih zvaničnih institucija sistema nadležnih za zaštitu društvenog poretka.

Utvrđena je i obaveza da Komitet za ONO i DSZ, POD HITNO, sačini program mjera usmjerenih ka zaštiti moralnog i fizičkog integriteta te lične slobode SVAKOG POJEDINCA, KOJI JE U PROTEKLOM VREMENU BIO, ILI JE JOŠ UVIJEK, ŽRTVOM NEVIĐENE BLOKADE SISTEMA.

I

Mještani Moševca su se 27. 11. 1987. godine Predstavkom obratili SAVEZNOM JAVNOM TUŽIOCU (Prijava je u Saveznom javnom tužilaštvu zavedena pod brojem - KTP 454 -) zbog osnovane sumnje **da je u Opštini Maglaj došlo do uzurpacije vlasti radničke klase**. U obrazloženju ove Prijave dati su dosta uvjerljivi argumenti na koje MZ „25.novembar" Moševac, još uvijek nije dobila zvaničan odgovor, bilo Saveznog javnog tužioca (kome je prijava upućena), bilo Republičkog javnog tužioca SR BiH (kome je prijava proslijeđena).

O nezakonitostima koji se vrše prema građanima Moševca u nekoliko navrata obavještavani su Republički pravosudni organi (Republički javni tužilac SR BiH - 15.01.1988.godine: - : te Republički sekretarijat za pravosuđe - 15.01.1988.godine a prije toga u više navrata i Ustavni Sud SR BiH) što sve skupa nije dalo nikakve rezultate.

SREDSTVA koja su korištena i RAZLOG zbog koga su korištena, misli se na uzurpaciju vlasti radničke klase, dovoljno su objašnjena u prilo-

ženim dokumentima. NAČIN na koji je došlo do blokade sistema METOD koji je korišten da bi se uzurpirala vlast radničke klase bio je sljedeći:

1. PRVA I OSNOVNA PRETPOSTAVKA uzurpacije vlasti radničke klase je postojanje ljudi koji bi to dijelo učinili.

Radi se o spisku ljudi protiv kojih je MZ „25.novembar" Moševac još 26. 11. 1987. **godine uložila ZAHTIJEV ZA SPROVOĐENJE ISTRAGE (20. lica)** Osnovnom sudu u Maglaju.

I u tom krugu ljudi, od 20.lica, bilo je „onih" koji su manje ili više moćni, ima „onih" koji naređuju i oni koji izvršavaju.

Da je blokada sistema PLANSKI PRIPREMLJENA, **sa svjesnom namjerom**, govori podatak da je u prvim danima marta 1986.godine sa dužnosti PREDSJEDNIKA OPŠTINSKOG SUDA U MAGLAJU upućen na dužnost PREDSJEDNIKA OPŠTINSKE KONFERENCIJE SSRN MAGLAJ, **T I - H O M I R L U K E S**, drugi čovjek na spisku iz Zahtijeva za sprovođenje istrage. Tihomir Lukes nije slučajno izabran na dužnost Predsjednika OK SSRN Maglaj. Dotadašnji Predsjednik OK SSRN Maglaj Abdulah Merdić (bivši Sekretar OSUP-a Maglaj) prije isteka mandata udaljen je sa dužnosti Sekretara OSUP-a, zbog Zloupotreba u vezi sa korištenjem službenog vozila. Krivični postupak protiv Abdulaha Merdića vodio je Tihomir Lukes, a da bi taj postupak bio stavljen Ad acta, dovoljan je bio izbor na funkciju Predsjednika OK SSRN. U Maglajskoj stvarnosti Abdulah Merdić nije „bilo ko" i posredno KUMSTVOM JE VEZAN SA OSNOVNIM JAVNIM TUŽIOCEM MAGLAJA GORANOM ĐURIĆEM.

Iz SIZ-a za lokalne puteve, pod hitno, se upućuje DINKA LUKES, SUPRUGA TIHOMIRA LUKESA NA DUŽNOST - ZAMJENIKA OSNOVNOG JAVNOG TUŽIOCA . Za to vrijeme SUPRUGA OSNOVNOG JAVNOG TUŽIOCA - OLIVERA ĐURIĆ - BIVA NAIMENOVANA ZA PREDSJEDNIKA OPŠTINSKOG SUDA ZA PREKRŠAJE.

Za Sekretara u Opštinskoj konferenciji SSRN Maglaj bira se NERMINKA ISLAMAGIĆ, kćerka LATIFA ISLAMAGIĆA, trećeg sa spiska Zahtijeva za sporovođenje istrage, i dugogodišnjeg Predsjednika SUBNOR-a Maglaj i člana OK SK MAGLAJ. Još u toku mandata Sekretara OK SSRN Maglaj donosi se odluka o NAIMENOVANJU NERMINKE ISLAMAGIĆ ZA SUDIJU OPŠTINSKOG SUDA U MAGLAJU. U isto vrijeme i Sekretar Skupštine opštine AMIRA KARAMEHIĆ sa, na određeni način političke funkcije biva naimenovana za Sudiju Opštinskog suda u Maglaju. U opštinskom sekretarijatu unutrašnjih poslova za to vrijeme glavnu riječ vode JUSUF KAPIĆ (bivši Predsjednik Opštinskog Komiteta SK Maglaj - sada SEKRETAR OSUP-A MAGLAJ) i SLAVKO TAMBIĆ (bivši Predsjednik OK SSRN Maglaj, - sada ZAMJENIK SEKRETARA OSUP-a MAGLAJ i prvi čovjek na listi Zahtijeva za sprovođenje istrage).

KONCENTRACIJA MOĆI, koja je uslovila blokadu sistema, koncentrisana je oko tri najuticajnije Maglajske porodice: ĐURIĆE, OMEROVIĆE i SMAJLAGIĆE.

Da Goran Đurić nije slučajno izabran za Osnovnog javnog tužioca a supruga mu za Predsjednika Opštinskog suda za prekršaje svjedoči POLITIČKI PEDIGRE OVE PORODICE (otac Gorana Đurića je Direktor OOUR „NATRONKOMERC" i ZADUŽENI AKTIVISTA SSRN MAGLAJA ZA MZ MOŠEVAC) (stric MILAN ĐURIĆ je bivši Generalni direktor RO „NATRON" MAGLAJ, sada PREDSJEDNIK OSNOVNE PRIVREDNE KOMORE DOBOJSKE REGIJE)!

Porodica OMEROVIĆ svoj politički kapital crpi uglavnom iz slavne prošlosti svoga brata SULEJMANA OMEROVIĆA - CARA, Narodnog heroja, ubijenog u NOR-u.

Džemil Omerović (Deveti na spisku Zahtijeva za sprovođenje istrage) je bivši dugogodišnji Predsjednik OK SSRN Maglaj, bivši Predsjednik Skupštine opštine Maglaj... sada Generalni direktor RO „22.decembar" Maglaj (predsjednik Opštinskih radnih grupa za Moševac).

Brat Džemila Omerovića MUHAREM zvani BEGO je KOMANDANT ŠTABA TERITORIJALNE ODBRANE U MAGLAJU.

Sestra Džemila O., ZIJADA OMEROVIĆ bivši je SUDIJA OPŠTINSKOG SUDA U MAGLAJU, kažnjena partijskom opomenom zbog utvrđene veze sa pokretom Ray Yoga, ali umjesto da snosi odgovornost kao PRAVOSUDNI RADNIK zahvaljujući POLITIČKIM VEZAMA braće Džemila i Muharema (a naročito brata Husejna koji je savjetnik u Izvršnom vijeću SR BiH) iz Maglaja odlazi na dužnost SAVJETNIKA U USTAVNOM SUDU SR BiH.

Krug moćnika koji određuju sudbinu Maglajlija zatvara porodica SMAJLAGIĆ.

Iz ove porodice je AMIR SMAJLAGIĆ, Predsjednik Skupštine Opštine Maglaj u vrijeme „okupacije sela Moševac" i masovnog privođenja građana u OSUP M a g l a j.

Supruga Amira Smajlagića, LEJLA SMAJLAGIĆ, DIREKTOR JE RADNIČKOG UNIVERZITETA „1.MAJ" MAGLAJ, POD ČIJIM SU PATRONATOM LOKALNA SREDSTVA INFORMISANJA (prije svega „Radio Maglaj").

Rođak Amira Smajlagića, OSMAN SMAJLAGIĆ, direktor je OOUR „MALOPRODAJA" Radne organizacije UPI „25.MAJ" MAGLAJ.

Rođak NEFUD SMAJLAGIĆ je novoizabrani Predsjednik Opštinskog komiteta Saveza komunista Maglaj.

Promocija porodice SMAJLAGIĆ otvorena je prije mnogo godina, još u vrijeme kada je rođak Amira Smajlagića, RASIM SMAJLAGIĆ, bio

Direktor SDK u Maglaju. Rasimov sin danas je ZAMJENIK DIREKTORA POŠTE U MAGLAJU, dok je direktor pomenute pošte ABDULAH MERDIĆ, političar sa početka ovog izvještaja, čovjek koji je na velika vrata uveo Tihomira Lukesa u Opštinsku političku vrhušku.

Kadrovski potencijal time nije ni blizu iscrpljen, dapače, AMIR SMAJLAGIĆ, bivši Predsjednik Skupštine opštine Maglaj, otišao je na dužnost GENERALNOG DIREKTORA MAGLAJSKOG PRIVREDNOG GIGANTA „NATRONKE". Odlaskom na tu dužnost AMIR SMAJLAGIĆ se pobrinuo da „NATRONKA" postane i NAJVEĆI POLITIČKI GIGANT OPŠTINE.

GOTOVO SVI NOSIOCI FUNKCIJA U OPŠTINI MAGLAJ, praktično sve najjače političke i državne funkcije ZAUZELI SU „NATRONKINI KADROVI".

Predsjednik CK SK Maglaj Nefud Smajlagić je na ovu dužnost došao sa radnog mjesta iz natronke. Predsjednik OK SSRN Maglaj Dragan Pivelja, Predsjednik Opštinskog vijeća saveza sindikata Maglaj Mirko Nikolić, Predsjdnik Opštinske konferencije SSO Maglaj Mladen Blagojević, Predsjednik Skupštine opštine Maglaj Nedeljko Nikić... isto tako.

PUTEM KADROVA OSTVARENA JE JEDNA NEZDRAVA SPREGA IZMEĐU ZAKONODAVNE IZVRŠNE I SUDSKE VLASTI SA POLITIČKOM, PRI ČEMU SE POLITIČKA VLAST, OVDJE POJAVLJUJE KAO HARIZMATSKA VLAST, ONA KOJA USMJERAVA, DIKTIRA, NAREĐUJE...

Za blokadu političkog i pravnog sistema još u 1986.godini poslužile su kao paravan, OPŠTINSKE POLITIČKE STRUKTURE a posebno OPŠTINSKI KOMITET SAVEZA KOMUNISTA MAGLAJ.

2. U NOVEMBRU MJESECU 1986.GODINE OPŠTINSKI KOMITET SK MAGLAJ DONOSI „Operativne zadatke Saveza komunista u drugim subjektivnim snagama na normalizovanju društveno-političkog života i samoupravljanja u MZ „25.novembar" Moševac. OVAJ DOKUMENAT U NAREDNOM PERIODU PREDSTAVLJAĆE PLATFORMU ZA KONTRAREVOLUCIONARNO UGROŽAVANJE SISTEMA I IDEJNI OSNOV ZA TERORISANJE I UGNJETAVANJE GRAĐANA MOŠEVCA.

Inače ovom dokumentu prethodile su teške političke ocjene lansirane iz „političkih kabineta" Maglaja, na račun Moševljana. Brzopleto doneseni politički stavovi i neodmjerene kvalifikacije VRLO SPORO, gotovo nikako ne mogu da dobiju SVOJ PRAVNI LEGALITET. U tu svrhu PROTIVUSTAVNIM APELOM NA PARTIJSKU DISCIPLINU I PRIMJENOM DEMOKRATSKOG CENTRALIZMA, komunisti u pravosudnim organima stavljeni su pred svršen čin. Kako u Maglaju nema SUDIJE KOJI NIJE KOMUNISTA to podrazumjeva obavezu (proisteklu iz odnosa koji vladaju u Sa-

vezu komunista) da se partijski stavovi provode što je INKOPATIBILNO ZAKONU O KRIVIČNOM POSTUPKU, po kome SUDIJA MOŽE U ODREĐENOM POSTUPKU FORMIRATI SVOJE MIŠLJENJE TEK NAKON PROVEDENOG POSTUPKA, PREDVIĐENOG ZAKONOM A NE STATUTOM POLITIČKE ORGANIZACIJE KOJOJ PRIPADA.

Sljedeći stavovi su obavezivali tužioca, sudije, radnike organa bezbjednosti na STROGO ODREĐEN ODNOS PREMA MOŠEVLJANIMA:

U uvodnim napomenama „OPERATIVNIH ZADATAKA..." piše:

„...Iz ove Informacije proističu najkonkretniji zadaci članstva Saveza komunista opštine i komunista u drugim subjektivnim snagama kako bi se prevazišlo stanje nagomilanih problema u ovoj Mjesnoj zajednici koje može da ima šire posljedice i na cjelokupno stanje u opštini Maglaj... U tom smislu se traži DOSLJEDNOST I ODGOVORNOST U PROVOĐENJU UTVRĐENIH ZADATAKA U SVAKOJ SREDINI."

Operativni zadatak broj 3. (Rok za sprovođenje 18.11.1986.):

„Obaviti razgovor sa komunistima u pravosudnim organima i organima otkrivanja."

Operativni zadatak broj 6. (Rok za sprovođenje 18.11.1986.):

„Obavezuju se komunisti u poslovodnim organima radnih organizacia, osnovnih organizacija udruženog rada i radnih zajednica da zajedno sa sekretarima osnovnih organizacija Saveza komunista, Predsjednicima osnovnih organizacija Saveza sindikata i Predsjednicima osnovnih organizacija Saveza socijalističke omladine – obave razgovor sa svakim radnikom POJEDINAČNO koji radi u dotičnoj sredini a živi na području MZ Moševac."

Operativni zadatak broj 8. (Rok za sprovođenje 18.11.1986.)

„Obavezuju se komunisti u Radnoj organizaciji Udružena osnovna škola Maglaj, OSNOVNE ŠKOLE I Srednješkolski centar „25.maj" da obezbjede da se pored osnovnih organizacija Saveza komunista, Osnovnih organizacija Saveza sindikata i Osnovnih organizacija SSO, obave RAZGOVORI SA UČENICIMA IZ MOŠEVCA, kroz odjeljenske zajednice te da sačine konkretne programe vlastitog djelovanja."

Operativni zadatak broj 9. (Rok za sprovođenje 05.12.1986.)

„Kroz redovnu obuku jedinica teritorijalne odbrane, rezervne milicije i civilne zaštite informisati pripadnike jedinica, pored ostalog i o stanju u Mjesnoj zajednici Moševac, PRI ČEMU POSEBNO ANALIZIRATI DRŽANJE I PONAŠANJE PRIPADNIKA OVIH STRUKTURA IZ MJESNE ZAJEDNICE MOŠEVAC."

/Nosilac aktivnosti: Opštinski Štab teritorijalne odbrane, Opštinski SUP Maglaj, Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu/

Operativni zadatak broj 10. (Rok za sprovođenje 01.12.1986.)
„Obaveza je komunista u Skupštini opštine, državnim organima i samoupravnim interesnim zajednicama da upoznaju sa Informacijom o stanju u MZ „25.novembar" Moševac delegate i članove organa I RAZRADE VLASTITE OPERATIVNE ZADATKE."

Uz ove operativne zadatke, kao sastavni dio PLATFORME za organizovanje hajke na Moševljane bila je „INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA SAVEZA KOMUNISTA I DRUGIH SUBJEKTIVNIH SNAGA NA NORMALIZOVANJU DRUŠTVENO-POLITIČKOG ŽIVOTA I SAMOUPRAVLJANJA U MJESNOJ ZAJEDNICI „25.NOVEMBAR" u MOŠEVCU (OPŠTINA MAGLAJ)". Pomenuta informacija govori o „destruktivnom" i „neprijateljskom Djelovanju Moševljanja (posebno Galijašević Dževada i Delić Hasana).

Da je ova Informacija ozbiljno shvaćena i DA SU OPERATIVNI ZADACI U POTPUNOSTI SPROVEDENI svjedoči naredni usvojeni dokumenat Opštinskog komiteta SK Maglaj „OCJENA STANJA I NAREDNI ZADACI U VOĐENJU POLITIČKE AKTIVNOSTI U MJESNOJ ZAJEDNICI „25.NOVEMBAR" MOŠEVAC NA NORMALIZOVANJU DRUŠTVENO-POLITIČKOG ŽIVOTA I SAMOUPRAVLJANJA U OVOJ MJESNOJ ZAJEDNICI" od 25.01.1987.godine.

Pored konstatovanja „da su svi operativni zadaci širokom političkom akcijom oživotvoreni" utvrđuju se u ovom dokumentu i novi operativni zadaci.

Kako su provođeni „OPERATIVNI ZADACI SAVEZA KOMUNISTA..." i koji su praktični dometi i rezultati vidljivo je iz Priloženih informacija o radu državnih organa Opštine Maglaj i Regije Doboj u odnosu na MZ.

U ovako stvorenoj atmosferi, u strogoj tajnosti, održano je SUĐENJE HASANU VEHABOVIĆU, čovjeku koga je krajem 1986.godine PATROLA DOBOJSKE SAOBRAĆAJNE MILICIJE, u pola noći, UHVATILA KAKO SA SKLADIŠTA MJESNE ZAJEDNICE KRADE GRAĐEVINSKI MATERIJAL namjenjen za gradnju društvenog doma u Moševcu.

Vehabović Hasan je kažnjen MINIMALNOM NOVČANOM KAZNOM, A U ARHIVU MJESNE ZAJEDNICE, ne postoji nijedan dokaz DA SU UKRADENE STVARI VRAĆENE.
/Milicioner Vođa patrole koja je UHVATILA HASANA VEHABOVIĆA U

TRENUTKU KRAĐE DRUŠTVENE IMOVINE ZOVE SE SKOPLJAK EDHEM/.

Ovako beznačajno kažnjavanje imalo je korjen u činjenici da je sin HASANA VEHABOVIĆA - AKIF VEHABOVIĆ član Moševačke partijske organizacije, TREBALO JE PROVODITI OPERATIVNE ZADATKE NA TERENU, tako da je i ova KRAĐA IMALA PEČAT PARTIJSKE PODOBNOSTI.

Svi ovi događaji izazivali su PRAVU UZNEMIRENOST Jugoslovenske javnosti. „GLASOVI O IZVRŠENJU KRIVIČNIH DJELA" emitovani su sa stranica cjelokupne Jugoslovenske štampe.

Napisano je preko HILJADU NOVINSKIH ČLANAKA i to u:

1.	„POLITIKA" Beograd	- 67 tekstova -
2.	„POLITIKA EKSPRES"	- 39 tekstova -
3.	„B O R B A"	- 59 tekstova -
4.	„VEČERNJE NOVOSTI" (Bgd)	- 57 tekstova -
5.	„DNEVNIK" Novi SAd	- 11 tekstova -
6.	„NOVA MAKEDONIA" Skopje	- 7 tekstova -
7.	„OSLOBOĐENJE"	- 58 tekstova -
8.	„VEČERNJE NOVINE" Sarajevo	- 40 tekstova -
9.	„KOMUNIST" Organ SKJ i SK BiH	- 4 teksta -
10.	„GLAS KOMUNA" Doboj	- 10 tekstova -
11.	„POBJEDA" Titograd	- 5 tekstova -
12.	„NATRON" Maglaj	- 6 tekstova -
13.	„ZADRUGAR" Sarajevo	- 8 tekstova -
14.	„VJESNIK" Zagreb	- 12 tekstova -
15.	„VEČERNJI LIST" Zagreb	- 10 tekstova -
16.	„DELO" Ljubljana	- 4 teksta -
17.	„SLOBODNA DALMACIJA" Split	- 14 tekstova -
18.	„R A D " Beograd	- 6 tekstova -
19.	„RILINDJA" Priština	- 2 teksta -
20.	„JEDINSTVO" Priština	- 4 teksta -

(OVO SU DNEVNE NOVINE KOJE SU BILE DOSTUPNE MZ „25.NOVEMBAR" MOŠEVAC. TO NIJE UKUPNI BROJ OBJAVLJENIH TEKSTOVA U DNEVNIM NOVINAMA, NEGO TEKSTOVI KOJIMA MZ RASPOLAŽE).

OD NEDELJNE ŠTAMPA OBJAVLJIVALI SU:

1.	„N O N" /list SSO Srbije/	-	28	tekstova -
2.	„NAŠI DANI" /list SSO BiH/	-	24	teksta -
3.	„MLADOST /list SSOJ-a/	-	4	teksta -
4.	„MLADINA" /list SSO Slovenije/	-	6	tekstova -
5.	„STAV" /list SSO Vojvodine/	-	2	teksta -
6.	„POLET" /list SSO Hrvatske/	-	2	teksta -
7.	„STUDENT" /list UK SSO Beograd/	-	3	teksta -
8.	„KATEDRA" /list UK SSO Maribor/	-	2	teksta -
9.	„A S" Sarajevo	-	4	telsta -
1o.	„NOVOSTI 8" Beograd	-	4	teksta -
11.	„POLITIKIN SVET" Beograd	-	4	teksta -
12.	„DUGA" Beograd	-	11	tekstova -
13.	„DANAS" Zagreb	-	8	tekstova -
14.	„NIN" Beograd	-	6	tekstova -
15.	„ILUSTROVANA POLITIKA"	-	1	tekst -
16.	„TELEKS" Ljubljana	-	3	teksta -
17.	„ARENA" Zagreb	-	2	teksta -
18.	„KNJIŽEVNE NOVINE" Beograd	-	1	tekst -

OBJAVLJIVANO JE U „ENIGMI" Sarajevo, „TV NOVOSTIMA", „VAL" Rijeka, u „TOP-u" Zagreb, „ORBIS" Sarajevo, u listu JNA „FRONT", „RADIO I TV REVIJA"...

/I OVDJE JE RJEČ O ČLANCIMA KOJI SE NALAZE U ARHIVU MJESNE ZAJEDNICE/ Do ovih NAPISA nadležni organi mogu doći upućivanjem dopisa dokumentacionih centara pomenutih glasila sa zahtijevom za dostavljanjem svih napisa o „Moševcu" objavljenih u periodu 1985-1988.godine.

PORED NOVINSKIH ČLANAKA, PUTEM RADIO BEOGRADA, RADIO SARAJEVA I RADIO MAGLAJA EMITOVANO JE NA STOTINE PRILOGA O OVOM SLUČAJU, TELEVIZIJSKI CENTRI SU SNIMILI NEKOLIKO DESETINA „TV PRILOGA" (dvije TV emisije - UMJESTO TOP LISTE - i - ZIP - su i ZABRANJENE ZA EMITOVANJE - urednici Milica Pešić i Gordana Suša), URAĐEN JE I DOKUMENTARNI FILM O MOŠEVCU (u konkurenciji najboljih na festivalu dokumentarnog filma u Beogradu ove godine), KNJIŽEVNIK ALIJA ISAKOVIĆ IZ SARAJEVA, JE URADIO TELEVIZIJSKU DRAMU „MOŠEVAC NAŠE MLADOSTI"... sve su to bili elementi KOJI UPUĆUJU NA TO DA OPŠTINSKO JAVNO TUŽILAŠTVO MAGLAJ, VIŠE JAVNO TUŽILAŠTVO DOBOJ, PA I REPUBLIČKO JAVNO TUŽILAŠTVO, moralo je reagovati, barem na sve

veću UZNEMIRENOST JAVNOSTI, koja je nudila informacije o UZURPACIJI VLASTI RADNIČKE KLASE U JEDNOM DJELU SISTEMA.

Tužilaštva su dakle bila informisana i PUTEM PREDSTAVKI KOJE SU UPUĆIVANE IZ MOŠEVCA I PUTEM JAVNOSTI, čime su i sami primili na sebe dio odgovornosti ZBOG NEISPUNJAVANJA SVOJE DRUŠTVENE ULOGE I ONDA „kada do njih dopru glasovi o izvršenim krivičnim djelima". PODRŠKA BLOKADI SISTEMA DOLAZILA JE DIREKTNO OD VIŠEG JAVNOG TUŽIOCA ZUBAK KREŠIMIRA I PREDSJEDNIKA VIŠEG SUDA SAVIĆ STEVANA. (Odnedavno njih dvojica su samo izmjenjali funkcije pa je sada ZUBAK KREŠIMIR - PREDSJEDNIK VIŠEG SUDA U DOBOJU a SAVIĆ STEVAN - VIŠI JAVNI TUŽILAC).

PODRŠKA OVOJ KADROVSKOJ KOMBINATORICI DOLAZI DIREKTNO IZ MEĐUOPŠTINSKE KONFERENCIJE SAVEZA KOMUNISTA DOBOJ GDJE JE PREDSJEDNIK VEĆ TREĆI MANDAT VESNA SELJUBAC.

ZA PREDSJEDNIKA MEĐUOPŠTINSKE KONFERENCIJE SSRN „NAMETNUT" JE T I H O M I R L U K E S (nametnut jer je na redu za ovu funkciju bila Opština Tešanj, a ne Maglaj i jer je izabran za Predsjednika a da nije bio ni DELEGAT U MOK SSRN Doboj...)

- O radu družavnih organa Opštine u prilogu: -

INFORMACIJA O RADU DRŽAVNIH ORGANA OPŠTINE MAGLAJ I REGIJE DOBOJ U ODNOSU NA MZ "25. NOVEMBAR" MOŠEVAC

OPŠTINSKI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU MAGLAJ

INFORMACIJA
o postupcima koje je Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu Maglaj poduzimao u odnosu na Mjesnu zajednicu i Moševljane

Sistem Opštenarodne odbrane i društvene samozaštite u Mjesnoj zajednici BLOKIRAN je od 17.12.1985.godine. I prije toga, a naročito nakon tog datuma mnogi Moševljani razrešeni su dužnosti koje su imali u jedinicama ONO i DSZ (Vehabović Junuz i dr.), zbog svojih političkih i moralnih ubjeđenja. U jeku široke političke akcije sve češće bi se organizovale vojne vježbe na području Moševca. Demonstrirana je sila tamo gdje je politika pokazala nemoć.

Isključivanje naroda Moševca iz SISTEMA ONO I DSZ utemeljeno je odlukom SAVJETA ZA NARODNU ODBRANU SKUPŠTINE OPŠTINE MAGLAJ OD 17.12.85.

Na toj sjednici donešena je ODLUKA: Da se Mjesnoj zajednici Moševac ODUZME kompletna dokumentacija vezana za Opštenarodnu odbranu.

ISTOG DANA 17.12.1985.godine izvršena je primopredaja dokumentacije. TADAŠNJI PREDSJEDNIK KOMITETA ZA ONO I DSZ MJESNE ZAJEDNICE, PREDAO JE UKUPNO TRIDESET (30) DOKUMENATA VEZANIH ZA ONO I DSZ.

OD TADA, A VEĆ JE TRI GODINE PUNE, RUKOVODSTVO MJESNE ZAJEDNICE NEMA NIJEDNOG PLANA ODBRANE, ČAK NI KLJUČEVA OD VLASTITE METALNE KASE KOJA SE NALAZI U MJESNOJ ZAJEDNICI.

ISPRED SEKRETARIJATA ZA NARODNU ODBRANU SLJEDEĆA DOKUMENTA SU ZAPLIJENILI M E H I N O V I Ć Z I J A D I H A S I Ć J A S M I N K A.

ODUZETI DOKUMENTI VEZANI ZA ONO I DSZ

PLAN ODBRANE MZ MOŠEVAC po reversu od 02.04.1982.godine, svi dokumenti prozvani u istom reversu

PLAN ZAŠTITE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA

PLAN PRIPRAVNOSTI - KOMPLETAN

PLAN VEZA - a) Spisak dokumenata iz plana veza rukovođenja i MZ za vanredne prilike opštine „KREMEN"
b) spisak dokumenata izvoda iz plana veza opštine za plan odbrane
c) spisak dokumenata koji se koriste u svakodnevnom radio i TE saobraćaju.

PLAN MOBILIZACIJE sa pozivnim listovima i omotima

PLAN ZA VANREDNE PRILIKE MZ MOŠEVAC

PLAN OBEZBJEĐENJA OBJEKATA I KONTROLE TERITORIJE MZ

OSNOVE JEDINSTVENOG SISTEMA MOBILIZACIJE U SFRJ, primjerak broj 61 - 30, od juna 1983.godine

IZVOD IZ PROCJENE UGROŽENOSTI I POVREDLJIVOSTI OD RATNIH DEJSTAVA I PROCJENA SOPSTVENIH SNAGA I MOGUĆNOSTI ZA SPAŠAVANJE I ZA OTKLANJANJE POSLJEDICA OD RATNIH DEJSTAVA I ELEMENTARNIH NEPOGODA
ev.broj 05/85. primjerak broj 31.

ZAKLJUČCI IZ PROCJENE POTREBA, USLOVA I MOGUĆNOSTI FUNKCIONISANJA VEZA RUKOVOĐENJA I RZ U RATU OPŠTINI MAGLAJ

PLAN I PROGRAM OBUČAVANJA RADNIKA OPŠTINSKIH I GRADSKIH ORGANA, samoupravnih organizacija i zajednica za 1985. i 1986.godinu
Sarajevo, januara 1985.godine

UPUTSTVO O ODREĐIVANJU I NAČINU PRENOŠENJA SIGNALA ZA IZVRŠENJE MOBILIZACIJE NA TERITORIJI OPŠTINE MAGLAJ
ev.broj 2/80., primjerak broj 45.

IZVOD IZ PLANA MOBILIZACIJE OPŠTINE MAGLAJ
ev.broj 6., Maglaj, oktobra 1979. godine

IZVOD IZ MOBILIZACIJSKE PROCJENE OPŠTINE MAGLAJ ev.broj 6., Maglaj oktobra 1979. godine.

IZVOD IZ PROCJENE I PLANA ODBRANE OPŠTINE MAGLAJ ZA OBLAST PRIVREDE, ev.broj 6., Maglaj, oktobra 1979.godine

SMJERNICE O ORGANIZOVANJU I SPROVOĐENJU PRIPREMA ZA OPŠTENARODNU ODBRANU I SADRŽAJU I NAČINU IZRADE PLANA ODBRANE MZ
ev.broj 6., Sarajevo jula 1979.godine

SMJERNICE O SADRŽAJU, NAČINU IZRADE I DONOŠENJU PLANOVA ZA SPREČAVANJE NASTAJANJA I ZA ELIMINISANJE VANREDNIH PRILIKA U BiH
No 008710. Sarajevo, februara 1985.godine

SMJERNICE ZA IZRADU PLANOVA ZA SPREČAVANJE NASTAJANJA I ZA ELIMINISANJE VANREDNIH PRILIKA U OOUR, RZ, RO i MZ.
ev.broj 1/74. Maglaj, jula 1983.godine

PREGLED ŠIFRI ZA PLAN ZA VANREDNE PRILIKE 01-1/80 ev.br.46. od 1980.

PLANOVI I PROGRAMI OBUČAVANJA U 1984.godini, broj 07-83-323/84

OBJAŠNJENJE POJMOVA ZA VAN. PRILIKE str.pov. br.01-10-2/85.

ODLUKA O PREFORMIRANJU DOSADAŠNJE JEDINICE ONO I DSZ U JED. TO MZ
str.pov. broj 05-36-3/84

IZVOD IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I PROCJENE SOPSTVENIH SNAGA... broj 39. mart 1980.godine.

IZVOD IZ PROCJENE UGROŽENOSTI OD RATNIH DEJSTAVA I PROCJENA SOPSTVENIH SNAGA I MOGUĆNOSTI... ev.broj 6. oktobra 1979.godine

IZVOD IZ PLANA ODBRANE I PROCJENE OPŠTINE ZA OBLAST ZDRAVSTVA, DJEČIJE I SOCIJALNE ZAŠTITE... ev.br. 6. oktobar 1979.godine

IZVOD IZ PROCJENE OPŠTINE ZA OBLAST FINANSIRANJA U RATU
ev.broj 6.oktobar 1979.godine

INFORMACIJA O STANJU ODBRAMBENIH PRIPREMA KOD 24. OUR po nalazima Opštinske zajedničke inspekcije u oblasti ONO, usvojena na 26.sjednici Savjeta za NO SO Maglaj od 28.10.1985.god.

STARI PLAN CZ (13.dokumenata)

SPISAK DOKUMENATA O DJELOVANJU I OBLICIMA ORGANIZOVANJA SAVEZA KOMUNISTA U USLOVIMA ONOR-a

UPUTSTVO ZA AŽURIRANJE PLANA ZA SPREČAVANJE NASTAJANJA I ELIMINISANJE VANREDNIH PRILIKA, pov.15-1/85.od 02.08.1985.godine

DOKUMENTA SU PREUZELI 17.12.1985., MEHINOVIĆ ZIJAD I HASIĆ JASMINKA

Ovakvim postupcima, ne samo da je USKRAĆENO PRAVO MJESNOJ ZAJEDNICI NA OSTVARIVANJE NJENE ULOGE U SISTEMU OPŠTENARODNE ODBRANE I DRUŠTVENE SAMOZAŠTITE, NEGO JE TO PRAVO USKRAĆENO I GRAĐANIMA MOŠEVCA.

OVIM PROTIVUSTAVNIM ČINOM „OPŠTENARODNA ODBRANA" I „DRUŠTVENA SAMOZAŠTITA" , NA TERITORIJI MZ, PRESTALE SU BITI OPŠTENARODNO PRAVO JER JE NARODNA ODBRANA OSTALA BEZ NARODA.

To je samo još jedan u nizu uskraćivanja građanskih prava Moševljanima i svrstavanja radnih ljudi i građana Moševca u građane drugog reda, kojima nije mjesto ni u opštenarodnoj odbrani i DSZ.

OPŠTINSKI SEKRETARIJAT
ZA UNUTRAŠNJE POSLOVE MAGLAJ

INFORMACIJA
o postupcima koje su OSUP Maglaj i CSB Doboj poduzimali prema radnim ljudima i građanima Moševca

Organi bezbjednosti, OSUP MAGLAJ i CSB DOBOJ imali su vjerovatno najznačajnije mjesto u realizaciji partijske politike prema MZ „25. novembar" Moševac.

U konkretnom slučaju Organi bezbjednosti su svoju ulogu ostvarivali prvo ideološkim radom u masama (savjetovanje, skretanje pažnje i upozoravanje), zatim čestim prisustvom u selu u sve većem broju (što je doprinosilo povećanju stepena psihoze i predstavljalo svojevrsni psihološki pritisak na mase s porukom da se odustane od zahtijeva za odgovornošću), pa čestim privođenjem najuticajnijih građana u selu, do njihovog šikaniranja, maltretiranja, udaranja, zatim pretresanja njihovih kuća i oduzimanja cjelokupne dokumentacije o Moševačkom slučaju. Slijedile su zasijede po željezničkim stanicama i vozovima (najsvježija prije petnaestak dana) i masovna hapšenja, privođenja i terorisanja ljudi

PRETRESANJE STANOVA, ODNOSNO KUĆA VRŠENO JE U VIŠE NAVRATA BEZ IKAKVIH NALOGA I POTREBNIH RJEŠENJA.

SAMO U DVA NAVRATA DATE SU POTVRDE O PRETRESU STANA i to OD 31.01.1987.GODINE, KADA SU PRETREŠENE ČETIRI (4) KUĆE: GALIJAŠEVIĆ DŽEVADU, DELIĆ HASANU, DELIĆ BEGI I MAŠIĆ MEHI, I OD 21.11.1987.GODINE KADA SU PRETREŠENE KUĆE GALIJAŠEVIĆ DŽEVADU I DELIĆ HASANU, MAŠIĆ MEHI I HUSANOVIĆ RAMIZU.

PRI SVAKOM PRETRESU KUĆA KAO I PRI ORGANIZOVANIM ZASJEDAMA PO VOZOVIMA I ŽELJEZNIČKIM STANICAMA ODUZIMANE SU HILJADE STRANICA DOKUMENTACIJE, MNOGE KNJIGE I LIČNA RAZMIŠLJANJA, PETICIJE, ZAPISNICI,...

*

* *

*

* *

KAO TRAGOVI O „PRIVREMENOM ODUZIMANJU PREDMETA" OSTALE SU POTVRDE:

1. POTVRDA	Broj 01-230.1- od 15.05.1986.godine, oduzeto 20. dokumenata (OSUP M A G L A J) - oduzeto G.Dževadu -
2. POTVRDA	Broj 02- od 20.11.1986.godine, oduzet 91.dokumenat OSUP D O B O J - oduzeto G.Dževadu -
3. POTVRDA	Broj 02- od 20.11.1986. godine, oduzeto 5.dokumenata od strane OSUP D O B O J - oduzeto Delić Hasanu -
4. POTVRDA	Broj - - od 31.01.1987. godine, oduzeto nekoliko stotina dokumeata, na hiljadu stranica, tri svežnja raznih ključeva, 4.kom.fotografija, sveske zapisnika... OSUP M A G L A J - oduzeto Galijašević Dževadu -
5. POTVRDA	Broj SLUŽBENO - od 31.01.1987.godine, stotine stranica ličnih rukopisa, nekoliko knjiga (Karl Marks „Rajnske novine", „Pisma Kugelmanu", „Osamnaesti brimer Luja Bonaparte"... te Ernest Fišer „Šta je Marks stvarno rekao" OSUP M A G L A J - oduzeto Hasanu Deliću -
6. POTVRDA	Broj 01-230-S1/87. od 21.11.1987.godine, nekoliko stotina listova ličnog rukopisa („Mladi između bjede i dosade", „Razlikovanje prijatelja od neprijatelja ili spas morala", „Diktatura i demokratija", „Birokratija i problem", „Od neprijatelja do nepostojećeg"...), izvještaj o materijalno finansijskom poslovanju, razne predstavke (Saveznom SUP-u, SK SSRNJ, CK SKJ...), analize stanja u Mjesnoj zajednici te mnoštvo demantija na pisanje Bosanske štampe („Smisao istine"...)... OSUP M A G L A J - oduzeto Hasanu Deliću -

7. POTVRDA Broj SLUŽBENO - od 21.11.1987. godine, oko hiljadu stranica vlastitog rukopisa, raznih peticija, zapisnika sa sjednica, izvještaji o utrošku samodoprinosa, isječci iz novina, dvije knjige („Sumrak iluzija" i „Marksistički koncept naoružanog naroda" od Dr.Vojislava Šešelja), privatna prepiska sa advokatom (Aleksandrom Lojpurom), razni telegrami, plakat „Mladine" („Represija u socijalizmu"), tri metalna bedža, dva pečata (streljačke družine MZ „25. novembar") Moševac, propusnice...
OSUP M A G L A J -- oduzeto Galijašević Dževadu -

8. POTVRDA Broj - - -od 21.11.1987. godine, tri pečata i to:
Pečat Mjesne konferencije SSO Moševac
Pečat Zbora radnih ljudi i građana, podružnice Moševac
Pečat MZ „25.novembar" Moševac (ćirilično-latinični)
OSUP M A G L A J - oduzeto Galijašević Dževadu -

9. 2 2 . 10. 1988. godine u vozu Beograd - Sarajevo koji iz Beograda kreće u 10,10 časova, sprovodnici u vozu uhapsili Galijašević Dževada i oduzeli mu 25. primjeraka radne verzije knjige o Moševcu „Šta je bilo, bilo je" knjiga prva, i 25 knjiga „Šta je bilo, bilo je" knjiga druga, knjiga o Vevčanima, autora Žarka Rajkovića „Vevčani - ko će oprati ruke", i hiljadu stranica rukopisa. Predmete su oduzeli radnici Službe državne bezbjednosti Doboj DŽEBA MIRKO i GRAHIĆ OMER koji su Galijaševića bez ikakvog rješenja, naloga ili potvrde priveli u OSUP Maglaj. Galijašević je bio preko 8. sati bespravno lišen slobode. O oduzetim predmetima nije dobio nikakvu Potvrdu.

NA OVAJ NAČIN ORGANI BEZBJEDNOSTI SU UNIŠTAVALI SVE PISANE TRAGOVE O NEDJELIMA URAĐENIM PREMA MOŠEVLJANIMA.

PORED OVIH PREDMETA ODUZETE SU I PORODIČNE SJEKIRE-GALIJAŠEVIĆ DŽEVADA (2 kom.), MAŠIĆ MEHE, HASANBAŠ4ić jasMINA I HASANA DELIĆA. NIŠTA OD ODUZETIH PREDMETA JOŠ UVIJEK NIJE VRAĆENO.

OKO ANGAŽOVANJA ORGANA BEZBJEDNOSTI OSTALO JE DOSTA NEJASNOĆA I MISTIFIKOVANJA KAD JE RJEČ O POZNATIM ZBIVANJIMA U JANUARU 1987. SVI ZVANIČNI STAVOVI I OCIJENE MJESNE ZAJEDNICE O TOME DOGAĐAJU GOVORE KAO O „VREMENU OKUPACIJE SELA, NAJMASOVNIJEG POSLERATNOG PRIVOĐENJA U JUGOSLAVIJI I VREMENU BESPRIZORNOG TERORISANJA, MALTRETIRANJA I ŠIKANIRANJA MJEŠTANA MOŠEVCA. U INFORMACIJI KOJU SU USVOJILI SAMOUPRAVNI ORGANI I IZVRŠNI ORGANI DPO U MZ „25.NOVEMBAR" MOŠEVAC KAO BROJKA PRIVEDENIH „U TIH 15.DANA OKUPACIJE" POMINJE SE CIFRA IZMEĐU 300-550 PRIVEDENIH GRAĐANA.

U SUPROTNOSTI SA DOKUMENTIMA MJESNE ZAJEDNICE SU INFORMACIJE KOJE SU JAVNOSTI I DRŽAVNIM ORGANIMA OPŠTINE I REPUBLIKE PRUŽILI ORGANI I SLUŽBE BEZBJEDNOSTI M A G L A J A I S R B i H.

U Informaciji Republičkog SUP-a SR BiH, usvojenoj na sjednici Skupštine SR BiH od 26. i 27.04.1988.godine, između ostalog piše:

„...Međutim ovi organi za unutrašnje poslove se optužuju da su samo prilikom postupanja po prijavi Komiteta za ONO i DSZ MZ „25.novembar" o učinjenom krivičnom djelu teške krađe (provala) januara 1987.godine, priveli „500 građana", što predstavlja svojevrsnu imputaciju i apsurd. Komisija je utvrdila da su u vezi sa ovim krivičnim djelom obavljeni razgovori sa ukupno 28.lica i 11.društveno političkih aktivista, koji su dali realnu sliku situacije."

Događaji o kojima je rječ, javili su se nakon provedene odluke Zbora radnih ljudi i građana Moševca (od 15.01.1987.) o premještanju inventara Mjesne zajednice iz biblioteke Osnovne Škole u Moševcu u prostorije Mjesne zajednice. Ni jednog trenutka Organi bezbjednosti, javni tužilac niti bio koji drugi organ nije ovo djelo kvalifikovao kao djelo „teške krađe provala". Ovo se može utvrditi pregledom dokumentacije u Osnovnom sudu, Osnovnom javnom tužilaštvu, OSUP-u Maglaj i u Mjesnoj zajednici. Privođenja su nastupila zbog „sumnje Organa i službi bezbjednosti u samoupravnost takve odluke".

Bila ta odluka samoupravna ili ne, o njenoj samoupravnosti ne može odlučivati ni jedan organ bezbjednosti, pogotovo, jer nakon tog događaja, osim što su PRIPADNICI DRŽAVNE BEZBJEDNOSTI, na silu vratil sav inventar ponovo u zgradu Osnovne škole nisu poduzeli nijednu drugu mjeru, niti su podneli bilo kakvu krivičnu prijavu, što su bili obavezni ako je bila rječ o teškoj krađi, kao krivičnom djelu. U vezi sa podatkom da je tom prilikom saslušano samo 28. lica, organe i službe Federacije upućujemo

na sljedeće izvore Informacija koje neosporno govore o neistinitosti kojima obiluje pomenuta informacija:

Tako na primjer u sredstvima javnog informisanja u Jugoslaviji koji su pisali tim povodom, lista MALTRETIRANIH, DAKLE ONIH KOJI SU BILI NE SAMO PRIVEDENI NEGO I VREĐANI, MALTRETIRANI I TUČENI KREĆE SE OKO 50.GRAĐANA.

1. „SLOBODNA DALMACIJA" u članku objavljenom pod naslovom „ZBOR GRAĐANA U MAGLAJSKOM SUP-u", 15.februara 1987.godine, piše odnosno prenosi izjave „22.građana Moševca o tome kako su tekli informativni razgovori u SUP-u".

2. „VJESNIK" u članku pod naslovom „RAŠOMON NA MOŠEVAČKI NAČIN" djelom se osvrće na ove događaje i prenosi izjave trojice privedenih u ovom slučaju (objavljeno 15.02.1987.godine).

3. „VEČERNJE NOVOSTI" u tekstu objavljenom 25.02.1987.godine pod naslvom „ISTINA JEDINO RJEŠENJE" prenosi izjave 5.maltretiraih građana u ovom slučaju.

4. „NON" list Saveza socijalističke omladine Srbije o ovom događaju piše 15.02.1987.godine u članku pod naslovom „MILICIJA KONTROLIŠE I ŽIVE I MRTVE" te 01.03.1987.godine u članku pod naslovom „KOLAC IMA DVA KRAJA" i komentaru urednika pod naslovom „CRVENILO ISPOD BATINE", te također pominje veći broj maltretiranih u prostorijama SUP-a, po ovom događaju.

5. „POLET" list Saveza socijalističke omladine Hrvatske o ovom događaju piše 27.02.1987.godine pod naslovom „MOŠEVAČKI BORCI IZ 1984. GODINE" te također pominje određen broj lica maltretiranih u ovom slučaju.

6. „DANAS" o ovom događaju piše 10.02.1987.godine pod naslovom „OD ISKRICE PLAMEN"

7. „DUGA" o ovom događaju piše u broju od 20.februara do 4.marta 1988.godine, prenoseći djelove izjava iz dokumentarnog filma Krste Škanate „Moševac", tekst nosi naslov „RUŽENJE NARODA - DIREKTAN PRENOS".

Analizirajući napise iz ovih listova i izjave učesnika januarskog privođenja u dokumentarnom filmu Krste Škanate „Moševac" pojavljuje se spisak od preko 50.imena ljudi koji su u tom privođenju bili šikanirani i pretučeni.

Time spisak terorisanih nije zaključen jer su u vezi sa tim privođenjem preko 100.građana obratilo se advokatu Aleksandru Lojpuru iz Beograda sa zahtijevom za zaštitu i podnošenje prijave zbog nasilničkog ponašanja pripadnika organa bezbjednosti i zloupotreba službenog položaja. Reagujući po zahtijevu ovih 100. građana imenovani advokat je 26.novembra 1987.godine podnijeo OSNOVNOM SUDU U MAGLAJU - ZAHTIJEV ZA SPROVOĐENJE ISTRAGE - protiv 20.odgovornih lica, i to nakon što je OSNOVNI JAVNI TUŽILAC odbacio krivičnu prijavu (predmet zaveden kod Osnovnog javnog tužilaštva pod brojem KT 77/87. a u prilogu zahtijeva za sprovođenje istrage i izjavu kojom MZ „25.novembar" Moševac preuzima krivično gonjenje. Advokat Aleksandar Lojpur je iz tog razloga, u ime MZ „25.novembar" Moševac podnijeo krivičnu prijavu OSNOVNOM JAVNOM TUŽILAŠTVU i u SARAJEVU PROTIV DUŠKA ZGONJANINA, zavedeno u OJT I Sarajevo pod brojem KT.I. br. 3/88. od 06.05.1988. godine a nakon odbijanja da podigne optužnicu u ime MZ „25.novembar" Moševac, 24.05.1988.godine podnešen je Zahtijev za sprovođenje istrage Osnovnom sudu u Sarajevu. Cifra od 100.građana koji su šikanirani i tučeni u ovom slučaju nije istovremeno i konačna cifra privedenih u ovom slučaju, jer se prema mnogim građanima pripadnici organa bezbjednosti nisu ponašali nekorektno, a mnogi građani su zbog mogućih posljedica koje bi mogli snositi na radnom mjestu ili uopšte u životu, jednostavno prećutali da li su bili maltretirani ili su svoju „muku" iznosili na nivou samoupravnih organa MZ, uglavnom Zborova građana, nespremni da zaborave ali isto tako i nespremni da se bore za dokazivanje istine u ambijentu bezakonja.

Za ovu priliku izdvajamo imena lica koja su dala izjave o tome kako su maltretirani u SUP-u, u vezi sa pomenutim događajem, a koje su objavljene na stranicama imenovanih listova i u dokumentarnom filmu Krste Škanate „Moševac".

Spiskom od 50.ljudi koji su javno govorili o svom stradanju u SUP-u želimo da pokažemo neosnovanost tvrdnje RSUP-a BiH, da je samo 28. lica privedenih:

1. Galijašević Dževad	2. Delić Ragib	3. Delić Imšir
4. Delić Šaban	5. Muminović Sinan	6. Husanović Smail
7. Husanović Amira	8. Husanović Šaban	9. Skula Ramiz
10.Husaković Bećir	11.Husaković Ramila	12.Delić Bego
13.Mašić Meho	14.Mašić Gizela	15.Hekić Zaim

16.Vehabović Junuz 17.Rušidov Rušid 18.Husaković Alija
19.Husaković Mirsad 20.Hekić Zlata 21.Delić Fata
22.Delić Mujo 23.Avdić Mujo 24.Hadžić Musto
25.Delić Đulaga 26.Husanović Senada 27.Husaković Suada
28.Salkić Juso 29.Salkić Sabina 30.Vehabović Muhamed
31.Mrvoljak Mehmed 32.Mašić Mirsad 33.Husaković Mehmed
34.Mušić Mujo 35.Mrvoljak Ibrahim 36.Plančić Mujo
37.Memišević Alija 38.Hasanbašić Jasmin 39.Škiljo Suada
40.Hasanbašić Hasija 41.Hasanbašić Fahira 42.Jusić Rifet
43.Husanović Ramo 44.Muminović Ibrahim 45.Kalabić Raska
46.Kalabić Husejn (Mumin) 47.Hajdić Suljan 48.Hajdić Muhamed
49.Mutapčić Muharem 50.Mutapčić Muhamed ....

/PROVJERITI IŠČITAVANJEM NAVEDENIH NAPISA I PREGLEDOM DOKUMENTARNOG FILMA „M O Š E V A C " PO POTREBI I SASLUŠANJE NAVEDENIH LICA ALI U KOREKTNOM RAZGOVORU/

OPŠTINSKI SUD ZA PREKRŠAJE
MAGLAJ

INFORMACIJA
o prekršajnim postupcima vođenim pred
Opštinskim sudom za prekršaje Maglaj, protiv radnih ljudi
i građana Moševca

U periodu od 1986.godine, do 1988., pred Opštinskim sudom za prekršaje Maglaj,vođeno je preko 76. prekršajnih postupaka protiv 40.lica.
U ovom periodu izrečeno je 360. dana zatvora od kojih je pravosnažno i realizovano bilo svega pedeset dana. Ostale zatvorske kazne ukinute su od strane Republičkog suda za prekršaje SR BiH. Zatvorske kazne izricane su:

1.GALIJAŠEVIĆ DŽEVADU /60.dana zatvora/ zbog ocijena o aktuelnoj političkoj situaciji u Maglaju i SR BiH, u vezi sa „Slučajem Moševac" koje je izneo u uvodnom izlaganju na sjednici OO SSO Moševac, od 11.10. 1986.godine. U to vrijeme bio je na funkciji predsjednika omladinske organizacije a pomenuto izlaganje je na toj sjednici usvojeno JEDNOGLASNO (uz prisustvo 117.omladinaca).

2.GALIJAŠEVIĆ DŽEVAD /50.dana zatvora/ zbog neovlaštenog držanja Radio emisije "Oslobođeni Moševac" u kojoj je putem razglasne stanice vrijeđao „društveno uređenje SR BiH" i nosioce funkcija u Maglajskoj opštini.

3.DELIĆ HASAN /20.dana zatvora/ zato što je „neovlašteno" sazvao sjednicu Zbora radnih ljudi i građana, premda su mu „Sekretar i Zamjenik sekretara OSUP-a Maglaj zabranjivali da to učini". Delić Hasan je u to vrijeme bio Predsjednik Zbora radnih ljudi i građana, podružnice, Moševac.

4.MAŠIĆ MEHO /40.dana zatvora/ jer je prisustvujući sjednici OO SSO Moševac od 11.10.1986.godine „u vrijeme čitanja uvodnog izlaganja Predsjednika OO SSO Moševac, uzvikivao: „tako je", što je kod građana izazivalo uznemirenost".

5. DELIĆ BEGO /50. dana zatvora/ jer je na sjednici OO SSO Moševac, od 11. 10. 1986. godine „opsovao SUBNOR".

6. MRVOLJAK MIRZET /25. dana zatvora/ jer je „u pijanom stanju uzeo bez odobrenja konobara, u motelu 'Bistrica' flašu sa kiselom vodom i dva puta opsovao Tita i državu".

7. HUSAKOVIĆ ALIJA / 35.dana zatvora/ jer je „opsovao milicionera a u džepu nije imao novca - skitanja kao prekršajno djelo".

8. HASANBAŠIĆ JASMIN /30.dana zatvora/ jer je sa Galijašević Dževadom učestvovao u „Radio emisiji - Oslobođeni Moševac" i vređao društveno uređenje SR BiH i nosioce funkcija u Maglaju.

SVE NAVEDENE ZATVORSKE KAZNE SU NAKON ULOŽENE ŽALBE REPUBLIČKOM SUDU ZA PREKRŠAJE SR BiH UKINUTE I STAVLJANE VAN SNAGE.
JEDINA KAZNA ZATVORA KOJU JE OPŠTINSKI SUD ZA PREKRŠAJE USPIO DA REALIZUJE BILA JE KAZNA ZATVORA IZREČENA D E L I Ć M U J I / 50. dana zatvora / zbog roga što je „napao Mrvoljak Saliha, u to vrijeme nametnutog predsjednika Savjeta MZ" i zato „što je Delić Mujo pripadnik stranke Dževada Galijaševića i Hasana Delića".

Inače svi svjedoci u ovom postupku (Husanović Smajo, Džinić Hajra, Husukić Zejna i drugi) tvrdili su da je Mrvoljak Salih napao Muju. Isti dan kada se to desilo, a bila je SUBOTA, Delić Mujo je uhapšen i priveden u Opštinski SUP Maglaj, gdje je zadržan do sutradan, da bi taj dan, a bila je NEDJELJA, Opštinski sudija za prekršaje Adem Mehinagić izrekao kaznu zatvora od 50 dana i istog trenutka uputio Delić Muju na izdržavanje te kazne. Mujo je kaznu odležao u cjelosti ali mu je žena u 27. godini života dobila infarkt i umrla. Ostalo je uz Muju maloljetno djete NERMINA od 6. godina.

*

* *

U žalbenom postupku mnogo novčanih kazni je ukinuto i vrlo mali broj je postao pravosnažan.

Od karakterističnih prekršajnih postupaka vredi izdvojiti:

1. Protiv šezdesetogodišnje HUSANOVIĆ AIŠE, jer se na omladinskom sastanku od 11.10.1986.godine „nudila predsjedniku mjesne boračke organizacije",

2. Protiv GALIJAŠEVIĆ DŽEVADA i DELIĆ HASANA, jer su pjevali pjesmu „Nas dva brata, oba delegata - Komitetu razbićemo vrata" i jer su „odvraćali ljude od odlazaka na sjednice Zborova građana".

3. Protiv HUSAKOVIĆ MEHMEDA i HASANBAŠIĆ JASMINA „jer su zabranjivali opštinskim aktivistima Zvornimiru Matijeviću i Latifu Islamagiću, da napuste prostoriju u kojoj se održavala sjednica Zbora radnih ljudi i građana.

4. Protiv GALIJAŠEVIĆ DŽEVADA „jer Omladinska organizacija čiji je on bio Predsjednik organizuje igranke".

5. Proti GALIJAŠEVIĆ DŽEVADA „jer je kao Predsjednik OO SSO Moševac imao namjeru da pročita pozdravni govor štafeti mladosti a zatim, kad mu to milicija nije dozvolila, okrenuo je stražnjicu štafeti.

6. Protiv MAŠIĆ MEHE, DELIĆ BEGE, HUSANOVIĆ RAMIZA, jer su se „pred prodavaonicom u Moševcu SMIJALI u vrijeme kada je kraj te prodavaonice prolazio Muminović Fadil.

7. Protiv GALIJAŠEVIĆ DŽEVADA, jer je „oduzeo ključeve od Mjesne zajednice, tadašnjoj sekretarici u MZ i izbacio je iz kancelarije MZ".

BILO JE I MNOGO DRUGIH KAZNI KOJE SU KAO I SVE OVE, NAVEDENE, BILE NAKON PODNESENE ŽALBE POTPUNO UKINUTE A POSTUPCI OBUSTAVLJENI.
U PERIODU 1986 - 1988 GODINA OPŠTINSKI SUD ZA PREKRŠAJE MAGLAJ VODIO JE POSTUPKE PROTIV SLJEDEĆIH MOŠEVLJANA:

1. GALIJAŠEVIĆ DŽEVAD 13. POSTUPAKA

/ 2.puta, novčano kažnjen, pravosnažne presude,/
/ 2.puta, kažnjen kaznama zatvora od 60. i 50. dana, ukinute kazne nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje/
/ 7.puta novčano kažnjen, ukinute kazne nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje/
/ ostali postupci su u toku/

2. DELIĆ HASAN 7. POSTUPAKA

/ Jednom kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/
/ Kažnjen kaznom zatvora od 20.dana, nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje kazna ukinuta/
/ 5.puta, kažnjavan novčanom kaznom, nakon žalbe Republičkom sudu presude su ukinute/

3. MRVOLJAK MIRZET 4. POSTUPKA

/ 3.puta kažnjen novčanom kaznom, kazne ukinute nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje/
/ Jednom kažnjen zatvorskom kaznom od 25.dana, ova kazna je nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje ukinuta/

4. HASANBAŠIĆ JASMIN 4. POSTUPKA

/ 3.puta kažnjen pravosnažno novčanom kaznom, platio kazne/
/ Jednom kažnjen kaznom zatovra od 30.dana, nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje kazna ukinuta/

5. DELIĆ MUJO 4. POSTUPKA

/ kažnjen kaznom zatvora od 50.dana i isti dan upućen na izdržavanje kazne/
/ 2.puta kažnjen novčanom kaznom, nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje kazne su ukinute/
/ jednom kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/

6. GALIJAŠEVIĆ AMIR 2. POSTUPKA

/ jednom kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/
/ jednom kažnjen novčanom kaznom, žalbeni postupak je u toku/

7. HUSANOVIĆ RAMIZ 2. POSTUPKA

/ kažnjen oba puta novčanom kaznom, nakon žalbe kazne ukinute od strane Republičkog suda za prekršaje/

8. MEHO MAŠIĆ 4. POSTUPKA

/ 3.puta kažnjen novčanom kaznom, nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje kazne ukinute/
/ kažnjen kaznom zatvora od 40.dana, nakon žalbe republičkom sudu za prekršaje kazna ukinuta/

9. BEGO DELIĆ 2. POSTUPKA

/ jednom kažnjen kaznom zatvora od 50.dana, nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje kazna ukinuta/
/ jednom kažnjen novčanom kaznom, nakon žalbe ukinuta kazna/

10. MRVOLJAK IBRAHIM 2. POSTUPKA + 1. POSTUPAK

/ jednom kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/
/ dva puta kažnjen novčanom kaznom, nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje kazne ukinute/

11. HUSANOVIĆ AIŠA 1. POSTUPAK

/ kažnjena novčanom kaznom, nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje kazna ukinuta/

12. MUTAPČIĆ MUHAMED 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/

13. MUŠIĆ MURADIF 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/

14. HUSAKOVIĆ MUŠO 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/

15. KALABIĆ SALEM 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/

16. MUTAPČIĆ SAFET 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/

17. HADŽIĆ MUSTAFA 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/

18. RAGIB DELIĆ 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, nakon žalbe Republičkom sudu za prekršaje, kazna ukinuta/

19. ĐULAGA DELIĆ 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, nakon žalbe kazna ukinuta/

20. HEKIĆ SMAJO 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, nakon žalbe kazna ukinuta/

21. VEHABOVIĆ SALIM 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/

22. HUSAKOVIĆ ALIJA 1. POSTUPAK

/ kažnjen kaznom zatvora 35.dana, nakon žalbe presuda ukinuta/

23. HUSANOVIĆ ESAD 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, nakon žalbe kazna ukinuta/

24. DELIĆ ADEM 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, nakon žalbe kazna ukinuta/

25. HUSAKOVIĆ MEHMED 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, punovažna presuda/

26. MRVOLJAK PAŠA 1. POSTUPAK

/ kažnjena novčanom kaznom, punovažna presuda/

27. HAJDIĆ SULJAN 2. POSTUPKA

/ kažnjen novčanim kaznama, nakon žalbe kazne ukinute/

28. HAJDIĆ UZEIR 2. POSTUPKA

/ kažnjen novčanim kaznama, punovažne presude/

29–36 HAJDIĆ MIRSAD I JOŠ 7. OMLADINACA ČLANOVA PREDSJEDNIŠTVA OO SSO ORUČE, MZ „25.NOVEMBAR" MOŠEVAC

/ kažnjeni novčanim kaznama, pravosnažne presude/

37. DELIĆ IBRO 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom presudom, pravosnažna presuda/

38. SKULA RAMO 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/

39. HUSAKOVIĆ IBRAHIM 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/

40. MRVOLJAK MEHMED 1. POSTUPAK

/ kažnjen novčanom kaznom, pravosnažna presuda/

OVOJ INFORMACIJI NEDOSTAJU PODACI O PREKRŠAJNOM KAŽNJAVANJU MOŠEVLJANA U 1985.GODINI I U NJOJ SU SAMO PODACI KOJI SU BILI DOSTUPNI SKUPŠTINI MJESNE ZAJEDNICE, OBZIROM DA JE OPŠTINSKI SUD ZA PREKRŠAJE ODBIO ZAHTIJEV DA SE IZVRŠI UVID U KAZNENU EVIDENCIJU. U OVOJ INFORMACIJI OBUHVAĆENO JE KAŽNJAVANJE LICA KOJA SE NALAZE NA NAJODGOVORNIJIM DUŽNOSTIMA U MJESNOJ ZAJEDNICI, KAO DELEGATI U SKUPŠTINI ILI MJESNOJ KONFERENCIJI SSRN, TE OSTALIM SAMOUPRAVNIM ORGANIMA ILI IZVRŠNIM ORGANIMA DRUŠTVENO-POLITIČKIH ORGANIZACIJA'

ONO ŠTO JE ZAJEDNIČKO ZA SVE PREKRŠAJNE POSTUPKE BILO JE TO, DA JE , SVE ZATVORSKE KAZNE I GOTOVO SVE NOVČANE IZRICAO ISTI SUDIJA ZA PREKRŠAJE, A D E M M E - H I N A G I Ć u TO VRIJEME PREDSJEDNIK SUDA ZA PREKRŠAJE ALI I TO DA SU SE U SVIM OVIM POSTUPCIMA POJAVLJIVALI U UVIJEK ISTI SVJEDOCI.

U DOKUMENTIMA SVIH ORGANA I ORGANIZACIJA MJESNE ZAJEDNICE ZAHTIJEVANA JE ODGOVORNOST ZBOG KRAĐE DRUŠTVENE IMOVINE OD SLJEDEĆIH LICA:

1. MUMINOVIĆ HALID	
2. MUMINOVIĆ SULJO	(rođeni brat Halida Muminovića)
3. BRKIĆ IBRAHIM	
4. OMIĆ MUMIN	(zet Brkić Ibrahima)
5. DELIĆ SULEJMAN	(bivši i sadašnji opštinski funkcioner, čovjek koji je sve vrijeme i bio predmet zaštite od strane i opštinskih i republičkih struktura)

SVJEDOCI KOJI SU SE POJAVLJIVALI U SVIM PREKRŠAJNIM POSTUPCIMA BILI SU ILI POMENUTA „PETORKA" LIČNO, ILI NJIHOVA BRAĆA, SNAHE, ŽENE...

Tako su sve prekršajne presude „pale" na osnovu iskaza sljedećih svjedoka:

1. MUMINOVIĆ FADIL	(rođeni brat Halida i Sulje)
2. MUMINOVIĆ SAJMA	(kćerka Fadila Muminovića)
3. MUMINOVIĆ ISMET	(sin Fadila Muminovića)
4. MUMINOVIĆ ZIRAFETA	(žena Fadila Muminovića)
5. MUŠIĆ ZEHRA	(kćerka od sestre Muminović Halida, Sulje,)
6. MUŠIĆ ZUHDIJA	(sin od sestre Halida, Sulje, Fadila i rođeni brat Zehre Mušić)
7. MUMINOVIĆ SAFET	(rođeni brat Halida, Sulje, Fadila)
8. MUMINOVIĆ SAFETA	(kćerka Safeta Muminovića)
9. MUMINOVIĆ ISMETA	(žena Safeta Muminovića)

10.BRKIĆ RAŠID	(rođeni brat Ibrahima Brkića)
11.BRKIĆ IDRIZ	(rođeni brat Ibrahima Brkića)
12.BRKIĆ MUJO	(rođeni brat Ibrahima Brkića)

13.OMIĆ MEJREMA	(žena Mumina Omića, rođena sestra Ibrahima Brkića)
14.OMIĆ MAJDA	(snaha Mumina Omića, udata za Muminovog sina Aliju)
15.OMIĆ AMIRA	(bratanica Mumina Omića, kćerka Muminovog brata Bećira Omića)
16.OMIĆ HAMID	(bratić Mumina Omića, sin Muminovog brata Bećira Omića - brat Amire Omić)
17.ŠAHMAN HAJRUDIN	(zet Sulejmana Delića) oženjen sestrom S.D.)
18.MRVOLJAK AVDO	(zet Sulejmana Delića, oženjen drugom sestrom Sulejmanovom)
19.MRVOLJAK BEĆIR	(sestrić Sulejmana Delića, sin Avde Mrvoljka)
20.MRVOLJAK ENISA	(žena Bećira Mrvoljka)
21.AVDIĆ REFIK	(ukaj Sulejmana Delića)

NA TEMELJU IZJAVA IMENOVANIH SVJEDOKA ZASNOVANE SU SVE PRESUDE KOJE JE IZREKAO OPŠTINSKI SUD ZA PREKRŠAJE MAGLAJ.

SVI DOKAZANI POSTUPCI I PRED KRIVIČNIM SUDOM (OSNOVNI SUD U MAGLAJU) U PROTEKLOM PERIODU BILI SU SVEDENI NA IZJAVE POMENUTIH SVJEDOKA. NI U JEDNOM SLUČAJU NIJE UVAŽENA ODREDBA ZAKONA O KRIVIČNOM POSTUPKU KAO NI ZAKONA O PREKRŠAJNOM POSTUPKU, KOJE KAŽU DA JE IZJAVA LICA ZA KOJE JE NOTORNO POZNATO DA SU U SUKOBU SA OKRIVLJENIM VRLO SLAB, U STVARI NIKAKAV TEMELJ, NA OSNOVU KOGA BI BILO MOGUĆE DONIJETI PRESUDU.

O TOME DA SMO MI LICA U SUKOBU, ZNALA JE CIJELA JUGOSLOVENSKA JAVNOST. KAO „VRLO PODOBNA", U POLITIČKOM SMISLU, LICA, SVI OVI SVJEDOCI SU PRIMLJENI U SAVEZ KOMUNISTA JUGOSLAVIJE, OPŠTINSKI SUP MAGLAJ IH JE NAORUŽAO I ONI PREDSTAVLJAJU KOMPLETNU „OPOZICIJU" OSTALOM DJELU GRAĐANSTVA MJESNE ZAJEDNICE, KOJI ČINI OKO HILJADU PU-

NOLJETNIH LICA. INAČE, IMENOVANI SVJEDOCI KONCENTRISANI SU U 8. DOMAČINSTAVA OD UKUPNO 400. KOLIKO IH MOŠEVAC BROJI.

OSNOVNO JAVNO TUŽILAŠTVO MAGLAJ

INFORMACIJA
o odnosu Osnovnog javnog gužilaštva prema građanima Moševca

ODGOVORNOST za nezakonitosti u „Slučaju Moševac" Osnovno javno tužilaštvo ima prije svega u SLIJEPOM PRIHVATANJU SVAKE PRIJAVE PROTIV GALIJAŠEVIĆA, DELIĆA i ostalih građana Moševca koji su insistirali na odgovornosti i ODBIJANJU SVIH INICIJATIVA I PRIJAVA KOJE SU OD GRAĐANA DOLAZILE i upućivane protiv uzurpatora samoupravljanja i društvene svojine.

Moševački finansijski čvor mogao se razriješiti još u Januaru 1986. godine kada je Skupština MZ „25.novembar" Moševac, podnijela ovom tužilaštvu krivičnu prijavu koju je to tužilaštvo nakon šest mjeseci odbacilo. Tadašnja prijava u potpunosti JE IDENTIČNA SA SAZNANJIMA DO KOJIH JE U SVOJIM NALAZIMA DOŠAO VIŠI INSPEKTOR SDK EMKO DIZDAREVIĆ (nalazi od jula 1988.godine).

Obzirom na svoju društvenu ulogu i činjenicu da „tužilac mora djelovati ako do njega dopru i glasovi o izvršenju krivičnih djela" ZBOG PERMANENTNOG BEZAKONJA najveću odgovornost snosi upravo Osnovno javno tužilaštvo što je sa jedne strane se oglušilo o sva upozorenja i napise cjelokupne jugoslovenske javnosti i dozvolilo potpunu blokadu sistema, omogućilo da na jednoj strani se nađu ljudi nedostižni pravosudnim organima (čak i kad kradu društvenu imovinu) a na drugoj čitava jedna Mjesna zajednica i ljudi u njoj postanu predmetom besprizornog terora i ugnjetavanja, pravne nezaštićenosti i izloženi različitim progonima.

Ovakav odnos uslovljen Operativnim zadacima OK SK Maglaj uslovio je odbijanje svih do sada podnesenih tužbi radnih ljudi i građana Moševca (protiv Muminović Halida, Muminović Sulje, Delić Sulejmana, Omić Mumina, Brkić Ibrahima, Mrvoljak Mine, Spahić Mahmuta, Spahić Muhameda, Dželala Ibrakovića, Marka Uzunovića, Abdulaha Merdića, i još protiv 20. opštinskih funkcionera te protiv pripadnika organa i službi bezbjednosti (predraga Radulovića i Slavka Tambića) i drugih...

Odnos Osnovnog javnog tužilaštva Maglaj pokazuje tendenciju nepromenljivosti i trajne podrške pogrešnoj političkoj orjentaciji.

OSNOVNI SUD MAGLAJ

I N F O R M A C I J A
o postupcima Osnovnog suda u Maglaju
prema žiteljima Moševca

Što se tiče rada Osnovnog suda u Maglaju njegova odgovornost je dvojaka.

PRVO: jer je u periodu od 1985 - 1988. organizovao klasičnu hajku na rukovodioce u Mjesnoj zajednici (misli se na sadašnje rukovodstvo koje je bilo pokretač zahtijeva za odgovornost zbog krađe društvene imovine). Ova hajka, bez obzira na konačan ishod presude imala je karakteristiku saplitanja, oduzimanja vremena i onemogućavanja bavljenjem pitanjima odgovornosti za krađu društvene imovine.

DRUGO: jer u periodu od 1985.godine nije uvažilo nijedan zahtijev za provođenje istrage, nije uvažilo nijednu tužbu koju su protiv odgovornih podnosili građani Moševca . Pokazujući nesvakidašnju brzinu kada je trebalo suditi i presuditi, rukovodstvu i narodu Moševca, OSNOVNI SUD u Maglaju je prijave protiv onih koji su krali društvenu imovinu, prijave protiv raznih opštinskih moćnika odbijalo uopšte da razmatra. U arhivama Osnovnog suda moguće je zato naći Krivičnu prijavu koju je protiv tadašnjeg Predsjednika OK SK Maglaj podnijelo oko 600 građana i to još 12. decembra 1986.godine, u vidu PRIVATNE TUŽBE, koja se evo već dvije pune godine nije uopšte razmatrala.
Ovakav odnos trebao je da pojača, odavno stvoreni osjećaj pravne nezaštićenosti građana Moševca.

PRAVOSUDNOJ HAJCI naročito su bili izloženi Galijašević Dževad i Delić Hasan.

1. Zbog diskusije NA SJEDNICI PARTIJSKE ORGANIZACIJE, DŽEVAD GALIJAŠEVIĆ je presudom Osnovnog Suda kažnjen na Tri (3.) mjeseca zatvora. U analima Jugoslovenskog pravosuđa nije zapamćena ovako visoka kazna za taj oblik krivičnog djela, riječ je o kleveti. Naročito je besmisleno što je predmet sudske rasprave bila partijska diskusija. Svjedoci u ovom postupku bili su upravo oni svjedoci sa spiska svjedoka u prekršajnim postupcima (Mrvoljak Bećir, Mrvoljak Enisa, Delić Sulejman...). Ovu presudu Osnovnog suda u Maglaju (od 09.02.1987. sudija Ljubović Bakir) svojim Rješenjem ukinuo je Viši sud u Doboju (11.05.1987.).

2. Pokrenuta je Krivična istraga PROTIV GALIJAŠEVIĆ DŽEVADA I DELIĆ HASANA zbog sumnje da su učinili Krivično djelo povrede samoupravljanja, krivično djelo falsifikovanja službene isprave i djelo uništenja službenog pečata. Nakon provedene istrage i saslušanja dežurnih svjedoka Opštinski javni tužilac 6.11.1987.godine podigao OPTUŽNICU a zatim u oktobru 1988.godine zvaničnim aktom odustao od nje.

3. Povedena je krivična istraga zbog izdavanja Mjesečnog informativnog biltena i vređanja službenih lica. Kao i pod brojem 2. Krivičnu istragu vodio je sudija Slobodan Savić.

4. Ubrzo su sudije Bakir Ljubović i Slbodan Savić izmjenili uloge pa je u narednom krivičnom postupku uperenom protiv GALIJAŠEVIĆ DŽEVADA, DELIĆ HASANA I HASANBAŠIĆ JASMINA, istražni sudija bio Bakir Lj. a sudija, predsjednik vjeća Savić Slobodan.
   U ovom postupku, nakon 60. dana provedenih u pritvoru, Sudija Savić S. je donijeo odluku (19.01.1988.godine) o kažnjavanju Galijaševića i Delića pna po Sedam (7.) mjeseci zatvora a Hasanbašića na 8.mjeseci zatvora.
   Viši sud u Doboju je 26.09.1988.godine potvrdio ovu presudu čime je ona postala pravosnažna.
   Zahtijev za odlaganje izvršenja kazne zatvora Slobodan Savić je odbio 21.10.1988.godine.

U ovom postupku svjedočili su svi oni svjedoci sa spiska svjedoka u Opštinskom sudu za prekršaje tako da bi izbjegli ponavljanja upućujemo vas na pomenute stranice ovog dokumenta, koje obrađuju aktivnost Opštinskog suda za prekršaje gdje je dat kompletan spisak imena svjedoka. Jedino je

na tom spisku novo ime MUŠIĆ MUHAREMA, koji je zet Muminović Halida, Sulje, Safeta i Fadila a otac drugom dvoma svjedoka sa tog spiska (Mušić Zehre i Zuhdije). Inače sin pomenutog Muharema je miliocionar u OSUP-u Maglaj.

Pored navedenih predmeta a prema informaciji koju je Osnovni SUD u Maglaju uputio na adresu OK SSRN Maglaj, u radu Osnovnog suda u Maglaju bilo je ukupno 20. krivičnih predmeta, koji su u neposrednoj vezi sa događajima u MZ „25.novembar" Moševac.

Od ovih 20. predmeta u cjelosti je završeno 10, a nezavršavanje ostalih predmeta u Osnovni sud Maglaj pravda velikim brojem predmeta koji se nalaze u radu kod ovog suda.

Od ukupnog broja predmeta, prema vrtstama krivičnih djela, najveći broj se odnosi na „povredu samoupravljanja", „falsifikovanje službene isprave", „uništenje pečata", „krađu", „oštećenje tuđe stvari", „nasilničko ponašanje', „ometanje službenih lica u vršenju službene radnje"...

(Iz Informacije Osnovnog suda dostavljenje OK SSRN Maglaj)

Karakteristično za sve sudske postupke su UVIJEK ISTI SVJEDOCI, ISTE SUDIJE I ISTI TUŽILAC.

Kao i to da sudska hajka počinje nakon usvojenih OPERATIVNIH ZADATAKA SAVEZA KOMUNISTA I ČLANOVA SAVEZA KOMUNISTA U DRUGIM SUBJEKTIVNIM SNAGAMA NA NORMALIZOVANJU DRUŠTVENO-POLITIČKOG ŽIVOTA I SAMOUPRAVLJANJA U MZ „25.NOVEMBAR" MOŠEVAC donesenih u novembru 1986.godine.

ZAVISNOST SUDSTVA OD POGREŠNE PARTIJSKE POLITIKE NA OPŠTINI UTVRĐUJE SE U OPERATIVNOM ZADATKU BROJ 3. („Obaviti razgovor sa komunistima u pravosudnim organima i organima otkrivanja') a da nije u pitanju „obični razgovor" ukazuje završni dio opštih načela pomenutih zadataka („U tom smislu se traži dosljednost i odgovornost u provođenju utvrđenih zadataka u svakoj sredini").

SLUŽBA DRUŠTVENOG KNJIGOVODSTVA "EKSPOZITURA MAGLAJ"

I N F O R M A C I J A
o nalazima Službe društvenog knjigovodstva
„Maglaj – Doboj"

Služba društvenog knjigovodstva, putem Inspektora SDK Ekspoziture Maglaj donijela je svoje prva nalaze u SEPTEMBRU 1985.godine.

U NALAZIMA INSPEKTORA UZUNOVIĆ MARKA, PORED BROJNIH NEZAKONITOSTI U VEZI SA KNJIGOVODSTVOM, BROJNIH PRIVREDNIH PRESTUPA KONSTATOVAN JE I MANJAK GRAĐEVINSKOG MATERIJALA:

MANJAK PO PRVOM NALAZU SDK - INSPEKTOR MARKO UZUNOVIĆ

	u vrijednosti od
1.cement 100 kg	618,44 dinara
2.kreč 870 kg	5.785,50 dinara
3.bitumen 30 kg	1.418,50 dinara
4.lepenka 1/2 kom.	309,98 dinara
5.armaturne mreže 2. kom.	7.195,40 dinara
6.najlon PVC 17,5 kg	1.925,00 dinara
7.cjev betonska Ø 1000, 1.kom.	5.766,90 dinara
8.žica paljena 4,7 kg	1.937,88 dinara
9.ekseri 15.kg	2.964,39 dinara
10.građevinska kolica 4.kom.	6.778,20 dinara
11.sjekira 1.kom.	577,44 dinara
12.knjiga, 4.kom.	1.410,00 dinara

UKUPNA VRIJEDNOST MANJKA PO INSPEKTORU UZUNOVIĆU:

36.687,63 dinara

NAPOMENA: MANJAK JE EVIDENTIRAN NA 30. i 31. STRANI (materijali od 1-9.) i 34. STRANI (materijali od 10. - 12.) „Zapisnika o izvršenoj kontroli materijalno - finansijskog

poslovanja, za period 01.01.1983. do 30.06.1985.godine, kod Mjesne zajednice „25.novembar" Moševac INSPEKTOR MARKO UZUNOVIĆ.

U NALAZIMA EMKE DIZDAREVIĆA, VIŠG INSPEKTORA SDK FILIJALA DOBOJ, PORED UTVRĐENIH BROJNIH NEZAKONITOSTI, PRIVREDNIH PRESTUPA I KNJIGOVODSTVENIH PREKRŠAJA, EVIDENTIRAN JE I MANJAK GRAĐEVINSKOG MATERIJALA:

1.Topolova daska u količini od	15 m^3
2.Razna daska, otpadna	6,92 m^3
3.Jelova greda /I klasa/ (110 x 140 mm - 6 m)	4,145 m^3
4.Jelova greda /I klasa/ (110 x 120 mm-25-5 m)	1,ooo m^3
5.Jelova greda /II klasa/ (48 x 80 mm)	1,002 m^3
6.Jelova letva /I klasa/ (24x48mm - 3-5,75 m)	0,638 m^3
7.Jelova štafla (48x80 mm - 3-5,75 m)	0,273 m^3
8.Jelova greda (120 x 140 mm - 5m)	1,749 m^3
9.Jelova letva (24 x 48 mm - 2-2,75 m)	1,242 m^3
10.Jelova letva (24 x 48 mm - 3 - 6 m)	0,323 m^3
11.Jelova greda (140 x 200 mm - 6 m)	3,885 m^3

12.Armatura mreža	3,5 kom.
13.Lepenka	2,5 kom.
14.Kreć hidrat	840 kg.
15.Bitumen	140 kg.
16.Betonska cijev Ø 1000	30 kom.
17.Betonska cijev Ø 800	16 kom.
18.Betonska cijev Ø 500	19 kom.
19.Betonska cijev Ø 400	11 kom.
20.Betonska cijev Ø 300	11 kom.

UKUPNA VRIJEDNOST MANJKA PO EMKI DIZDAREVIĆU JE 25.924.535,00 din.

NAPOMENA: MANJAK JE EVIDENTIRAN NA 13,83,98,100 i 101 strani „ZAPISNIKA o izvršenoj kontroli materijalno - finansijskog poslovanja Mjesne zajednice „25.novembra" Moševac po završnim računima za 1984. do 1987.godine i

za period januar - mart 1988. godine" VIŠI INSPEKTOR SDK E M K O D I Z D A R E V I Ć!

DA BI IZBJEGLI PONAVLJANJE ČINJENICA VEZANIH ZA ODNOS IZMEĐU DVA ZAPISNIKA SDK, UPUĆUJEMO VAS NA 6. STRANU POLITIČKE ANALIZE DOGAĐAJA U MJESNOJ ZAJEDNICI „25.NOVEMBAR" MOŠEVAC.

NA ŠESTOJ (6.) STRANI POMENUTE ANALIZE U PRVOM I DRUGOM PASUSU RAZJAŠNJENE SU RAZLIKE IZMEĐU NALAZA, TE NEDOSTACI PRVIH NALAZA KOJE JE URADIO I N S P E K T O R UZUNOVIĆ MARKO.

Ovaj dokumenat, usvojen je na 7.Redovnoj sjednici SKUPŠTINE MZ, održane u nedjelju 30.10.1988.god.

Materijal kao takav biće upućen naslovljenim državnim organima te i Organima i komisijama Socijalističkog saveza radnog naroda Opštine i Republike, a o njemu će se voditi i javna rasprava unutar Mjesne zajednice „25.novembar" Moševac.

U Moševcu 03.11.1988.godine

PREDSJEDNIK SKUPŠTINE
MZ
Galijašević Dževad,s.r.

III

MJESEČNI INFORMATIVNI BILTENI

SVI NEPRIJATELJSKI BILTENI

Mjesečni informativni bilten, kao glasilo OO SSO Moševac bio je nezaobilazan faktor u stvaranju „Moševačkog slučaja". Onoliko, koliko je objektivnom i pravovremenom informacijom, doprinosio razumijevanju suštine sukoba toliko je sa druge strane štetio nama koji smo ga radili, jer u trenucima kad ostane i bez minimuma argumenata, VLAST bi se uvijek okretala biltenu i osuđivala ga. Na taj način zamagljivana je suština, zaboravljena krađa društvenih sredstava postojao je samo „taj bilten" koga je trebalo štititi od forumskih stavova.

Dotada prikriven sukob je u pravom smislu riječi otvoren izlaskom Mjesečnog informativnog biltena (br.01. god.VI.) u julu 1985.godine. Bilten je ocijenjen kao izraz „idejnog skretanja", „neprijateljski", „đilasovski", „anarho-liberalan", „rankovićevski"... OSUP i Služba državne bezbjednosti nakon izlaska tog biltena, započinju sa privođenjem. A bilo je u pitanju svega Pet listova (10. strana), izvučenih na geštetneru Opštinskog komiteta SK Maglaj, i njegov sadržaj predstavljao je u stvari rezime rasprave povedene u partijskoj organizaciji Moševca po zaključcima 13.sjednice CK SKJ i Internog materijala „Samoupravljanje u organima i organizacijama Mjesne zajednice „25.novembar" Moševac". A mogla je biti prosta priča.

I naredni bilten (broj 2/3, godina VI.) izazvao je gotovo sličnu gužvu. Prvo je u tržišnu inspekciju Skupštine opštine Maglaj dostavljena vjest o nelegalnoj prodaji, nekakvog „divljeg letka". Kad su vidjeli da nije u pitanju nikakav „divlji letak" nego legalni bilten jedne Društveno političke organizacije i da se ne prodaje, tržišni inspektori su se oglasili nenadležnim. Predmet je pod hitno prebačen Prosvjetnoj inspekciji. Prosvjetni inspektor DUŠKO MITROVIĆ bio je prva ličnost koja se usudila reći da je bilten Moševačke omladine „izuzetno kvalitetno i tehnički dotjerano interno glasilo", te da „nije pošteno napadati tako mlade ljude samo zato jer su počeli misliti svojom glavom" . Predsjedništvo Opštinskog komiteta SK Maglaj, koje je i zahtijevalo intervenciju Inspekcijskih službi Skupštine opštine Mag-

laj, naglo je odustalo od tog načina rješavanja problema i pribjeglo metodi političkog etiketiranja, kao najsigurnijoj metodi kontra-napada.

Poslije tri godine sve stare optužbe su ponovljene, ovaj put na račun biltena (br.01. god. IX.). O ovom biltenu raspravljali su prvo Savjet za informativnu djelatnost OK SSRN Maglaj, zatim Predsjedništvo OK SSRN Maglaj, Predsjedništvo OK SSO Maglaj, Predsjedništvo OK SK Maglaj i na kraju i Savjet za informativnu djelatnost Republičke konferencije SSRN BiH. Zbog vređanja službenih lica (Slavka Tambića, Lukes Tihomira i Duška Zgonjanina) Osnovni javni tužilac uložio je kod Osnovnog suda u Maglaju Zahtijev za sprovođenje istrage. Prva rasprava održana je 26.09. 1988.godine.

MH mjesečni informativni BILTEN juli

broj 1 godina VI

Savez socijalističke omladine MZ "25.novembar" M O Š E V A C

RASPOLAGATI TUDJOM MUKOM NIJE MALA ZAJEBANCIJA

Ovaj broj našeg biltena tematski je opredjeljen. Okvirno, njegov sadržaj čini rezime rasprave vođen po materijalu "Samoupravljanje u organima i organizacijama MZ 25.novembar Moševac" koji je poslužio članovima OO SK kao polazna osnova u analizi dostignutog stepena razvoja socijalističkih samoupravnih odnosa na mjesnom području.

Materijal je, do danas, bio na raspravi u OO SSO, Skupštini i Savjetu MZ i sa ovih sastanaka pripremili smo kraće priloge.

Sredstvima mjesnog samodoprinosa radni ljudi i gradjani nastoje da svoju životnu sredinu učine bogatijom i ljepšom tj. zajedničkim ulaganjem ličnih sredstava postižu zadovoljenje zajedničkih potreba.

Tekući mjesni samodoprinos, kao i prošli, svjesno smo opredjelili za izgradnju društvenog doma i adaptaciju putne mreže kroz selo, ocjenjujući da nam je to u sadašnjem trenutku, od prioritetnog značaja. Kada smo zagovarali pokretanje ovih akcija, računali smo na narasle potrebe radnih ljudi i gradjana i jasno i glasno kazali da ćemo poštovati volju i mišljenje masa pri realizaciji ovih akcija. Put samoupravne demokratije tj. zajedničko odlučivanje o utrošku opredjeljenih sredstava mjesnog samodoprinosa najbolji je put uspješnog privodjenja kraju započetih akcija.

Ali kako je vrijeme odmicalo svima nam je postajalo jasnije, da upravo oni organi koji su trebali brinuti o samoupravnom utrošku sredstava mjesnog samodoprinosa, mislimo na Savjet i Skupštinu, drastično su izigrali povjerenje radnih ljudi i gradjana. Jer, danas, tri godine nakon otpočinjanja izgradnje društvenog doma, ispostavilo se da su sredstva mjesnog samodoprinosa, namjenski opredjeljena samo za izgradnju društvenog doma i osposobljavanje putne mreže, ustupana tj. posudjivana drugim organizacijama na Opštini, bez znanja onih koji su ih zajednički izdvajali. Tako, sada kao mjesna zajednica nemamo dovoljno sredstava kako bi započeti radovi na domu mogli biti i okončani.

Pouzdano znamo samo to da su sredstva posudjena "AUTOPREVOZU" i UPI-ju uz kamatu od 4%. Da to nije bilo mnogo pametno, sada je to ovo i očito. U mjesnoj zajednici je stvorena opšta klima nepovjerenja, radovi na domu stoje, sredstava nema.

Stanje "bijelog usijanja"

U ovoj situaciji, kada se rješenje očekuje na Zboru radnih ljudi i gradjana, koji je zakazan za 14. (nedjelja) jul, u obzir treba uzeti i činjenicu da je ostvarivanje samoupravljanja u ozbiljnoj krizi zahvaljujući i neradu uprave Zbora.

Svakako ne treba se zaustaviti samo na kolektivnoj odgovornosti. Iza svega ovoga stoje pojedinci, sa imenom i prezimenom, mislimo na ljude koji su vodili Savjet i Skupštinu u prošlom i ovom mandatu i koji su direktni krivci za stanje "bijelog usijanja" kakvo je sada u mjesnoj zajednici.

Isto tako, pasivnost i nezainteresovanost, kako samoupravnih tako i društveno-političkih struktura u mjesnoj zajednici, pogodovalo je ovakvom stanju.

Pogledaj dom svoj andjele

Nalazimo se u ozbiljnoj krizi i vrijeme je da se ozbiljno zamislimo na daljoj sudbini planiranog doma i svega što smo bili planirali uraditi. U ovom trenutku teško je sagledati posljedice koje mogu nastati iz ovoga, ali moramo biti odlučni i dosljedni, pa ako ocijenimo da je to potrebno i da će dovesti do ozdravljenja, pojedinim drugovima koji su kumovali ovakvom stanju "zahvaliti se na dosadašnjem radu".

Mi vjerujemo da do kriznog stanja ne dovode samo loši planovi i prilike, već u prvom redu ljudi koji ne vide izlaza iz neprilika.

OO ... i samoupravljanje

OD IZVORA DVA PUTIĆA

Ruka pravde je spora,ali i teška,to dobro znate.Naročito ako se ostvaruje na sastancima koji sve više liče na razgovor gluvih i daleko su od konstruktivnog dijaloga.

Članovi OO SK Moševac već su ostavili iza sebe punih dvanaest sati sastančenja,a još se nisu dogovorili je li đavo bijel ili je crn. Tome treba dodati i dva sastanka Drugarskog vijeća ove "partijske" organizacije koji su ukupno trajali osam sati i slika "partijske" nemoći u istjerivanju pravde,što se tiče javnog rada,tj. sastančenja, biće kompletna.

Ko je taj

Šta je to što je ovu do sada prividno jedinstvenu organizaciju oštro podjelilo na dva tabora,nejednake brojnosti.Jedna strana koja je u većini od početka zastupa mišljenje da je nastupila kriza samoupravljanja,dok druga strana neće ni da čuje.Drugu stranu,čitaj prozvane, više brine incijator rasprave,nego pitanje demokratičnosti u radu samoupravnih organa u MZ.Uostalom,za prozvane,pitanje samoupravljanja je čisto tehničko pitanje.Oni ovako razmišljaju na sastancima: materijal "Samoupravljanje u organima i organizacijama MZ" pisao je H. Delić,a Dževad Galijašević zvanični autor materijala bio je samo tehnički sekretar.

Kada je na prvom sastanku razmatran ovaj materijal,to je bilo 13. 06. o. g. prisustvovalo je 15 članova SK.Tako su utrošena prva četiri sata,na kome su se samo tri člana SK svojski trudili da dokažu kako nije zastoj samoupravljanja u MZ i da su prozvani drugovi potpuno nevini.Od ta tri "mohikanca" jedan je direktno imenom,prezimenom i onim što je do tada radio,okarakterisan kao uzurpator samoupravnih prava,dok su druga dva navijača pokazala koliko im je draži mir u familiji od istine.(Od tolike dragosti Sokrat se prevrnuo u grogu i šapnuo istoriji na uho izdajničku,neshvatljivu i zbunjujuću laž:drag mi je prijatelj,ali još draža istina).

Kakve će to imati posljedice na rad OO SK u Moševcu tek ćemo da vidimo i doživimo?

Nakon svega,preovladava mišljenje da su krivci talasanja mrtvog mora kolektivni i da su kolektivno skuhali hapicu,dabome po diktatu opet,pojedinaca.

Zaboravi ako možeš

Slijedeća četiri sata bilo je najžešće.Stranke su se definitivno čvrsto formirale i maximalno grupisale za raspravu.Na samom sastanku desnu stranu učionice zauzeli su prozvani ,dok su lijevo krilo držali incijatori procesa.Atmosfera je bila izuzetna:napolju,kroz prozor,pržilo je sunce tako jako da je podrhtavalo sve od popodnevne jare,a unutar,na sastanku,išlo se oštro i na prvu.

Kada nije pomogao pripremljeni govor,koji je ostavio na prisutne mučan utisak zadivljujuće jalovosti i maximalne promašenosti,prvi govornik S. Delić,pokazao je kako se može zahvajući zbunjenosti predsjedavajućeg,kao i ličnoj nadarenosti za to,više od sat vremena iz šupljeg presipati u prazno,pa onda reda radi,je li,iz praznog u šuplje. Za sat vremena evo šta je konkretno rekao,dabome kroz etiketi+ketiranje:jedan omladinac je piškio pod zastavu na akciji???,(neću da kažem njegovo ime jer je on preasjednik naše omladinske organizacije i kadrovsko rješenje u MZ),zatim su druga dva omladinca sazivali igranku na Bajram(vjerski praznik),omladina se ponovo okupila da radi jer im je potrebna društveni dinar za vlastiti džep,u omladinskoj organizaciji sve se vrti oko igranki,para i mahinacija,u stilu ko će zdipiti više love,itd.itd., osporio je dobru namjeru pokrenute rasprave i svečano zaključio da samoupravljanje u mjesnoj zajednici nikad nije bilo razvijenije.

———— o ————

PAVEL

pariz ti je dao sebe
dio neba zauvjek
što te muči na kraju puta
i sjećaš li se španije

zanima me dal'bi opet
išao u rovove
oh,pavel
neman je pred vratima

govoriš mi o ideji
o patriotizmu generacije
da li je to skup interesa nekorisnih ljudi
ili nešto vrijedno robije

razgovarajmo o slobodi
sjećaš li se španije
oh pavel
neman je pred vratima

———— o ————

Sastanak je bio izuzetan i po tome što mu je prisustvovao Dželal Ibraković, predsjednik OK SK Maglaj, koji je bio slikovit u ocjeni rada članova SK, koji ne bi smjeli da pletu zatvorenu "politiku" izvan kritičkog domašaja masa, kao svojevrsne "svilene bube", dovoljne same sebi.

Kada je istekao i četvrti sat, a nijedna strana nije odstupila od početnih pozicija svima je jasno da će biti posla još i za drugarsko vijeće. Sve cigarete bile su popušene i svi prisutni su bili okušali svoje umijeće lijepe besjede, sa više ili manje zadovoljstva i ubjeđenosti, kada je utihnula zadimljena i sparna učionica.

Matrijal koji nikog nije ostavio ravnodušnim, proglašen je konspirativnim, avruća pitanja i loptanje riječima, za ličnu i samo ličnu stvar "partije".

Ja te volim dal 'me voliš ti

Na treći sastanak OOSK po istom pitanju čekalo se malo duže, ali za to vrijeme drugarsko je vijeće kopalo po zapisnicima, odlukama, preporukama, statutima i smoglo snage da se okupi dva puta.

Nalazi drugarskog vijeća činili su se nepobitnim, jer su njihovu vjerodostojnost potvrđivali zapisnici i izjave prozvanih, ali samo za četiri člana od ukupno pet i samo do sastanka OOSK, koji je na dan 5. jul pokazao definitivno da dva putića od izvora pa nadalje mogu postojati samo u pjesmi, ali nikako i u radu i djelovanju članova Saveza komunista.

Nalazi drugarskog vijeća i predložene idejno-političke mjere naišle su na većinsko odobravanje na sastanku, ali zato nisu dobile dvotrećinsku većinu, koja bi im dala statutarnu snagu odluke.

Glasalo se za prijedloge po taktu omiljenog "novokonponovanog" refrena "ja te volim dal 'me voliš ti" pa je pozornicom odisao teški zadah tragikomedije. Imponovala je dosljednost sedam odlučnih (oni nemaju nikakve veze sa onih sedam veličanstvenih) koja se na kraju svom snagom oborila na pleća samo jednog koji je u svojoj ličnosti uspio sjediniti, ali ne i pomiriti teško breme prozvanog i odgovornog za sve ono što se nije smjelo desiti, a dogodilo se u mjesnoj zajednici i koji je pokazao zadivljujuću upornost i snagu incijatora da se takvo stanje što prije prevaziđe i po cijenu preoštrog ličnog diskreditovanja.

Pogađate, riječ je o prometejski nesrećnom sekretaru OO SK Mašić Mirsadu, od danas čovjeku-feniksu.

Druga strana pokazala se navijački raspoložena i radila je u skladu dabome prema ličnim simpatijama. Tako je omjer opredjeljivanja pri glasanju odgovarao krivulji koja skokovito opada i raste prema maximali. (Devet prema četiri bilo jepri glasanju za mjere odgovornosti sadašnjeg sekretara OO SK, zatim osam prema pet, pa sedam prema šest za najače mjere koje nisu prošle, onda jedanaest prema dva za pokretanje incijative za opoziv rukovodstava DPO, a za izmjenu Statuta MZ svih tinaest na sastanku dalo je svoj glas.

Birokrata i dvoličnjak

Slatka mala zabluda ugnijezdila se u naša kolebljiva srca, ako izmjenimo statut MZ, automatski ćemo promjeniti nabolje i krizno stanje. Zaključujete, za krizno stanje i zastoj samoupravljanja u Moševcu proglašava se birokrata i dvoličnjak statut, koji je kriv zato, prvo, što je nepodoban čim je "skrojen" i što se jadnik nije ni u jednom trenutku oglasio bolnim jaucima kada su po mjesnoj zajednici svojatali nesamoupravljači i što okrutnik jedan nije pokazao ni mrvu širine i fleksibilnosti kako bi u svoje korice primio sve ono što se zove neprimjerno socijalističkoj samoupravnoj demokratiji, a radnim ljudima i gradjanima bilo poturano kao suština samoupravljanja.

"Partija" nije na vlasti

Hoće li iko odgovarati za ovakvo stanje u mjesnoj zajednici koje se odrazilo i na rad OO SK, kada je svima jasno da je zastoj samoupravljanja "goli fakat" niko pouzdano više ne može reći.
Materijal koji je probudio moševačke komuniste iz višemjesečne letargije nije više konspirativan. O njemu će se izjasniti samoupravni organi i društveno-političke u mjesnoj zajednici.
Do tada OO SK neće moći ništa konkretno uraditi jer podjeljenost na rodbinskoj osnovi i odstupanje od idejno-političke osnove Saveza komunista, Statuta i Programa SKJ dostiglo je najviši stadij koji se zove akciona nemoć i idejno-političko nejedinstvo.
"Partija" Moševca pokazala je svoju "avangardnost" i više nije na vlasti.

Samoupravljanje u organima i organizacijama

KAMO DALJE RODAČE

Iako su direktno odgovorni za nastalo krizno stanje u mjesnoj zajednivi,članovima i Savjeta i Skupštine nije nimalo smetalo i nedostajalo"vidovitosti" u ukazivanju i upiranju prsta na odgovornost "svih za sve",a jasno je malo bolje upućenim u stvar kamo to vodi i koji cilj ima:prikriti po svaku cijenu lični javašluk i svoj neslavni doprinos ovakvom stanju.

Kada je jedan od prisutnih na sastanku pokušao da izbjegne sivilo slijeda stvari "kako treba ići dalje" i "važno je raditi" i tako dalje,pa malo zdravorazumski priupitaoovako:ako su Savjet i Skupština vodili akciju na izgradnji doma,a ona je sada dovedena u ćorsokak,zar im se ne čini logičnim da odgovorne treba tražiti među njima,naišao je na neprobojni zid šutnjei isključivosti.

Ne može biti samo kolektivna odgovornost za krizno stanje.Ona je svima je jasno izvedena iz pojedinačne tj lične odgovornosti,a u takvom poretku stvari oprst postoji podjela,zbilja dosta nesretna,na one koji su više i manje odgovorni.

Na sastanku se dosta tupilo "zakukuljeno,zamumuljeno" kako mnogo šta nije u redu,ali ko je glavni krivac za to iz diskusije nismo mogli jasno razlučiti.

Poslije svega nameće se zaključak:ili su odgovorni drugovi u Savjetu i Skupštini ili imamo radne ljude i građane koji su loši i neće da slušaju,trećega zbilja nema.Jer kako inače protumačiti činjenicu da je posljednjoj akciji na domu od 5oo pozvanih odazvalo se samo njih 14.Mi to znamo,a dali to znate i vi?

Dovoljno je samo napraviti osvrt na srednjoročni plan razvoja mjesne zajednice za period 1981-1985 ,koji je usvojen 7.ol. 1981 godine i biće nam jasno da su kola poodavno krenula nizbrdo,tj. od svega što je planirano,još ništa nije privedeno kraju mada nas od njegovog isteka dijeli samo par mjeseci.

Hoćemo li opet svi biti kolektivno odgovorni za sve.Dabome,ne smije biti ni riječi o tome.

I NIKOM NIJE LJEPŠE NEG'JE NAM

Mladi su takođe raspravljali na satanku omladinske organizacije o ostvarivanju samoupravnih odnosa u mjesnoj zajednici.Opšta konstatacij nakon rasprave bila je da je u pitanju zastoj u razvoju samoupravnih odnosa unutar mjesne zajednice.
Mladi su pri tome bili dosta kritični i konkretni,u stilu one premda svijet uglavnom kreće naprijed,mladi ipak moraju uvijek počinjati iznova.
Podržana je incijativa za sazivanje Zbora radnih ljudi i građana i da se radnim ljudima i građanima pre oči završni račun za 1984,godinu, a svakako prije toga satano komisija za praćenje utroška sredstava mjesnog samodoprinosa,koja do sada nije imala prilike da radi,jer je samovoljno ukinuo predsjednik Savjeta u prošlom mandatu.
Podržana je incijativa da se pokrene opozdv članovima i Savjeta i Skupštine,kao i rukovodstvu MK SSRN i sekretarijatu Podružnice SSRN. Svakako,da se ozbiljno ispitaju razlozi "apolitičnosti" mještana za gradnju doma i vođenje i učestvovanje u drugim akcijama u selu. Omladina je životno zainteresovana za iznalaženje najboljih rješenja u prevazilaženju kriznog stanja,jer je uvjerena da upravo ona u svemu ovome i najviše gubi.
Nakon ovakvih zaključaka jasno je da mladi nemaju pojma o taktiziranju tj. opurtunašenju.

Tko to tamo pjeva

UVIJEK ISTA PRIČA

kosa mi se na glavi diže i strašno me ljuti
kada vidim da idioti postaju cijenjeni ljudi
u novinama neki frajer glasno trubi
zaboga recite narodu da se javnost buni

slobodnih mjesta ima samo gdje šljakeri rade
svi bi u birokraciju tamo su bolje plaće
produktivnost ima svoje ekonomsko opravdanje
zašto da prolijevam znoj kada dobijem manje

pijem kavu danas barem dvadeset puta
a efektivno radno vrijeme mi nije ni pet minuta
ne nerviram se mnogo učim dikciju
sa odgovornima ću sprovesti jednu dnevnu akciju

kažite mi tko je podoban
kažite mi tko je opasan

uvijek ista priča

JEDVA ČEKAM DA NEDJELJA DOĐE

- jer je 14. jula u prostorijama MZ,u 16 sati zakazan OMLADInski SASTANAK

- jer će istog dana u 17 sati biti održan ZBOR RADNIH LJUDI I GRAĐANA na kome ću konačno biti upoznat sa ZAVRŠNIM RAČUNOM za 1984. godinu i tokom izgradnje DRUŠTVENOG DOMA

- jer to je dan kada je svima veselo, a najviše mladima i onima koji se osjećaju tako. Igranka "VEČE MLADIH" oraspoložiće vas ako vam prije toga,tj. 19 sati slučajno razočara nešto

MJESEČNI INFORMATIVNI BILTEN SSO MZ 25. novembar MOŠEVAC
IZDAVAČ: Osnovna organizacija SSO M O Š E V A C
Komisija za ideološko-političko osposobljavanje, marksističko obrazovanje i informisanje
UREDIVAČKI ODBOR

MIB

MJESEČNI
INFORMATIVNI
BILTEN

Broj: 2/3
Godina VI

BILTEN
SAVEZA SOCIJALISTIČKE OMLADINE

MZ „25. NOVEMBAR"
MOŠEVAC

MOŠEVAČKO VRUĆE LJETO

Za nama je ostalo jedno vruće moševačko ljeto. Neki već smjelo tvrde da ne zapamtiše takvo.

Kiše koje su pale ublažile su koliko-toliko posljedice neočekivano teške suše tako da se može očekivati kakav-takav rod na poljima i u voćnjacima. Sa gotovo istim interesovanjem u Mjesnoj zajednici se pratilo "istjerivanje pravde na čistac" i nastojanje da se stane u kraj forumskom radu, nedomaćinskom poslovanju, nenamjesnkom trošenju sredstava samodoprinosa, ubiranju sitnosopstveničke i grupnosvojinske koristi, samovolji i egoizmu.

Sve oči ovoga ljeta bile su uprte u nebo i malobrojne moševačke komuniste. Svakako s punim pravom; kiša bi dobro došla ljetini, a odlučna akcija komunista, primjerena ulozi vodeće i usmjeravajuće snage društva, očekivalo se, otklonila bi nagomilane prepreke i široko otvorila prostor samoupravljanju radnih ljudi i gradjana.

Ali, pokazalo se da ni partijska organizacija nije imuna od pobrojanih slabosti. Da bi se klupko odmotalo moralo se od nečega krenuti. Sekretarijat Osnovne organizacije Saveza komunista ravnao se po onoj narodnoj da "riba smrdi od glave" i predložila analizu rada čelnih ljudi u organima i organizacijama Mjesne zajednice. Ispostavilo se da mnogo šta ne štima samoupravljački, da Skupština s lakoćom krši Statut Mjesne zajednice, iako bi trebalo da se stara o njegovom provodjenju, da Podružnica i MK SSRN uopšte ne rade, Zbor radnih ljudi i gradjana nije se sastajao redovno, da su komunisti malo ili nikako uključeni u rad samoupravnih organa i društveno-političkih organizacija Mjesne zajednice.

Zbilja, porazna slika stanja stvari i odnosa u Mjesnoj zajednici, koja je važila za bolje na Opštini.

/ o tome na narednim stranama /

Zahvaljujući upravo tome što su prozvani drugovi za nastalo krizno stanje vodili Savjet i Skupštinu MZ, a uključeni su u rad OO SK Moševac, uštopan je i rad partijske organizacije. Nekolicini komunista naše OO SK, pokazalo se, milija je familija od istine.

To što su održana dva sastanka Zbora radnih ljudi i gradjana ličili na sve drugo osim na dogovor samoupravljača, direktan je odraz stanja duhova u Mjesnoj zajednici. Tako se pored idejno-političke odgovornosti stiglo i do kontrolisanja materijalno-finansijskog poslovanja u Mjesnoj zajednici, jer je Odbor samoupravne kontrole samovoljno razriješio predsjednik Savjeta MZ, još 1983. godine. Tako su se uz rodbinske odnose, nezamjeranje, grupnosvojinske veze i djelovanje "lokalnih bogova", stekao i taj posljednji uslov, kako vidimo poodavno, za nesamoupravljačko svojatanje sa interesima radnih ljudi i gradjana i društvenom imovinom u Mjesnoj zajednici.

Predsjednik Savjeta MZ-Ibrahim Brkić

(Posudjeno iz "KOMUNISTA" broj 1474)

VOLIM ČOVJEČANSTVO ALI MRZIM LJUDE

Ima jedna vrsta ljudi, tipičan produkt našeg vremena. U njima je udruženo neznanje i agresivnost, a najčešće je to poduprto javnim ovlašćenjima, pozicijama, uticajem, posedovanjem vlasti. Pogledajte ga, osion, samouveren, nametljiv, zna sve kako treba i šta treba, ničije razloge ne uvažava, pre nego sagovornik završi misao prekida ga i nameće mu svoje mišljenje, voli da sluša sebe dok govori, sagovornik mu nije partner nego slušalac, ne trpi sposobnije i pametnije od sebe, u poslu se okružuje nesposobnim, poslušnim i beskarakternim ljudima koji su spremni da izvrše svaku zapovest gazde, jer je to i u njihovom interesu. Uvek je pun neke lažne zabrinutosti za društvo, svet i civilizaciju, ali nema ljubavi i razumevanja za svog najbližega saradnika. To je onaj profil čoveka, to je onaj moral za koji je neko davno rekao da voli čovječanstvo, a da mrzi ljude. ("Umjesto dnevnika-Đ. Stojičić)

Istinite priče, dio XIV

DAVITELJ PROTIV DAVITELJA

■ Na inicijativu Predsjedništva OK SSO Maglaj održan sastanak omladinske organizacije SSO Moševac, 2o.7.1985. ■ Sastanak je trebao poslužiti za "ustanovljavanje stanja u OO SSO Moševac", a ustvari je pokazao kako se društveni problemi najlakše mogu slomiti o ledja mladih ■ Omladinski sastanak kao poligon javnog podmetanja nogu. Pitate kome? Nama, moševačkoj omladini!

Kao mogućnost, pred ovaj sastanak omladinske organizacije, našem predsjedniku Dževadu GALIJAŠEVIĆU je rečeno da se može dogoditi vrlo lako da mu omladina bude raspuštena. Samo, ovaj put, zvanično od Predsjedništva OK SSO Maglaj. Sudbina je valjda tako htjela, pa je ova omladinska organizacija u prošlom sazivu nezvanično bila na ulici, što znači da nije imala osnovne uslove za rad, što je jednako stanju kao da je bila raspuštena. Uostalom, rezultati rada su to pokazali. Predsjedništvo omladine iz tog saziva kompletno je opozvano i dobilo odgovarajuće idejno-političke mjere, kako je to lijepo Statutom predvidjeno. Ali, zato nikome u OK SSO Maglaj nije falila ni dlaka s glave što im jedna OO SSO nije mogla raditi duže vrijeme. Za to su se valjda osjećali dužnim prema našoj omladinskoj organizaciji koja je počela punom parom da radi i okuplja mlade, pa su oformili radnu grupu za "ustanovljavanje stanja u OO SSO Moševca". Nama, moševačkoj omladini, ostalo je nejasno i dan-danas nakon sastanka šta je to radna grupa htjela da ustanovi; da li to koliki uticaj na omladinu Moševca imaju Program i Statut SSO, koliko drugovi Dževad GALIJAŠEVIĆ, koji je njihov predsjednik, Sead OMIĆ, član Predsjedništva, Mirsad MAŠIĆ, takodje član Predsjedništva i Hasan DELIĆ, koji nije član Predsjedništva, a svi su članovi SK i djeluju u OO SK Moševac, koja je pokrenula inicijativu za iznalaženje odgovornih zbog lošeg stanja u našoj Mjesnoj zajednici, a zatim možda, i koliko je ovaj naš "MIB" bio "zastranio" kada je pisao o dostignutom stepenu razvoja samoupravnih odnosa na mjesnom području.

Ispostavilo se, dečke od toga ništa nije zanimalo i oni su otvorili polemiku na temu konfrontiranja sta-

Од свих побједа најдража нам је слиједећа

vova OO SSO Moševac i Predsjedništva OK SSO Maglaj. Čudni neki dečki. Ni riječi nisu kazali o raspuštanju OO SSO Moševac, a i o "MIB"-u su teško pričali. Ispostavilo se da im je teško u "MIB"-u naći makar jedan-jedini primjer "destruktivnog pisanja", mada su ti isti drugovi cijeli Bilten proglasili destruktivnim. Bilten je proglašen simpatičnim, konfrontiranje je zbilja postojalo, samo to se nikako ne bi moglo nazvati tako, nego prije istrajavanjem rukovodstva naše omladinske organizacije na pretpostavci da i za Predsjedništvo OK SSO Maglaj vrijedi isti Statut SSO BiH (pripremanje materijala, sastanaka i odluka).

Da li je na ovako pomirljive stavove drugova iz Maglaja uticalo više prisustvo člana Predsjedništva RK SSO BiH, Mileta GAŠE, odlučnost moševačke omladine da se otvoreno i bez licemjerja suoči sa nastalim poteškoćama ili sama zbunjenost i nepoznavanje problema od strane drugova iz OK SSO Maglaj, još je uvijek nepoznanica. Mi smo skloni mišljenju da se radi o trećoj stvari, jer ni do danas OO SSO Moševac nije dobila zvanično u pismenoj formi ni jedan stav Predsjedništva OK SSO Maglaj, iako je od tada prošlo više od dva mjeseca.

DOK KUJETE NOVOG ČOVJEKA PAZITE DA GA NE OKUJETE

Nakon pet sati iscrpljujuće polemike, bez naročite volje da se poštuje dnevni red, pokazalo se kako nam vrijeme svima mnogo ne znači, a obzirom da se zbog same situacije znalo ko će diskutovati, isto tako 90 prisutnih omladinaca bilo je blago rečeno "udavljeno" jalovom raspravom. Neki su kraj sastanka dočekali u blaženom snu. Djeca još, uvijek, ne shvataju koje draži sobom nose sastanci. (U povjerenju: ni mi ih još nismo otkrili. Još smo mi mladi).

NEMA ĆARA OD BEĆARA

Nekada je nedjeljom u Moševcu bilo kao praznikom. Masa mladih iz Moševca i okolnih mjesta dolazila je na moševačku igranku, da se tu vide i provedu veče uz muziku i ćaskanje. Vremenom igranka je izgubila na značaju i masovnosti, ali ne i na aktuelnosti. I danas svake nedjelje uveče, u okviru "Večeri mladih" sa početkom u 19 sati, omladina Moševca priredjuje igranku. Za mlade Moševca to je još uvijek mjesto okupljanja i vidjenja, a za omladinsku organizaciju, pored članarine, još uvijek jedini i glavni izvor prihoda. No, i pored zavidne masovnosti, tj. posjećenosti igranke, iz večeri u veče sve je manji novčani priliv u kasu mladih. O ovakvom stanju bilo je već riječi i na omladinskim sastancima. Tada je rečeno da posjetioci jednostavno neće da udju u salu iako su došli na igranku. Ne radi se samo o tome da svako želi da zadrži 40 dinara u svom džepu nego prije će biti da ima nešto u nama samim koji ne brinemo o pripremi "Večeri mladih". Izgleda da mehanička muzika sa gramofona mnogo ne privlači mlade posjetioce igranke. Zato bi Komisija za standard, rekreaciju i kulturu morala iznaći načine za prevazilaženje programskog sivila. Možda je izlaz da se u dogovoru sa mladim muzičkim grupama pokuša obogatiti nedjeljno veče, a tako ujedno privole posjetioci na plaćanje ulaznice. Dabome, primjer kako se treba ponašati na "Večeri mladih" treba da daju članovi naše omladinske organizacije, kako bi igranka u Moševcu predstavljala mjesto okupljanja, druženja i zabave mladih.

E, PA ŠTO

Noć u gradu salonskih stremljenja
noć je navukla djevičanski veo
osjećaš li oktane u svojoj krvi
osjećaš li kako tutnji pritisak u glavi
e,pa što

čekaš li na nešto snažno
                    doista vrijedno
čekaš li na akciju koja pokreće stvari
razmisli dobro
u svakom trenutku nagrnuće sa svih strana
pravovjerni
lešinari
e,pa što

dovoljna je samo jedna riječ
odjebi
neman ima stotinu lica
i dok piješ i hodaš zagrljen u tami
i dok te miluju hrapave ruke
i dok ližeš rasječene usne
e,pa što
a onda božje sirene zaustavljaju promet
i semafori nastoje da svijetle što manje
stranci samo stranci koračaju ravno
i život se smiruje kao mlijeko u čaši

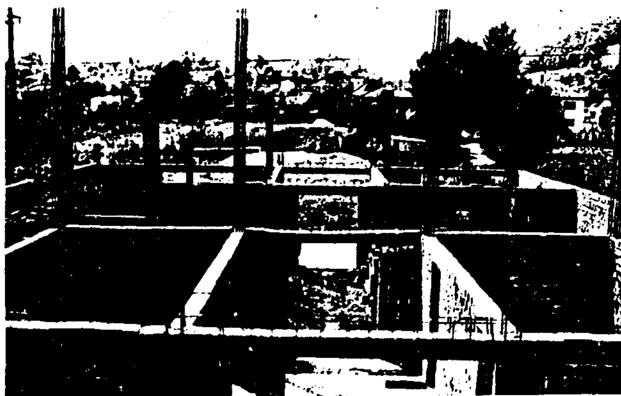
(Hvala Džoni)

Istinite priče, dio XV

INSPEKTOR U NAŠEM MALOM MJESTU

Moševac to nije zapamtio. Jednog običnog jutra, došao je tih i nenametljiv inspektor Službe društvenog knjigovodstva, Marko UZUNOVIĆ. Došao i ostao sa nama 15 dana. U informaciji o svom radu on je zabilježio:"Za izvršenje zaključka bio je predvidjen rok od pet dana. Medjutim, izvršen je u roku od 15 dana, iako je objektivno mogao biti završen u datom roku".

Marko nam ostavi takvu poruku i još mnogo čega, na čemu bi se trebalo debelo zamisliti samoupravni organi u MZ i, svakako, izvući pouku iz inspektorovih primjedbi i nalaza.

U inspektorovim nalazima najčešće je spominjana odgovornost čelnih ljudi naše MZ: Sulje MUMINOVIĆA, predsjednika Skupštine, Ibrahima BRKIĆA, predsjednika Savjeta, Sulejmana DELIĆA i Mumina OMIĆA, blagajnika, a odgovorni su uglavnom za sljedeće: a/ manjak materijala i inventara u iznosu od 36.688.- dinara; b/ ne može se utvrditi koliko je prikupljeno razrezom od radnih ljudi i gradjana za protuzakonitu i nesamoupravnu izgradnju trafo-stanice, zatim ne može se utvrditi koliko je prikupljeno razrezom za prosijecanje puta Husanovići-Ravna. Ne može se, takodje, utvrditi koliko je stvarno prikupljeno za uvodjenje telefonske linije u Moševcu, od čega se na kraju odustalo, a u blagajni ostalo neraspoređjeno preko 20 miliona starih dinara; c/ nije vodjena evidencija o stanju i kretanju sredstava, pa se ne može izvršiti popis inventarisanja, odnosno popis se ne može uporediti sa knjigovodstvenim stanjem i omogućeno je otudjenje društvene imovine; d/ vršene su protuzakonite i nesamoupravne pozajmice UPI RO "25. maj" 800.000 dinara, zatim "Boriku" iznos od 1.000.000 dinara, RO "Autoprevozu" jednom 1.000.000, pa drugi put 700.000 dinara, a za ostalo nismo sigurni, jer nije navedeno u inspektorovom zapisniku.

e/ ustanovljeno je da je naša MZ razvila i trgovinsku aktivnost i da je vršila prodaju betonskih cijevi (9 kom Ø 400 - od toga 5 komada Mehmedu Husanoviću i 4 Muji Brkiću) pri čemu je izbjegnuto plaćanje poreza na promet proizvoda. Naš inspektor ne napisa da je i to protivzakonito; f/ da je na žiro-račun naše MZ stiglo i para od drugih mjesnih zajednica, u ukupnom iznosu od preko 30 miliona starih dinara i da to treba sada vratiti (MZ "16.april" Maglaj, Globarica-Bradići iz Bradića, "27.juli" Ulišnjak,"24.avgust" Misurići, "1.maj" Kosova i Žepče); g/ utvrdjeno je i da blagajna nije ažurno i u skladu sa zakonom vodjena, da u 1983. godini blagajnički maksimum nije bio uopšte utvrdjen, a u 1984. i 1985. godini da nije poštovan i da je u blagajni bilo svakodnevno i po trideset miliona starih dinara.

Utvrdjeno je i još mnogo toga što u izvještaju i informaciji našeg inspektora dobilo naziv protivzakonitog i knjigovodstveni prestup.

Ovo su samo neki kraći izvodi iz izvještaja našeg inspektora, dugog 46 stranica, o nepravilnostima u vodjenju materijalno-finansijskog poslovanja naše Mjesne zajednice. Pa iako je ovo sve ovako i još gore, jer je začudo iskazan i manjak i višak na računu MZ, to uopšte nije smetalo delegatima Skupštine naše MZ, da na sastanku 30.9.1985. godine zaključe da je sve u redu i otpišu manjak i sav problem prebace na knjigovodstvenu tehniku (komplikovanu analitičko-sintetičku metodiku), nedostupnu, nepoznatu i nerazumljivu čak i suviše masno plaćenom stručnjaku, knjigovodji Mahmutu SPAHIĆU iz Kosove. Interesuje nas samo kako to u našoj Mjesnoj zajednici uvijek krivi papiri, propisi, pravila, a nikako ljudi koji upravljaju tim stvarima. Izgleda kod nas stvari upravljaju ljudima.

Tako je to kad se skriva odgovornost javnih radnika.

Istinite priče, dio XVI

SKULA, RECI NAM DE, IMA L' MANIPULACIJE?

U razgovoru sa Ramizom Skula, predsjednikom Samoupravne društvene kontrole doznali smo da Odbor za samoupravnu društvenu kontrolu MZ "25. novembar" Moševac radi na nacrtu primjedaba na rad i zaključke inspektora Službe društvenog knjigovodstva Marka Uzunovića.

S obzirom da smo na licu mjesta bili prije novinara "AS"-a, NIN-a, "Oslobodjenja", "Borbe", "Vjesnika", "Dela" i drugih naših dnevnih listova to prije svih i objavljujemo,po svemu sudeći, čudan ali zakonski i statutarno utemeljen nacrt primjedaba. Svima koji iole poznaju situaciju u Moševcu biće jasno da primjedbe nisu ni malo naivne i da nisu bez osnova.

Naš Marko radi naopako

Prva primjedba bila je usmena i odnosila se na činjenicu da inspektor Marko u izvještaju i informaciji nije naveo stanje koje je zatekao u trenutku kontrole, nego se potrudio da izvrši usaglašavanje knjigovodstvene dokumentacije sa stvarnim stanjem i samo gdje se to naglašavanje nije moglo izvršiti (nevodjenje analitičke evidencije osnovnih sredstava, nevodjenje materijalnog knjigovodstva, neažurno vodjenje blagajne, itd) naveo je kao propuste u sistemu materijalno-finansijskog poslovanja MZ i potrudio se da gotovo svemu tome da dimenziju formalnog.

Manjak koji je ustanovio inspektor Marko svodio se na slijedeće:

1. cement 100 kg
2. kreč 870 kg
3. bitumen 30 kg
4. 1/2 ljepenke
5. armature mreže 2 kom
6. najlon PVC 17,5 kg
7. cijev betonska Ø 1.ooo 1 kom
8. žica paljena 4,7 kg
9. ekseri 15 kg
10. gradjevinska kolica 4 kom
11. sjekira 1 kom
12. predmetne knjige 4 kom

Preračunao Markan manjak, pretvorio u lovu i rekao: "Na kontu 148 Mjesna zajednica će zadužiti odgovorne drugove za 36.688 dinara". I laiku matematičaru jasno je da za te pare ne bi mogao kupiti ni četvora gradjevinska kolica, a o ostalom ne može biti ni govora. Ponovo, krivac je jasan: PAPIR. Da, papir, jer cijene koje je ustanovio drug inspektor su knjigovodstvene, a ko je rekao da knjigovod-

stvene cijene moraju biti odraz realne vrijednosti bilo čega. Takodje, primjedba druga inspektora da ukoliko Skupština MZ odluči da imenovani ne treba da plate manjak, potraživanja isknjižiti na teret poslovnog fonda, je više nego neozbiljna. Jer, ako nekog interesuje ko sve ulazi u sastav Skupštine naše Mjesne zajednice, dovoljno je samo da pogleda spisak odgovornih za stanje i način materijalno-finansijskog poslovanja i znaće, tj. biće mu jasno, koji to cilj ima. (Zbilja je čudno da onaj ko napravi "grešku" sam sebi otpisuje tu grešku - tj. manjak-višak; op.aut.).

Javašluku nema kraja

Na osnovu zaključka UM-40-1 od 28.8.1985. godine imenovana je popisna komisija u sastavu: Mirsad MAŠIĆ, predsjednik, Šemso HUSANOVIĆ i Muharem MUŠIĆ. Do danas je ostalo nerazjašnjeno ko je imenovao popisnu komisiju? Nijedan samoupravni organ nije. Takodje, pošto nijedan samoupravni akt u MZ, pa ni Statut ne utvrdjuje metod rada popisne komisije, da se popisna lista "mora baš tri puta nanovo pisati" i "preštimavati", dok se konačno knjigovodstveno stanje, uz minimalan manjak-višak, ne poklopi sa stvarnim brojem inventara.

Prilikom popisa zaliha materijala i osnovnih sredstava kao i sitnog inventara, popisna komisija je sav materijal kupljen 1982. godine i prije tretirala kao višak, a kontrolisala samo da li je na broju materijal kupljen 1983. 1984. i 1985. godine. S obzirom da je mnoštvo materijala kupljeno u 1982. godini tako je i manjak ispao minimalan. Naime, za potrebe MZ u 1982. godini kupljeno je 89 kom betonskih cijevi. Prilikom popisa, popisna komisija je brojala sve ugradjene cijevi na mjesnom području, bez obzira kad su ugradjene i broj tih cijevi uporedila sa brojem cijevi kupljenih u zadnje tri godine. Onih 89 iz 1982. godine, kao i ranijih godina, uopšte nisu ni spominjali.

Daj mi malo kreča, daj mi malo cementa

Na sjednici Skupštine MZ od 30.9.1985. godine delegatima je od strane odgovornih drugova ukazano, da manjak kreča uopšte nije manjak, nego da je sve to izdato radnim ljudima i gradjanima na revers i da će biti vraćeno, zatim da su jedna kolica nadjena u šupi Osnovne škole i da fale samo troja, a da i ta troja treba otpisati da se ne terete odgovorni drugovi, zatim da je 17,5 kg najlona ututrošeno na zakrivanje prozora i dasaka.

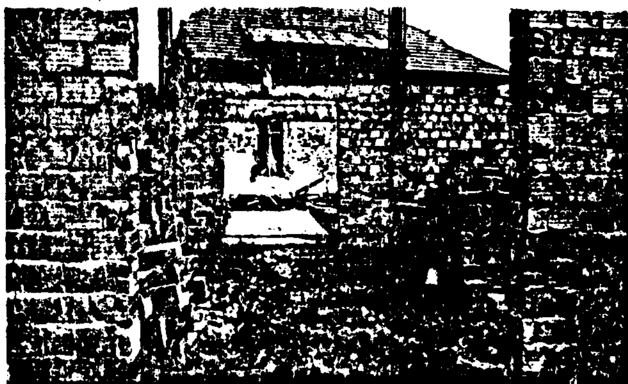
Na tom sastanku Skupštine, konstatovano je takodje, da je lično Ramiz SKULA, predsjednik Komisije za samoupravnu kontrolu, otudjio od Mjesne zajednice četiri betonske cijevi. Zaključak je zbilja bezobrazan, žato što se zvanično pokušava podmetnuti nešto što je svim delegatima Skupštine dobro jasno i od čega oni ne primjećuju, ako zbilja povjerujemo u to, da onda u inspektorovom izvještaju i zapisniku popisne komisije treba da stoji 5 betonskih cijevi manjke, a ne jedna kako zvanično stoji. Mnogo šta se ne bi slagalo sa nalazima inspektora SDK i naše popisne komisije ako bi krenuli u novu kontrolu, tj. kontrolu kontrole.

Za vrijeme rada inspektora SDK, stiče se utisak, najpopularnije je bilo davanje izjava i pisanje reversa. Izjave i reversi davani su za ono čega nije bilo ili što je bilo protuzakonito i nesamoupravno, pa je sada na "brzaka" trebalo pokriti odlukama samoupravnih organa.

Tako su npr. pravljene "posudjivačine" kreča i cementa, rezane gradje, gradjevinskih alatki i sl., naravno bez odluka bilo kojeg samoupravnog organa, znači samovoljno i to tako što su pojedinci (Mumin Omić, Ibrahim Brkić, Sulejman Delić) odlučivali kome će dati, a kome neće u selu, mada svi izdvajamo za mjesni samodoprinos.

Money, money, money...

Utvrdjeno je da je iz blagajne Mjesne zajednice, koju je vodio Mumin OMIĆ, plaćano gotovim novcem, što je, osim toga što je protivzakonito, još i neshvatljivo, jer kako se može npr. plaćati rezanje gradje novcem koji je razrezom namjenski usmjeren npr. za popravku putne mreže, trafo-stanice ili uvodjenje telefonske linije. Rezanje gradje je plaćeno gotovim novcem u vrijednosti od

14.973 dinara, do sada na zalihi nema te količine, da bi se njeno rezanje, tada 9.9.1983 godine, platilo tom sumom. Ako je rezanje gradje po kubnom metru bilo 1.000 dinara, to znači da bi na zalihi trebalo biti 15 m^3 gradje, plus

Moščevački "Skadar" podignut rukama i sredstvima radnih ljudi i gradjana

Najteže u svemu tome je što radni ljudi i gradjani nisu baš puno bili pitani kako, gdje i za što trošiti novac mjesnog samodoprinosa. Jedna takva nesamoupravna rabota nastavlja se i dalje. Svjež primjer je kupovina novih "elzet" brava, iako je to samo novo rasipanje novca i valjda treba da potvrdi kako kod nas postoje zaista "lokalni bogovi". Pola starog miliona i nisu neke pare, koliko koštaju te brave, ali to pokazuje da se teško oslobadjamo loših navika i sklonosti ka nedisciplini i neodgovornosti, jer zbog osionosti pojedinaca trpimo svi. To su sredstva mjesnog samodoprinosa koja su strogo namjenski opredijeljena.

Da li je to korist?

Navedeno je takodje, da je gotovo sav repromaterijal naša MZ kupovala preko prodavnice broj 43. Najčudnije je što MZ ima otvorene kartice kod "Roboprometa"-Veleprodaja, smo poručili samo tri pošiljke, dok smo sav ostali gradjevinski materijal dobijali preko prodavnice broj 43. Tako je prodavnica imala povećan platni promet, a Mjesna zajednica izgubila tridesetak starih miliona dinara.

Zažmuri i broj do sto

Začudjuje podatak da u izvještaju SDK nigdje nije navedeno da završni računi za 1983. i 1984. godinu ne odražavaju stvarno stanje materijalno-finansijskog poslovanja, Da su uradjeni prema stvarnim prihodima i rashodima, već tada bi nam bilo jasno da je na naš žiro-račun omaškom prebačeno skoro 40 miliona starih dinara od drugih mjesnih zajednica. Sada i te pare treba vratiti onome čije su.

Ima neka tajna veza, broj I

Nejasno je takodje, kako da informaciju i izvještaj o radu inspektora SDK prije dobiva OK SK u Maglaju, nego Skupština Mjesne zajednice Moševac, koja je i podnosilac zahtjeva za uvidjaj SDK, na prijedlog Zbora radnih ljudi i gradjana. Takodje, nejasno nam je zašto je inspektor SDK napravio dvodnevnu pauzu u svom radu (izmedju sedmog i devetog dana rada) i proveo je zajedno sa svojim direktorom u OK SK Maglaj na dogovoru. Konsultovao se, vjerovatno, kako bi trebalo da izgleda njegov izvještaj.

Stvarno, gdje će nas odvesti to što moramo u sve sumnjati?!

KO JE KRIV?!?

A, MORAMO!

Istinite priče, dio XVII

GLASNI I MRŠAVI

Pripremajući prošli broj BILTENA nismo ni slutili kakve ćemo sve poteškoće imati zbog njega i koje ćemo sve neugodnosti morati otrpiti. Jer, mi smo iskreno mislili da govoriti istinu znači biti pošteđjen svega toga. Sada kada nam je prikrpljena etiketa "lijevih liberala", "ekstrema", "Anarhista", "romantičara revolucionara", "buntovnika", "rankovićevaca", "djilasovaca", "frakcionaša", "huligana", i čega više nije, bože moj, osjećamo itekako dobro svu težinu istine koja je kazana u ambijentu licemjerja, oportunašenja i nezamijeranja.

Bilten je prvo bio "idejno-politički zastranio" za OK SK Maglaj, zatim "destruktivan" za Predsjedništvo OK SSO Maglaj, a onda je "uzdrmao političko-bezbjednosnu situaciju u Moševcu i Maglaju" po ocjeni Komiteta za ONO i DSZ MZ Moševac. Ocjene su zbilja teške, ali niko od spomenutih nije argumentovao svoje etikete. Dabome, poslije prve prašine koja je bila dignuta oko Biltena svi su napustili, tj. naglo promijenili svoje mišljenje i Bilten je tako postao "simpatičan", ali po njihovom dubokom mišljenju "nerazumljiv za narod". To je bio i osnovni razlog da Komitet za ONO i DSZ u Moševcu Bilten proglasi "nepodobnim". Jer, bože moj, Bilten je "nepodoban" jer ga ne razumiju. Mi smo mišljenja da ga svi oni nisu htjeli razumiti, jer u pitanje nije bila dovedena istinitost navoda, nego poštena namjera kreatora Biltena.

<u>Neću da budem Švabo</u>

Prvu neugodnost doživio je Mirsad MAŠIĆ, medju nama poznat kao "Švabo", inače član Uredjivačkog odbora MIB-a. Pet minuta do dvanaest bio je podignut sa svog radnog mjesta u Upravi prihoda SO Maglaj i od strane svoga direktora Zvonka MATIJEVIĆA odveden na sastanak OK SK Maglaj. Na sastanku je vodjena, dabome rasprava o idejno-političkom zastranjivanju MIB-a. Momak je bio pravo zaplašen. Ali, ne lezi vraže. Samo što je izašao iz Komiteta sa sastanka, na autobuskoj stanici sačekala su ga milicijska kola i objasnili mu prijateljski kako mu je bolje da sam dodje u Stanicu milicije, nego da na očigled auditorija bude strpan u "maricu". Momak onako poplašen i iz-

o - o
Priznaj da si slobodan!
Priznajem!
Priznaj da si srećan!
Priznajem!
Priznaj da nas voliš!
Priznajem!
Priznaj da smo ravnopravni!
Priznajem!
Priznaj da si tako hteo!
Priznajem!
Šta još nisi priznao!
Ne znam!
Priznaj da je ovo tvoja pobeda!
Priznajem!
Priznaj da si naš brat!

gubljen biva ispitivan u OSUP-u od strane lica koje se predstavilo kao "agent Službe državne bezbjednosti". Tu je bilo riječi o svim članovima Uredjivačkog odbora MIB-a. Dabome, prema "agentu" ni jedan od nas nije bio"ispravan".

Priznajem!
Jesi li priznao da si srećan! Ne znam!
Priznaj! Priznajem!
Da li ti je lakše sad kad si sve priznao? Jeste!
Priznaj! Priznajem!
Kako se kaže? Hvala!
(Hvala i tebi Duško)

OBRATI PAŽNJU NA GLAVNU STVAR

Poučeni "Švabinim" iskustvom, ostali članovi Uredjivačkog odbora, hitno, iste noći, pred zoru, dosta poplašeni i zbunjeni, traže spas u zvaničnom tumačenju Biltena u CK SK BiH i RK SSO BiH u Sarajevu. Iz Sarajeva smo se vratili mirni i sigurni: niko od konsultovanih nije primijetio ništa loše u Biltenu, a kamoli "idejno-političko zastranjivanje" i "destruktivnost". Neki su čak bili i oduševljeni Biltenom. Nisu prosto mogli shvatiti činjenicu da se tako "zrelo, na omladinski način mogu tretirati društveni problemi".Asim METILJEVIĆ, koordinator u RK SSO BiH, reče nam na kraju da bi pažnju trebalo obratiti na glavnu stvar, a to je pokrenuta akcija na traženju odgovornosti u Mjesnoj zajednici i pustiti jalovo dizanje prašine oko Biltena.

Oprosti mi papa

Zanimljivo je da Bilten uopšte nije bio predmet izravne rasprave u OK SK i OK SSO Maglaj, ako izuzmemo dogovor radne grupe u Konferenciji SSO, formirane upravo radi Biltena (iako ih je došlo samo dvoje na razgovor sa predsjednikom OO SSO Dževadom Galijaševićem, od ukupno njih petoro) već je Bilten spominjan tek u kontekstu stvorene situacije u Moševcu i pitanja koja su bila otvorena mnogo prije nego što je Bilten i izašao. Tako ništa čvrsto i argumentovano ni do danas nismo dobili iz Maglaja o Biltenu, a upravo je OK SSO tj. njegovo Predsjedništvo u Maglaju zauzelo stav da je Bilten "destruktivan".

Povremeno smo sticali utisak da govorimo u vjetar, jer smo se iscrpljivali i gubili u objašnjavanjima Biltena i situacije u Moševcu onima koji izgleda nisu željeli i htjeli da se takvo stanje prevazidje "onako kako su nas učili u školi". Vjerovatno su nas onda učili pogrešno!

Još uvijek se naježim od onih rečenica koje izreče Sead OSMIĆ u Komitetu: "Ja sam oslabio cijelih 13 kilograma od kako je pokrenuta akcija kod nas u Moševcu. Dobio sam čir na stomaku. U porodici nemam mira, jer tražim očevu partijsku odgovornost. Mislim da to stvarno nije pošteno od Komiteta!"

Nekako isto osjećali smo se svi mi iz Uredjivačkog odbora.

Loptanje riječima

Najteže nam upravo pada nezvaničnost i povremena bezobzirnost javnih radnika kada se govori o situaciji u Moševcu. Tako je predsjednik SO Stevo LAZAREVIĆ, govoreći na nedavno održanoj vježbi TO u Osojnici, pred preko hiljadu prisutnih rekao i sljedeće: "Omladino, nisam vam se slučajno obratio sa riječju omladino. Vi ste naša snaga, na pravom putu. A ne kao neki koji se nama javljaju na Opštini i kritikuju sve one koji im ne odgovaraju, a kod svojih drugova ništa ne primjećuju. To se zove frakcionaštvo! Oni su rankovićevci i frakcionaši, a mi smo s takvim raščistili i raščistićemo i s njima! Oni stalno potežu Statut i spominju samoupravljanje, ali vjerujte mi njihov put nije put u samoupravljanje".

Kada smo u OK SK Maglaj skrenuli pažnju na ovakve istupe, predsjednik Dželal IBRAKOVIĆ nam je rekao da je taj dan drug Stevo Lazarević bio bolestan.

(Posudjeno iz "KOMUNISTA" broj 1474)

KO ĆUTI TAJ I MUTI

Jedna od privilegija u društvenom životu, posebno onih koji se bave političkim radom, odražava se u slučajevima, kada onaj kome je postavljeno javno pitanje, sa sadržajem od društvenog interesa, jednostavno odćuti. To je posebna vrsta imuniteta, način stvaranja nepremostive distance izmedju javne ličnosti i javnosti. Stvaranje navike da se predje preko neprijatnog pitanja, čiji odgovor podrazumijeva iskazivanje odgovornosti i upitanog, svojevrstan je udar na demokratiju.

(Hvala Djoko)

Predsjednik OO SSO Moševac i glavni urednik MIB-a:

Dževad Galijašević

T U M A Č

manje poznatih riječi i izraza iz prošlog broja MIB-a

- ZAJEBANCIJA – neozbiljnost, suprotno od odgovornosti, npr. kad Savjet i Skupština MZ nenamjenski brinu o parama mjesnog samodoprinosa

■ MOHIKANAC - onaj koji je ostao sam ili u manjini, npr: Bećir, Zorica, Sulejman, a tamo: Mirsad, Dževad, Sead, Hasan, Husejn, Djulaga, Halida, pa drugi Sead, Selim, Zulejha, Sakif, Mustafa i nema više

■ SOKRAT - fin čojk; lijep čojk; dobar čojk; jednom je rekao davno; drag mi je prijatelj, ali još draža istina. Menščini, čojk je bio pjan!

■ KONSPIRATIVAN - to je ono kad se dvoumiš izmedju onog što si već čuo i one narodne: ćutanje je zlato. Hajd, štaš, na jedno ušlo, na drugo izašlo.

■ ČOVJEK-FENIKS - to je opet čojk; fin čojk je li, lijep čojk i naš čojk: Mirsad Mašić, koji je bio jedan od pokretača akcije u našoj OO SK o odgovornosti, a onda je lijepo izbjegao na akciju u Katlanovo i ostavio nas bio da se dogovaramo. I opet nam se vratio!

■ DVOLIČNJAK - Statut Mjesne zajednice "25. novembar" Moševac

■ BIROKRATA - Statut (ponovo)

■ RODBINSKE VEZE - čvrsta sprega koja ne popušta ni pred Statutom SKJ, ni pred nalazima drugarskog vijeća. Čvrsta neka veza

■ RODJAK osnovna jedinica svake rodbinske veze

Sloboda

sloboda nije božije sjeme pa da ti ga netko daje
sloboda nije zahvalnica pročitana redom
sloboda nije krilatica reklamnog panoa
konstruktivna kritika postojećeg stanja
sloboda je žena uzmi je
sloboda nije podmetanje ideološki zakržljale forme
sloboda nije podmetanje ideološki bilo kakve forme
sloboda nije jednostavni domaći zadatak
ona je svijest o skladu nesklada nesavršenih ljudi
sloboda te čeka uzmi je
datumi
sjećanja
kontrola lupa vratima
regularna predstava
tko ne pamti iznova proživljava
iznova

sloboda nije mizantropski odbačeno kukavičje jaje
sloboda nije uzajamno milovanje idiotskih glava
sloboda nije referada staničnih šaptača
ona je svijest o skladu nesklada nesavršenih ljudi
sloboda je žena uzmi je

PAŽNJA! PAŽNJA!

Daje se na znanje:

- UREDJIVAČKI ODBOR MIB-a čine: Dževad Galijašević, glavni urednik; Hasan Delić, odgovorni urednik; Derviša Galijašević, sport i kultura; Mirsad Mašić, standard i rekreacija
- PRILOGE NAPISALI: Dževad Galijašević i Hasan Delić (Mirsad Mašić i Derviša Galijašević nisu, jer oni pišu o sportu, kulturi, standardu i rekreaciji)
- PRILOGE PRIKUPILI: Dževad Galijašević i Hasan Delić (Mirsad Mašić i Derviša Galijašević nisu, jer oni brinu za sport, kulturu, standard i rekreaciju)
- Za tačnost navoda odgovaraju svi članovi UREDJIVAČKOG ODBORA: Hasan Delić, Derviša Galijašević, Dževad Galijašević i Mirsad Mašić
- Za idejnost teksta odgovaraju: glavni i odgovorni urednik (Dževad Galijašević i Hasan Delić)
- Za razumljivost odgovaraju: obrazovne institucije
- Za dvosmislenost odgovaraju: svi oni koji hoće da čitaju izmedju redova

Ova NAPOMENA vrijedi za Predsjedništvo OK SSO Maglaj, da zna koga da hvata

za vratić!

Samo za interno informisanje
M I B

Informator

214.

MINO!

Naredjujem da otkucaš pozive za skupštinu MZ. tj. danas bez datuma: i da uručiš MUMINU.

Dnevni red

1. Razmatranje zapisnika o izvršenoj kontroli materijalno finansijskog poslovanja, za period 1.1.1983 g. do 30.6.1985 g. MZ. "25. Novembar".
2. Razmatranje prispjele pošte
3. Potpisivanje ugovora sa nadležnim organom za izvodjenje ra. na mostovima Bistrica – Ravna – Oruči
4. Razmatranje odluke o tuženom Muminović Halidu.
5. Tekuća pitanja

Mino otkucaj 25 poziva

Ova put ništa ne poručujemo, već dokumentujemo kako se saziva delegatska i samoupravna Skupština MZ Moševac (od 30.9.1985.)

Predsjed[n]
Skupštin[e]
Suljo Mu[mi]nović

MJESEČNI INFORMATIVNI BILTEN SSO MZ "25. novembar" MOŠEVAC

IZDAVAČ: Osnovna organizacija SSO Moševac
Komisija za ideološko-političko osposobljavanje, marksističko obrazovanje i informisanje

UREDJIVAČKI ODBOR

NAMA SE VEĆ SVE DOGODILO
Drugačije o Moševcu

„Slučaj Moševac" već dugo je jedna od dežurnih afera u jugoslovenskoj javnosti. Utrošena je silna politička energija u dokazivanju ko je tu u pravu - selo ili vlast. Zato zaslužuje pažnju jedna replika s prošlonedeljne sjednice Društveno-političkog vijeća Skupštine SRBiH. Kad je delegat iz Maglaja Slavko Tambić rekao kako je ovaj slučaj „blokirao rad društveno-političkih organizacija" u toj opštini - potežući ponovo tezu o „grupici istomišljenika" oko seoskih lidera Delića i Galijaševića - reagovala je predsjednica Republičke konferencije SSRNBiH Edina Rešidović:

*
*   *

Bio je to glas političkog realizma. Zdravoj pameti je, naime, nedokučivo - kako se i zašto moglo dogoditi da se sav društveno-politički rad u jednoj opštini podredi osporavanju prava jednom selu da u organe mjesne zajednice bira koga hoće. Kao da i funkcioner u mjesnoj zajednici - uz ugled i podršku u selu - mora da pribavi i opštinski pečat podobnosti.
Vlast bi, valjda, trebalo da ima - preča posla.

*
*   *

- Neosporna je činjenica da ta grupa ima podršku većine sela i da su Galijašević i Delić izabrani u redovnim izborima u skladu sa Statutom, kako se uobičava u drugim mjesnim zajednicama - rekla je, po novinskim izvještajima, i upozorila kako se ponekad nemoć u političkoj akciji nadomješta angažovanjem SUP-a, što šteti i politici i ovim organima.

*
*   *

Riječ urednika:

TIRANIJA I UGNJETAVANJE

Tri godine od izlaska, danas već, historijskog broja „MIB"-a nije mnogo, ali zato ni malo vremena. Uglavnom, sve se već dogodilo! Nešto sa nama, a mnogo šta i bez nas !?! Pobrajam: „slučaj Moševac" - građanska desnica Staljin i Gestapo u Maglaju - Afera „Agrokomerc" - diferencijacija u vrhu BiH - I Konferencija SKJ - slobodni izbori u Moševcu....Bio je to ustupak povampirene vlasti pred goropadnim narodom kome je bilo dosta tiranije i ugnjetavanja! Od tada, osokoljen narod hrli u Moševac kao u Meku; veli: „idemo u oslobođeni Moševac!" Za mase Moševac je postao sinonim hrabrosti, poštenja, upornosti i narodne sloge. Svetilište Slobode i Demokratije!

Narodna izreka „vuk dlaku mijenja, ali ćud nikada" ima i ovdje svoje mjesto: svi oni silni mešetari, politički zgubidani i okorjele staljinističke bitange, koji prodefilovaše kroz Moševac u pratnji do zuba naoružanih žbira, udbaša i neizbježnih domaćih izdajnika i vodiše ljuti boj protiv svega što je moševačko (čitaj: slobodoumno, demokratsko, ljudsko, lijepo i iskreno) još uvijek su tamo gdje su bili, a neki su čak i unapređeni, kao što je slučaj sa maglajskim Pavelićem i malograđaninom, bivšim predsjednikom SSRN Maglaj, a odnedavno protivzakonito „izabranim" predsjednikom MOK SSRN Doboj, Tihomirom LUKESOM. Za jednu ovako bezličnu spodobu i skorojevića, zvučeće funkcije znače sve, one mu nadoknađuju sve ono što on nema; ali u isto vrijeme one su za njega ništa, jer izbor na neku društvenu dužnost podrazumjeva barem minimum ljudskih i profesionalnih sposobnosti za njihovo obavljanje. Homo duplex malograđanina Tihomira LUKESA proizvodi prazan zvuk u začudo još živoj formi na političkoj sceni. Treba li možda još koji portret iz galerije političkih tipova Maglaja, kako bi se barem jednim dijelom odslikala sva kadrovska i ljudska posrnulost jedne do kraja postvarene, totalitarističke politike koja se pred ČOVJEKOM, CIVILIZACIJOM i 21.VIJEKOM uzalud pokušava preodjenuti u socijalističke samoupravne prnje i kučine? Možda je to lik i nedjela Slavka TAMBIĆA, policijskog doglavnika i političkog žbira kome tragovi smrde nečovještvom.

Za napredni Moševac i cjelokupnu javnost, on je otjelotvorenje ustaškog ministra Andrije Artukovića, pa ipak ni njemu kao takvom, niti delegatima OK SSRN Maglaj, niti delegatima RK SSRN BiH, ni delegatima Skupštine SR BiH, još nije zasmetalo njegovo fašisoidno izlajavanje na Moševac i ISTINU.

Razloge ovome zlu treba tražiti u jakoj pozadini republičke dogmatske politike, gdje kolo u tkz. demokratizaciji još uvijek vodi glavni šef policije, veliki scenarist i režiser „Agrokomercovog" i kladuškog kolapsa, Duško Zgonjanin, u Moševcu prozvan „ministar laži"!

Takvi i njima slični još uvijek vedre i oblače opštinskim i republičkim političkim nebom. Nakotilo se tog ljudskog šljama toliko da ih je prepuno bosanskohercegovačko korumpirano sudstvo, milicija i ostali prateći državni organi. Čankolisci i poltroni, u pravom smislu narodni neprijatelji, obrnuli su ljestvicu društvenih vrijednosti naopačke, pa je tako RADU suprotstavljen nerad, ISTINI laž, a SLOBODI tiranija i ugnjetavanje! Hoće li jedan Moševac bilo šta promijeniti u tamnom vilajetu?

Politički naboj oko Moševca stvorila je lupeška opštinska i republička politikantska svijest samo s jednim jedinim ciljem - po svaku cijenu odbraniti prokazane lopove iz grupe Sulejmana DELIĆA !?! I dok superkontrola SDK iz Doboja pedantno bilježi mahinacije i krađe koje je činila družina oko Sulejmana DELIĆA u MZ, dotle on na SIZ-u za zapošljavanje u Maglaju dijeli i kapom i šakom nasušna radna mjesta sinovima i kćerima svojih moćnih zaštitnika (Zvonko Matijević, Arza Šehanović i dr.) koji revnosno društvenom interesu pretpostavljaju ličnu korist. Za to vrijeme mladi iz Moševca uredno, neki već i sedmu godinu, čame na listi nezaposlenih!!! I trpe!?! Dokle, pitam se zajedno sa njima?

Politička diskriminacija i bezakonje je kao kuga: zarazno je i brzo se šiiri!

Možda se odgovor i krije u metafori! Jebem im staru!

*

*   *

Posvećeno Maču koji mi se dok sam bio mali naopako zaglavio a onda mi ga je Ona oduzela, a od njega smo hteli da napravimo noževe za kupus.

Ja nisam osvetoljubiv, istinski sam nepristrasan, ali kad Plač neprestano traje - odgovoriće mu se, Neće li ipak, udvostručeno pitanje, odgovorno u sebi tragično pitanje Sveta o sebi samom biti još tragičniji? A kakav je odjek (odgovor na ovo što će biti tematizirano? Možda: ćorkiranje. Pa, ništa! Nije li Zatvor pravi dom čovekov?! Pisanje vredi kad je igranje na žici. Da bi bilo angažovano ono pored unutrašnjeg mora da poseduje i spoljašnji rizik. Tek tada, kao dijalektička autobiografija - kockanje sa slobodom koja se osvaja, ono uspostavlja temeljac kontakta sa revolucijom. Neko je to nazvao stvaralačkom igrom tauromaha. Koja će se mera te igre konkretizovati u ovom „pamfletskom" tekstu? Koliko da je - pustimo je da padne u vodu.

Mi ne moramo da znamo tačno šta je Milicija, ali možemo da nagađamo. Ona je nespoznativa, jer je uvek nešto drugo. Kako njeno prisustvo osećam tako možemo i da je označavamo. Da joj se obraćamo. Da je vređamo. Da se alhemičarski bavimo njome, tj. onim što označava za nas njeno golicljivo ime. I to je jedan od malobrojno prihvatljivih oblika dijaloga sa njom. Šta više, sasvim neobavezan u dobrom smislu.

*

*   *

KAKO JE STVORENA NDH

Ante Pavelić primio je 5.maja 1941. predstavnike Matice hrvatske. Tada mu je prof. Lukas, pozdravljajući ga, polaskao: „Vaše ime bit će zapisano uz imena najvećih hrvatskih heroja!", dok je poglavnik uzvratio podsjećajući se delovanja Matice u bivšoj Jugoslaviji: „Više i bolje nego što je učinila Matica hrvatska nije mogao nitko učiniti!"

*

*   *

OZNAČAVANJE MILICIJE
Naspram Službe javne bezbednosti

Milicija je određenim uređenjima društvene zajednice uvek dobro došla. Ona, paradoksalno, služeći nekome (uvek se i zasniva kao služba nekome, počevši od tiranskog monarha do države). Služi održavanju, spašavanju „društva" od raspada. Ona ne podnosi pojedinca, jer ga ograničava. Ona vrši zgušnjavanje prvobitno slobodne ljudske zajednice u bezličnu masu - „masovno" društvo je njen ideal i zadatak. Bez nje, postojeći se nivo „društvenosti" ne bi održao.

Ona je prva spoljašnja koheziona sila koja ukida personalnost oteme-ljujući kolektivizam. U novovekovnom značenju Milicija je ustanova za održavanje društvene discipline (reda i mira). Zasnivanje Milicije je znači, jedan od veoma važnih „mehaničkih" faktora očvršćavanja ljudske zajednice s obzirom na onog ko u svojim rukama drži vlast stvorenu u toj zajednici na neki način. Tj. u razvitku svoje istorijske funkcije Milicija je oduvek bila (iz toga i za to je i rođena) mehanizam koji je sprovodio volju onog koji vlada (bilo da su verovali u njega i iz vere mu služili kao provodni konac njegove moći, bilo da su bili plaćenici). Dakle, vlast zadobijen moći religioznog ili ekonomskog. Takva koncepcija organizma kakav je Milicija jeste koncepcija sredstva vladavine. Tu je njeno funkcionisanje kao živog bedema vladajućih svedeno na zaštitu vladajućeg sloja od rođenog naroda, za razliku od vojske koja čuva od tuđeg naroda, ali dešava se da i vojska povremeno, u izuzetno kriznim slučajevima, preuzima ulogu Milicije. Tako je njeno označavanje u početku uvek označavanje kao sredstva prinude, koja se koncentriše u rukama vlasti i vlastodržaca.

Radi uspešnijeg funkcionisanja Miliciji je udeljena određena mera moći. Milicija sama iz sebe nema nikakvu političku moć. Jedina moć koja se rađa unutar nje - to je moć sile (nasilja). Politička moć vladajuće partije u srazmernoj težini se reflektuje na Miliciju, u tolikoj meri da može opravdati postojanje moći koju milicija ima posedovanjem sile. Nekada je odnos bio obrnut: borba za vlast odvijala se između političkih stranaka fizičkim bitkama, stranke su bivale milicije u primitivnoj formi grupa za pritisak.

U jednom trenu svoje savremene istorije, i jugoslovenska Služba bezbednosti je pokušala da postane jedna vrsta političke armije, grupe za pritisak (to je bio izvrstan primer pokušaja da se materijalizuje), pokušaj da zauzme mesto Partije. To zrno svoje ugasle prirode i dan danas je ona na svom dnu zadržala u obliku svog označenja kao zadnjeg sredstva političkog razračunavanja. Milicija se prevashodno upušta u političku borbu onda kada prestane da službuje državi i upusti se i sama u borbu za vlast (tada u nekoj zemlji od pretnji dolazi i do oružanih sukoba i pučeva), do takvih situacija može doći i u visoko razvijenim političkim društvima. Perverzije sredstava monopolizacije ni jedan politički sistem za sada još nije imun. Čudnovato tada, što vredi ovde napomenuti, da Miliciju kao instituciju koja je neposredno vezana za stepen razvitka društveno-političkih odnosa u ljudskoj zajednici još niko nije temeljno i opsežno podveo pod jednu iscrpniju sociološku obradu i razmatranje.

Ovde je rečeno da Milicija vrši društvenu integraciju tj. pretnjom primene sile sprečava se isuviše živo razbuktavanje antagonističkih borbi unutar društvene strukture. U tom smislu Milicija se predstavlja kao da služi opštim interesima. (Ali bitak je često, ako ne i uvek, različit od trebanja). Ona okrepljuje državu kao aparat prinude, tako je na neki način njom ozvaničena eksploatacija koja „ublažuje" sukob klasa. (Lenjin: Država i revolucija). To je legalizovana priroda upotreba sile čistih ruku. Cela ova slika počiva na tome da bez obzira koliko bili pravedni zakoni i propisi teško da bi se ispunjavali bez straha od izvršenja manumilitari. Po tome je Milicija samo poslednja reč Zakona. Zahtev da vlast primenjuje silu radi razvitka društvenosti iskazuje se na primeru u tzv. proleterskoj diktaturi. Diktatura proletarijata se ovde misli onako kako ju je mislio Lenjin. Po ovom zahtevu u egzistencijalnoj konsekvenci: „drugi je pakao", tj. čovek je nedruštven: homo homiene lupus. Sledi za ukidanje otuđenosti izrasloj u kapitalističkom izrabljivanju neophodan je teror - zatiranje svih tragova eksploatacije. To se ne može izvršiti blagorodnošću nego nemilosrdnom egzekucijom - i takva mora da je diktatura proleterijata, radničke, eksploatisane klase. Čuvajući opšte interese Milicija čuva narod od samog sebe: da narod ne bi svojim barbarstvom uništio ono od čega ima samo koristi. Dakle, ide: narod Milicijom protiv sebe. Ali, dalje se izvodi, sve je to privremeno.

Kada država odumre, tj. kada se ljudi potpuno osveste i očoveče, i Milicija će nestati kao i svih ostalih sredstava prinude. Oslobođen sebe narod će živeti mirno i organizovano, organizovano kao dobro regulisan saobraćaj (te će i Milicija tim procesom podruštvljavanja postati „saobraćajna" milicija).

Političkoj tipologiji milicija je u dobroj meri nespojiva sa onim što se imenuje kao bit savremenog društvenog uređenja - sa demokratijom. A još

manje može da bude spojiva sa tako širokom i zbiljskom demokratijom kao što je društveno samoupravljanje. (Društvena svojina takođe ukida mnoge funkcije Milicije). Ako se opet odgovori da Milicija čuva demokratiju od uzurpatora, ne uzurpira li ona time demokratiju? Ako Milicija čuva nas od ljudi ko će da nas čuva od Milicije?!? Postojanje Milicije jeste, svakako, znak (u)skraćivanja jedne od mogućnosti javne ljudske slobode kao prakse. Normalno da nije Milicija ta koja je uzrok (u)skraćivanja, ona je samo instrument kojim se (u)skraćuje. Uzrok je već u datoj društvenoj strukturi, u kojoj je Milicija samo izraz onoga po čemu je ta struktura zasnovana. Onaj instrument koji služi onome što funkcioniše tom strukturom, da struktura funkcioniše tako kako funkcioniše. Ovde se pod društvenom strukturom razume društveni bitak (u Marksovom smislu). Sasvim je tačno u Prilogu kritici političke ekonomije (1859.) rečeno da društveni bitak određuje svest ljudi: tako, priuštavajući ovde sebi slobodu prelaza sa antičkog nivoa na psihički (uzimajući, dakle, svest kao psihološki pojam), postojanje Milicije u ljdskoj svesti fundira kao stalna opomena da se pređe određena granica, kao stalna opasnost od kazne (v.Kafkin Zamak). Ali, svest nije samo psihološki pojam utoliko je čitava stvar rđavija i svodi se, jednostavno kazano na to da je Milicija neugodna, nehumana i neprimerena onoj društvenoj zajednici slobodnih ličnosti u kojoj ljudi pozitivno maštaju i koju istorijski pokušavaju da otemelje.

Psihologija Milicije sva je u izazovu, neljudskom porivu da se zloupotrebi posedovanje sile, oružja. Da se realizuje, aktuelizira skrivena mogućnost nasilja. Do zloupotrebe i dolazi često i lako, bilo da je reč o individualnoj, bilo kolektivnoj. Taj poriv je neodoljiv kada je na plodnom tlu, i postaje presudan na psihologiju Milicije i njenih službenika. (njegovo dejstvo nalazi izraza i u narodnom karakterisanju kao otporu, veralnom buntu: VISOK JAK GLUP). Ograničavanje zloupotrebe oružja kod vojske postiže se obaveznim vojnim rokovima gađanja, te se Armija gradi po strukturi, izgledu naroda. Ali, koja mera protiv zloupotrebe postoji u Miliciji? Usled toga, i oni u čijoj je ona službi, kao i ostali, moraju zaista da budu veoma nepoverljivi, iz predostrožnosti, prema njoj. Kao uput u istraživanju psihologije Milicije vredno je i prikriveno značenje uniforme kao savremenog maskiranja. Danas uniforma zamenjuje masku, koja je u sasvim primitivnim društvima davala onome koji je nosi osećaj kao da je on ovaploćenje neke užasne, nadprirodne, neljudske sile sa bezmernom moći. Nešto kasnije maska je dobila čisto utilitarnu ulogu: da sakrije nečiji identitet iz bilo kojeg razloga - bilo radi tajanstvenosti, bilo radi oslobađanja žestine, strasti instinkata, radi vrhunskog razuzdavanja. Dakle, maska je služila za davanje straha i prerušavanju. U savremenom društvu uniforma takođe služi prerušavanju, ali legalnom koje ostavlja lični identitet raskriven. Uniformišu

se oni koji su predstavnici nekog zakona, oni koji mu pripadaju kao njegovi sprovodnici, funkcioneri. Ali, ipak, psihologija koja pripada uniformi mnogo toga je zadržala iz primitivne psihologije maskiranja, prerušavanja, pretvaranja, maske. Počevši od uživanja određenih privilegija pa do toga da i dan danas široke, neprosvećene mase osećaju strahopoštovanje ili teskobu pred uniformom. (Čudnovato: mala ih deca vole. Brzo ću kao primer navesti čednu dečiju igru koju sam čuo u prolazu. Dečak i devojčica, igraju se:

Devojčica: ti si čovek a ja sam tvoja žena.

Dečak (nabusito): ja nisam čovek, ja sam milicajac.

Tako Milicija - maskirani glumci u „Theatru mundi" - kozmetizirana bića.

Ja mislim na vas. Ja se obraćam vama (ja vas ne vređam kao što to čini Handke psujući publiku, ali koristim njegovu nedelotvornu formu). Ja pišem ovo radi vas, nema toga što ne bih uradio za vas. Ja ipak nisam protiv vas. Ja sam prema vama, Vi ste sa mnom. Vi ćete tek misliti na mene, i učinićete, meni za molbu mnogo toga za mene i zbog mene. Dok se budemo međusobno ružili mi ćemo se približavati. Mi tako postajemo bliski i u mržnji se počinjemo voleti. A to je ono na šta i cilja ovaj „pamflet", da se sruše svi zidovi nesporazuma.

Nužna je optužba, skroz neobrazložena (sem u glavnim crtama), da bi se začudnim odnošenjem stvorio jedino mogući dodir. Ovakve, i još opsežnije, pažnje ste vredni. Vi simpatični i smešni puno-glavci. Ciljajući na vas ne obraća mi se na pogrešnu adresu!??Ali, da bi se cilj pogodio, i vi to znate, treba ga ponekad promašiti. Vi ste obično indiskutabilni, vreme je za to da budete javno (jer ste javna kuća) diskutabilni. Mislim da ste i vi za to, zar ne?

MLCJ + MILIC JA+MILI+CIJA

Pet vam puta osamnaestimilionasedamstotinadevetdesetitrihiljadedevetstotinapedesetjedan!!!

BATINA JE IZ RAJA IZAŠLA: Vas i vaše oruđe! Što šta se može doznati istražujući zgode u povesti pendreka, za stvari duha ona je vrlo zahvalna. I teško bi bilo napraviti najkompletniju zbirku najraznovrsnijih, u istoriji upotrebljavanih pendreka i onoga što im pripada.

Priznajem da volim pendrek, kao lud sam bez njega, kad ga gledam ne mogu prosto da spavam.

Ja nisam mazohista, ali osećam sladostrašće, vrhunsko erotsko zadovoljstvo dok mislim o vama i dok vam pišem ovu Pohvalu, Apologiju. Ovo je, za mene, pravi Symposion. Iz vaših oporih dlanova (naviknut na pendrek, suzavac, šmrk, pištolj, lisice, lance, bukagije - spanjge - špange itd.itd.) uzimam med i slažem ga na hartiju. Pišem dlakama o vama. I dok me bude,

i bude vas, misliću neprestano o vama, jer o čemu bih mislio kad vas ne bi bilo, o Milicijo! Vi promašeni matematičari! Zalutale zverćnim maramicama! Vi niste informbirovci, ibeovci, neoinformbiorvci, neoibeovci, niste nacionalisti, niste unitaristi, niste ultralevičari (tj.koliko je poznato ne levičarite osim što ste uvek levaci), niste lokalisti i regionalisti, niste špijuni, vi niste ništa! Vi dežurate! Vi hvatate one koji se nisu prijavili. Ima jedan STUDENT u Balkanskoj 4'IV preko od MOSKVE, koji se nije prijavio, što volim da sam vam taster, cinker, cinkaroš, ah! Vi imate činove mi imamo DAN milicije. Imate li generala? Mili moji kibernetičari, obremenjeni planetarnim duhom. O,besmrtnici! A službeno ubistvo? Vi mislite da niste alijenirani, ako ste slučajno ti ipak - brzo se dezalijanirate, vi se raspitujete. Vi ste naša najveća zaštita. Ja vas tetoviram u svom srcu. Vi mi idete na bubrege i želudac. Vi znate šta je Praxis, u suprotnom niko ne može da vas uveri. Vas niko ne može da opovrgne (čak se i Armija pita). Ne mogu a da vas još malo ne pohvalim: vi ste bili hrabri i smeli juna 68. bili ste nadnaravno delotvorni, efikasni, jednostavno izvrsni ni savršeni u svom poslu. Al, čuvajte se! Među vama su pojedinci sa nečistom prošlošću, i to ne samo svojom. Oni su svuda. Oko fakulteta i oko „studenta". Vi! Pazite se!

Spašavajte se dok možete!!! Vi, zaista, niste maoisti, niste ni za kulturnu revoluciju, a to je i opasno. Opasan je i vranac Kafka - onaj književnik koga treba pretresti pri svakom susretu s njim.

Evo kako u govoru (le parole) stoji sa službenikom: biritan, teget, Teodor, caja, cajka, šuma, murja, pajka, žandar(m), žaca, krvnik, ala, alijanović, glodar, cvilnjak, šinter itd. Nakon ovoga vi me raskrinkajte, razgolitite, obesramite pred svetom, neka se vidi da nemam ni časti ni poštenja, ni hemoroide. Izvređajte, označite, obeležite, ispsujte, obratite mi se! Ja sam protiv sebe, nisam čak ni PB, ni NS, ni ČSK, ja sam ništa kao i vi. Mi smo jednaki, mi smo ravnopravni, mi smo zasad slobodni, mi nismo neprijatelji, mi smo saradnici na istom poslu društvenog razvitka i razvitka ljudskog duha. Mi nismo vampiri i ne peremo zube pastom za cipele. Mi nismo račundžije. Mi ne znamo šta je to Logos niti fenomenologija Edmunda Husserla, niti ko je bio Kopernik, Abelard, i svi ostali na G i I kao Inkvizicija. Mi ne spadamo u „podzemlje", zagrobni život, niti u područje podzemne umetnosti (underground) pa ne plaćamo nikakvu carinu dedici Haronu Skeledžiji. Vi niste ćelavi ni kao ja ni kao ona „ćelava pevaljka" sa „balkona" pedera, provalnika, varalice, očajnika Ženea koga ste jedno vreme držali u CZ-u Beograda.

Budite prema meni milostivi, ne šamarajte me, ne tucite me pendrekom po glavi, ne pljujte me, ne unižavajte i ja sam isto što i vi, ne mučite me jer sam slab i brzo klonem: ako mi ništa od ovoga ne budete učinili ni

od ovoga ni od ostalog dela vašeg repertoara, iscinkariću vam jednog (ali obećajte mi, ukoliko možete uopšte da obećate, budite ljudi i obećajte mi), odmah ću vam iscinkariti, odaću vam ga, zato što ću ga odati pošaljite mi nešto na poklon, ja sam zadovoljan sa malim, i lako se prodajem, sav ću se prodati, ceo i s dugmadima, ja sam proveren: ne želim da završim studije: primorajte u mraku batinama moje koštunjave profesore da me izbace sa fakulteta, primorajte ih da me išutiraju onako kako samo vi znate, o milicijo!, između ostalog isterajte me iz „studenta" inače mi je izašao na vrh glave, evo daću vam njegovo ime, ali ponavljam samo pod uslovom da se revno potrudite da ga ubuduće onemogućite da živi: prvo ga suptilnim mahinacijama i manipulacijama, odstranite sa mesta na kojima zarađujem svoj gorki hleb, a onda dostavite svima njegovo ime tako da nigde ne nađe više mogućnost uhlebljenja, molim vas, to je

SDB na mrtvoj duhovnoj straži:

UDBA KAO SUDBA

U protekle tri vruće moševačke godine sa nama se neprestano družila i Služba državne bezbjednosti iz Doboja. To druženje, koštalo nas je leđa, bubrega, zubi, živaca i zdravlja. Koštalo nas je ogromnog mnoštva ličnih rukopisa, ljubavnih pisama i uspomena. Sa njima su nepovratno odlazile i samoupravne odluke organa organizacija Mjesne zajednice, zapisnici sa sjednica, pečati (Zbora radnih ljudi i građana, Mjesne konferencije SSO i Mjesne zajednice „25.novembar" Moševac), knjige zapisnika i porodične sjekire, kao jedina stvarna uspomena na teške dane represije.

Svi naši znani i neznani rukopisi, naše dnevničke zabilješke sa robije, sva naša muka i znanje preneseno na papir, ostali su nedostupni široj javnosti. Po policijskim kuloarima o našim rukopisima pričane su bajke i naša djela predstavljana su anti-socijalističkim pamfletima.

Oduvijek se o nama lagalo.

O metodama rada službe državne bezbjednosti iz Doboja toliko smo znali, i prije pretresa naših kuća, da smo za svaki slučaj, čuvali u rezervi, na samo nama znanom mjestu originale tih rukopisa, i dobro smo uradili. Jer tražili smo da nam se sva dokumentacija, od preko hiljadu listova, gusto kucanog materijala vrati, ali Državna bezbjednost neda. (Ko to kaže da su rezultati rada u našem društvu, neotuđivi).

Zato, od ovog broja pa nadalje, počinjemo objavljivati sve te oduzete i zabranjene stranice naše istorije. Mi nemamo tajni.

U ovom broju započinjemo sa člankom o MILOVANU ĐILASU, autora Galijašević Dževada. U idućem broju nastavljamo zapisom sa robije „BIO SAM U KINŠASI", autora Hasana Delića. Nastavljamo, također, napisom „MLADI IZMEĐU BIJEDE I DOSADE", „ŽIVOT I DJELO HAMDIJE POZDERCA", „ZAŠTO JE PAO AGROKOMERC",...

*

* *

USPON I PAD MILOVANA ĐILASA

Rođen 1911. u Kolašinu, gimnaziju završio u Beranima i Kolašinu, studirao književnost i pravo u Beogradu. Kao student bio je vrlo zapažen u naprednom pokretu. „Član KPJ je od 1932.godine. Dolaskom druga Tita na čelo Partije, Đilas je blizak Titov saradnik i na Petoj zemaljskoj konferenciji 1940. ulazi u novi CK. Kasnije postaje i član Politbiroa CK. Godine 1933. osuđen je od suda za zaštitu države na tri godine robije. Još pre rata, Đilas je sarađivao u mnogim beogradskim i zagrebačkim levičarskim listovima i časopisima. Objavio je niz članaka iz oblasti politike, književnosti i umetnosti pod raznim pseudonimima" (Đilas se najčešće potpisivao kao Milo Nikolić). Na V kongresu KPJ izabran je za jednog od trojice sekretara CK KPJ, a na VI za člana sekretarijata IK CK SKJ. „Njegov revolucionarni duh našao se skoro svuda gde je trebalo: među radnicima, omladinom, na polju kulture, književnosti i publicistike.

Piše: Dževad Galijašević

ANATOMIJA JEDNE POLITIKE

Bez obzira na dužinu vremenske distance, kao i na otvorene demokratske procese i nekakva civilizacijska dostignuća socijalističkog samoupravljanja još uvijek je veoma teško racionalno govoriti o Milovanu Đilasu. Kao dio socijalističkog moralnog kodeksa i svojevrsni politički moto održalo se ranije utvrđeno pravilo da se radi o „državnom neprijatelju broj jedan", čime je svako dalje razmišljanje o Đilasu učinjeno, blago rečeno, suvišnim, a u krajnjoj liniji predstavljalo bi akt napada na tekovine revolucije, na socijalizam i na samoupravljanje. Bio bi to prvi razlog koji onemogućava svaki normalan dijalog, pa makar on sa stanovišta Đilasove ličnosti imao pozitivan ili negativan predznak. Drugi razlog bio bi, potpuni nedostatak informacija na ovu temu, ne samo o Đilasu čovjeku, revolucionaru i ratniku nego ne postoji dovoljno zrele i naučne kritike Đilasa disidenta. Sve što je vezano za njegovo ime i dalje ostaje na nivou prizemnih diskvalifikacija i etiketa koje, na žalost mnogo više govore o onima koji za njima posežu, nego o prirodi Đilasove ličnosti i njegovim „neprijateljskim stavovima i djelima".

Prihvatimo li sumnju kao jedan od nužnih preduslova djelovanja (a logično, i djelovanje kao argumenat postojanja) pa oba ekstremna viđenja Đilasove ličnosti podvrgnemo kritičkoj analizi vlastite logike, ipak će kao nesporna činjenica ostati, da je u pitanju nesvakidašnje zanimljiva ličnost. Radi li se o čovjeku, koji nije prihvatio logiku da za svaku priliku ima drugačiju savjest (što je neophodan kvalitet za pravljenje karijere) ili o prevejanom neprijatelju koji je u krilu Partije proveo dvadeset i dvije godine sve vreme smišljajući način njene likvidacije, pitanje je za laike. Teza o „neprijatelju par exelence" ranije je bila prihvatljivija iz više razloga. Prvo, teško je bilo povjerovati da je kompletno državno i partijsko rukovodstvo podredilo revolucionarnu ulogu lagodnom životu i napustilo ranije ideale. Drugo: bilo je jeres i pomisliti da je čitavo rukovodstvo izmanipulisano od strane malobrojnih ali neprikosnovenih autoriteta i treće: jer je nedostajalo današnje iskustvo krize. Posmatrano sa stanovišta „Slučaja Đilas" jasno je jedno: Đilasova politička uvjerenja i politički angažman nisu ovu zemlju gurnuli u krizu koja ako ne govori o namjerama svojih tvoraca govori vidljivo o rezultatima njihovog rada (upravljanja i rukovođenja zemljom). Bez namjere da se ulazi u sve aspekte krize (politička, ekonomska,

moralna) jedna sfera te krize je nezaobilazna. Radi se o opšte prihvaćenom mišljenju kako je naš sistem izvanredan, da je teorijski idealan ali da je samo „malo u praksi" zatajio, što je netačno: U nas nije postojala ni dobra marksistička i socijalistička teorija a postojeća vladajuća teorija bila je upravo takva da naša stvarnost nije ni mogla drugačija biti. Ta naša nekakva teorija (koja nije teorija) bila je u tolikoj mjeri alternativna da je i praksa morala biti čas ovakva, čas onakva. Ovdje naravno nije riječ ni o kakvim ekonomskim teorijama (toga nismo imali ni minimum) radi se o teoriji vladajućih političkih odnosa koji su godinama vodili zemlju kroz dogovornu, ispolitizovanu i politički dirigovanu ekonomiju u jednu sveopštu krizu. Takva loša teorijska platforma sistema sigurno je bila više rezultat političkog neznanja u rukovođenju zemljom nego nekakve zlonamjernosti njenih tvoraca (u prvom redu druga Edvarda Kardelja) a prije svega zbog toga što u kreiranju te naše zvanične politike i teorije, u političkim vrhovima, a naročito u članstvu SKJ nije postojala borba mišljenja niti sučeljavanje argumenata. Iz tog ugla gledano eliminacija Milovana Đilasa predstavlja neprocijenjivi gubitak u socijalističkom pokretu, bez obzira na to, koliko su Đilasova stanovišta bila ispravna ili pogrešna, što je naravno relativno.

Bila je to svojevrsna egzekucija izvršena nad kritičkim duhom u društvu koje je bilo njegova posljedica proistekla prije svega iz sukoba vodećih ljudi država koji su učestvovali u stvaranju zvanične ideologije. U zvaničnoj partijskoj biografiji o Đilasu je zabilježeno: Rođen je 1911.godine, član KPJ, od 1932.godine, učesnik NOB-a od 1941.godine, član Vrhovnog štaba NOVJ, u ratu i nakon oslobođenja nalazio se na mnogim odgovornim dužnostima, član CK i Politbiroa CK KPJ i IK CK KPJ, u KPJ vodio resor agitacije i propagande, General, dobitnik ordena Narodnog heroja, početkom januara 1954.godine, na III sjednici CK SKJ, kao nosilac revizionističkih i anarhističkih shvatanja sračunatih na likvidaciju SKJ, u vrijeme kada je tek izabran za Predsjednika SKUPŠTINE SFRJ, udaljen sa svih državnih i partijskih funkcija, zbog otvorenog neprijateljskog rada protiv interesa SFRJ osuđivan na višegodišnji strogi zatvor. Šta je to konkretno imao u sebi neprijateljsko (osim dugog jezika - kao ličnog neprijatelja) i šta je uradio čovjek sa partijskom knjižicom broj 4. (broj 1. 2. i 3. imali su Tito, Kardelj i Ranković), čime je zavrijedio da bude oglašen zastavom pod kojom marširaju neprijatelji SFRJ i SKJ, moguće je jedino raspraviti i vidjeti iz zvaničnih partijskih saopštenja i prašnjavih zapisnika, čime se pisanje o Đilasu svodi na puko komentarisanje suštine i uzroka ocijena državno-partijskog aparata o Đilasu. Time su i analize i komentari ustvari hendikepirana istina, jer nedostaje druga strana, a druga strana, ne svojom voljom je sam Đilas. Jedno vrijeme, čak i pomalo euforistički prihvaćena parola „knjigom na knjigu" nikada se nije odnosila na Đilasa, čak ni bukval-

no, jer još uvijek u Jugoslaviji se ne može naći nijedna knjiga, posljednje „aveti prošlosti", jednog vremena koje nepovratno odlazi u prašnjave arhive zaboravljene istorije. Taj, nimalo idilični odlazak ne mogu i ne smiju poremetiti sjećanja učesnika tipa „Milovan Đilas", zbog čega je narod više od trideset godina bio pod zaštitom države od Đilasovih uspomena iz rata, iz perioda sukoba sa Staljinom i njegovih političkih vizija.

MITROVICA - ROBIJAŠNICA ZA SVA VREMENA

U biografiji Milovana Đilasa nikada se ne bi moglo napisati da je zbog svog radničkog porijekla bio na liniji borbe za afirmaciju radničkog pokreta. Bio je intelektualac od glave do pete i njegova opredjeljenja uvijek su bila izraz svjesti o potrebi za promijenama i poimanja ko može biti glavni nosilac tih promijena. Premda je oduvijek bio izuzetan kritičar negativnosti u odnosima i Stare i Nove Jugoslavije, njegova vizija novih odnosa bila je pomalo konfuzna i nedorečena.

Cijena njegovih ubijeđenja bila je izuzetno visoka.

Sumarno, ta cijena bila je izražena u gubitku ideala mladosti (suviše brzo je „ostario") i ukupnim sudskim kaznama od preko 25.godina strogog zatvora, gubitak građanskog prava od 10.godina (ukupno), te kaznu zatvora od godinu i pol, uslovno na tri godine.

Od ukupno dvadeset i pet godina strogog zatvora „odležao" je nešto više od jedanaest (11.) godina. Od toga tri godine strogog zatvora izdržavao je u Kraljevini Jugoslaviji /zbog komunističkog djelovanja usmjerenog na rušenje države/, a ostale kazne izdržavao je u socijalističkoj Jugoslaviji zbog anti-komunističkog djelovanja usmjerenog na rušenje vlasti radničke klase i likvidaciju Saveza komunista. Kazne zatvora i u Kraljevini i u socijalističkoj Jugoslaviji, izdržavao je u Sremskoj Mitrovici, provjeravajući na djelu ima li razlike između socijalističkih i kapitalističkih zatvora. O Đilasovom predratnom revolucionarnom djelovanju mnogo se zna ali se još uvijek ćuti da se ne bi pokvarila idilična slika klasičnog „političkog neprijatelja". Javnosti su dostupni uglavnom podaci koji govore o Đilasu kao okorijelom staljinisti u oblasti duhovnog stvaranja i ličnosti koja se uvijek i na svakom mjestu nametala kao neprikosnoveni arbitar kulturnoj i intelektualnoj javnosti. Kao argument ovakvim ocijenama uziman je predratni „napad" Đilasa na Oskara Daviča, Đilas je Daviča proglasio za sitno-buržoaskog dekadenta izuzetno uske stvaralačka vizije. Tek nakon pada Đilasa, Rodoljub Čolaković se u svojoj knjizi „Kazivanje o jednom pokoljenju" (treća knjiga) oštro suprotstavio ovakvom tumačenju Davičove pjesničke ličnosti, pišući kako je „još tada o tome upoznao Tita" a koji je „...boraveći u zemlji dolazio u

doticaj s kulturnim radnicima i odmah je ocijenio koliko takvi sektaški kriteriji, kakvi su se ispoljili u napadu na Daviča, mogu biti štetni i negativno uticati na mlade kulturne radnike u njihovom opredjeljivanju i angažovanju." Čolaković je od Tita, tada, dobio saglasnost da o tome napiše članak za legalnu partijsku štampu i da članak potpiše inicijalima T.T. za koje su aktivisti u zemlji znali da je Titov potpis. Time je pomenuti članak (koji je istina objavljen mnogo kasnije, u zagrebačkim „Našim novinama" dobio na značaju. Očigledno, nije se vodila borba za ukidanjem neprikosnovenih arbitara u kulturi i umjetnosti nego samo: Ko da bude taj arbitar a sa aspekta Dračove ličnosti ne postoji minimum Đilasove ogovornosti i ne bi bila nikakva šteta da je današnja kulturna javnost Jugoslavije pošteđena Davičove neprikosnovene arbitraže.

Onako, kako je u nepostojećoj predratnoj prošlosti otkirvena mrlja, tako je i za ratnu prošlost ovog čovjeka bez prošlosti napisano: „I u ratu, kad je išao obučen u crno i obrijan do glave, kao kozački atamani, i poslije oslobođenja, kada je bio Sekretar u Centralnom komitetu Đilas se, sa nekim svojim najbližim saradnicima nametao kao neprikosnoven u oblasti duhovonog stvaranja. Delio je direktive, naređivao, pretio, ocenjivao. Bio je plahovit i isključiv. Ljudi su ga se plašili. Sklanjali su se od njega, nisu voleli ni kada se javljao telefonom jer su znali da im se ne piše dobro." (Dragan Marković i Savo Kržavac: „Zašto su smjenjivani", strana 81.). Ovakvim viđenjem naše ratne prošlosti dvije stvari su učinjene problematičnim: Prvo, dovedeni su u sumnju razlozi zbog kojih je Milovan Đilas dobio Orden Narodnog heroja, čin Generala, i do 1954.godine bio na najodgovornijim dužnostima u zemlji. I drugo: Osporene su moralne vrijednosti ljudi, boraca, koji mu to za vrijeme „političkog života" nisu smjeli staviti do znanja i odslikan kukavičluk jedne generacije za koje se moglo reći sve osim da je u to vrijeme (pedesetih godina) bila kukavička. Tendencija je jasna: Đilas je bio neprijatelj socijalističkog samoupravljanja mnogo prije nastanka tog sistema a bio je to i u vrijeme dok je bio Narodni heroj. Ovakav diletantizam u kritici anatemisanih ljudi i ideja predstavlja medvjeđu uslugu zvaničnoj politici i rezultiran je birokratskom potrebom za retroaktivnom diskvalifikacijom od čega čovjeka i ličnost nije mogla poštedjeti ni časna prošlost, ni stvoreno dijelo. Onaj ko jednom pređe liniju razgraničenja, u odnosu na našu poslijeratnu birokratiju, taj biva oglašen takvim i u prošlosti i u budućnosti. Primjera za to ima i previše.

Treći vanredni Plenum CK SKJ, održan 16. i 17.januara 1954.godine označavao je početak kraja jedne značajne političke ličnosti Jugoslavije. Zaključci plenuma bili su:

„1. Da su shvatanja koja je Milovan Đilas izneo u svojim člancima, u svojoj osnovi protivna političkoj liniji usvojenoj na VI kongresu SKJ

2. Da su ta shvatanja, s obzirom na položaj druga Đilasa u Savezu komunista, unela zabunu u javnosti i nanijela ozbiljnu štetu, kako Savezu komunista tako i interesima zemlje,

3. Da se drug Đilas svojim stavovima i postupcima udaljuje od Centralnog komiteta i od članova Saveza komunista, da se lično izolovao od praktičnog rada i dao političku osnovu za razbijanje idejnog i organizacionog jedinstva Saveza komunista i za njegovu likvidaciju.

Zbog toga plenarni sastanak Centralnog komiteta odlučuje da se drug Milovan Đilas isključi iz Centralnog komiteta, udalji sa svih funkcija u Savezu i kazni posljednjom opomenom."

Zaključke je formulisala i predložila komisija Plenuma kojom je predsjedavao čovjek koji je samo dvadeset dana ranije (u ime grupe od 26. narodnih poslanika) predložio Milovana Đilasa za predsjednika Skupštine SFRJ (za predsjednika Skupštine SFRJ Đilas je izabran 25. 12. 1953. godine) drug Vladimir Bakarić.

Nakon ovakvih stavova, protiv kojih su se uz Đilasa izjasnili i Vladimir Dedijer i Mitra Mitrović, Đilas je podnijeo ostavku na dužnost Predsjednika Savezne narodne skupštine i sam vratio svoju partijsku knjižicu.

Koja su to Đilasova shvatanja došla u opreku sa politikom SKJ?

DVIJE STRANE ISTOG SHVATANJA

U zadnja tri mjeseca 1953.godine, u organu SKJ „Borbi", Milovan Đilas je objavio devetnaest članaka polemičke sadržine. Po Svetozaru Vukmanoviću Tempu, članci su pobuđivali na razmišljanje o raznim pitanjima koja su iskrsavala u svakodnevnom radu (Tempo, „Revolucija koja teče", strana 137.) U svojim memoarima Tempo bilježi da se u većini slučajeva slagao sa Đilasovim stavovima i shvatanjima u tim tekstovima: „Đilasovi članci su mi se, u cjelini uzev, mnogo sviđali, podsticali su na razmišljanje o mnogim pitanjima izgradnje socijalizma ipak jedan od njih nijesam mogao nikako prihvatiti. To je bio članak o „subjektivnim snagama". Tačnije, nisam prihvatao zaključke do kojih je Đilas dolazio" („Revolucija koja teče", 138.strana). Da je ovakvo mišljenje preovladalo i da su članovi CK SKJ izrazili neslaganje sa konkretnim Đilasovim zaključcima, stvar bi ostala na terenu argumenata neslaganja i principijelno bi bila rješiva. Međutim preovladalo je mišljenje da Đilas nije uopšte imao pravo da nešto piše, što je u svojoj diskusiji, kojoj je sam dao naziv „Moral jedne anatomije" obrazložio Moša Pijade:

„Kada se u jednom momentu pomislilo na to da drug Kardelj napiše koji članak radi pobijanja Đilasovih ideja, ja sam ustao protiv toga. Zašto? Milovan Đilas je pisao svoje članke kao oslobođena individua, kao pojedi-

nac koji se izdvojio i koji se osjeća oslobođen od svake stege. Da li bi i Kardelj protiv njega trebalo da polemiše kao pojedinac protiv pojedinca? Zar to ne bi značilo baš ono što je Đilas želio da postigne: cepanje najužeg rukovodstva na pojedince koji privatno diskutuju među sobom, „borbu mišljenja" izvan pokreta i mimo pokreta (Izvod iz diskusije Moše Pijade sa Trećeg vanrednog plenuma CK SKJ, 1954.godine). Neznanje je majka nerazumijevanja.

Zar postoji slobodno društvo bez slobodnih pojedinaca? Nedostatak demokratskih tradicija formirali su u to vrijeme shvatanje da se treba diferencirati u odnosu na ljude i da je nužna nekakva polemika protiv ličnosti (Đilas je u pitanju) a ne protiv ideja ili stavova. Tumačiti slobodu individualnog političkog oslobađanja ličnosti (makar se radilo i o funkcioneru visokog ranga ili baš zato) kao udar na jedinstvo tog pokreta i čin neprijateljskog ataka bilo je u suprotnosti sa marksističkom teorijom o oslobađanju čovjeka. Prikrivanje iza kolektiva, odnosno pokreta ne može izbrisati činjenicu o pojedinačnom i vanforumskom angažovanju ličnosti koji se na hijerarhijskoj ljestvici moći nalaze tako visoko, da mogu odlučivati o tome da li će „Kardelj pojedinac", odgovoriti „Đilasu pojedincu". Nakon objavljenih nekoliko tekstova u „Borbi", Đilas je razgovarao sa Josipom Brozom Titom, koji je na takav Đilasov rad gledao kao na nešto pozitivno, premda je i sam mislio da bi se o nekim pitanjima moglo i polemisati, tj. da bi se moglo raspravljati o nekim zaključcima do kojih je Đilas došao. Josip Broz Tito je smatrao da Đilas i dalje treba da nastavi sa pisanjem u „Borbi".

Đilas je i nastavio ali ne dugo. U raspravi na trećem vanrednom plenumu CK SKJ Đilasova shvatanja su osuđena kao anti-komunistička (premda ga taj plenum nije iskljčio iz SKJ?!).

Đilas je kao nužnost razvoja i dograđivanja političkog sistema shvatao i potrebu za otvorenom i bespoštednom kritikom svega negativnog u društvu zatim je smatrao da izlaz leži u debirokratizaciji zemlje i pri tome polazio sa politički ispravnog stanovišta da društvu preti daleko veća opasnost od birokratizma nego od buržoaske restauracije i kapitalizma. Ukazivao je i na opasnost - da se iza teorije da su komunisti jedina svjesna snaga u društvu može kriti i negativna tendencija za privilegovanim položajem komunista, čime bi se komunistima (što je i bila praksa kod nas) položaj i funkcija davali samo na osnovu pripadnosti a ne sposobnosti. Đilas je smatrao da niko, bio on član Saveza komunista ili ne, nema pravo da na osnovu rezultata postignutih u određenoj fazi revolucije, po svaku cijenu zahtijeva vodeće mjesto i u narednim etapama revolucije čak i kada mu nije dorastao. Ukratko ratne zasluge ne smiju biti apsolutni monopol za privilegovanim položajem nakon rata, nauštrb kvaliteta.

U članku „Opšte i posebno" („Borba", decembar 1953.godine) između ostalog Đilas je napisao i sljedeće: „Danas nikakva partija ili grupa, pa čak ni sama klasa ne može da bude isključivi izraz objektivnih potreba čitavog društva, ne može da prisvoji isključivo pravo da „upravlja" kretanjem proizvodnih snaga, a da ove, i ono što je najvažnije u njima - ljude, ne ukoči i porobi."

Ovakvom Đilasovom shvatanju, na Trećem plenumu CK SKJ, oštro se suprotstavio Edvard Kardelj: „Ako bi ova Đilasova postavka bila tačna, onda znači da su radnička klasa i radnički pokret već odigrali u našoj zemlji svoju istorijsku ulogu, tj. ne samo da više nisu uopšte potrebni, nego da ih uopšte nema. Marksova naučna postavka, koja leži u osnovi modernih radničkih pokreta jeste kao što je inače poznato u sljedećem: radnička klasa boreći se za svoj klasni interes, za oslobađanje od kapitalizma, ne može a da se time ne bori i za interes i progres čitavog društva, jer je takav njen objektvni društveni položaj. Otuda vodeća istorijska uloga radničke klase i radničkog pokreta u periodu prelaska od kapitalizma ka socijalizmu..."

Čitajući ovakve Kardeljeve ocijene neki zlobni satiričar mogao bi zaključiti: „Ovaj je veći „đilasovac" i od samog Đilasa".

Tražeći argumente za pobijanje navodno Đilasove ocijene o tome „kako je radnička klasa koja je na vlasti" (riječ je o radničkoj klasi Jugoslavije iz pedesetih godina), odigrala svoju društvenu ulogu Kardelj se poslužio Marksovim stanovištem da je borba za klasni interes radnika istovremeno interes cijele društvene zajednice jer joj u osnovi leži cilj: OSLOBAĐANJE OD KAPITALIZMA. U nastavku ove Marksove naučne postavke Kardelj ponovo govori o ulozi radničke klase u periodu prelaska od kapitalizma ka socijalizmu. Đilasovo stanovište međutim, je izraz konkretnih Jugoslovenskih prilika u kojima je kapitalizam pobijeđen i u kome više ne postoji pitanje dolaska radničke klase na vlast, kao osnovne potrebe društva, nego pitanje funkcionisanja već uspostavljene vlasti.

U članku „Za sve" („Borba", novembar 1953.god.) otkrivena je još jedna politička inkriminacija: „Svaka klasa, tačnije - politički pokret, utoliko je nekritičniji, ukoliko svoje interese, shvatanja, moral, i ideale itd. prikazuje željom i interesom čitavog društva (naroda). A takva nekritičnost nastupa, kao što se zna, čim klasa, pokret, dospiju u sukob sa objektivnim razvitkom, odnosno sa željama, sviješću i životom masa."

I sa ovim stavom obračun je vodio drug Kardelj: „To bi značilo da svaka klasa onog trenutka kada počne da misli da je jedini zastupnik društvenih interesa, postaje reakcija i smetnja društvenom razvitku. Đilas ispušta iz vida da to radi svaka klasa, i to uvijek, i kada vrši reakcionarnu i kad vrši progresivnu ulogu, pa čak i onda kada vrši revoluciju" (izvod iz diskusije Edvarda Kardelja na Trećem planumu CKSKJ, 1954.)

Za svo vrijeme vlastitog izlaganja Kardelj je vodio nemilosrdan obračun sa stavovima koje je sam izvlačio kao značenje i zaključke iz Đilasovih članaka a ulogu radničke klase Jugoslavije sveo na puko oponašanje „svih ostalih", i izvršio identifikaciju tih metoda kod različitih klasa (reakcionarnih i revolucionarnih) što je samo po sebi problematično stanovište.

U članku „Bez zaključaka" („Borba" januar 1954.god.) politički štetnim ocijenjeni su i sljedeći stavovi: „Prije svega, jedna od najozbiljnijih „socijalističkih zabluda" u našoj zemlji, danas, jeste, kad se zahtijeva da se današnji razvitak uklopi u neki tačan zaključak , u formulacije. To je, u stvari, ostatak onog kobnog dogmatskog metoda i misaonog siromaštva, koji su izrasli iz uslova surove, neljudske i nesocijalističke stvarnosti staljinske despotije..."

„...I tako nikakva teorija nije do sada postavila neki daleki - konačni cilj, koji bi se zaista i ostvario. To ne znači da ljudi mogu bez dalekih ideala. Ali ti daleki ideali su ponajviše izraz neposredne ljudske nužde i poimanja suštine njihovog vremena... Nema u stvari konačnog cilja kao konkretne akcije. Kretanje, stalno i protivrečno, ali ni ono kao cilj, nego kao neminovnost...

Pa najzad, šta je cilj i ima li ga? Na to je već odgovoreno. Treba još dodati: oslobođenje ljudskog roda od svačijeg i svakog gospodstva nad njim, tj. stalna borba za demokratiju, to je jedini stvarni i trajniji cilj, i za nas danas i za čitav ljudski rod. Jer to omogućava stalno kretanje. I svi konkretni oblici i konkretne mjere koji to olakšavaju dobrodošli su i napredni. Ti konkretni oblici, te konkretne mjere - to je cilj. Ostvarljiv iz etape u etapu, od konkretnog do konkretnog zadatka. Borba neprestana. To su socijalizam i demokratija." ("Ima li cilja", „Borba", decembar 1953. godine).

Polemički članci „Revolucija" i „Odgovor" nisu posebno tretirani na ovom plenumu ali članak „Savez ili Partija" ("Borba" januar 1954.godine) imao je posebno mjesto jer je u sljedećem Đilasovom stavu otkriveno, da „Savez komunista ako se ne raspusti, treba pretvoriti u diskusioni klub, bez ikakve unutrašnje discipline i odričući se idejnog jedinstva" (Edvard Kardelj) a tamo je pisalo: „Niko ne bi kontrolisao njihov rad (komunista) niti bi dobijali liniju, nego bi preko prodiskutovanih teza i predavanja sami određivali svoj stav prema prilikama u mjestu ili u društvenoj organizaciji, prema tome gdje rade i žive."

U diskusiji na Trećem plenumu ovakva shvatanja najoštrije su pored Tita i Kardelja osudili: Miloš Minić, Boris Ziherl, Moša Pijade, Petar Stambolić, Veljko Vlahović, Svetozar Vukmanović - Tempo, Milentije Popović, Moma Marković itd.

Između ostalog Josip Broz Tito je rekao i ovo: „On, (Đilas) nam nije propovjedao novi tip demokratije, socijalističku demokratiju, nego apstraktnu demokratiju, demokratiju koja je sama sebi dovoljna, demokratiju koja predstavlja zapravo anarhiju.

A ŠTA JE ZA NAS DEMOKRATIJA?

Ona je za nas sredstvo za postignuće glavnog cilja, socijalizma, u kome je sama po sebi već sadržana najdemokratskija forma vladavine, jer nema prave demokratije bez socijalizma niti pravog socijalizma bez demokratije. (Josip Broz Tito, Treći plenum CK SKJ, 1954.godine, Slučaj Đilas).

Od vremena kada je u „Borbi" objavio prvi članak (11.oktobar 1953.godine, „Nove sadržine") i pravio aluzije na „novu robespjerovsku fazu revolucije", koja mora gvozdenom metlom da počisti sve što nije slobodoumno do trenutka kada je sam „gvozdenom metlom bio počišćen" prošlo je samo tri mjeseca. Kao alibi iskorišteno je Đilasovo pisanje u „Borbi" premda je najviše žuči prosuto po noveli „Anatomija jednog morala", objavljenoj u „Novoj misli". Ovom novelom diskutanti na plenumu se nisu „kritičko-analitički" bavili nego uglavnom diskvalifikujući i nju i njenog autora. U toj noveli svi su prepoznali „napad na sve rukovodeće komuniste" (o čuda zar i Đilas nije bio rukovodeći komunista) s ciljem da ih moralno diskredituje i diskvalifikuje, prikazujući dvije-tri hiljade rukovodećih komunista u ovoj zemlji kao zvjerinjak, u kome se okorjeli sebičnjaci otimaju za privilegije razne vrste" Utvrđena je i namjera da Đilas „hoće te ljude da prikaže kao bandu kojoj ništa nije sveto: ni ljubav, ni drugarstvo, ni materinstvo, - ništa", (Iz diskusije Rodoljuba Čolakovića, na trećem, vanrednom plenumu CK SKJ, 1954.).

„Tako je bilo u tom, jednom od viših krugova. I sve to nastajalo je nekako neopazice, iz sasvim normalne i priodne logike i potrebe da vodećim ljudima treba stvoriti uslove za rad i život. Taj stav, i taj sistem, prenosili su na sve strane - i nadolje, i nagore, i po strani, izdvajajući određene stepene i približne stepene i određene i srodne profesije u zatvorene krugove, čak i međusobno vezane jedino zajedničkim duhom solidarnosti, koji nije poticao iz neke idejne i moralne jedinstvenosti, koliko iz istog načina života, i sličnog interesa, iz prirode vlasti i načina kako se do nje dolazilo. U onim donjim, nižim krugovima, bilo je sve to otvorenije, divljačnije, grublje i surovije" (Milovan Đilas, Anatomija jednog morala, januar 1954.godine).

KAKO IZGLEDA BAĆUŠKA

Neposredno poslije Trećeg, vanrednog, plenuma CK SKJ, u istom mjesecu, januaru 1955.godine, pokazujući nesvakidašnju ekspeditivnosti i lojalnost političkoj liniji koja je odnijela pobijedu, pravosudni organi izriču

svoju prvu presudu protiv, do juče neprikosnovenog, Milovana Đilasa (misli se na pravosudne organe Socijalističke Jugoslavije). Okružni sud grada Beograda osudio je Đilasa na 18.mjeseci zatvora, uslovno na tri godine zbog izjave koju je 24.decembra 1954.godine dao dopisniku „Njujork Tajmsa". Đilas je tada rekao da „nije očekivao prema sebi inkviziciju", „da ako bismo u Jugoslaviji imali mir tokom deset godina, savremena tehnologija bi onemogućila da ova mala zemlja zadrži totalitarni aparat", „da u FNRJ najreakcionarniji elementi još drže vlast u svojim rukama...". Zapadni listovi su ovu presudu tumačili kao „vraćanje Tita Moskvi i staljinizmu", i „pobijedi promoskovske frakcije u SKJ", u vrijeme kada je tek dolazilo do normalizacije odnosa između SSSR-a i Jugoslavije. Sa te tačke gledišta Đilasova osuda mogla je da ima i duboku političku pozadinu i potvrđivala je našu lojalnost SSSR-u i spremnost da se raniji nesporazumi zaborave. Ta spremnost manifestovala se ovom osudom najvećeg jugoslovenskog antistaljiniste.

Kažnjen je po članu 118, stav prvi, koji je u stvari bio preteča člana 133. Krivičnog zakona SFRJ.

Bila je to tek opomena pravosudnih organa bivšem državnom i partijskom funkcioneru, prave presude tek su dolazile.

I u obrazloženju druge presude u pitanju su bili „dobri odnosi sa Sovjetskim savezom".

Nepunu godinu i pol dana poslije potpisivanja Beogradske deklaracije, kada su Hruščov, Bulganjin i Mikojan prvi put poslije sukoba sa Staljinom posjetili Jugoslaviju (maj 1955. godine) Đilas daje izjavu za agenciju „AFP", a zatim i u članku napisanom za „Njujork Tajms" oštro napada politiku normalizacije odnosa sa SSSR-om i tumači to „korakom naprijed u gubljenju državne samostalnosti". Zbog ovakvih tumačenja Jugoslovenskih prilika i mogućnosti da se tek normalizovani odnosi poremete, između SFRJ i SSSR, Đilas je osuđen na tri godine strogog zatvora i upućen na izdržavanje kazne u KPD u Sremskoj Mitrovici.

Nakon nepunih sedam mjeseci provedenih u zatvoru, u Njujorku je izašla Đilasova knjiga „Nova klasa - analiza komunističkog sistema". Ovaj put inkriminacije nije utvrđivao Okružni sud u Beogradu nego u Sremskoj Mitrovici, gdje je Đilas izdržavao raniju kaznu (tako je Đilas otišao iz zatvora - u zatvor) a u knjizi „Nova klasa" one su:

1. Mada komunistička revolucija može da počne sa najidealnijim koncepcijama... ona seje najveće i najtrajnije iluzije..."

2. Dugo vremena komunistička revolucija i komunistički sistem skrivaju svoju pravu prirodu. Izrastanje nove klase krije se pod socijalističkom frazeologijom i što je najvažnije pod novom kolektivnom formom vlasništva...

3. Moderna istorija ne zna za brutalnije, nečovječnije i nezakonitije mjere od onih koje komunistički režim upotrebljava protiv opozicije narodnih masa...

4. Cilj je važan, ističu komunisti, sve drugo je ništavno. Ono što je važno jeste da sada „imamo" socijalizam. Na taj način komunisti opravdavaju tiraniju, podlosti i zločine...".

Tako je očigledno ova knjiga predstavljala anti-staljinističku platformu očigledno, i kritiku metoda koje je u ime komunizma uradio Staljin sa najbližim saradnicima, i najzad sa narodom, tada se nije ni pretpostavljalo da smo i mi imali „vlastiti Sibir" („Goli otok"), svoje "Dahauske procese" i da „Nova klasa" predstavlja kritiku jedne svjesti, takve svjesti kojoj apstraktan cilj opravdava sva moguća sredstva. U navedenim tezama Okružni sud u Sremskoj Mitrovici uočio je elemente klevete i pokušaja rušenja ustavnog poretka u Jugoslaviji i osudio Đilasa na devet godina strogog zatvora, pet godina gubitka svih građanskih prava nakon izdržane kazne i na ODUZIMANJE SVIH ODLIKOVANJA, MEĐU NJIMA I ORDENA NARODNOG HEROJA.

Pušten je kući nakon tri godine, tri mjeseca i devet dana izdržanog zatvora, te je stigao kući 20.januara 1961.godine.

Pred naličje nepravde Đilas ponovo izlazi sedmog aprila 1962.godine. Kažnjen je po članu 320. KZ SFRJ a koji glasi: „Službeno lice koje - za vrijeme službe, ili poslije njenog prestanka - nepozvanom licu saopšti preda ili na drugi način učini dostupnim povjerljive dokumente ili podatke koje je u vršenju službe saznalo a koji po svom značaju predstavljaju službenu tajnu, biće kažnjeno zatvorom do 10.godina. „Povreda iz ovog člana „otkrivena" je u Đilasovoj knjizi „Susreti sa Staljinom". Službena tajna koju je tom prilikom otkrio, bila je STALJINOV IZGLED (?!!!): „Ja sam bio iznenađen i nečim drugim: on je bio malog rasta i ružnog tela. Njegov trup je bio kratak i uzan a noge i ruke predugačke, leva ruka i rame kao da su bili malko ukočeni. Imao je veliki trbuščić, a kosa mu je bila proređena, mada potpuno ćelav nije bio ni na temenu. Njegovo lice je bilo belo, rumeno na jagodicama -kasnije sam doznao da tu boju, karakterističnu za one koji dugo sede u kancelarijama, u sovjetskim vrhovima nazivaju Kremljovskom. Zubi su mu bili crni i nepravilni - ugnuti unutra, a čak ni njegovi brkovi nisu bili gusti i snažni..."

Bilo je to u vrijeme „normalizacije odnosa sa Sovjetskim savezom."

Zbog takve sadržine knjige i zato što je u svojstvu člana najviše zvanične delegacije više puta posijetio Moskvu i Staljina, pri tome više puta zloupotrebivši svoj položaj na nedozvoljen način objavio i komentarisao povjerljive podatke iz tih susreta, uz primjenu i člana 38.KZ SFRJ, osuđen je na trinaest (13.) godina strogog zatvora, 14.maja 1962.godine. Kao

kleveta najvišeg zvaničnog rukovodstva jedne strane zemlje ocijenjen je pasus: „...Pijanke, sovjetskih predstavnika, koje su dobijale karakter pravih bahanalija, u koje su nastojali da uvuku jugoslovenske vrhove, mogle su u mojim očima, kao i u očima mnogih drugova da pojačaju uočeni nesklad između sovjetskih ideja i postupaka, njihove etike na riječima i amoralnosti na djelu."

Đilas je pisao o Staljinovom rukovodstvu Sovjetskog saveza, o Staljinovom vremenu i „moralu", o Staljinovim riječima i djelima. Još 1948. godine sve te ocijene izreklo je kompletno državno i partijsko rukovodstvo, čak i narod, ali to dobija na težini i dobija dimenziju napada na socijalizam, komunizam, na Crvenu armiju tek onda kada to Đilas kaže ili napiše, pa makar to bilo i 1962.godine ovog vjeka. Naravno, u pitanju je bila „normalizacija odnosa"... Ponovo je otpremljen u Sremsku Mitrovicu a oslobođen poslije četiri i pol godine izdržane kazne. Pušten je na slobodu 31.12.1966. godine. Poslije toga nije osuđivan, ali je i dalje bio povremeno uznemiravan i hapšen. U vrijeme Đilasovog izlaska sa robije došlo je do novih personalnih promijena u rukovodećem vrhu zemlje. Njegov najbolji drug, čovjek koji na trećem plenumu nije uopšte diskutovao doživjeo je istu političku sudbinu. Početkom 1969.godine iz štampe je izašla knjiga „Nesavršeno društvo", koja predstavlja Đilasovu teorijsku kritiku marksizma i socijalističke prakse. U njoj Đilas izražava neslaganje sa marksovom postavkom: „...da društvo i pojedinac, naročito misao, zavise isključivo od materijalnih snaga. Štaviše shvatio sam da se ne može naći nikakvo standardno merilo za takvu zavisnost, pošto će ona uvek da varira prema stvarnim okolnostima. Sve su one međusobno nezavisne i prouzrokovane dejstvom različitih životnih snaga, nikada ne mogu biti iste za ma koje dve individue, pošto je čovek razumno, stvaralačko biće isto kao i obično živo stvorenje. A zar nije svestan ideološki napredak jednog određenog društva, kakav su preuzeli komunisti, ili kakav misle da su preuzeli, sam po sebi suprotan Marksovoj tezi da način proizvodnje, materijalnog života... uslovljava proces, društvenog, političkog i duhovnog života ljudi uopšte...".

OD HEROJA DO ANTIHEROJA - I OBRATNO

Ovih dana kao sastavni dio ukupne demokratizacije cjelokupnog društvenog života, polako i stidljivo provlači se ubjeđenje da to što je tada urađeno prema Đilasu nije bilo primjereno demokratskim tendencijama i progresivnim stremljenjima socijalističkog društva. Prvi „novi tonovi" o Đilasu izrečeni su 1986.godine na susretu istoričara. U sklopu teme „Temeljni problemi povjesti Jugoslavije", koju su objavile „Naše teme" 12. iz više

uglova posmatran je i „Slučaj Đilas". Ocijene izrečene tada bile su konkretne i jasne: „Nemojmo smatrati da su mase i radnička klasa uvijek aplaudirali demokratskim inovacijama vrha. Vrh je ponekada morao „lomiti" mase za što ima dokaza. Mase su često puta na mitinzima aplaudirale parolama čvrste ruke, aplaudirale održavanju hijerarhijske strukture. Spomenut je „Slučaj Đilas". Tačno je to da je Đilas otvorio pitanje strukturnih promijena u pogledu višepartijskog sistema. Ali, s druge strane, jedan, da tako kažem strah običnog partijskog članstva i masa pred tom neizvjesnošću što može prouzrokovati ta radikalna politička demokratizacija bio je enormno velik..." (Dušan Bilandžić: „Temeljni problemi povijesti Jugoslavije").

Bez namjere da se ocijene i sudovi istoričara identifikuju kao „sud istorije" ipak je sve teže neke stvari zaobići: „...Đilasova koncepcija socijalističke demokracije i političke partije implicira kritiku staljinističkog poretka kao partitokracije, kao režima sa apsolutnom vlašću jedne partije, monolitne i centralističke. Iz toga se može zaključiti da kongresno opredjeljenje kako je za razvoj socijalističke demokracije nužno da „Savez komunista nije i ne može biti neposredni operativni rukovodilac i naredbodavac", zahtijeva bitno drugačiji način djelovanja, čak promijenu ideologijskoga, organizacijskog i klasnog identiteta Saveza komunista. Da je problem iznimno složen, s dalekosežnim konzekvencama, nije ni potrebno isticati..." (Dragutin Lalović, „Neki problemi istraživanja poratne političke prošlosti Jugoslavije").

Iz današnjeg ugla teško je ocijeniti koliko su Đilasova shvatanja štetila Savezu komunista i ugrožavala mu jedinstvo. Ne samo zbog ideoloških zapreka, i tabuizacije Đilasove sudbine, već i zbog različitosti ocijena Trećeg vanrednog pleuna, odnosno ocijena koje su na tom plenumu iznosili partijski i državni „prvaci" u zemlji. Npr., između Titove ocijene o Đilasu („... Ja ga smatram komunistom koji treba i mora da uvidi šta je učinio i ...da ne ispadne iz redova onih koji grade socijaizam..."), i ocijene brojnih članova CK počev od Moše Pijade („...Mislim da je prestao biti komunista...") do osude da je „postao neprijatelj SK".

Mnogi ratni drugovi Milovana Đilasa također su sišli sa političke scene -ne svojom voljom i u poređenju sa stavovima i ocijenama koje iznose o društvu i o socijalizmu uopšte, Đilasovi stavovi koji su naročito bili izvrgnuti kritici predstavljaju samo blijedu sjenu političkog radikalizma. U javnosti se štampaju knjige koje komunizam i fašizam - smatraju istovrsnim totalitarnim uređenjem i stavljaju ih u istu ravan, (Edgar Morin, „Kako izaći iz dvadesetog stoljeća"). Od svih zvaničnih institucija i organa ne samo od Saveza komunista, stvoreni su diskusioni klubovi u kojima se iznova otkrivaju novi recepti izlaska iz krize, čija je mogućnost nastanka bila jasno izražena i nagoviještena u Đilasovim stavovima.

Radnička klasa se bori da ovlada cjelinom društvene proizvodnje, da ovlada viškom rada, raspodjelom ličnog dohotka, sredstvima za proizvodnju... U tome je sprečavaju razni „otuđeni centri moći", „birokratske strukture" razne samoupravne devijacije i svi ostali činioci koji nemaju svoga imena ni prezimena. U pozadini tih faktora krize kao da se tek sada nazire iscereno lice „Kremljovske boje", mada nejasno, tako da pojam „birokrata" i u našem političkom životu i u našoj svjesti još uvije živi životom ideološke apstrakcije.

I zbog toga, i zbog mnogo čega drugog, nije lako govoriti o Đilasu, tumačiti mu stavove „ovako" ili „onako". Ni u stavovima, ni u političkom životu on nije bio ličnost sa kojom bi se čovjek moga o potpunosti složiti ili ne složiti. Neosporno je međutim, da Đilas nije nikada uobražavao da je prorok, i da je bio spreman na dijalog a njegovi stavovi daleko više su bili pokazana spremnost da se na neka pitanja kroz demokratski dijalog nađe odgovor, nego što su predstavljala apsolutnu poziciju istine branjenu, između ostalog i autoritetom vlasti. Njegova razmišljanja nisu bila nikakve „anarholiberalističke teorije", niti nekakve nove „buržoaske teorije", jednostavno njegova razmišljanja nisu bila „teorija", bio je to samo neophodni uvod u razmatranje i rješavanje određenih i konkretnih problema razvoja društva i njegovih pravaca tog vremena, i tako ih je i trebalo tretirati. I pokazati daleko više spremnosti na otvoren i demokratski dijalog i mogućnost da ne budemo, baš mi, u svemu u pravu, pa ni u krivu. Bila je to obaveza cijelog drštva i svakog društva koje ima ambicija da bude slobodno i demokratsko. Jaka rječ, ma koliko bila jaka, ne može oboriti državu. Ne može to ni jak čovjek, ma koliko bio jak.

Danas je Đilas star čovjek, vjerovatno je i umoran od priče o njemu, od fame koju stvara njegovo ime, od mistike, religije i politike. Jer poslije rasturanja dvije studentske redakcije zbog razgovora sa njim, poslije izjave Predsjednika vlade da se radi o „neprijatelju par exelence", i skidanja Đilasovog lika sa naslovne stranice jednog nedjeljnika, ostaje gruba realnost da još uvijek, istina ne baš kao pedesetih godina, ne postoji spremnost da se o nekim ličnostima i događajima racionalno, civilizovano i potpuno, razgovara, bez ideoloških i pragmatsko-političkih ograničenja. Kada bi toga bilo, veoma mali broj ostao bi onih koji su spremni da povjeruju u Đilasova sjećanja „o kolaboraciji sa Njemcima" i u to da je jedna kompletna generacija „imala samo zdrava ideološka objašnjenja za brutalnost i ubijanje."

Veoma malo nam treba da shvatimo, da upravo onoliko koliko ne postoji idealno društvo i neko „apsolutno dobro", tako isto ne postoji ni „apsolutno zlo" iznad određenog vremena i prostora. I da je Đilas, prije i poslije svega ipak čovjek, mada i sam kaže: „Nisam mogao da stvorim za sebe

reku u kojoj sam mogao da plivam, a morao sam da plivam ili da ostanem na obali reke koja nije moja."

Zar već to, nije dovoljna kazna za čovjeka?!

Iz mračnih političkih budoara Maglaja

VELIKA OBMANA TIHOMIRA LUKESA

Nedavno održana 9.sjednica OK SSRN Maglaj, koja je u stvari 8. sjednica jer je ponovljena u nedostatku kvoruma, ponovo nije mogla proći bez za Maglaj već odomaćenih političkih mućki i mahinacija. Dnevni red 9.sjednice predstavljala je verifikacija zaključaka 8.sjednice koja nije mogla donositi zaključke, jer nije imala kvorum!

Sada se vjerovatno pitate: kako mogu biti verifikovani zaključci sjednice koja nije ni održana? Odgovor je jednostavan: mogu, kada je u pitanju mračna kadrovska kombinatorika i unapređenje LUKESA koji se „proslavio" dosljednim sprovođenjem dogmatske staljinističke i represivne politike prema samoupravljačima u Moševcu i od Moševca napravio „Jasenovac poratnog doba"!

Režiserima 9. sjednice OK SSRN Maglaj bilo je stalo po svaku cijenu progurati Tihomira LUKESA za predsjednika MOK SSRN DOBOJ! U toj namjeri falsifikovani su evidentni listići o prisustvu delegata sjednici! Za sjednicu su pripremljeni evidentni listići o prisustvu delegata sjednici! Za sjednicu su pripremljeni evidentni listići na kojima stoji samo delegat, umjesto do sada uobičajenog delegat ili gost! Tako su svi prisutni na sjednici bili delegati! i verifikaciona komisija je tako izvjestila konferenciju da je prisutno 50 delegata. Radno predsjedništvo sjednice obavještava da sjednici prisustvuje dovoljan broj delegata za punovažno odlučivanje, što je bila u stvari, notorna laž! OK SSRN Maglaj prema odluci o broju i strukturi čini 79 delegata, te shodno Pravilima OK SSRN Maglaj , čl.82., koji glasi: „OPŠTINSKA KONFERENCIJA PUNOVAŽNO ODLUČUJE AKO SJEDNICI PRISUSTVUJU DVIJE TREĆINE DELEGATA" (stav 1.) i laiku je jasno da konferencija ponovo nije imala kvorum!!!

Simptomatično je već postalo za opštinsku političku praksu da poodavno od OK SSO, pa do OK SK Maglaj, brigu brinu kako da okupe dovoljan broj delegata za sjednice. Tako se nedostatak ljudi, tačnije njihova odbojnost prema političkim lopovlucima, nadomješta falsifikovanim papirnatim pomagalima. Ovo je samo jedan u nizu od bijednih „pronalazaka" birokratske svijesti u posljednje tri godine od kako je izbio sukob Maglaj contra Moševac!!!

EVIDENTNI LIST

O PRISUSTVU 9. SJEDNICI OPŠTINSKE KONFERENCIJE SSRN MAGLAJ

(6.6.1988.godine u 1o,oo sati)

IME I PREZIME Hojdić Muhamed delegat iz Oruče Moševac.

Potpis

Hojdić Muhamed

Molimo vas da evidentni list, odmah predate pri ulasku u salu.

Tihomir LUKES, bivši predsjednik suda i bivši predsjednik OK SSRN Maglaj, „proslavio se" na čelu socijalističkog fronta čuvenom izjavom za TV Sarajevo u sramnom Šagoljevom prilogu: „...protiv Moševca borićemo se frontovski!" Bio je to mig za političke prišipetlje iz opštinskog SUP-a i suda i Centra bezbjednosti iz Doboja za neviđene represalije prema stanovnicima Moševca. Prvo su čelni ljudi iz Moševca prekršajno osuđeni na kazne zatvora od 20 do 60 dana, a neki na novčane globe. Kada to nije pomoglo, čak više pokazalo se kontraproduktivnim, zasjeo je republički Komitet za ONO i DSZ i republički savjet za informisanje, drugim riječima napravljeno je vanredno stanje u SR BiH, da bi zatim Moševac doslovce bio okupiran od strane maglajske i dobojske milicije i specijalnih agenata u zimu 1987.go-

dine. Dobro upućeni kažu da LUKES do tada politički marginalac, nije slučajno došao iz sudstva u politiku!

Na ovaj način u SR BiH do „slučaja Moševac" i „Agrokomerc" vješto su bili presjecani u korjenu svi demokratski progresivni politički tokovi, a njihovi nosioci bivali politički anatemisani kao neprijatelji i sudski gonjeni i zatvarani. Šta narod misli o svemu ovome pokazalo se prilikom velikog moševačkog pohoda na Maglaj, 20.januara 1988.godine nakon puštanja Hasanbašića, Galijaševića i Delića iz dobojskog istražnog zatvora. Ljudi, žene i omladina Moševca doslovce su popljuvali LUKESA na protestnom sastanku u prisustvu Radne grupe iz RK SSRN i Skupštine SR BiH, označivši ga kao glavnog nosioca kontraakcije među političkim čelnicima Maglaja. U isto vrijeme republička politika ogradila se od divljanja maglajske politike, suda i SUP-a prema građanima Moševca. Sa politikom otuđenom od naroda i oslobođenom svakog obzira i morala, događa se isto što i sa zlom mačkom: izbacuješ je na vrata, a ona ulazi kroz prozor. Nekako tako i LUKES je zahvaljujući svojoj sabraći po svijesti i nedjelima iz republičkog vrha, uspio već tada u jeku otkrivanja prljavog političkog veša Maglaja za javnost, obezbjediti promociju na stepenik više u hijerarhiji SSRN BiH.

Pouzdano se zna da je 4.februara 1988.godine, znači dok je još bio predsjednik OK SSRN Maglaj, službeno boravio u Sarajevu kod predsjednice RK SSRN BiH Edine REŠIDOVIĆ i tražio namještenje za sebe u Republici, kao naknadu za protuusluge koje je činio kao vjerno služinče dogmatske, policijske i birokratske politike SR Bosne i Hercegovine.

U Republici ne zaboravljaju lako „svoje ljude" jer se ubrzo ukazala prilika za kvitanje duga!

Na mjesto predsjednika MOK SSRN DOBOJ trebao je doći kandidat iz Tešnja, ali se voljom političkih bogova redoslijed mijenja, pa je na redu Maglaj. I dok javnost rezonuje kako maglajskom političkom establišmentu ne bi trebalo zbog „slučaja „Moševac" dozvoliti nikakvo hijerarhijsko napredovanje u sledećih 50 godina, s tim da prethodno krivično odgovaraju svi politički moćnici u Opštini i Republici koji su kumovali slučaju, za to vrijeme se već uveliko odvija prljava politička izgra „ispod žita", tačnije iz leđa naroda, i suda javnosti.

O kakvoj se konspiraciji radi biće vam jasno ako navedemo podatak da je predsjednik OK SK Maglaj Nefud Smajlagić i sam bio zatečen informacijom da Tihomir LUKES slovi kao jedini kandidat za predsjednika MOK SSRN DOBOJ, na sjednici prvih ljudi regije Doboj. Nije li ovo i najbolji nažalost primjer djelovanja neformalnih grupa i otuđenih centara moći u društvu protiv kojih je teško se boriti samo zato što takvu politiku kako vidimo u najvećoj tajnosti pripremaju i sprovode upravo funkcioneri koji su

tugo moja zaduženi za nesmetano funkcionisanje sistema!!!!!!

Tako je Lukes na volšeban, mimo delegatskog sistema i znanja svoje sredine (jer izborne baze nema), postao de facto kandidat MOK SSRN za njenog predsjednika. Vrijedi istaći i činjenicu da je Lukes odmah po isteku mandata predsjednika OK SSRN Maglaj, praktično i stvarno prestao biti član MOK SSRN Doboj, jer je tu bio po funkciji, čime je banalnost prizora dovedena do apsurda!

Da bi sve bilo potaman i u stilu velikog politikantskog zamešateljstva trebalo je još ukloniti iz igre Karla Gavića, delegata OK SSRN Maglaj u MOK-u SSRN Doboj i jedinog mogućeg kandidata za predsjednika ?!? Zato Predsjedništvo OK SSRN Maglaj dva dana!!! drži sjednicu u namjeri da se obezbjedi jedinstvena podrška LUKESU. Ipak, predsjedništvo je ostalo debelo podijeljeno, pa je odlučeno da se u pomoć pozovu glavni mešetari Edina REŠIDOVIĆ, predsjednik RK SSRN BiH, i Ivo LEPAN, predsjednik MOK SSRN Doboj, a u sazivu 8.sjednice OK SSRN Maglaj, delegatima je upućen između ostalog i Prijedlog za izbor delegata u MOK SSRN Doboj. Prenosimo u cijelosti: „NA PROŠIRENOJ SJEDNICI PREDSJEDNIŠTVA MOK SSRN BiH DOBOJ UTVRĐENI SU KRITERIJI (NACIONALNI, SOCIJALNI I POLNI) ZA IZBOR NOSILACA FUNKCIJA U MEĐUOPŠTINSKIM DRUŠTVENOPOLITIČKIM ORGANIZACIJAMA. PREMA UTVRĐENIM KRITERIJIMA PREDSJEDNIKA MOK SSRN BiH DOBOJ TREBA BIRATI IZ HRVATSKE NACIONALNOSTI I PO REDOSLJEDU KOJI SE OBAVEZNO MORA POŠTOVATI? IZ ORGANIZACIJE SSRN OPŠTINE MAGLAJ, A IZ REDA DELEGATA U MOK SSRN BiH DOBOJ.

SHODNO UTVRĐENIM KRITERIJIMA NA 42 SJEDNICI PREDSJEDNIŠTVA OK SSRN MAGLAJ, ODRŽANOJ 20.04.1988.GODINE ZA POMENUTU FUNKCIJU EVIDENTIRAN JE DRUG TIHOMIR LUKES I OPREDJELJENO JE DA SE KONFERENCIJI PREDLOŽI DA SE UMJESTO KARLA GAVIĆA ZA DELEGATA U MOK SSRN BiH DOBOJ BIRA DRUG TIHOMIR LUKES (SAGLASNOST ZA OVO OPREDJELJENJE DAO JE DRUG KARLO GAVIĆ)".

Karlo GAVIĆ, koji svoju ulogu delegata ustupa LUKESU, bez znanja OK SSRN (koja ga je birala) kao da mu je to babovina i uz lično objašnjenje da je prezauzet i da ne može na sva silna zaduženja stići, prihvata se nove dužnosti - postaje delegat u RK SSO BiH.

Time su i vuk sit i magarci na broju!

Ovakvim epilogom kadrovske kombinatorike politička prostitucija kabinetskih kučića prijeti širenjem u horizontalnom i vertikalnom pravcu i nivoima. Sumrak ljudskih iluzija i društvenih vrijednosti, valjda je jasno svoj zenit doživio je mnogo prije nego smo počeli osjećati breme svekolike društvene krize. Stoga bi običan građanin morao mnogo realnije gledati

na mnogohvaljenu diferencijaciju i domete tkz. demokratizacije u SR BiH. Ako se ona ne zasniva na zdravoj kadrovskoj politici, ako se ona vodi u političkim vrhovima, a ne kao svakodnevna normalna selekcija sposobnih i odgovornih za uspješno funkcionisanje sistema i društva, ako na njenom čelu stoje šefovi policije i militantno nastrojene ličnosti, onda je jasno da je to još jedna propala investicija za budućnost koja nikako da dođe!

NAROD JE JAKA KOBILA

Početkom 1986.godine NEZAPOSLENOST je bila suštinski i najteži problem u Bosni i Hercegovini. Od trenutka kada je prikupljen zajam i zaveden samodoprinos za zapošljavanje NEZAPOSLENOST se više uopšte ne tretira kao ozbiljan problem?! Bosansko-hercegovačka javnost se ne bavi tim pitanjem jer ono otvara još mnoga neželjena pitanja. Jedno od njih na koje niko ne daje odgovor je GDJE SU U STVARI TE PARE prikupljene za zapošljavanje? Ovdje nije riječ ni o kakvom mentalitetu (o tome je dovoljno pisao Dragoš Kalajić) riječ je o pljačkaškoj politici. Kako takva politika gleda na povećanje broja nezaposlenih i zašto to više ne smatra problemom?

OD SAMODOPRINOSA DO HARAČA

Solidarno učestvovanje građana (u oblastima uređenja naselja, stanovanja, komunalnih djelatnosti, dječije i socijalne zaštite, obrazovanja i vaspitanja, kulture, ONO I DSZ, unapređivanja i zaštite čovjekove okoline...) izraženo ličnim radom, davanjem materijala, prevozničkih i drugih usluga i u gotovom novcu, predstavlja ono što popularno zovemo samodoprinosom. U početku dobro zamišljena, ova kategorija socijalističke solidarnosti, zavođena vrlo stidljivo i samo tamo „gdje država nije mogla stići", sa namjerom da zakrpi poneku preostalu rupu, postala je vremenom moralna obaveza (nešto što se podrazumjeva) i jedini vid izgradnje i unapređivanja seoskih područja. Takva politika stvarala je privid o tome, kako je država

digla ruke od sela i prepustila ga samom sebi. Selo doduše i jeste u ogromnoj mjeri prepušteno samo sebi i samodoprinosu, jedino je briga za selo ostala nepromijenjena u oblasti kadrovske politike. Ipak, usprkos brižljivom odbiru kadrova (ili baš zbog toga?!) operacija samodoprinos se izrodila i pretvorila u vlastiti surogat, i sve moguće manifestacione vidove socijalističke širokogrudosti i solidarnosti svela na puko uzimanje novca od naroda.

To uzimanje pravdano je krupnim planovima, megalomanskim željama i obećanjima, samo što ni od planova, ni želja i obećanja, po pravilu nije bilo ništa a novac bi bivao potrošen. Uvid u njegovu potrošnju građani su mogli (?!) ostvarivati preko izabranih ljudi koji su uglavnom bili sitni pioni i izvršioci političke volje, ustoličene, nepromijenjive opštinske harizmatije. Da bi umirili glas nezadovljstva u narodu, koji je vremenom postajao sve jači, opštinski i republički oci su zakonskim propisima regulisali da nenamjenska potrošnja samodoprinosa predstavlja protivpravan čin i krivično dijelo. Hod zahuktale mašine zvane „praksis" time nije nimalo ometen ili zaustavljen. U pravilu iznad te pravne kvalifikacije postojalo je javno ili prećutno političko stanovište da je novac otišao ali da je potrošen u ime viših društvenih interesa. U ovom slučaju insistiranje na usvojenom planu i programu opredjeljivanja samodoprinosa predstavljano je kao akt malograđanskog egoizma i destruktivnog ponašanja. U zaštiti pomenutog političkog stanovišta, kao uvijek mogućeg opravdanja za grešku prema narodu i narodnom novcu, vremenom su korištena sve brutalnija i bezobzirnija sredstva političke i fizičke prinude. U borbi za namjensku upotrebu vlastitih sredstava jedno selo je doguralo sve do slučaja Jugoslovenskih razmjera i postalo stecište i utočište „desničarske ideologije" a seljaci proglašeni „građanskom desnicom."

Svima je postalo jasno da je samodoprinos sveden na novac, a tamo gdje je samo novac, prestaju da važe svi mogući obziri i moralne norme. Politička podobnost je osnovni preduslov da se za neodgovorno i bahato ponašanje sa narodnim novcem ne odgovara ni moralno, ni materijalno, a narod je na to u tolikoj mjeri navikao da se više i ne čudi, i ne buni. Lopovluku, zaista, ne bi trebalo izmišljati druga imena.

OD HARAČA DO SAMODOPRINOSA

U narodu postoji jedno, pomalo ironično i zajedljivo mišljenje o tome „zašto je u stvari propala turska imeprija"?! Kaže se da je zato što turci osmanlije nisu nikako mogli da se dosjete ljepšeg naziva za harač. Da li su politički vicevi, stvarno, ventil za ispuštanje narodnog nezadovoljstva, bijedan pokušaj umirivanja vlastite savjesti (u stilu „al sam im ga sprašio u brk")

ili su na kraju krajeva, posljednji napor istine da se probije kroz magluštinu demagoške prakse i terminologije i političke frazeologije?!

Govoriti o samodoprinosu ili određenim narodnim zajmovima kao o modernom haraču može samo dozlaboga zlonamjerna osoba koja ne cijeni „objektivne društvene potrebe" i „opšti narodni interes", ukratko „politički neprijatelj", kako bi to lijepo rekli naši vrli politički trudbenici. Bez sumnje ni takve tvrdnje nisu u potpunosti oslobođene istine. U našoj novijoj istoriji krupnim slovima (i crvenim obavezno) ostaće zapisano da je sličnim zajmovima i samodoprinosima narod pružao vanrednu pomoć državi u gradnji puteva, obnovi i izgradnji zemlje ili njenih pojedinih djelova nakon kojekakvih kataklizmi, ratova ili zemljotresa i uopšte uzev, teško bi ova zemlja izdržala da nije imala ovakav narod (i narodne zajmove). Neka izdvajanja, međutim, bez obzira na sve velike riječi i parolašenja agit-propovskog tipa nikako se ne bi mogla izuzeti izvan konteksta ocijene da se zaista radi o modernom haraču.

Naravno, radi se o Zajmu i samodoprinosu za zapošljavanje.

Riječ je o Socijalističkoj republici Bosni i Hercegovini.

ZAKON O DOBROJ VOLJI

Zli jezici tvrde da je u državnoj kasi SR BiH nakon održane olimpijade, usprkos raznim donatorstvima, ipak preostala samo paučina i mnoštvo obaveza koje u narednom periodu treba izmiriti. Dobar način za popunjavanje pomenute zjapeće praznine otkriven je u zavođenju Zajma i samodoprinosa za zapošljavanje. Nije narodu bilo teško objasniti da je nezaposlenost krupan problem, ali da ima i krupnijih bilo je više nego očito. Trebalo je preživjeti rast inflacije, pad standarda, divljanje cijena... (dalje nabrajanje bila bi čista tautologija neopravdana potrebom). Po prvi put u Bosni i Hercegovini, usprkos moćnog i sveprisutnog agitpropa, jedna masovna finansijska akcija nije obavljena u zadatom roku pa je rok uplate Zajma za zapošljavanje produžen za cijelih trideset dana. U tih trideset dana, još intenzivnije, kompletna bosanska štampa, radio i televizija objavljivali su rezultate po gradovima izražene u planiranim procentima uz obavezni tabelarni prikaz, ko je na prvom a ko na „nekom drugom" mjestu po „solidarnosti" u SR BiH.

U organizacijama udruženog rada u političku propagandu uključili su se i sindikat, i partija, i socijalistički savez, razni direktori i direktorčići koji su radnicima u četiri oka „objašnjavali" i „uspjeli objasniti" da je to u njihovom interesu i da bez obzira što se priča „da svako može upisati koliko želi" ipak bi „poželjno" bilo da svaki radnik upiše najmanje punu visinu ličnog dohotka ostvarenog u proteklom mjesecu. Socijalistička svjest

radnika je prevladala bjedu i mogući egoizam i akcija je sa stanovišta obezbjeđenja planirane visine sredstava u potpunosti uspjela.

Pravno uporište akcija „zajam" našla je u članu 304. stav 1. tačka 8. Ustava SR BiH, prema kojem „Republika preko republičkih organa u okviru svojih prava i dužnosti utvrđenih ustavom uređuje javne zajmove". Na toj osnovi 25.septembra 1985.godine u Skupštini SR BiH usvojen je Zakon o zajmu za zapošljavanje.

Pomenuti zakon, sastavljen od 18.članova, već u prvom članu („Raspisuje se javni zajam za obezbjeđenje dodatnih sredstava za zapošljavanje / u daljem tekstu zajam/ u iznosu od 40.000.000.000.- dinara") jasno stavlja do znanja, da bez obzira na to što je „zajam ipak samo zajam", i što niko nije obavezan dati (pozajmiti) bilo šta i bilo koliko novca, kako to piše i u prvom stavu trećeg člana pomenutog zakona („Upis zajma je dobrovoljan"), koliko se novca mora „dobrovoljno" skupiti (zajam je zajam, ali i zakon je zakon) pa makar upis zajma bio po sto puta dobrovoljan. Na osnovu člana 17.Zakona o zajmu za zapošljavanje (Službeni list SR BiH broj 30/85) Republički sekretar za finansije Mensur Smajlović, već u oktobru iste godine donosi „Uputstvo o načinu upisa, uplaćivanja i otplaćivanja Zajma za zapošljavanje.

U istom mjesecu, pozivajući se na član 10. istog zakona Poslovodni odbor Privredne banke Sarajevo (Udružena banka) donosi „Uputstvo za rad poslovnih jedinica Privredne banke Sarajevo na upisu i uplati Zajma za zapošljavanje".

Dva Uputstva kao i Zakon na koji se „naslanjaju" vrlo jasno govore o glavnom cilju i svrsi uvođenja „narodnog zajma".

A svrha je, zdipiti narodu pare.

Jer u pomenutom zakonu i Uputstvima samo se utvrđuje tehnologija prikupljanja novca, potrebna količina i način vraćanja istog a nigdje ni jednog člana koji obavezuje ministra, banku, državu ili bilo koga drugog, da za te pare zaposli onoliko radnika, mladih ili starih, koliko je u vatrenim političkim govorima obećavano, prije nego što je novac pokupljen.

DERANJE KOŽE PO ZAKONU

Pored sredstava prikupljenih Zajmom, na teritoriji cjele republike referendumom je zaveden i samodoprinos čija je svrha, kao i zajma „brže i produktivnije zapošljavanje". Na osnovu izvršenih procijena na nivou republike, u narednih pet godina, po osnovu samodoprinosa, narodnog zajma, te doprinosa iz dohotka za zapošljavanje obezbijedila bi se sredstva od oko 166.000.000.000. dinara.

Premda u zakonu o samodoprinosu (Službeni list SR BiH broj 33/77.) nigdje se ne pominje mogućnost uvođenja samodoprinosa za teritorij cijele republike nego se eksplicite u članu 1.2. i 3. utvrđuju načela o samodoprinosu radnih ljudi i građana i solidarno zadovoljavanje potreba u mjesnoj zajednici i opštini. I ostali članovi potpuno isključuju mogućnost uvođenja samodoprinosa izvan teritorija mjesne zajednice i opštine. To naravno, ne znači da se ne mogu raspisivati referendumi za cijelu republiku nego se iz pomenutog zakona ne nazire mogućnost raspisivanja tog referenduma sa ciljem zavođenja republičkog samodoprinosa. I u razlozima za raspisivanje republičkog referenduma utvrđenim u Zakonu o referendumu (Službeni list SR BiH broj 29/77.) isključuje se jedna takva mogućnost. Uostalom ovako postrojeni pasusi, članovi, zakoni zbilja djeluju stravično odbojno i hladno i ne bi ni bili bitni da je život svoju svrhu i domet uspio pokazati i izvan njih. Bar jednom ... Da bi se ove i slične zakonske zamke eskivirale, republički samodoprinos proglašen je opštinskim. To što su sve Opštine u SR BiH istovremeno uvele pomenuti samodoprinos, i što je čitava akcija dirigovana iz republičkog centra, a svi podaci sumirani na nivou republike bilo je manje više političko a nikako pravno pitanje. Naravno, zajam, da bi bi zajam, morao je ostati republički (sve po zakonu). Republički zajam i opštinski samodoprinos potvrđuju da su u ovom kolu zajednički poigrali i opština i republika. Očito vrlo loše.

NEKO JE REKAO PLJAČKA

U proteklom srednjeročju (1980 - 1985) ukupan broj zaposlenih u SR BiH povećan je za 191.500 radnika. U drugim republikama i pokrajinama zaposlenje je našlo oko 20.000 radnika a u inostranstvu oko 6.500. U tom periodu politika zapošljavanja ipak nije bila na nivou društvenih potreba pa je broj lica koja traže zaposlenje u periodu od 1980 - 1984. god. povećan za 140.000 (oko 14% godišnje povećanje nezaposlenih) i dostigao cifru od oko 236.000. Krajem aprila 1985.godine u samoupravnim interesnim zajednicama za zapošljavanje bilo je evidentirano preko 238.000 lica koja traže zaposlenje, od kojih su oko 146.000 ili 62% uglavnom mladi i stručni, kvalifikovani kadrovi tj. od ukupnog broja nezaposlenih 86% čine mladi, do trideset godina života, dok je preko 33.000 zašlo u četvrtu deceniju života a da nije počelo raditi.

U društvenom planu SR BiH za period 1986 - 1990 godine, planiran je porast društvenog proizvoda ukupne privrede po stopi od 4,5% prosječno godišnje, industrijske proizvodnje od 5%, poljoprivredne proizvodnje od 3,5%, uz stopu investicionih ulaganja od 24%. Na toj osnovi planirano je i povećanje broja zaposlenih u društvenom sektoru od prosiječno 2,8%

godišnje. Ocijenjeno je da će u periodu od 1986 - 1990 godine u SR BiH zaposlenje tražiti oko 484.000 lica. Povećanjem zaposlenosti u društvenom sektoru od 2,8% prirodnom zamijenom kadrova, zapošljavanjem u oblasti ličnog rada, u drugim republikama i pokrajinama, kao i u inostranstvu do kraja planskog perioda planirano je zaposlenje za oko 277.000 radnika.

Ulaganjem sredstava Zajma i samodoprinosa za zapošljavanje obezbijedilo bi se pored redovno planiranih i zapošljavanje još oko 100.000 nezaposlenih i povećanje prosječne stope porasta zaposlenosti u društvenom sektoru u republici sa planiranih 2,8% na preko 4%. Time bi se u petogodišnjem planskom periodu obezbjedilo zaposlenje za ukupno 377.000 radnika. Po ovakvim procijenama, koji su premašili status političkih obećanja onog trenutka kada su ušli u Obrazloženje zakona o zajmu za zapošljavanje (druga glava, Razlozi za donošenje zakona), do 1990.godine ostalo bi ukupno nezaposlenih oko 107.000 lica. Stopa smanjivanja broja nezaposlenih iznosila bi prosječno godišnje oko 14%, prema iznetim podacima i broj nezaposlenih, nakon predviđenih i najavljenih poteza bio bi u konstantnom opadanju. Međutim ... „obećanje, ludom radovanje"!!!

Trenutno u SR BiH posao traži na SIZovima zapošljavanja 243.337 lica, što je za oko 7500 više nezaposlenih u odnosu na kraj 1985.godine a što dalje znači da je zatajilo čak i zapošljavanje prirodnom zamijenom kadrova ličnim radom, zapošljavanje u drugim republikama i pokrajinama, u inostranstvu, ukratko, zatajili su čak i svi oni redovni putevi i mehanizmi zapošljavanja tako da ne postoje apsolutno nikakvi efekti vanrednih nameta zajma i samodoprinosa (premda se u republičkim organima i glasilima povremeno pojavi infomracija „da se nešto radi, ali da to nije dovoljno") pa ponovo po starom).

Od planiranih 166.000.000.000. od naroda je dosada prikupljeno nešto više od 114.000.000.000 što predstavlja blizu 70% i predstavlja skoro jednu trećinu cjelokupnog Agrokomercovog fijaska (do trenutka hapšenja Fikreta Abdića) (Ako je ono tamo u Velikoj Kladuši bila finansijska kontrarevolucija, da li je ovo revolucija?!).

Od 449. programa koliko ih je Privredna banka Sarajevo - Udružena banka odobrila u realizaciji se nalazi 349. programa. Stotinu ih nije ni započeto sa realizacijom. Zašto još uvijek nijedan Program nije realizovan, čak ni blizu potpune realizacije obrazloženje koje se može čuti za političkim govornicama glasi otprilike: „U pitanju je kreditna nesposobnost investitora... teškoće u obezbjeđivanju ostalih izvora finansiranja... neobezbijeđena prava na uvoz opreme... neobezbijeđena investiciono tehnička dokumentacija... neusklađenost opredjeljenja investitora i društveno političkih zajednica ... itd. itd...

Ima najmanje stotinu mogućih razloga zbog kojih je broj nezaposlenih i dalje u porastu. O tim razlozima međutim, nije bilo ni govora u vrijeme kada je novac prikupljan. To bi valjda, trebalo da znači da su ti razlozi „objektivne prirode" te da nisu mogli biti predviđeni.

Važno je da je novac prikupljen („pokupljen") a i narod se već odavno pomirio sa tim da taj novac neće i ne može ispuniti svoju namjenu. Već sada je pokrenuta (i veoma uspješno se vodi) po raznim kolektivima akcija po kojoj zajam ne bi bio zajam, nego poklon, tzv. bespovratni kredit. Shvatio je to narod i ne ljuti se on na svoje političare. Svako ima vlast onakvu kakvu zasluži i ne mogu narodni političari biti bolji i sposobniji od samog naroda iz koga su izrasli. Pa neka su malo i nesposobni. Samo da ne bude gore. Jer na mjesto nesposobnih političara koji nesvjesno i iz neznanja rade na štetu naroda mogu doći sposobni i svim mastima premazani maheri koji će svjesno raditi u korist narodne štete a što će znalački zamagljivati parolama i demagoškom i histeričnom ideološkom retorikom tako svojstvenom totalitarnim režimima.

Da li smo ih već dobili?!

Odgovor će dati istorija jer mi nemamo hrabrosti.

Upravo onako kako je dala ocijenu o tome „zašto je pala turska imperija" učiteljica života će dati i jasnu ocijenu o ovom svojevrsnom bosanskom „Nju dilu" koji nije dao očekivane rezultate ali koji na kraju krajeva, nije prikupljao Mujo Hrnjica, nego to narod, onako od srca, dobrovoljno, ali jednom ... ko zna?!

Ovo da mi se objavi/čitaoci–redakcija–PISMA

Međusobni drugovi, MAKSUZ SELAM!

Dakle, dođe mi do ruke fotokopija jednog članka pod naslovom: „KRAJ MORA KUĆA MALA”. Navodno, zabranjenog broja časopisa POLITIKIN SVET. Od kada? Ne znam! Valjda, ne tako davno. Ilustrovani članak fotografijama Gradimira Višnjića „kućicama” (samo!) „trojice uglednih građana Bosne i Hercegovine”. Što i kako kaže pomenuta pesma:

„Kraj mora kuća mala,
Na njoj su prozora...” - dvadeset i dva!

Iz spiska imena vikendaša iz Neuma, izabrah samo vas nekolicinu međusobnih drugova: Todo Kurtović, Nikola Stojanović, Gojko Ubiparip, Franjo Herljević, Munir Mesihović... Kažem „vikendaša”, jer vi sigurno niste beskućnici, hoću reći podstanari. Sigurno imate svoje kuće i svoje stanove i tamo gde živite - kad niste u svojim „kućicama”. Što da ne? Ko umije, njemu dvadeset i dvije! Sobe, mislim! Za samo dvije nije se vredelo boriti - zar ne, međusobni drugovi?! Vi mi sada tako bogati, u pravom smislu reči!, dođete kao „klasni neprijatelji”! Ako se ne varam i ako se dobro razumijem u komunističku terminologiju. Sad smo mi „dolje, a vi ste gore”. Odnosno, „... jer sad smo mi gore, a oni su dolje” - kako će Drug Tito reći, tisuću devetsto četrdeset i pete godine, u Novom Sadu, onima našim - dovedenim vlakovima bez voznog reda, koji su trebali da očuvaju „novu vlast”! Očuvali su nema šta! U međuvremenu, neki i od njih, i sami su postali „klasni neprijatelji, ne samo onima između sebe koji nisu umeli „da se snađu”, nego i onima koji su njima bili „klasni neprijatelji”. Sem ako se nisu našli na „zajedničkom poslu” - stvaranja onog što danas imamo! A, pored švapske zemlje i imanja, imati i tzv. „boračke penzije”, to nije mala stvar! Svi moji i vaši Bošnjaci. I Hercegovci. Mislim, s pravom se danas može smatrati „klasnim neprijateljem” i svaki onaj koji ima samo stan - bilo kakav i posao – bilo kakav! Mislim, stalni! Da ne računam ništa drugo!

Pa kako ste mi ove tisuću devetsto osamdeset i osme godine, međusobni drugovi, i moji (i mojih!) „klasni neprijatelji"?!

Ja sam, Bogu hvala, zdravo! Bila sam zapravo zdravo, a sad sam već bolna. Muka mi je! Povraća mi se! A kako i ne bi! Verovatno bi i vama, da ste vi na mome a ja (i mi) na vašem mjestu. Mislim da smo mi kojim slučajem u Neumu! I da je naše plavo more! I da su naše bele kuće! A, uz sve to, da smo mi crveni drugovi!?! I vama bi se, verovatno, povraćalo! Itekako! I vama bi bilo od vaše muke muka! Kao što vam sada nije - od naše muke - muka! Baš vas boli... - mislim UVO!

Predlažem vam, međusobni drugovi, da vašoj Numera Uno date adekvatno ime! Prvorazredno! Recimo, nekog Velikog Velikana! Ala, recimo, Kaligula! Nema smisla da se zove Surdup (surdum ili surdup? Jer, koliko mi je poznat naš bošnjački, surdumina je provalija). Surdup i surduminu prepustite nama - vis a vis! Jer, mi smo u pravom smislu reči u SURDUMINI! U svakom pogledu! Zahvaljujući kome? Šta vi, međusobni drugovi, mislite?!?

Da posudim reči ovog novinara Zorana Jovanovića:

„...jedinstven arhitektonski poduhvat..." (on verovatno misli na vaše kućice, a ja u skladu sa našom narodnom: „Konac delo krasi" i ono što je rezultat tzv, Revolucije, a vi mi ga dođete kao „ČUVARI TEKOVINA REVOLUCIJE"!!!!) - u celini gledano, dodala bih, najcrnji na svetu!

Vidim, „svaka kuća ima svoje parče mora". A ja se ljutila na Ivu Stevu što je more dovozio u cisternama u mali bazenčić od nekih pedesetak metara kvadratnih (ako je i toliko bilo?)! I na njegovog sina što neće da vrati braći Srbima onu „česmu prskalicu" dinastije Obrenović (a oni iz dinastije Obrenović su mislili da grade „veliku stvar"!), jer ovaj poslednji dinast (ne računajući dinastije u vašem tzv. besklasnom društvu!), mislim Aleksandar Petrov - tzv. „osloboditelj", pa navodno „ujedinitelj", pa „okupator" - bar u crnogorskog naroda, kako to istoriju vidi Tempo i Đetići „ koji su u Srbiju dolazili preko Trsta" i njihovi potomci) je bio, kažu, tolika cicija da je svoje odelo davao da se okreće na naličje kod šnajdera. A i žena mu - kraljica Marija. Isto tako, kažu, krpila i dečije čarape i veš.

Oni, očigledno, nisu imali stila. Vi ste nivo! Nivo kakav može da poželi samo neko ko je bio ispod..., mislim nivoa! Tako da kad taj Neko ispod nivoa se uspuže na..., on mu onda dođe, što bi rekli, ISPOD SVAKOG NIVOA! Pa se onda zidaju kuće „u nizu" da bi „zatvorile prilaz obali u dužini od nekih hiljadu metara". A na toliko se, otprilike, može čovek bezbedno osećati u nekim delikatnim situacijama, među koprivama, ala „Paloma" brisača. Nostalgijo! Nostalgijo!

Vidim, ne poštujete zakone koje ste sami donosili. „Zakon traži da

se na svaki stotinak metara mora obezbediti prilaz obali. No, šta je zakon kada su u pitanju drugovi?" Zbilja, NIŠTA!

Vi ste na izvoru one naše bošnjačke!

„Kom u ruci, tom u gu'jci!"

Ja bih dodala:

„I nad guj'com, bolan ne bijo!"

„Neki novi vetrovi oduvali su i milicijsku kuću na ulazu u elitnu neumsku ulicu" - čitam. Pa se nešto pitam, nije li taj „Novi Vjetar" Dušan Zgonjanin? Jer, vidim na spisku je i neki Dodig, a i Munir Mesihović, koje je Duca Zgonjanin ne tako davno pominjao u vezi sa onim - ko je bio „za", a ko „protiv" da se raskrinkavaju Braća po Materi! Koliko se sećam (a nemojte me terati da baš sve proveravam, mada imam negdje zabeležen izvor podataka!) i Gojko Ubiparip.

Sećam se Gojka i Mlade Gojkovice. Mislim, dok smo zajedno živeli u Jajcu. Mislim, gradu Heroju - u kome je rođeno današnjih sedam sestara - država; jedna polusestra, hoću reći poludržava i „priznata" majka za maćehu. Mislim, maćeha nam danas dođe ono što se zove Jugoslavija. Ali, u obratnom smislu! (Hoću reći, nisu ni pastorke uvek cvećke!) Sve se današnje države odnose prema toj Jugoslaviji, Bože oprosti, kao da im je maćeha, a ne majka! Nezahvalnice! Dakle, Gojko je tada bio direktor „Elektrobosne" u Jajcu. U politiku ga je, navodno, povukao kum Branković Mikula, pardon, Branko Mikulić. Svi južno-slovenski KUMOVI!

Imam ideju: da se iz budžeta finansira jedan superspektakularan film (u svim bojama, pa koja prevlada!) pod nazivom: KUU-KU, K U M O V I!! Iz koga će provejavati jedno jedino pitanje: Šta nam to uradiste?! Može i samodoprinosom da se finansira! Pa, kad je otišla pita, nek ide i tepsija!

Kad imaš Kuma, ne treba ti uma!

Pita Novinar: „Kada ste čuli da je neki političar platio porez na ukupan prihod?!"

Ja bar, NIKAD ČULA! A, kažu, tek odskora su počeli da plaćaju kiriju, struju... A pričaju da ih ima (i danas!) koji ono što se zove dažbine ne plaćaju. Pa, valjda, normalno je da ne plaćaju dažbine oni koji nam dođu kao teška dažbina, iliti „namet na vilajet".

A tek kako li je sve moguće u „tamnom vilajetu" kakvim se, s pravom, može smatrati ta vaša i moja bivša. Jer, očigledno, ništa se promenilo nije! Ispalo je - bukvalno: Sjaši Kurta, da uzjaši Murta! Ako je verovati onom što rekoše 6.marta, u emisiji „Nedeljom u deset" (Radio Beograda, a oni to zbog toga što ste vi u pitanju!) „ni pet specijalnih komisija DSB" kojoj je na čelu pomenuti Dušan Zgonjanin, Srbin - „nije pronašlo da je bilo zloupotreba službene dužnosti prema građanima sela Mošnice (je li se, međusobni drugovi, tako zove ono selo iz koga su ona četiri mladića koje su ski-

dali s voza i skidali odelo sa njih, „do gole kože"?!?). A neki, opet, Režiser „crno na belo" (u coloru, verovatno!) DOKAZUJE. da je BILO BATINA, i kažu - šta sve nije bilo. Nisam gledala film, a mogu samo da pretpostavim. I taj film će se, navodno, prikazati u Beogradu, uskoro, na Te i Ve festivalu!

Takvi su ta „braća" po zajedništvu! Više veruju čak i svojim očima nego međusobnim drugovima iz drugih država Nove Jugoslavije! I druge iste Partije! Što se mene tiče, nosim naočare! Zbog toga, valjda, „vidim" i ono što još ni režiseri nisu!

Možda se brat Srbin - Dušan Zgonjanin tako ponaša zato što su u Selu M. Muhamedanci?! Ovamo se, opet, šuška da je međusobni drug Milan Uzelac kao „isprebijan" dovežen na VMA u Beograd. Kao, „osvetnici" Braće po Materi i Fikretova polu-braća „nisu mu ostala dužna". To mi je lično rekao jedan vam Drug iz Bi'aća! Ja u to još nisam povjerovala. A, i kako bi? Bil' Ti, bolan ne bijo?! Ne smijem, ba!

Koliko se razumijem u matematiku, vi jeste svi vremešni, ali ne znam koji još - sem F. Herljevića i T.Kurtovića - je do kraja odradio svoj četrdesetogodišnji radni vijek da bi mogao da uštedi ovih četrdesetak milijardi dinara da bi „zatvorili finansijsku konstrukciju za izgradnju" tih vaših kućica? Todo je nešto zaradio onom svojojm knjigom (ne znam da li se još uvek prodaje SAMO u samouslugama?), zbog koje Ljubo Mićunović odleža onih svojih sedam grešnih godina u Zabeli. (Todo Kurtoviću, izaš'o Ljubo Mićunović iz buvare. Piše i On svoje memoare. Ali, ne beri brigu. U toj njegovoj knjizi su svi zatvorenici u Zabeli „nevino osuđeni". Ne znam da li će uopšte išta da kaže o Tebi i onom Generalu koga najviše krivi za svoj „sedmogodišnji odmor", jer kaže da je On „popio i pojeo više nego svih ostalih 170 političara, i to samo za tri meseca, u kafanama „Kosovo", „Takovo", „Doboj".

Pretpostavljam da je sto sedamdeset „političara" bilo na onom spisku tzv. honoraraca i tzv. „saradnika", mislim nekadašnjeg Udruženja publicista SR Srbije! Konce vam je smrsio Slovenac - Dolac, pardon Dolanc. Mada i bez ovog „n" pasa. Jer vas je u pravom smislu reči „zapalio". Slovenci kao da nemaju smisla za tzv. balkanski-biznis. Ni blizu kao za rad! Šteta. Mislim na nesreću nekih međusobnih drugova).

Što se tiče pitanja: „... da li su socijalističku revoluciju podigli sinovi kapitalista ili proletera?" - na to pitanje, ako ne odgovori Zorica Stipetić, sigurno neće tandem istoričara Petranović-Zečević! Oni će do kraja objavljivati „dokumente" za odgovore na to i tome slična pitanja - u prvoj polovini XXII vijeka! Ako hoće da ne ostanu bez hleba i bez uz hleba. Mada mislim da se preterano, ipak plaše. Ipak bih ja to krstila kao kukavičluk! No, ne mari - Zorica će! Opet, utopija je verovati da će „jednoga dana neka državno-partijska komisija odgovoriti na ova pitanja..."! A, još manje, da će

„utvrditi krivce za zloupotrebe..." Mislim ne ove Države, odnosno bilo koje naše države! Pardon, mislim ne ove Partije! Odnosno bilo koje partije, bilo koje države! Mada bi to bilo strašna stvar! Priznajem! Stvar koja bi, čak, i mene veoma - veoma obradovala!

Što se tiče istorije i geografije ovoga područja i toga kako je Bosna i Hercegovina „izgubila deo jadranske obale" i vremena kada su „granice određivali sekretari republičkih partija u međusobnim razgovorima", i konkretno, kada je kovač Đuro Pucar-Stari „poklonio" fiškalu Blažu Jovanoviću deo obale, ja ne bih! Ja sam o tome već nešto pisala, a ne volim (od nekog doba!) da se ponavljam. Moguće Đuro nije znao da pliva! A ljubav prema kovačiji nije bila ni blizu (slaba) što ljubav prema Moru i Mesečini (mada mesečina ne mora da dolazi od Meseca!) i ribarenja. Nismo mi Japanci! Mislim, mi Bošnjaci! Sreća, pa je bar „Neum ostavljen iz tradicionalističkih razloga, više kao simbol nego kao nekakva perspektiva". Da nije tog „simbola" gde bi to vi, međusobni drugovi, danas izlagali svoje stražnjice sunčevim zracima?! Što se tiče tradicionalističkih razloga, sa tim vi međusobni drugovi nemate nikakve veze! Vaši tradicionalistički razlozi su išli za stadom ovaca i koza, pored lovišta! Ali, „na lestvici uspona, niko nije mogao da zaustavi njegov hod! Jer, kome je Bog Ujak, svi Sveci su mu rod!" - Zar ne, međusobni drugovi???

A, čovek ne mora da pliva sa ribom u moru! Može, bez ribe, (pa i venčane) i niz političku struju. Upravo, i najviše - kad je „na funkciji". Pa onda sa funkcije na funkciju! Suprotno od vodo-toka. Suprotno od zemljine teže - plivanje uz! Odnosno, plivanje u visine! Samo je uslov da na vreme oseti „podvodne grebene", u određenim trenucima koji se pojavljuju, a ne na određenim mestima. Mislim, kod nas su se ti grebeni pojavljivali: 1948., 1953, 1968, 1971.......... Mislim na one „plutajuće grebene?!"

Čudi me da one „delegacije građana" koje su dolazile u SIV i „pre četiri godine" nisu „skinuli s voza"! Onako kako su skinuli onu četvoricu mladića iz sela Moševca! Mada me čudi da ima i u Bosni i Hercegovini „nerazumevanja" od strane „sirotinje raje" prema patnjama „vikendaša iz Neuma", koji moraju da prelaze čak dvadesetak kilometara više („Mercedestima", najverovatnije!) kada pođu na odmor iz Sarajeva.

Imam predlog časopisu politikin SVET! Objavite, u jednom od sledećih brojeva, „Jeretičku priču" Branka Ćopića. On je to i napisao, valjda, misleći na današnje međusobne drugove?! Nije, valjda, On (Branko Ćopić) mislio na neke druge međusobne drugove?!? One 1949.godine?!

Za „istoriju" valja uzeti ovaj podatak: „Faza kolektivnih odmaranja prestaje negde početkom sedamdesetih godina kada su neki funkcioneri poželeli da imaju svoje vile na moru".

UGLEDALI SE JEDAN NA DRUGOGA, A IMALI SU NA KOGA!

U konkretnom slučaju, pa smo dobili svoju stakleno-betonsko-kamenu „Kaliforniju". Na ličnu korist „čelnih ljudi" najviših državnih (A država je Partijska!). „Ljudi čelnih"! Ali, ne valjda svih? Ima, valjda, izuzetaka?

Imam ideju - da grupa autora već počne da piše MITOLOGIJU BOGOVA pravnih sledbenika nekadašnje „veštačka versajske tvorevine"! Tzv. „Trule Jugoslavije". Trebali bi da počnu odmah! Jer, bogova je mnogo, a vremena za sve radoznale malo! Naročito neke.

Prema izveštavanju Novinara koji ima razumevanja, normalno, da „samo od kredita nije bilo lako napraviti kuću koja se naziva „vokendicom", a u stvari su dvorci - kakvi, kažu, od dinastije Obrenovića nisu građeni na ovom našem balkanskom tlu. Pa su, „Radne organizacije počele da se UTRKUJU KOJA ĆE VIŠE DA OPREMI BUDUĆI DOM ZA ODMOR FUNKCIONERA koji misli za dobrobit" (kakvi bezobrazni FOLOVI?!) „svih nas".

Vama,
koji ste se nekada k l e l i
Da će nam svima biti
LEPŠE I BOLJE!
Z a š t o (prokleti bili!)
Ste uzimali više nego što vam treba?
A mladosti našoj dali,
Crven pasoš,
Put za MinKen,
I, „široko polje"!

Vama!
Za koje je jednakost naknada
Bila - SVETINJA OKTOBRA!
I kada ste u Bosni,
Delili sirove bukove kore,
Zašto
Ste zaboravili
Sve što ste rekli,
Drugove svoje stare (i mrtve!)
I slavne vrhove Zelengore?

Vama!
Za koje istorija počinje
Od vaših nogu (u italijanskim cipelama!),
Ne znajući da snaga prošlosti
U nama korača,
Za SEBIČNOST!
Za GRABEŽ - vašu,
Nikada vam neće oprostiti
.....
Jasenovac i Kadinjača!

„Koliko je to koštalo, kad za sto metara kabla izvan redovne linije u Beogradu trađe i po 30 starih miliona". Pa, verovatno je koštalo MNOGO! Dugovi su nam, kažu, četiri puta po dvadeset milijardi (a obzirom, kažu, na način kako je DUG utrošen! Hoće reći bez mogućnosti oplodnje tj. - ČISTA JALOVINA!), i to Dolara!

A, ako je verovati Radio Beogradu (ovakve stvari se najbolje sagledavaju POREĐENJIMA!), naša sestra po Dugovima - Venecuela je prinuđena da proda „deo rezervi svoga zlata" za iznos od nekih tristoipedesetak miliona Dolara. I to ne bi delovalo ZASTRAŠUJUĆE, da navodno Venecula nije „već prodala 9 t (slovima: devet tona) zlata za SAMO! 126 miliona Dolara". (Slovima: Samo stodvadesetšest miliona dolara!)

Da se svi mi u zlato pretvorimo,
Ne bi MMFovcima ručka pozlatili! (U smislu „osolili").

Međusobni drugovi, razmišljajte u svojim „kućicama" malo i na način kako to ja radim! I ja sam iz Bosne, ali sam od nekog doba počela da razmišljam!

Ovo pismo vama, ne šaljem samo VAMA! Poslaću ga i komitetima (bar nekim!) vašeg Saveza komunista - mislim Saveza komunista te države. E, da bi i neko među njima mi se pridružio pa počeo i sam da razmišlja! Poslaću ga građanima sela Moševca (kojima predlažem da im se selo zove Mošnice, jer očigledno sem njih malo ko ih ima u tom „tamnom vilajetu"!). Poslaću ga (i to PREPORUČENO) ministru unutrašnjih poslova te Države - Drugu vam Dušanu Zgonjaninu. Nek razmišlja o demokratiji makar slovenačkog tipa, ako nikad nije čuo za demokratiju tipa antičke Grčke! Preporučeno ću poslati, UZ DUBOKO POŠTOVANJE, Anti Šimiću, delegatu Zeničke ŽELJEZARE na pretprošlom Kongresu SSJ i mom DRUGU po čiru, mislim. (Anto, je li i Tvoj na „dvanaestercu" - kao moj? SRETNE TI „rane", JUNAČE!). Poslaću ga na što je moguće više adresa!

Zašto bi se samo ja nervirala?!

Na kraju, takođe preporučeno, poslaću i jedan primerak onom tzv. Odboru za odbranu slobode misli i izražavanja. Njima, više kao KURIOZUM! Neka vide da ima bar jedno čeljade iz Bosne (Bosne, bolan!) - koje je počelo da RAZMIŠLJA!

„Mi smo seje ispod Kozarice,
Đe ne rađa majka izdajice!"
A, toliko ih je!
Bez IZDAJNIKA!

Beograd, 8.mart - tzv. „Dan žena".
Očigledno, ne svih! Godina je
1988.

Zagorka Jovanović-Mandić (rođ.
11000 BEOGRAD
Zečevićeva br. 9/III, st.13.

P.S. Drugovi članovi Saveza komunista SR Bosne i Hercegovine,

Ako niste spremni da se borite da sve bude JUGOSLOVENSKO, ako ste i vi separatistički zadojeni i utoreni u vaše prćije, ne bi trebalo da vam je AMA BAŠ SVEJEDNO što vam je politički Drug „u jednom običnom razgovoru" ustupio državi Crnoj Gori (kažu) oko 240 kilometara jadranske obale! Đuro Pucar-Stari je, verovatno, računao na jednu jedinu državu - Jugoslaviju! Inače bi, verovatno, i On po onoj: „Što popu treba, u crkvu ne daje".

Upravo, i ZBOG TOGA (!) što su se mnoge VEOMA VAŽNE stvari rešavale u „običnim razgovorima", na VRLO NEOBIČAN (priznaćete!) i u svemu (u svetu!) NEUOBIČAJEN (van razuma!) NAČIN, morate i sami početi da razmišljate! Ne očekujete, valjda, da stvari rešavaju NEUMSKI DRUGOVI?! Pa, oni imaju „svoje More", odnosno svoja mora! Baš njih boli guj'ca (da prostite!) za nama ostalima! Postavite, dakle, pitanje ispravke granica! Ako ništa drugo, Sutorina će nam dobro doći („Sve od Debelog Brijega niz Sutorinu...") - da mi čobani, kada se vratimo iz administracije, imamo đe ovce da čuvamo! Makar ne lovili ribu! Makar nas bilo sramota da se skidamo „nagi goli" ko neki međusobni drugovi! Mi koji i kad uzimamo tuđe (mislim na ovu reč „nag") ne odričemo se svoje! Jer, nag je nag, a GO JE GO! Kao što postadoše neki bivši i sadašnji FUNKCIONERI! Toliko GOLI, da ih ni zidovi (poput kineskog!) ne mogu (i neće moći!)

sakriti pred narodom i istorijom! Tu im ja ne bih došla ni u najlepše i najskupocenije odelo - za sva blaga ovog sveta! Što se tiče kože, istrunuće u zemlji, jer na ovaj svet došli su GOLI! To kao jedino oni ne vide!

Iskreno im saučešće!

Zagorka Jovanović-Mandić

ZORANU O. MILANOVIĆU OD ZORANA M. MILJATOVIĆA

KAD POTAMANIM OVE, DOLAZIM!

„Zdravo, Zorane!"

Izvini što te na samom početku citiram. Mislim, ipak da je funkcionalno. Naših „kongresnih dogovora" se sećam. Kajem se što ništa osim inicijative nisam preduzeo (ne računajući neke dodatne nerealizovane zamisli), pa ti se stoga izvinjavam. Ako si to želeo „Otvorenim pismom", shvatam te i podržavam. Ono ostalo mi je manje jasno.

Šta znači: „Vi ste se bavili nama, pa čak i na udarnim stranama Vašega lista"? Misliš - događajima iz sredine u kojoj živiš? Ako je tako, imaš očito prejako osećanje pripadnosti bližem okruženju, koje bi da sažme u sebe sve, a ljubav ponekad, znaš i sam, zaslepljuje. Ili misliš na onon jedno-jedino pominjanje „Naših dana" „naudarnim stranama Našeg lista", kada sm, pišući o žurki sa nacističkim dekorom u tvom gradu, naveli da su mu prisustvovala i dva saradnika lista koji uređuješ (otvoreno pismo odgovornima koji su na drugim mestima to pre nas objavili nisi, čini mi se, uputio)? Koga obmanjuješ? Čitaoce tvojih novina? To je pomalo nečasno.. Ipak.

Ako si već hteo da prebrojavaš, mogao si da izbrojiš sve one tekstove. Gotovo brojeve, koje ste posvetili nama (ako ne shvataš - NON-u) u poslednjih nekoliko meseci. Svi do jednog bili su, da se lepo izrazim, vrlo kritički intonirani. Prelistaj i broj u kojem je „Otvoreno pismo" (nemaš za marku, a?), pogledaj koliko prostora na koliko mesta je ustupljeno pomnim čitači-

ma NON-a. Nastavićemo da izlazimo iz čisto humanitarnih razloga - da biste znali kako da popunite stranice i zaradite plate i honorare.

Ne samo da pažljivo čitate NON nego i službene kritike, one sa sastanaka, upućene NON-u. Citirate, međutim, isključivo njih. Njih citirate u ime objektivne informisanosti, a u ime razvijanja bolje saradnje nas ne citirate. Simpatije su jasne. Tu sam nemoćan.

Hvala što me javno podučavaš iskorenjivanju „mangupa iz naših redova". Verujem da si u tome stručan. Priznajem - naježim se kad čitam impres novina u kojima radim. Molio bih te ipak za dodatan savet. U impresu, naime, nisu svi pobrojani. Najsumnjiviji je izostavljen. To je NONA, crni uljez u kučećem obliku koji se ušunjao u Redakciju tokom jednog burnog sastanka. Bez obzira na to što ga svi neguju i paze, hrane, uče i izvode u šetnju Tašmajdanom, ja ne propuštam priliku da ga šutnem kad god se pređe pa mi priđe. Sumnjiv mi je od prvog trenutka. Mogu da zamislim šta bi mu ti radio. Mogu da zamislim, ali ne znam. Uputi me. Očekujem pomoć zdravih snaga! Kad potamanim ove ovde, pozvaću te da zajedno pravimo najčistije novine na svetu! To mi je oduvek bio san.

Uzgred, zar ne misliš da bi ona dva momka iz Moševca bili sjajni visoki omladinski funkcioneri? Takva energija, upornost, strast, kontakt sa narodom, volja da se nešto izmeni... Zar ne misliš da su te osobine ovom društvu danas neophodne? I zašto pristaješ da sudeluješ u neshvatljivoj borbi za birokratizovani „mir u kući" i lagodan umrtvljeni život, a protiv onih koji žele da menjaju, da popravljaju, koji imaju ideje i koji su zbog toga na - meti?

Radi lečenja moje griže savesti molim te poguraj ono oko saradnje. Ja se bojim da nisam više podoban za tako šta. Iako bih to, znaš i sam, neizmerno želeo. Ipak , i pored svega, znam da isto mislimo, samo... Ne moraš da mi pišeš. Vidimo se uskoro u meni dragom Sarajevu.

Srdačan pozdrav!

JUG GRIZELJ

„Ako u Moševcu sve ostane kako jeste, preostaje samo da se iseli celo selo i da se useli drugi narod, koji bi slušao maglajsku političku strukturu" - zapisao je ovih dana u „Slobodnoj Dalmaciji" njen stalni kolumnista Jug Grizelj, čovek koji je u istoriju jugoslovenskog novinarstva ušao kao pisac rubrika „Iz mog ugla", koja je punih deset godina krasila petu stranu „Večernjih novosti". Kad je Grizelj prešao iz najtiražnijeg dnevnog lista u SFRJ u redakciju NIN-a, ovaj nedeljnik je to objavio kao udarnu vest, kao kad je reč o transferu nekog poznatog nogometaša ili košarkaša.

Ali, to je bilo pre desetak godina. U istoriju 1987.godine Grizelj je ušao na „moševački nači": kao što su građani ovog sela odlučili da sami, bez tutorstva opštinskih struktura izaberu svoje rukovodstvo, tako su na 28.skupštini UNS delegati odlučili da izaberu predsednika po obrascima koje svakodnevno zagovaraju: tajnim glasanjem, između više kandidata, cenjenog i u struci i u široj javnosti... To što su Galijašević i Delić za Moševac, to je Jug Grizelj za srpsku novinarsku organizaciju. Neki smatraju da se to ne bi dogodilo da je Jug ispričao čitav svoj životopis, ali delegatima to i nije bilo važno. Pobunio se protiv toga da novinari budu „violinisti u kupleraju", al to još nailazi na nerazumevanje nekih starih kupl-majstora, koji se lažno predstavljaju kao violinisti.

MILOVAN BRKIĆ

Milovan Brkić je hronična prirodna nepogoda!

Najbolji je prijatelj svih portira u novinskim kućama Beograda, po čuvenju ga zna svaki novinarski pionir, a izvesnim glavnim urednicima i partijskim drugovima Milovan je prava kost u grlu. Kao svaki pametan Srbin, i Milovan Brkić uglavnom piše u Sloveniji. Dežela je tamo širokogrudna, a pod zelenim listom ima i prave hladovine, što se baš ne bi moglo reći za Padinsku Skelu u kojoj je Milovan proveo neko vreme jer je bio osuđen što je u „Katedri" objavio nekakav članak - a beogradski sud, pravilno, nije uzeo u obzir takvu sitnicu da je ista „Katedra" bila zabranjena i zaplenjena, pa Brkićeve misli i razmišljanja nisu ni stigli do čitalaca.

U roku od mesec dana, Milovan je u dvadesetak jugo listova objavio svoje robijaške memoare „Skela i politika", dao duplo više intervjua za domaću i inostranu javnost, stigao na svaku nepostojeću crnu listu, a uzgred uspeo da se pozabavi tekućim problemima - od Univerziteta u Beogradu do hajke u Moševcu.

Da socijalizam uvede kanonizaciju, Milovan Brkić bi odavno postao komunistički sveti Gavrilo. Njegovi prirodni neprijatelji nisu samo dr Žika Minović i Milan Rakas, već i ona svita funkcionera o kojoj M.B. piše direktno, autentično, napaljeno i nimalo religiozno. Potez godine napravio je kad je u „Politici" objavio oglas kojim se diferencirao zahvalnošću određenim drugovima koji su „brinuli o njegovom zdravlju i životu", a što su se tu našli i Slobodan i Radiša - palo je na dušu idejno nespremnog Oglasnog odeljenja koje je Milovan zavio u crno.

Sve u svemu, ovo je bila Milovanova godina. Od takve nepogode nema zaštite!

„Zabrinjavajuće antisrpsko raspoloženje široko se u najrazličitijim oblicima ispoljava u izvesnim sredinama, naročito u Hrvatskoj i Sloveniji. Preko štampe i ostalih sredstava informisanja mesecima se vode, reformskim i

samoupravnim principima kamuflirane, političke kampanje, a da o tome ni jedan politički forum u ovoj zemlji ne kaže narodu punu istinu i o čemu se upravo radi", govorio je Dobrica Ćosić

FOTOGRAFIJE NARODNOG OCA

Kud god se okreneš, fotografije Narodnog oca. Po kafanama, u hotelskim predvorjima, po bankama, na fasadama trgovina; čak i u poslastičarnicama. Njegova Predsednička visost bdi, zlu ne trebalo. Da se zna ko je glavni. Ponegde je sa suprugom. Njen osmeh je srdačniji. Na njegovom licu senka tajanstvene usredsređenosti. On zna nešto što niko oko njega ne zna. Pravedni i strogi otac, središte zajedničke sudbine. Žrtvovan i neko kome je žrtvovano. Sam pred istorijom polaže račun. A ona svojim izabranicima gleda kroz prste, ili izriče zakasnele presude za koje više niko ne haje. Dvadeset godina kako je na kormilu države. Teraće dok ushtedne. Raspustio stranke, ukinuo sindikalne organizacije, da mu se ne bi kogod mešao u posao. U njegovu moć ugrađena je snaga svih onih koji su odustali od svoje volje i pameti. Jedni dobrovoljno, drugi pod prinudom: sve se manje razlikuju. Još jedan naraštaj stasa u ćutnji i samopotiskivanju. Pojeo je svu slobodu svojih podanika. Dvadeset godina guta je u zamacima: lice mu podbulo, nezdravo se ugojio. Od hormona se deblja.

Čak i oni koji su ga u početku slavili sad dolaze k sebi. Povlače se u penziju, odlaze u Švajcarsku i Francusku. Dali su mu što je trebalo, ad mogu i da gunđaju. Biva i obrnuto: koji su ga u početku odbacivali, počnu ga prihvatati. U dvadeset godina, svako se nekud pomeri: ovi iz ljubavi prema gađenju, oni iz gađenja prema razumevanju. Kud god išao na kraju ćeš sebe ujesti za rep. Njemu sve odgovara. Šta ti vredi, tebi jedinom, huliti, ako mu hiljade pevaju slavopojke? Tvoja se hula uklapa u slavljeničko pojanje. Još je i dobar, kad pomisliš šta bi ti mogao učiniti! Zaposliš se, čekaš penziju ili smrt, šta pre dođe. Gadiš ga se, potajno; a to je kao da ga voliš. Važno je da ga stalno držiš na umu! Škodila bi mu ravnodušnost; mržnje se on ne boji. Mržnja je zelena. Posle nekog vremena sazri kao voće. Porumeni, pretvori se u ljubav. Ako ga ne zavoliš mlad, predaćeš mu se star. Dovoljno je jednom od sebe da odustaneš i njegov si zauvek.

I zašto, zašto baš tebi ovo da se desi. Rodiš se, a on ti stoji nad glavom. Na rođenju, položio si mu zakletvu. Posle te, neprestano, drži na oku. U školi, u kasarni, na poslu. Ni kolač u poslastičarnici ne možeš na miru pojesti. Gleda te, sa zida: nešto proverava, ili broji. Tako se pogodilo. Na Zemlji ti je dat jedan jedini dan, i udesi se da pljušti kiša. Odsediš ga na dnu rupe, uzalud pokušavaš da založiš vatru. Granje mokro. Proklinješ, hukćeš. Nađeš nekog istomišljenika, zatvorite se, pa šapućete. Popijete malo više, i zaključite kako je narod propao. Kako narod ima ono što je zaslužio. Obojica znate da to nije tačno, ali, bar uspevate da jednodušno okončate razgovor.

Sedeći ispred lučke kafanice, posmatram prolaznike. Po čemu su oni ovo zaslužili. Da su se rodili sto kilometara istočnije bilo bi im teže. Sto kilometara severnije bilo bi im snošljivo. Zašto su se morali ovde roditi? A morali su: drukčije ih ne bi bilo. Sudbinu im je odredila geografska širina. Prolaze, oborenih glava. Državna propaganda sve može sakriti, osim mrzovolje na licima prolaznika. Gaze, mrki i namršteni, a Narodni otac im se, s visine, smeška.

I nikog da mu otrgne sliku sa zida, da je izgazi nogama, da opere sebi ljagu sa lica. Ovaj će se narod ponovo roditi kad zaigra po staklu i po ramovima. Ne usuđuje se, još. Pojedinačno ne smeju, da se združe ne umeju. Svaka diktatura je začarani krug. Ljudi se vrte po tom krugu, premeću se po utrobi svoga vođe. Njegova je utroba veća od morskog zaliva. Svi su pojedeni, svi su mu u crevima; oni koji se otimaju priređuju mu prijatne probavne smetnje. Kad skapaju, svarit će ih i izbaciti iz sebe. Ljudi, nikad ne recite da ste ovako nešto zaslužili! Prepoznajem, na vašim licima, sopstveno gađenje. Dugo potiskivanje onoga što se ne može reći prešlo je u tikove. Nekom igra obraz, nekom brada, nekom jabučica, ili obrva. Braćo moja luda, hajde, smejmo se, kad već ništa drugo ne možemo! Možda će nam smeh pomoći da izađemo iz ružnog sna.

PUNA PRAZNINA

Nema ga, istopio se kao lednik
Prešao u maglu i u bezvremlje,
Predsednik, vrhovni zapovednik
Oružanih snaga neba i zemlje,
Ode, s vetrinom koja fijuče,
Ne kanu, za njim ni kaplja voska,
Nestade to čudo što mi je juče
Gledalo kroz mozak i iza mozga,
Taj lažni car, teorema
Krivo postavljena ta Gologota
Smisla i istine i kad ga nema
Opet je deo mog života

K. V.

Lukave oči, usne slične sušenoj skuši
I čežnja za visinom ne duha, nego tela
Nos, da nanjuši uspeh, uvek napete uši
Glatko začešljana kosa, odelo iz tri dela,
Urednost Srednje Evrope, one od dva i po sprata
Zavidljiva uslužnost i osvetnička pizma.
Vidim poručnika u štabu, za vreme rata
U sjaju se nameću leva i desna čizma,
Ponekad previše posla, ne zna se šta je preče,
al, on je savestan, tačan, i ne jede iznutra.
Dobre cigarete, partija pokera uveče,
A spiskovi seljaka za streljanje izjutra.
Nizašto kriv ni zaslužan.
Jednostavno, rođen da uspeva,pope se, hoda laka
Najdalje što se može, da gore primi orden
Od predsednika streljanih talaca i seljaka.

Rajko Petrov Nogo, književnik:

ZAŠTO POTPISUJEM PETICIJE

Nerado potpisujem peticije. Prije četiri godine sam prešao iz Sarajeva u Beograd. Prvi put sam potpisao peticiju kad se radilo o Vojislavu Šešelju i potpisao sam je sa punim moralnim integritetom budući da sam poznavao tog čovjeka i njegovo djelo kao i cio „slučaj". Smatrao sam da je van pameti da nečiji privatni rad, izvučen iz ladice, izmontiran i objavljen u novinama u takvoj formi, „uznemirava javnost" i da za to Vojo dobije osam godina. Ladice u mom stolu su naglo ispražnjene. Kad god ruka krene da piše, počinje da se pita za koliko je godina to što će biti napisano. Nerado kolektivno, potpisujem bilo šta budući da je svaka moja pjesma, barem se trudim, neka vrsta peticije. Hoću reći da svoje „gluposti" najčešće potpisujem sam. Međutim kad stvari nadiđu neku vrstu lične, pjesničke sujete, kad su važnije od svakog našeg komfora i komotnosti, a takav je slučaj i sa nekim događajima na Kosovu, onda je pitanje časti pridružiti se. Što se, pak, poslednje peticije - pisma tiče koje su u dva navrata upućene Predsjedništvu SR Bosne i Hercegovine, a koje smo potpisali nas četvorica pisaca, porijeklom iz Bosne i Hercegovine, javnost je upoznata sa raznim reakcijama na njih. Raduje me da su kolege, pisci iz BiH, smogli snage da ne osuđuju unaprijed ono što nisu mogli pročitati. Neke druge reakcije, međutim, kod mene stvaraju mučno osjećanje - da ne mogu da odem da obiđem zavičaj, da ne mogu da odem u tazbinu, barem za neko vrijeme... I to ne zato što sam kukavica ili što bi mi se nešto fizički dogodilo, već zato što bi mnogo banalnih stvari moglo da mi pokvari putovanje. Ovo govorim, jer je naša peticija bila izručena sarajevskoj štampi, da bi se potom pojavili takvi tekstovi koje sam doživeo kao, maltene - poziv na linč. Imao sam takvih tjeskoba dok sam bio u svome zavičaju i znam kako naš običan svijet i ljudi reaguju na takve stvari i kako ponekad ponešto primaju i zdravo za gotovo.

Ja, lično, nemam mnogo vjere u djelotvornost i funkciju peticija, mada ova poslednja, oko Kosova, narasta u mali plebiscit. Čovjek te stvari radi, ili uradi, da bi mogao mirnije da spava, jer ima valjda, nešto što se zove

- savjest. Dramatično je vrijeme u kome živimo i pogotovo ako se čovjek bavi ovim čime se ja bavim, ako gleda kroz istoriju i ima malo književne pameti, ima obavezu da bude nespokojan. Pisac, ma koliko to izgledalo patetično, mora da ima pamćenje.

Svaki čovjek javnost navikava na svoj glas i bori se za svoje lične slobode, neko djelom, neko na drugi način. Takvo djelovanje podrazumijeva i spremnost na eventualne konsekvence: na kraju krajeva, bilo bi smiješno baviti se nečim takvim a smatrati da si svetac, da si nedodirljiv.

Peticionaši nisu stranka. Jasno se može vidjeti različitost intelektualnih, moralnih, ideoloških, nacionalnih i drugih pripadnosti i profila ljudi, koji iz različitih motiva i aspekata potpisuju isti tekst povodom nečega što ih uznemirava. Ne vjerujem da ikog ko ima moralnog integriteta ostavljaju ravnodušnim pojedini događaji na Kosovu. Izvoditi zaključke da su peticionaši neka stranka ili struja nije ništa drugo do manipulacija, lažna svijest, ideološki pragmatizam...

Ja sve rjeđe potpisujem i svoje lične peticije, mislim tu na svoje pjesme knjige, a sigurno ću još rjeđe potpisivati i ove druge, ali kad budem u iskušenjima o kojima sam govorio, neću prezati da se potpišem. Bilo bi mi krivo da se od toga pravi bilo kakva javna, ideološka, nacionalna ili kakva druga konjuktura uostalom , ja svoju zemlju ogovaram u njoj.

Hasan Delić:

SVE JE BILO POLICIJSKA REŽIJA!

(Završna riječ Hasana Delića sa suđenja održanog u Osmom sudu u Maglaju od 28. 12. 1987. – 19. 01. 1988. godine)

Iskreno, htio sam vjerovati da se radi o velikom nesporazumu prilikom našeg lišavanja slobode 21.novembra, prošle godine. Međutim, sada nakon 59 dana pritvora i „posebnog tretmana" koji je primjenjivan prema nama tokom istrage, meni je jasno kao dan jedno, a vjerovatno i svima u sudnici koji prate ovo maratonsko suđenje, pa i javnosti koja je upoznata sa slučajem Moševac, da smo Galijašević, Hasanbašić i ja očito žrtve sramne političko-policijsko-sudske režije.

Uzimanjem u postupak Optužnice koja nas tereti za „nasilničko ponašanje" i „sprečavanje službenih lica u vršenju službenih dužnosti" i koja je uzgred rečeno, ispod ljudskog dostojanstva i etike, Osnovni sud u Maglaju je mimo svojih kompetencija, Zakona i Ustava, pristao da igra u ovoj prljavoj utakmici i time je čini mi se i konačno izgubio ugled i legitimitet u narodu i progresivnoj javnosti.

Ponovo tvrdim, ja nisam nikakav „nasilnik", niti „vandal"!
Isto garantujem i za svoje drugove Galijaševića i Hasanbašića! To što smo bili prvi ljudi i najglasniji zagovornici i pobornici za zakonitost, ustavnost i samoupravnost u radu mjesne zajednice i Opštine, oprostite, ali morate priznati, ovakva aktivnost nije nikakvo „nasilništvo", niti „vandalizam"!

Priznaćete, radi se o prijeko potrebnoj borbi za samoupravnu demokratiju a nikako o djelima koja sankcioniše Krivični zakon SFRJ! Tim više, što je cjelokupna aktivnost mještana Moševca u istrajavanju za socijalistička samoupravna prava bila u skladu sa proklamovanim političkim i pravnim normama našeg društveno-političkog sistema! Neko je morao biti prvi!
To što smo Galijašević i ja okvalifikovani kao „vođe moševačke bune" to je samo zato što je neko trebao biti predsjednik omladine, odnosno predsjednik Zbora radnih ljudi i građana u Moševcu. Napominjem, Gali-

jašević je trenutno predsjednik Skupštine, a ja Savjeta MZ. To što nas je zapalo da budemo prvi u Moševcu, još uvijek nije nikakvo krivično djelo!

Ali, zato je krivično djelo ako opštinski funkcioneri organizovano i uporno već treću godinu ometaju mještane Moševca da vode samoupravni i građanski život u normalnim uslovima i miru.

Kada funkcioneri, plaćeni ljudi društvenim sredstvima za funkcionisanje sistema, koriste svoje funkcije i moć, veze i vezice, spletke, intrige, prisilu, policiju, državnu bezbjednost, sud, ljude i društvena sredstva kako bi omeli i po svaku cijenu spriječili funkcionisanje proklamovanog društvenog sistema, to je onda krivično djelo i to najopasnije! To je opstrukcija i unutrašnje razgrađivanje političkog i pravnog sistema!

Da je sud slobodan, a sudija pošten, na ovoj optuženičkoj klupi „drvenjači" sjedili bi upravo takvi ljudi, a ne jedan Hasanbašić, Galijašević i Delić! Ovo je velika pravna bruka i sramota! Ovo je nepravda!

Omladina i ljudi iz Moševca koji stoje pred sudnicom i smrzavaju se nerviraju i očajavaju, a ovo je već mjesec dana suđenja, nisu samo zbog nas ovdje! Oni su svjesni izrežiranosti ovog procesa i znaju da ćemo dobiti debelu robiju! Oni su zabrinuti za svoju budućnost! Šta će biti sutra sa njima?!? Oni su pravno nezaštićeni, njima na opštini više niko i nijedna institucija ne garantuje pravnu, političku i građansku sigurnost! Ovaj sud nema pravo nazivati se narodnim, kada nije dozvolio i omogućio okupljenom i zainteresovanom narodu Moševca i Maglaja da prati suđenje! Zašto se sud plaši ljudi i javnosti, ako radi u ime i za dobro tog naroda i sve po Zakonu!

Sada, htio to ili ne, ja moram ostati to što jesam! Strah me je ispitivati u čemu je fatalnost toga! Gotovo nevjerovatne svireposti, nepravde, podvale i laži, događaju se pred našim očima! Pitam se, u kakvom to vremenu živimo i jesu li to ljudi oko mene?!

Istorija ne pamti vrijeme u kome se više govorilo o pravdi, slobodi i demokratiji, ali istorija takođe ne pamti da je više bilo nepravde, bezakonja i nehumanosti! Zločini i nedjela koja se čine Moševcu i ljudima nisu slučajna! I nisu od neupućenih! Njih prave ovlašteni i opunomoćeni, jednom riječju silnici!

Svaka instinska i dobronamjerna kritika ovakvog rada bila je već unaprijed onemogućena ili tačnije, ona je bila moguća, ali po diktatu i na-

redbama, isto onako kako su po diktatu i naredbama činjeni zločini i nedjela upereni protiv Moševca, ljudi i demokratije!

Ideja autonomnosti čovjekove savjesti, izgubila je izgleda i definitivno svaki značaj i smisao. Jedno nedjelo, to je bar opšteznano, povlači za sobom druga nedjela. Birokratska lavina uperena protiv ljudi Moševca i demokratije, traje već treću godinu! Ima li kraja nepravdi, svireposti i bezdušju?

Znam, za birokratiju ne postoji nezamjenjivo i nenadoknadivo! Za birokratiju ne vrijede ni ovozemaljski ljudski, niti božiji zakoni! Za birokratiju ne postoji ništa sveto, vrijedno i dostojno čovjeka, poštenja i ideala, osim ostvarenja svog cilja: da vlada ljudima i tuđim sudbinama!!!

Ovi prostori pamte Turke Osmanlije i Austro-Ugarsku, poznatiju u istoriji kao „tamnicu naroda." Zar ništa nismo naučil? Zar nismo izvukli pouku za budućnost iz takvog neljudskog tlačenja naših predaka?

Pa ipak, iako je bila okrutna i ozloglašena njihova vladavina, nauka je zabilježila, a ljudi to pamte, da je i takva feudalna i centralizovana vlast poznavala i priznavala „lokalnu samoupravu!" U tursko doba narod je sam birao i to potpuno slobodno, lokalnu vlast, tj. muhtare! Ostale vlasti koje su dolazile nakon ove, poštovale su i priznavale lokalnu samoupravu! Danas, kada je i Ustavom SFRJ proklamovano i garantovano biračko pravo svim punoljetnim i već četvrtu deceniju egzistira socijalističko samoupravljanje kao neosporno civilizacijsko dostignuće, građani Moševca ne mogu, ometani od opštinske i republičke vrhuške, da izvrše slobodne izbore???!

Ovo je vrhunac bijede i farse „samoupravne demokratije" u režiji postvarene, totalitarističke vlasti!!!

Čojstvo i herojstvo, istina i poštenje, dobili su i svoju cijenu i tako izneseni na sveopštu pijacu beščašća kao roba na prodaju! Ubijeni su ideali, uprljana prošlost, a politička stvarnost je nepodnošljiva!
Nastupilo je vrijeme crnog ljudskog propadanja!

Ipak, ima ljudi koji su uvidjeli da je mudrost ustrajati u borbi protiv toga! Veliki broj njih je danas ovdje u sudnici i pred sudnicom. I ja sam sa njima! A biti sa njima znači biti čovjek. Slbodan sam izjaviti da mi je to oduvijek bila i ostaje biti najveća želja i ideal! Uspravne glave i čvrste kičme ja živim svoj zadati život!

Zato, na kraju ove mučne, ili nužne opomene želim da se podsjetite, da smo svi mi ljudi! Jer, čovjek je čovjeku, ipak čovjek!

Otvoreno pismo Dušku Zgonjaninu,
Republičkom sekretaru unutrašnjih poslova SR BiH

"AL KAPONE IZ ČELNICA"

Zdravo MINISTRE!

Pišući ovo pismo, ja se pouzdano nadam, da na njega neću dobiti odgovor putem sredstava javnog informisanja. Priroda tvoga posla je takva da isključuje mogućnost dopisivanja. Tvoji odgovori, bar do sada, stizali su sa tvojim ljudima, bilo kada su me hapsili po vozovima, ili kada su mi, uz pomoć kojekakvih seoskih dripaca razbijali kuću, a poslije dolazili da je do temelja pretresu. Tvoji odgovori, oduvjek su crpili upečatljivost iz ponavljanja i iza njih nikada nije ostao pisani trag, samo tragovi u duši i na leđima. Znaš, shvatio sam poruku, znam da si je i Ti shvatio, ipak ti pišem novo pismo.

Evo prolazi i treća godina, a Ti i Ja smo još uvijek na istim suprotstavljenim pozicijama, naravno po zasluzi. Koliko vidim, od zadnjeg susreta sa tvojim ljudima, napredovali smo obojica. Ti si dobio nagradu ZAVNO BiH-a (brate sredio si Hamdiju, zaslužio si je sigurno)* i lično si presjekao vrpcu na putu demokratizacije Bosne i Hercegovine. Sa druge strane i ja sam ostvario svoj davnašnji san: postao sam funkcioner u mjesnoj zajednici. To funkcionersko mjesto, Ti i tvoji ljudi dugo ste branili od mojih liderskih i antisamoupravnih i karijerističkih namjera. Kad ga braniste, što ga ne odbraniste. Ipak ti hvala na trudu, u ime „oslobođenog" Moševca, kojeg igrom „slučaja" (onog Moševačkog) predstavljam.

Ministre, odmah na početku da Ti kažem da sam dobro. I Moševac je doro. Znaš, neobično mi je, već dugo vremena tvoji divlji psi obilaze oko Moševca kao oko vruće kaše. NE, nemoj da bi pomislio da smo ih poželjeli: Ja se samo sjećam vremena kada su nam i zalogaje brojili, obilazili nas na spavanju zavirivali u kuće, blokirali puteve a MI se igrali podbacujući pod

njihova vozila daščice pune eksera okrenutih naviše i krili se po komšijskim kućama ili u šumi. Znam, da te to na nešto podsjeća, tako se narod i ranije borio protiv mrskih okupatora, a MI, mi smo tada bili okupirani.

Sjećam se padao je snijeg i planirao sam ići u susjedno selo na igranku, ali nije mi se dalo. Bio je to moj crni petak i drugo hapšenje u istoj sedmici. Ne znam da li sam se plašio, ali znam da sam to veče, iz vozila, posmatrao čudnovatu igru snježnih pahuljica, slušao zavijanje vjetrova i gledao dugu nijemu kolonu kako se iz Maglaja, pješaka, vraća kući, U MOŠEVAC. Desetine i stotine ljudi, žena i djece, poneko u tankom džemperu ili sa dignutom kragnom, polako, noga pored noge. Noga ispred noge, bez riječi. A u vozilu nasmijana lica debelih milicionera i riječi: „Eno ti birača"! Sjetio sam se Sibira i pomislio, kako je to lako uraditi sa vlastitim narodom.

Ti si sigurno čuo da su mi tada u SUP-u stavljali lisice i na ruke i na noge. Dobro su se zabavljali a ja sam tada mislio, na dugu ćutljivu kolonu, na sveprisutni, ogromni izraz čuđenja koga na licu, ledenom i umornom smjenjuje odlučnost, bez mržnje. Oni nisu morali mrziti, ja sam mrzio u ime svih njih. Za to vrijeme, ti si sjedio u toploj, udobnoj sobi, gledao televizor i povremeno slušao vjesti sa fronta.

„STOTINU, DVJESTO, TRISTO... još, još, još treba", tutnjalo je u tebi kao bujica. „Još, sve ih treba pohapsiti". I hapsili su: moje drugove. Seljake. Ti si se smijao i davao saopštenje: „Moševac je leglo građanske desnice. Expozitura beogradske filijale". U sebi si mislio: „Neka, nek me mrze, samo nek me se plaše." Kao Kaligula. S trostrukim podvoljkom, izbečenim očima i trbuhom velikim kao kamen na moševačkom srcu, nikad nisi izgledao lafovski. Onda, kad si rekao da to kod nas, u Moševcu, U SELU, zakuhava građanska desnica, pomislio sam da si lud. Čak i onda kad su mi tvoji ljudi polupali kuću a mene 60. dana držali u zatvoru, udarali me, prebijali a ti govorio o kojekakvim neprijateljima, mislio sam isto. Kasno sam shvatio zabludu. Ti nisi lud, TI SI MONSTRUM. I da znaš MINISTRE, nešto si mi poznat. Pitam se samo od koga si naučio organizovanje masovnih i spektakularnih sudskih procesa. Ko je kao Ti, samo mnogo ranije, izmišljao afere, organizovao procese protiv dojučerašnjih saradnika. Zar nije čudno, da u jeku nekakve demokratizacije toliko sudskih procesa. Je li to narodu organizujete igre, jer je hljeba sve manje. Da se jadu ne dosjete. Prije pedeset godina tako je Baćuška sudio Buharinu. Brzo učiš, ali to je ponavljanje,. Stariš, MINISTRE. Nešto si se i ušutio. Postaješ tolerantniji. Ranije si za malu riječ, sređivao po kratkom postupku. Sad više ne smiješ. Srozao si se. Sjećaš se kad si u republičkoj Skupštini podnosio izvještaj o svome radu, kada sinapujdao onu maglajsku džukelu Slavka Tambića da laje u vjetar, na Delića, Moševac i mene. Onda kad ga je EDINA REŠIDOVIĆ tako lijepo šutnula

nogom u stražnjicu. Stajao si nemoćan i nesposoban da odbraniš svoje pašče. SAD SI SAM.

Ni Mato Andrić nije što je nekad bio. Nije ni Uzelac. Nisi ni ti.

Prihvatio si ulogu glavnog glumca u humorističko-satirično-tragičnoj farsi zvanoj „demokratizacija" i nije ti lako. Od sedam do petnaest časova, šetkaš se političkom pozornicom i najavljuješ velike promijene (kome li sad spremaš suđenje. Pokušaj sa Brenom, biće zanimljivo). Zagonetno se smješkaš ili zagonetno šutiš. Nakon toga odlaziš kući i čitaš omiljenu knjigu „Kratki kurs demokratije". Telefonom provjeravaš, jesi li Kladušu pretvorio u gladušu i razmišljaš: „POSLIJE MENE POTOP". Ministre, i sa tobom potop. IDI U PENZIJU. I Čečur je otišao. Znaš dolazi novo vrijeme. Sa njim dolazimo i mi: generacija krize. Mi građanska desnica, seljaci, nova ljevica, djeca krize. Evo nas.

KURVINI SINOVI

Iza prozora, nemirnog sna
osjećam njihove sjene.
Gledam kako kroz zidove
plešu: KURVINI SINOVI

Zatvori gubicu, nije vrjedna zanata
istresi gorčinu do kraja.
Na strateškim mjestima njihovi
ljudi: KURVINI SINOVI.

Lutke od krvi bez trunke ideje
ubice na cesti. Loša noć,
bježim iz grada, oni dolaze
KURVINI SINOVI.

Otišao sam daleko do krajnjih granica
more je uzimalo od neba.
Na drugoj strani znaci oluje,
vidio sam kako plaze u tami.

Hladna noć, pred velike događaje.
Ne želim više da se sjećam,
znali su gdje će me naći
KURVINI SINOVI.

I jebaćemo mater svim onima koji nas pokušavaju gurnuti još dublje, jer i ovako smo na dnu.

Svim smrdljivim, poganim buržujima skrivenim iza socijalističke legitimacije foruma, svim lopovima i prevarantima, koji od polumrtve države i istog takvog naroda pokušavaju izvući još više; Zbog svojih delebih guzica, praznih očiju kao u mrtve ribe, zbog šake okićene dijamantima koja udara u sto i traži red, dok druga ruka vršlja po radničkom džepu, jebaćemo mater.

I njima i onima koji ih brane. Valjda nisi u tom kolu, MINISTRE.

Još uvijek svoju ulogu, igraš maestralno, kao Al Kapone. Na procesima koje ti režiraš već ti zavidi sicilijanska „koza nostra". I Staljin bi da je živ. Ponekad, o kojekakvim proslavama u reveru nosiš crveni karanfil, to isto rade i mafioze sa Korzike.

Nedavno si u velikom stilu zbrisao sa Omladinske tribine. Uzalud smo te čekali, Delić, Ja i prepuna sala moje generacije u omladinskom centru Skenderija. Svi su imali hrabrosti doći, čak i Nikola Stojanović.

Samo ti, Veliki šef policije i mag bosansko-hercegovačke demokratije nisi došao.

U odsudnom trenutku klecnula su ti koljena junače. Strah je naglo i nenadano ušao u tvoje šuplje kosti, kosa ti se naglo prorijedila a dah postao ubrzan i jektičav.

Sve je to bolan demokratija. Teret je to za tvoja nejaka pleća i praznu glavušu.

A baš smo te čekali, Delić, Ja i čitava naša generacija da pokušamo izmiriti što se da namiriti, u mojoj i tvojoj kvrgavoj, napaćenoj i prkosnoj Bosni.

Gurava nam Bosna, guravi nam ljudi, gurava nam i politika.

Ako sam gurav od života, nisam u duši

ČUVAJ ME SE!

* Greškom je otkucano "Hamdiju" – treba da piše "Fikreta".

Intervju: NERMIN RUVIĆ

NEDJELJA: Neposredno si bio angažovan i na rješavanju famoznog „slučaja Moševac", koji još traje. Šta iz sadašnje perspektive misliš o svemu tome?

RUVIĆ: Koliko smo se „efikasno" bavili ovim pitanjem, pokazuje i podatak da sam sam tri puta postajao i prestajao biti član radne grupe koja je sa nivoa Republike trebalo da pomogne u razrješavanju ovog slčaja. Najkraće: proces traje već tri godine, a počeo je onog trenutka kad je kod očiglednog otuđivanja društvene imovine (bez obzira na iznos otuđenih sredstava), čemu je kumovao i jedan od opštinskih funkcionera, bilo „značajnije" zaštiti tog funkcionera nego provesti u praksi stavove koji su proizašli iz rasprave sa toliko pominjane 13. sjednice CK SKJ. Kasnije se obostrano srljalo u greške, a takođe obostrana isključivost samo je produbljivala jaz. Zabrinjavajuća je konzistentnost politike koja je i proizvela slučaj. Jer, mijenjali su se ljudi, ali je isključivost i tvrdoglavost ostala osnova slučaja. Što se mene tiče, to mi je jedno od najvećih političkih iskustava, a koliko sam pomogao ili odmogao, može se vrlo jednostavno ocjeniti. Ono što me brine, pa pomalo i ozlojeđuje, to je da ni za tri godine nije uspjela revitalizacija mjesne zajednice i da Moševac, nažalost, još traje. Ne opravdavam ono što se dešavalo, ali mislim da se sa više dobre volje i političkog sluha slučaj moga razriješiti. No, to je izraz (ne)moći političkog djelovanja.

JA JESAM PISMEN
(Bolje je na margini nego u zatvoru, "Student", br. 28.)

Dosta kasno sam saznao za napis u duplerici „Studenta" iz broja koji je izašao početkom decembra prošle godine i u kome je objavljen razgovor sa dvojicom „Mladobosanaca" (izraz je „Studentov") iz sela Moševac kod Maglaja. Otuda i ovo moje nešto kasno reagovanje, a razlozi su sasvim opravdani: U Maglaju na trafikama nema „Studenta" u prodaji. Doduše, po pričanju iz pouzdanih izvora se čulo da je u Moševac stiglo nekih 200 komada iz Beograda, jer je navodno običaj da se tako šalje jedan broj primjeraka onim o kojima se piše u „Studentu" što je po meni neka nelogična logika, ali nema veze.

U međuvremenu se desilo mnogo toga, pa i pomenuti „ekskluzivni razgovor" sa ovom dvojicom, sada već „Dvojcem istine" (Bez kormilara - izraz je „NON"-ov) nekako ostaje kao nevini pokušaj da se napravi krimi drama u kojoj dvojica progonjenih ustvari proganjaju. Ja sam u toj „iskrenoj ispovjednici" ispao kao nosilac (alfa i omega) kontrakcije, sitni fićfirić koji se prvo popeo na krušku, pa pao s kruške a poslije pomiješao i kruške i jabuke.

Slučaj Moševac zahvaljujući masmedijskim injekcijama traje preko 18 mjeseci, a izgleda da glavni akteri dvojica „paklenih momaka" (i taj izraz je već neko upotrebljavao) žele da se slučaj i dalje razvija, te da neuralgična i „trusna" tačka traje i dalje. Dotle će i oni biti zvjezdice na listama popularnosti gdje su se našli (slučajno?) nezasluženo. Prvo da se predstavim: Zovem se Dželal (a ne Dževal) Ibraković, **završio sam Fakultet političkih nauka, novinar sam već osam godina.** Tamo u članku, nažalost kolega Višić sugeriše da su ti pojedinci iz Maglaja na čelu sa mnom „politički nepismeni", a kako stoje stvari ispada da su i inače nepismeni. Šta li će reći moji profesori na to? Zanimljivo je da razgovor počinje sa diobama štampe na sarajevsku poslovično opreznu i beogradsku. Mislim da će se složiti i drugovi iz „Studenta" da je nama danas najmanje potrebno bilo kakvo dijeljenje, pa još i štampe. Ima u tom razgovoru i markiranja pravosudnog iskustva i nekih nejasnih ili sasvim jasnih asocijacija o podjelama sredina na

manje i više demokratske, a i na one koje nisu nikako demokratske. Cijeli razgovor bi se mogao shvatiti kao „napadačka odbrana" kako bi naši mudri fudbalki stratezi rekli. U toj taktici se izgleda ne biraju sredstva, ispucava se masa MOGUĆIH situacija i na njoj se zasniva sva kula od karata koju njih dvojica zidaju od prvog zbora radnih ljudi i građana kojem sam ja prisustvovao kao predsjednik OK SK zajedno sa drugom Stevom Lazarevićem, predsjednikom SO Maglaj. To je bilo jula 1985.godine (meni je mandat istekao u februaru 1986.godine, dakle prije godinu dana). Tada su njih dvojica bili protiv toga da se angažuje SDK da preispita poslovanje MZ. Ta njihova alergičnost na sve što je zvanično u ovom našem društvu, što je izabrano i zaduženo od društva, postaje histerična u kasnijim nastupima, a najnovija kretanja su samo potvrda toga. Zar i najnovije pismo koje je potpisao H.Delić u ime Zbora radnih ljudi i građana Moševca nije iskonstruisana gomila neistina? Tu se brojke učetvorostručavaju, proglašava se opsadno stanje u Moševcu i poziva demokratska javnost da njih dvojicu zaštiti, pardon da zaštiti selo. Kada su neki novinari iz Zagreba, i odakle sve ne, ponovo krenuli u Moševac začudilo ih je što ne vide opsadu, što ljudi pojma nemaju o masovnom privođenju u Miliciju sa svezanim nogama i rukama. Tako je intoniran i cijeli razgovor u „Studentu". Sve **pretpostavljene sitaucije:** sjednica CK SK BiH (radni njih, zamislite molim lepo!), odlazak visoke delegacije iz BiH u Beograd (radi njih, pa stvarno ljudi, samo da ih još vidi mama!), isprepadani funkcioneri kao da nemaju preča posla nego da se zamajavaju sa nečim što je barem tako jasno, rukovodstvo maglajske opštine bez policije ne smije ni da pisne, a drznulo se da radi informisanja vodi aktivnost sa radnim ljudima i građanima. Pa, kako to smiju, bre, a nisu pitali ni Dževada ni Hasana? To što je ljudima maglajske opštine predočen i navodno veliki lopovluk kojeg su njih dvojica dušebrižnika i savjesti ovog društva „pronašli", a na osnovu kojeg su „veliki lopovi" kažnjeni sa po 5.000 dinara uslovno, kao i sva druga dokumentacija ovog vještački iskonstruisanog slučaja u kojem su ulozi u igri sve veći, to je greška čak i za novinare.

Odbrana demokratije koju zagovaraju Delić i Galijašević je stvarno čudna, samim tim što je i ta nazovi demokratija čudna. Ona se sastoji u tome da samo njih dvojica mogu biti u pravu, a svako ko ima drugačije mišljenje on je apsolutna nula i prema njoj se treba tako i ponašati. Zar upravo takva jedna teza nije antidemokratična? Ali koga briga ovdje za činjenice kada je već stvoren „sukob na levici" (izraz je „NON"-ov) i kada se čitava halubuka već nekoliko puta dizala na isti način: sve bi počelo sa udarom u mjesnoj zajednici, a poslije su dolazile na „lice mjesta" novine i sve kretalo iz početka jedno tri-četiri puta. Neće njih dvojica da pričaju o beskrajnim razgovorima koji su s njima vođeni na jedan demokratski način,

nego su kao „adut iz rukava" izbacili SUP i SDB što je u skladu sa njihovim teorijama o policijskoj (pa što da ne i staljinističkoj) društveno-političkoj zajednici užeg i šireg tipa. Očigledno idući ka stvaranju blagog disidentskog statusa žele što više da ušićare od njega, jer je to danas, na žalost, za materijalni status povoljno. Kao glavni krivac za ovo stanje je i u Moševcu (svaka sličnost sa sličnim teorijama - nenamjerna) optužena Partija koja se upravo tako umjesto SKJ i naziva kod ove dvojice. Oni tu tezu proširuju na praktičan teren: -kod njih se SK u liku predsjedavajućih OK SK Maglaj treba naći na optuženičkoj klupi. Prvo sam tužen ja i Mr Abdulah Merdić nekada i sam sekretar OK SK Maglaj, a ta sudbina je zadesila i novog predsjednika OK SK druga Đorđa Todorovića. O tome, nisu pisali ni pričali njih dvojica nego ovlašteni advokat preko lista „Borba". Umjesto samovolje pojedinaca koju oni prikazuju tako zorno, organi i SK i drugi zvanično izabrani organi su usvojili informaciju o njihovom djelovanju i situaciji u Moševcu. Odluku o raspuštanju OO SK Moševac i isključenju njih dvojice i još dvojice drugih donio je OK SK Maglaj i oni su prisustvovali sjednici, odluke su potvrđene od viših organa, pa se onda treba da zamisle mnogi koji tako olako prihvataju tezu o organizovanoj zavjeri protiv demokratije kako to dvojica Mladobosanaca (izraz je „Studentov") pokušavaju da prikažu. Javna osuda njihovog ponašanja je izgleda najviše što im smeta i što oni teško podnose. U javnoj osudi se traži i preduzimanje energičnijih mjera koje su oni već davno sebi propisali, a u javnosti se zamjera organizovanim snagama društva što se ne koriste sve zakonske mogućnosti. To je reklo 96 OOSK, 23 MK SSRN, 12 udruženja SUBNOR-a, 80 OOSS... Pa, ko je to onda tužen?

Njihov pristup je - reci što više, pa što upali-upali. Poput polifaga uporno preživakuju sve, pa i ljude, blateći svakog onog koji njima ne aplaudira. Što je takvih znatno veći i broj to bi trebalo i njima kao vajnim demokratama da bude jasno čije mišljenje je ispravno. Naravno, ako se ta činjenica uklapa u opšti plan njihovog veslanja u vodama u kojima se već teško snalaze i bolji veslači od njih. Oko nekih konkretnih njihovih ispljuvavanja oko kumstva mislim da je i njima jasno da su time popljuvale sebe i svog druga Mirsada Mašića, tadašnjeg sekretara OO SK koji je kao predsjednik Komiteta za ONO i DSZ u Moševcu razgovarao sa zaduženim radnikom SDB u sklopu sveukupnog sagledavanja političko-bezbjednosne situacije u Moševcu koja je sa njihovim djelovanjem znatno usložnjena. Valjda će Mirsad biti pošten pa rći ko je bio čiji kum i da li je maltretiran. No, to su već njihove podzemne igre koje ja niti razumijem niti želim da razumijem. Iskreno žalim što njih dvojica nisu našli u sebi ni malo samokritičnosti, nimalo osnovnog ljudskog morala i poštovanja i sebe i drugih pa da se na vrijeme ovaj slučaj razriješi u jednoj demokratskoj i tolerantnoj atmosferi kakva je i zagovarana i kakva je i jedino moguća u našem društvu. Nisu njih dvojica govorila o pečatu mje-

sne zajednice, o navodnoj Omladinskoj zadruzi koja nikada nije postojala, al je radila, o strategiji da se sklanjaju iza zvaničnih organa, o... Zbog svega toga, priča Moševac je bazirana, ali i poučna, poučna za mnoge, ali ne i za njih dvojicu koji je po ko zna koji put preživaju dodajući joj svaki put neki novi detalj i pikanteriju. A pojedine novine od toga žive i zato slučaj i dalje traje. Vještački održavan od samog početka sa očitim namjerama. Kojim, i to će se jednoga dana ustanoviti.

Dželal Ibraković, Maglaj

DŽELAL KAO SUDBINA

ILI ISFABRIKOVANI "SLUČAJ MOŠEVAC"

Već više od 15 mjeseci[1] traje nastojanje stanovnika Moševca da ovladaju svojim osnovnim samoupravnim pravima (da biraju i budu birani, da odlučju o utrošku sredstava mjesnog samodoprinosa, da informišu i budu informisani, pravo na političke i građanske slobode, itd.itd.).

Ko to sprečava ljude Moševca da nakon 36 godina od uvođenja samoupravljanja nesmetano ostvaruju svoja politička prava? Nećete vjerovati: OK SK, OK SSRN, OK SSO, OSUP i SUD u Maglaju, a CK SK,RK SSRN i RKSSO BiH, blagonaklono gledaju na sve to ?! Da se razumijemo, to su samo zvučna imena foruma iza kojih se kriju pojedinci, vatreni zagovornici samoupravnog socijalizma, a na djelu su njegovi najljući negatori i vlastodršci, u čijoj svijesti su Savez komunista i ostale društvenopolitičke organizacije samo granitni branitelji jednog zauvijek osvojenog stanja. I ništa više!

Ljudi konfekcijskog duha i sveti čuvari Revolucije, koji su istrenirani da u tvom osmijehu, frizuri ili boji košulje prepoznaju „anarholiberala", „rankovićevca", „đilasovca", jednostavno „državnog neprijatelja" bilo koje fele. Naša pozitivna politika raspolaže čitavim arsenalom takvih izraza koji se sastoje od jedne riječi do blistavih kovanica i natuknica-skraćenica. Takvim izrazima obilato se služe ljudi bez trunke ideje, jer što se više služe njima oni su u svojim očima sve značajniji! Kod svojih podanika oni izazivaju divljenje i strahopoštovanje! Oni su vlast! Oni su Komitet! I kvit! Oni nemaju skrivneih misli! Oni imaju prošlost koja se sastoji od zlatnog niza zvučnih i zvečećih, društveno odgovornih funkcija!? Oni su u svakom

trenutku i tijelom i duhom na tvrdoj generalnoj liniji Revolucije! Oni ulažu cielog sebe, od jutra do sutra, za izgradnju boljeg društva! Oni čak nemaju svoj privatni život! Niti sitnih, svakodnevnih životnih radosti!

Oni imaju svoje referate koji vrve od citata!

U referatima se veliča sve dobro, a napada sve loše! Oštro! Beskompromisno. U referatima ljudi su brojke, tone, kilometri, procenti i „otuđeni centri"!

U referatima nije umjesno navoditi ime i prezime čovjeka koji je pogriješio, pronevjerio, poslužio se položajem ili poznanikom na položaju! Iz komunističko-humanističkih razloga! Tako oni referatima, uvodnim izlaganjima, ekspozeima, stoje u prvim redovima Revolucije! Uvijek prvi i uvijek nepogrešivi!

Između dva referata oni vrijeme provode u hladovini kabineta razmišljajući značajno o sudbini radnih ljudi i građana, duboko zabrinuti za radnike, seljake i studente! Ali, kada im se spomene riječ promjena, oni tek tada osjete iskonski strah! Hiljadugodišnji! Historijski! Tradicionalno birokratski! Strah da svijet može da postoji bez njih. To je udar ne na njih! To je ravno udar na Revoluciju, Državu, Partiju! To je neviđeno političko barbarstvo!

To je Anarhija!

Pazite, oni ponovo ne misle na sebe! Njima je na pameti sudbina Revolucije? Oni nemaju sebe, oni imaju Revoluciju! Dok postoji „njihova Revolucija", postojaće i oni! Oni to znaju i zato se bore za „svoju Revoluciju'!!!

A šta ćemo mi koji nismo zaslužni: bez zvučnih funkcija i priznanja! Mi, koji smo gledali suznih očiju i slušali otvorenih usta njih dok su govorili. Mi se kačimo ko gdje stigne, kao derište u igri "Guje"! Oni koji su prvi, na glavi, jure, vrte i zamotavaju, a oni na repu posrću, hvataju korak ili padaju.

Igra se nastavlja sve dok najjači, tj. predvodnik ne ostane sam?!

U slučaju Moševac svi oni imaju svoje ime i prezime.

Tako nekako izgleda i Dželal IBRAKOVIĆ, bivši opštinski omladinski i partijski funkcioner: čovjek kome pripada sramno i već odomaćeno zvanje otac „slučaja Moševac". On nije samo štitio dokazane uzurpatore društvene svojine i samoupravljanja u MZ „25.novembar" Moševac. On je šta više, otkrio idejno-politička skretanja u biltenu moševačke omladine. On je prvi u Dževadu, Seadu, Mirsadu, Hasanu..... prepoznao „anarho-liberale", „lijeve liberale", ljude koji pozivaju na revoluciju! On je tvorac sramnog partijskg materijala da dole u Moševcu postoje „...uistinu formalni propusti..."! /A više od 500 miliona krađe društvene imovine? Jedno čitavo selo izbri-

sano sa geografske karte? Jedan započeti društveni dom prije 7 godina kao spomenik ljudske gramzivosti, itd.itd./.

On je prvi primjenio oprobani društveni recept: optuži omladinu za sve slabosti, zato što je nezaštićena kao divljač za odstrijel?! On je raspustio OO SK Moševac kao „nejedinstvenu" samo desetak dana nakon što je uzurpatore društvene svojine i samoupravljanja, a među njima i sekretara OK SSRN Maglaj, isključila iz svojih redova. On je Dževada, Mirsada i Hasana i druge inicijatore idejno-političke odgovornosti proglasio „liderima", „karijeristima" i predložio isključenje iz SKJ, zato što ne žele da se „koriguju". On je prvi lansirao tezu o zavedenom narodu Moševca, kad ni Zbor građana nije mogao ubijediti da se „uistinu radi o formalnim propustima"! On je autor besmislice da je Služba državne bezbjednosti organ Saveza komunista, jer u idejno-političku diferencijaciju uključili su se i agenti SDB, OSUP i sud u Maglaju! Dabome, po nalogu svemogućeg Dželala!

Ako ste pomislili da su ispitivali šta je i koliko pokradeno, prevarili ste se! Oni su angažovani da preturaju po svijesti, biografiji i privatnom životu inicijatora odgovornosti: opet Mirsada, Seada, Dževada, Hasana......!!!

Na njegov mig, građani Moševca su privođeni u SUP i tu ispitivani, maltretirani i strašeni, zato što su potpisali peticiju saveznim organima (557 potpisanih) zbog uskraćivanja političkih i građanskih sloboda i vršenja represije nad njima! On je prvi javno izbacio tezu kako su Moševljani „neradnici" i „glupi" i to u nepotpisanom tekstu u listu RO „Natron", gdje je zaposleno najviše radnika iz Moševca, pod fol nevinim naslovom „KO ŽELI SLUČAJ"! On je i prvi predsjednik OK SK u Maglaju protiv koga je jedna MZ (MOŠEVAC) Podnijela krivičnu prijavu Opštinskom javnom tužilaštvu za otvoreni azil nesamoupravljačima i uzurpatorima društvene svojine. Dug je i neslavan spisak svega onoga u čemu je prednjačio drug Dželal!

Pitate se kako je moga da učini sve to jedan čovjek, uniformnog duha? odgovor je jednostavan: učinio je to jak forum, a ne jaka ličnost! Opštinski komitet SK Maglaj nadomjestio je sve ono što Dželal nema: autoritet, angažovanost, revolucionarnost, etičnost, poput sovjetskog tenka koji je prvi ušao u prestonicu III Rajha Berlin! Da u istoriji ne bi ostalo zapisano ime jednog običnog Aljoše, dogovoreno je da to bude tenk sa crvenom zvijezdom petokrakom i brojem 9, umjesto prostog Aljoše!!!

Ovdje priča o Dželalu i Moševcu ne prestaje! On poput brižnog oca tetoši i mazi svoje mezimče, nijansirajući ga kao usput u „Natronu" i „Glas komuna ', čas iz ovog, čas iz onog ugla! Neviđeni voajer slučajeva sa političkim predznakom! Malo istine, poluistine, ordinarne laži, nagađanja i njemu samo svojstvene sujete na novinskim stupcima i „slučaj Moševac" je ponovo zanimljiv za javnost! Dabome, Dželal se pri tome uopšte ne ustručava optužiti kako to neko (ponovo bez imena i prezimena) oživljava „slučaj Mo-

ševac. On, kratkih nogu u laži, spleten kao pile u kučine, nakon svega što je učinio ima hrabrosti da tvrdi kako je „slučaj Moševac" isfabrikovan i kako je dobra vijest što RO ",22.decembar" gradi društveni dom u Moševcu, bez znanja građana iz Moševca, mimo odluke Zbora i referenduma, bez zatvorene konstrukcije finansiranja, projektne dokumentacije i čega više ne!?! Pa, nazdravlje Dželale, plaćeni revolucionaru, oče „slučaja"! Ošini po Moševcu i Moševčanima, da te barem zapamte i više žale, jer danas se namnožilo toliko loših političara, da se tvoj odlazak uopšte nije ni osjetio u Maglaju i Moševcu!

Nudim ti jednostavan lijek: prestani plesti pričice o Moševcu i Moševčanima, kao uzgred na novinskim stupcima. To će biti tvoj najbolji doprinos smirivanju „slučaja Moševac" i stvaranju neophodnih uslova za demokratsko razrješavanje konkretnih problema o Moševcu i Maglaju! A valjda će do tada biti jasnije ko je mutio, a ko bistrio vodu!

Ako si kao predsjednik OK SK Maglaj jedini bio prigrabio pravo na „istinu o Moševcu", zar ne vidiš da se sa istekom tvog mandata, istopio i tvoj monopol. Neuvjerljivo si djelovao zaklonjen iza foruma na javnoj sceni, kako li tek sada djeluješ bez ijednog aduta u svojim destiliranim tekstovima o Moševcu, u novoj, društveno-političkoj zajednici dosad nepoznatoj, ulozi hronologa, koju ti izmisliše tvoji istomišljenici da bi i dalje bio to što jesi!

Delić Hasan, Moševac

1) Tekst je integralno nastao u jesen 1986.godine i prilagođen je za ovu priliku

čudno vreme
(„strange weather")

hoćeš li me povesti preko
kanala
londonski most se ruši
čudno je kako žena
pokušava da spase
ono što će muškarac
pokušati da potopi
on je kiša koju su
predskazali
takva prognoza je uvek prava
ruža je uvela jer si je
uzbrao
i čini mi se da je taj
brendi moj

svuda na svetu
stranci
razgovaraju samo o vremenu
svuda na svetu
je isto
svet postaje sve ravniji
nebo se ruši oko nas
i ništa nije važno
jer nikada ne plačem u
gradu
a ljubav kao naša, dragi moj
najbolje se odmerava kad
posustane
i nikada ne kupujem
kišobrane
jer uvek se neki u blizini
nađe

ti znaš da nešto počinje
i znaš da je to kraj
kad opet postanemo stranci
i magla doklizi između nas

(tom veits/ketlin
brenan, 1987)

Oproštajna riječ urednika:

ZOV SLOBODE

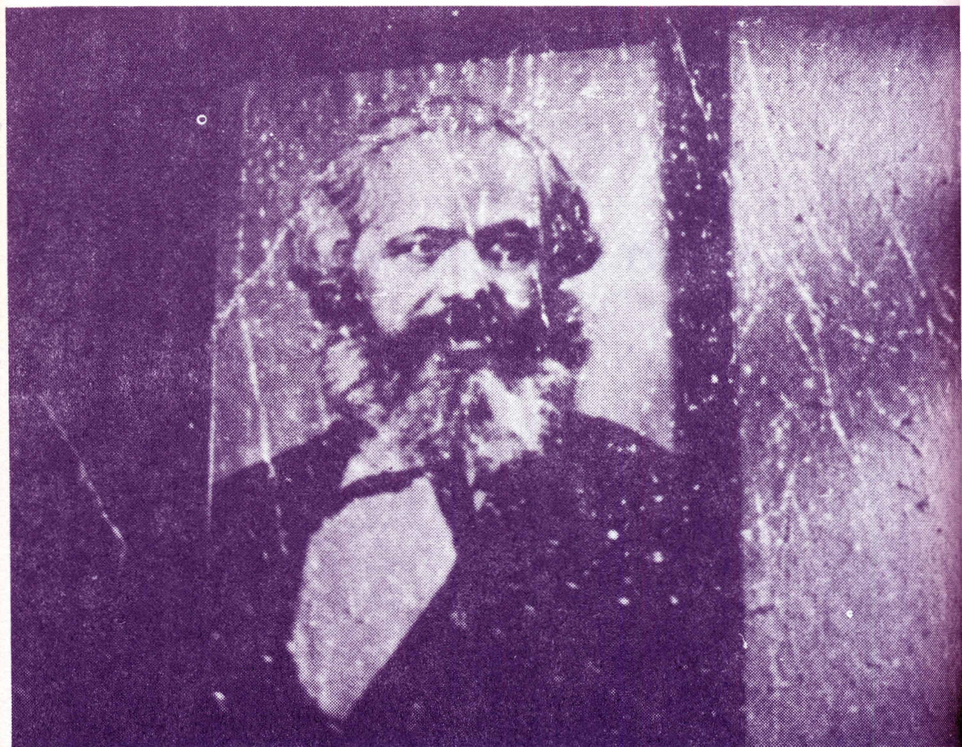
Prođe i treća izgubljena godina. Protraćena. U političkom amfiteatru oborenih glava i razočarani posmatramo dubinu traga koji je ostao za nama, sabiremo i oduzimamo prošlost i polako postajemo svjesni strašne istine: Ništa im nismo mogli! Mi ništa nismo promijenili. „Nama se već sve dogodilo", vičemo u vjetar. Tri godine borbe. Bili smo proganjani (a kao da nismo), bili smo vrijeđani i ponižavani. NAMA JE SVAK MOGAO REĆI ŠTO JE HTIO. I da smo neprijatelji i siledžije, lažovi i psihopate, pederi, đilasovci, rankovićevci, antititoisti, građanska desnica... SVE SU NAM I REKLI. Za to vrijeme mi smo kao kučići trčkarali i zaklinjali se na vjernost zajedničkom gospodaru, dokazivali lojalnost i tvrdili kako je to sve neopravdano i kako smo, stvarno, pokradeni. „Mi nismo neprijatelji", govorili smo, kleli se i Bogom, i Titom, i Partijom, kao da je to najvažnije stvar na svijetu (dokazati da nismo neprijatelji - kome?!; čemu?!;). Tri duge godine. Moj bože, al smo bili ludi. Hapsili su nas. Bili smo i u zatvoru. Dobili smo i nove zatvorske kazne i svaki dan očekujemo da nas pozovu. Da nas pozovu oni koji su nam rekli sve što su htijeli, koji su nam uradili sve što su mogli. Koji su napredovali i dogurali daleko. Jedan od njih, koji je ovo i zamijesio u republičkoj kuhinji, sa dužnosti izvršnog sekretara CK otišao je u Predsjdništvo RK SSRN BiH. Sad je već Potpredsjednik Izvršnog vijeća SR BiH (SABRIJA POJSKIĆ). Predsjednik radne grupe, zadužene za nas, bivši član Predsjedništva CK SK BiH, predložena je za Sekretara CK (SMILJKA MILOJEVIĆ). Članovi te radne grupe, bvši predsjednici republičke omladine postali su Izvršni sekretari CK (ELIDA ČAUŠEVIĆ I MOMO ŠEVARIKA). Sljedeći član te radne grupe je od sekretara dogurala do Predsjednika RK SSRN BiH (REŠIDOVIĆ EDINA). I posljednji član, te famozne republičke grupe napredova je, od člana Predsjedništva Republičke do člana Predsjedništva Savezne omladine, naravno na profesionalnom radu (NERMIN RUVIĆ). Bivši predsjednik Opštinske konferencije SSRN Maglaj postao je Predsjednik Međuopštinske konferencije Doboj (Lukes Tihomir) ... Sada znamo: Ništa nije bilo slučajno.

Iza svake i najmanje krivine vreba nas opasnost, jer oni koji su nas tiranisali izrastaju polako u realnu političku silu. Svi oni lešinari i povampirei duhovi ustaških ministara i doglavnika, koje je na stratište privukao miris čiste moševačke krvi. Sve one debelguze i ćelave bitange i ubice (svi Zgonjaninovi ljudi), kojima uzalud tri godine, dokazujemo pravovjernost, sjede zadovoljni i hvale se nedjelima. Na njima su karijeru gradili. Istina, neprijateljstvo nam nisu dokazali. Nisu dokazali ni jednu svoju optužbu i uvredu. Pokazali su nam ono što odavno znamo. Ovih dana Viši inspektor iz Doboja dokazuje da je krađa mnogo veća nego što smo i mislili. I opet ništa. Ni izvinjenja. Baš zbog toga, zbog svih tih, zadriglih njuški ogrezlih u zločinu, zbog kojih smo toliko puta progutali pljuvačku onda kada je trebalo pljunuti, što smo hiljadu puta progutali riječi kada smo pomislili opsovati, zbog ideala bačenih u prašinu i nas popljuvanih, ide ovaj bilten. Neki će reći: „Nije to način", a mi, mi ćemo kazati: „Ni ovo do sada nije bio način. „DA LI IKO ZNA PRAVI NAČIN?!"

Svi oni koji su na nepcu osjetili gorčinu otpadništva, shvatiće: i nas i naš „MIB". U njemu smo sigurno rekli ono što mislimo, ne treba provjeravati. Istina, malo je kasno, ali bolje ikad... oko za oko... Moćni smo, onoliko koliko je moćna javna riječ. I da se ne pomisli: ovo nije vraćanje nekakvih dugova. Svoje dugove mi nikada nećemo moći odužiti. Tu nemamo iluzija, jer su veliki naši dugovi, ogromni. Velika je to ljaga da bi se novom ljagom oprala. To samo više nismo našli dovoljno snage da se odupremo jedinstvenom zovu slobode. Zato smo pisali istinu bez straha, kao da smo ravnopravni. Kao da ne živimo u društvu u kome političke obračune nazivaju demokratizacijom, a vlast, pedantno kao veliku svetkovinu organizuje suđenja „neprijateljima".

Ja sada smijem reći : „Bliži su mi svi oni „neprijatelji" vlasti nego sama vlast. „JA NAVIJAM ZA ONE KOJE VJEŠAJU".
Sada mogu mirno, i u zatvor, ako treba.
Majku mu, ovo mora da je sloboda!

”LAMENT NAD MOŠEVCOM...”

Šta bi Marks, danas rekao? O tempora! O mores!
/Paučina na Marksovoj slici, iz filma „Moševac”/

LAMENT NAD MOŠEVCOM...

Sve te velike riječi... taj trud da se kaže nešto „pametno", postaje začarani krug iz koga nema izlaska. I umara.

„Što smo tražili, to smo i dobili!"

I poniženja, i uvrede ... pendreke. To nije umor!

Možda razočarenje, ni u koga posebno, samo u domete onoga što smo radili i što još uvijek radimo.

Istina, mi smo dokazali ono što su svi znali: Je li to dovoljno?!

Tu i tamo prisiljavali smo vlast na kojekakve ustupke i pokazivali ožiljke da bi svi znali... da nikad niko više ne ponese iste ožiljke. Bilo bi suvišno, ovi naši dovoljni su za istinu. STALJINIZAM ! Zadah jedne svjesti... jednog vremena, koje je još uvijek živo, ne samo u nama... oko nas. Ljubav prema vlasti, ljubav sirovih, praznih. Kao glad ili ljubomora, jer osim vlasti ti silni „pigmeji svjesti i savjesti" ništa drugo nisu ni imali.

Uostalom, ni mi osim slobode nismo ništa drugo imali.

Mi smo branili svoje imanje, oni svoje.

Dovoljan razlog za sukob, po logici „tuđe nećemo - svoje nedamo", jer naša sloboda je negacija veličine njihove potrebe za vlašću.

Njihova potreba za vlast je beskonačna, kao more. ZATO SVE OVO.

I zato će trajati ko zna koliko.

Ima u nama isuviše inata i mladosti... ima želje za životom i snage. Svakim danom sve više i više.

Nije ovo prijetnja, suviše je patetike ovdje za tako nešto, ali ova „igra", ova BORBA, ne može biti „neriješena".

Čak i kada sam nervozan, kad me raspale šamari „političkog sentimenta" i tada znam: MI ĆEMO IH POBJEDITI !

Ne zbog sebe, u stvari ne samo zbog sebe. Toliko je toga.

Toliko je ljudi i sudbina, toliko ličnosti gurnuto u provaliju beznađa, da tamo skončaju zauvijek i ONI i SVJEST O SLOBODI s njima.

Eto nisu skončali, živi su. Nadživjeli su sitne egzekutore jedne volje, možda nadžive i VRHOVNOG SUDIJU - nije čovjek u pitanju, presuđivala

je svjest kojoj je mjesto u nekom davnom pluskvamperfektu.

Zato, neka ostane zabilježeno.

Više od tri godine, Mi smo u tom kolu, u ulozi neumoljive društvene statistike. Pucaju leđa, naše zablude ostaju. One su neuništive, Mi to uporno dokazujemo.

Sa ili bez patetike pravdaju nas časne namjere, ako nas uopšte treba pravdati. Mi znamo da nije pošteno, što će uvijek iznova, kroz naš život prolaziti ljudi i ocjenjivati, šta valja kod nas a šta ne.

Što će praviti tu čudnu ravnotežu dobra i zla naših ličnosti, zanemarujući snagu protivnika i sredstva „Lucifera iza govornice", a mi ćemo se truditi... truditi! NE ŽALIM SE!

Ko nije probao taj ne razumije.

Treba pitati Skendera Kulenovića, Branka Ćopića, Mešu Selimović, Ivu Andrića... zašto su otišli?!

BOŽIDAR JAKŠIĆ kaže: „Pitate me zašto sam otišao?! Najradije bih vam kratko odgovorio: „Otišao sam iz ličnih razloga". Ako baš insistirate prvo sam politički obeležen kao neprijatelj, zatim suđen i na kraju kao „moralno politički nepodoban" izbačen sa Filozofskog fakulteta u Sarajevu. Odbio sam dobronamjernu ponudu jednog Bosanskog rukovodioca da primam platu i ćutim. Doveden sam u situaciju da kao nezapošljiv, smucam se sarajevskim ulicama a da moje prijatelje preslušavaju šta govorim i mislim. Jednostavno sam se pokupio i otišao."

I LJUBOMIR TADIĆ je otišao: „... u Sarajevu su mi nekolicina intelektualaca, mojih vajnih studenata ili kolega, saveznika tamošnjih velikaša, činili bezbroj nepravdi šireći o meni i mojim kolegama presne neistine i klevete."

Otišli su i Esad Ćimić, Vojislav Lubarda, Tin Ujević, Gojko Đogo, Predrag Matvejević, Nikola Milošević, Adil Zulfikarpašić, Vaso Pelagić, Sima Milutinović - Sarajlija, Zuko Džumhur, Predrag Palavestra, Branko V. Radičević, Vuk Krnjević, Vuk Drašković, Vojislav Šešelj...bataljoni pametnih ljudi, živih i mrtvih, sjedinjeni u tom jednom, strašnom činu odlaska, u oporom odstupanju pred goropadnom političkom životinjom.

„Kao da sam orao more", reče Lenjin na samrti.

„Jednostavno sam se pokupio i otišao", kaže Jakšić.

Može li u manje rječi stati više nemoći, gorčine, rezignacije?!

Otišao je i RAJKO PETROV NOGO i „Na kapijama raja" zapisao:

Iz šume ulazimo pravo u komunizam
na vrata magacina ko na kapije raja
za gole i gladne Za bašibozuk i nizam
Engleski hubertusi i trumanova jaja

Sirotinja se slila u javna kupatila
spiramo trulu prošlost i novogovor blista
nepismena se rulja pošteno napatila
Da međ apostolima prepozna svog hrista

Jesmo li tad kačkete od padobrana bluze
pitomci nove vere nosili klasno svesno
Ili mlekom u prahu već šminkala nas sudba

Za ovu operetu A krokodilske suze
jesmo li uvežbali u ono vreme tesno
kad hranila nas unra a branila nas udba

Jesmo li uspjeli tragajući za svojim identitetom pobjeći od sebe samih?

Mi iz Moševca shvatamo suštinu tragedije. Mi smo to iskusili.

Mi to još uvijek kušamo...

Samo MEHO MAŠIĆ - ĆEHAJA, nije izdržao. Tri godine, on je gurao i gurao, uvjek među prvima. Drugi su ga ocjenjivali i onda kad nisu shvatali ama baš ništa.

ODSELIO JE U SUBOTICU.

Prodao je i zemlju i kuću ... da sam sebi zauvijek presječe odstupnicu. Da ne sanja povratak koji ne postoji.

Još od prošle godine, kad su mu dva milicionera i jedan Safet polupali kuću, prozore, vrata ... sve je to još uvijek demolirano!

On se nije predao i zato mu i jeste mjesto među svim ovim imenima, tim ljudima koji su ostavljali „kuće i kućišta" da bi spasili dostojanstvo.

Je li moguće, da se po oprobanom receptu, čeka da Delićevo i moje ime postano sastavni dio spiska iseljenih, kao puki brojevi koji na spisku gube individualnost?!

Kako je pogrešno, kako je besmisleno to njihovo čekanje, ovaj put!

Jednako besmisleno kao i naše dokazivanje poštenja lopovima.

Onima koji su pokrali i narod i državu mi smo dokazivali dobre namjere. Nećemo više. Nećemo, jer sve smo radili i sve probali, svakakvi smo bili: i crveni, i crni, i zeleni, i žuti, i bjeli i sve to zajedno, ali NIKAD nismo pljačkali, NIKAD I NIKOM OTIMALI.

U tome je razlika između NAS i NJIH.

Mi i kad vršimo kontrarevoluciju, Mi smo tu negdje u narodu, sa ljudima.

Tamo nas potražite... i naći ćete nas, sigurno!

I nemojte pomisliti da može potjernica nešto promjeniti. Ni hiljade potjernica, ni divlji psi.... Nema tu ni romantike, o kojoj sanja jedna Nadira. Ni kućice u kojoj bi se pred divljim psima mogli sakriti zajedno. Nema ni straha...nema ništa.

Postoji samo mržnja, taj strašni pokretački motiv... taj đavo koji ne da mira. Samo mržnja i čovjek kao brojka, tek tako - zbog statistike. Zato toliko gorčine u nama, i upornosti, snage...

Ne iz bjesa - već potrebe očajnika.

U ovoj igri, u ovoj borbi mora se znati - ko je pobjednik a ko poraženi. Pa sad - kako bude!!!

U Moševcu 10.01.1989.godine

Autor

"Stavljali su mi lisice i na ruke i na noge!"
Scena iz Dokumentarnog filma "Moševac", režisera Krste Škanate, "Dunav film", Beograd